

NEW YORK / NOVA RESOLUCIJA O BIH

Varnostna območja le geti za Muslimane

Uresničitev resolucije je še povsem negotova

NEW YORK, SKOPJE, ZAGREB - Varnostni svet ZN je v petek zvečer s trinajstimi glasovi za in dvema vzdržanimi (Pakistan in Venezuela) le sprejel sklep o zagotovitvi šestih tako imenovanih varnostnih območij v BiH. Razprava je bila daljša in ostrejša, kot je bilo pričakovati po dveh tednih zolnih razprav in medsebojnih obtoževanj. Neugodno je tudi dejstvo, da se je glasovanje vzdral Pakistan, ki predseduje skupini muslimanskih držav in je ponudil 3.000 vojakov za uresničevanje resolucije. Novo resolucijo je razočarano skritiziral tudi predstavnik BiH v ZN Mohamed Sacirbeć, čes da so

vsaj nekatere od članic VS resolucijo sprejele, da bi tako prikrije svojo nemoč in nepravilnost za odločnejske ukrepe proti agresorjem. Za Srebrenico je dejal, da je odprto taborišče, v katerem sta bolezen in lakota zamenjali krogle in granate v neusmiljenem etničnem čiščenju. Za zaščito Sarajeva, Bihača, Gorazda, Zepe, Srebrenice in Tuzle naj bi v Bosno pripeljali se najmanj 5.000 vojakov ZN in težko oborožitev, za zaščito pa lahko uporabijo tudi letalstvo.

V Zepi in Srebrenici skoraj ni več prebivalcev, saj so ZN pomagali večino ljudi pred srbskimi napadi evakuirati v Tuzlo. Gorazde pa Srbi kljub zagotovi-

lom Radovana Karadžića, da je svojim enotam ukazal zaustavitev napadov, se naprej intenzivno oblegajo. Sklep so sprejeli kljub protestom neuvrčenih in muslimanskih držav, da bo tak ukrep bosanske Muslimane spremenil v evropske Palestince in v bistvu legaliziral srbska vojska osvajanja. Varnostni svet tudi ni upošteval protesta Alija Izetbegovića, ki je dejal, da BiH ne more pristati na namescanje novih vojakov ZN v BiH, dokler ne bodo zaustavili srbskih napadov in zagotovi miru. Nova resolucija zahteva od generalnega sekretarja, da ugotovi, koliko od devet tisoč vojakov ZN, ki so že v Bosni, lahko premestijo na

omenjena območja; države članice naj bi prispevale nove vojske za uresničitev resolucije; Unprofor mora razorožiti vse enote, razen vojske BiH; Butros Gali mora v sedmih dneh po sprejetju resolucije poročati VS o njenem uresničevanju; ukrep je začasen, zato ima VS »proste roke« za sprejemanje novih potrebnih ukrepov. Po mnenju članov Galičevega kabineta bo resolucija ostala le mrtva crka na papirju, če se sprte strani prej ne bodo dogovorile za premirje, vprašanje pa je tudi, ali se bo članicam ZN posrečilo zagotoviti dovolj vojakov in denarja, za izpeljavo sprejetega sklepa. (M. L. in agencije)

SLOVENSKA ISTRA / EKOLOGIJA

Morje in obalo moramo rešiti

Potrebovali bi še zakon o morju

LJUBLJANA - Svet za proučevanje in varstvo okolja pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti je včeraj, dan pred svetovnim dnevom varstva okolja, v Kopru organiziral posvet o slovenski Istri in njenem morju.

Gosta poselitve tega območja, kjer na 344 kvadratnih kilometrih živijo skoraj stiri odstotki prebivalcev Slovenije, in podvojitev prebivalstva v turističnih sezonah sta za prostor in morje velika obremenitev. Pozidava v preteklosti ni bila racionalna, vsi komunalni odpadki obalnih mest pa se stekajo v morje in onesnažujejo tudi javna morska kopališča, kjer je voda v poletnih mesecih večkrat oporečna.

Udeleženci posveta so glede na ugotovitve poudarili, da bi bilo v prihodnosti nujno

ustrezno prostorsko usmerjanje in večja skrb za varstvo okolja in morja.

V najkrajšem času je treba zaceti s sanacijo morskega okolja, so menili. Zavzeli so se za ohranitev nepozidanega dela obale in razbremenitev ozkega obalnega pasu. Obnavljanje mest naj bi bilo usklajeno s sodobno ureditvijo naselij, vendar naj bi pri tem ohranili posebnosti pokrajine in obvarovali kmetijske površine.

To pa je seveda povezano z velikimi materialnimi sredstvi, za katera bo treba najti ustrezen vir. Menili so, da bi bilo zato poleg sprejetega zakona o varstvu okolja pametno sprejeti še poseben zakon o morju, ki bi opredeljeval tudi možnosti za pridobivanje potrebnega denarja. (B. V.)

KOPER - Svet za proučevanje in varstvo okolja pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti je včeraj v Kopru organiziral posvet o slovenski Istri in njenem morju. Gosta poselitve tega območja in turizem sta za prostor in morje velika obremenitev, saj pozidava v preteklosti ni bila racionalna, vsi komunalni odpadki obalnih mest pa se stekajo v morje. Udeleženci posveta so glede na ugotovitve poudarili, da bi bilo v prihodnosti nujno ustrezno prostorsko usmerjanje in večja skrb za varstvo okolja in morja. Menili, da bi bilo pametno sprejeti poseben zakon o morju. (B. V.)

SLOVENSKO-HRVAŠKI ODNOSI

V skupnem boju proti terorizmu in organiziranemu kriminalu

Sestanek ministrov za notranje zadeve

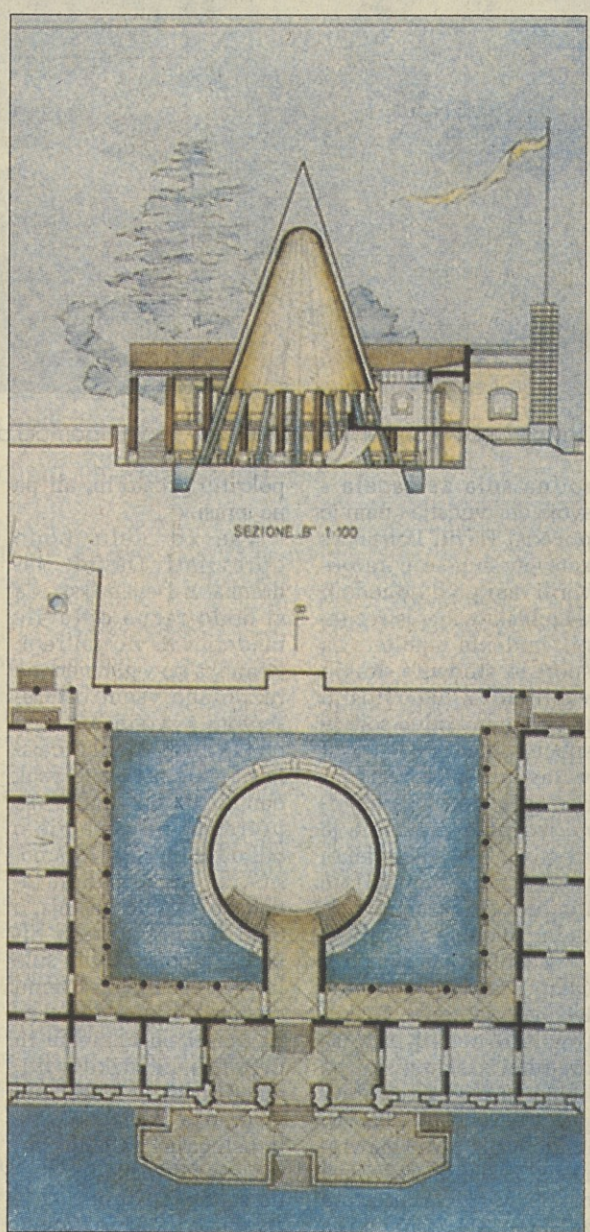

Minister Bizjak (Foto: TRIO)

ZAGREB - Sodelovanje, ki poteka med ministrstvom za notranje zadeve Slovenije in Hrvatske, odkar sta obe državi samostojni, je z včerajšnjim podpisom dveh sporazumov doživelo tudi svojo formalno potrditev. Gre za Sporazum o sodelovanju med vlado Republike Hrvatske in vlado Republike Slovenije v boju proti terorizmu, tihota-

pljenju in zlorabi drog ter organiziranemu kriminalu in za Sporazum o medsebojnem izročanju oseb na skupni državni meji. Oba sporazuma sta podpisala minister za notranje zadeve Slovenije Ivan Bizjak in njegov hrvatski kolega minister Ivan Jarnjak po enournih pogovorih v zagrebški vili Vajs.

S podpisom obeh sporazumov je po svoje zaokroženo medsebojno sodelovanje na tem pomembnem področju, da bi bilo življenje na skupni meji kar najbolj normalno in stabilno. Slovenski minister Bizjak je pri tem opozoril tudi na pomen Sporazuma o zavrnitvi oseb, ki skušajo nezakonito prestopiti hrvaško-slovensko mejo, najdaljšo slovensko mejo s kako sosednjo državo, na kateri zeli Slovenija prav tako prispevati svoj delež pri preprečevanju nezakonitega priseljevanja, ki je splošen problem v Evropi. G. Gojak

V. Ravnikar in M. Marčina: načrt za dograditev palače Leonil, 1985.

LJUBLJANA

Slovenci snujejo nove Benetke

LJUBLJANA - Cankarjev dom od 3. do 18. junija gosti veliko razstavo Realnost vizije, na kateri ima glavno besedo novejša slovenska arhitektura. Svoje slovenske arhitekture Tatjana Capuder, Maska Fabianija, Milosla Florjancića, Jurija Kobeta, Janeza Kozelja, Marka Musica, Edvarda Ravnikarja, Marije Starić Jenko, Alesa Vodopivca ter Vesne in Mateja Vozlića z mestom na kolih je bilo predstavljeno že pred dvema letoma na V. bienalu arhitekture v Benetkah. Slovenija in njeni prebivalci so že stoletja razpeti med kulturo Mediterana in evropskega severa. Vendar vpliv Benecanov ni segal samo do severnega Jadrana; zajel je tudi osrednjo Slovenijo vse do Stajerske. S Tromostovjem, domisljiskimi dimniki na Zalah, rečno stranjo trznice in sisensko cerkvijo je že Plečnik v rojstno mesto prinesel klasično arhitekturo Benetk. Tina Lucu

RIM / DELA SO SKORAJ KONČANA

Za freske v Sikstinski kapeli bo skrbela klimatska naprava

VATIKAN - Gotovo je že, da bodo do Velike noči prihodnjega leta restavriral vse freske Sikstinske kapele, ki je bila zgrajena ob koncu leta 1.400; obnovitvena dela so se začela že pred 29 leti pod papežem Pavlom VI. Restavratorji so takrat na osnovi širšega programa začeli obnavljati freske kapele, v kateri kardinali izvolijo papeža. Stene Sikstinske kapele so poslikali znani umbriski in toskanski mojstri, med katerimi Perugino in Sandro Botticelli med pontifikatom Siksta IV della Rovere, po katerem so kapelo tudi poimenovali.

Najbolj zahtevno restavriranje, ki je v teku že tri leta, zadeva Michelangelovo Poslednjo sodbo, ki jo je veliki umetnik upodobil pri 70 letih starosti. Vatikanski izvedenci zagotavljajo, da bodo restavratorji svoje delo končali v nekaj mesecih. Novinarji in strokovnjaki z vsega

sveta si bodo opravljeno delo lahko ogledali že jeseni. Poskrbljeno bo tudi za primerno prezračevanje prostora, ker so strokovnjaki ugotovili, da je tudi dim svec, ki so jih prizigali romarji in drugi obiskovalci, povzročil freskam največjo škodo. Tudi okna bodo stalno zaprta, da ne bi v prostore "prodrli" hrup mestnega prometa, ki je ravno tako škodljiv za ohranitev fresk. Sikstinsko kapelo si vsako uro ogleda okrog 700 oseb, največji naval turistov in vernikov pa zabeležijo v za Rim najbolj vročem mesecu, to je v juliju. Namescene bodo tudi nove zračne klimatizacijske in preciševalne naprave, ki bodo stalno povezane z računalnikom in bodo "opozarjale" na klimatske spremembe v kapeli, kjer se hranijo te velike Michelangelove umetnine. Sikstinsko kapelo si vsako leto ogleda okrog dva milijona obiskovalcev.

Restavrirane freske v Sikstinski kapeli (Fotokolor AP)

NOVICE

Nadaljuje se preiskava o avtobombi v Rimu

RIM - Preiskava za identificiranje osebe, ki je namestila bombo v avtomobilu fiat 500 v UL dei Sabini v neposredni bližini Montecitoria, ni doslej obrodila rezultatov. Preiskovalci preverjajo razne indice in pa izjave pric; doslej pa ne razpolagajo z zadostnim številom elementov, na osnovi katerih bi lahko izdelali identikit osebe, ki naj bi parkirala avtomobil v UL dei Sabini. Javi tožilec Castellucci, ki skupno s kolegico Elisabetto Cesqui vodi preiskave, je v pogovoru z novinarji izjavil, da tega dogodka ne gre uokviriti v siršo strategijo, ki naj bi vključevala tudi atentat v UL Fauro v Rimu in atentat v Firencah. Nihče od zaslišanih ni namreč nudil takih informacij, da bi taka hipoteza bila lahko utemeljena. Javni tožilec Castellucci je tudi priznal, da so bila dosedanja zasliševanja brezplodna. Preiskovalci bodo v imeli v prihodnjih dneh na razpolago prve rezultate "tehnične" preiskave, ki mora ugotoviti značilnosti streliva.

V Italiji trenutno 219 nevarnih tovam

RIM - Ministrstvo za okolje je objavilo seznam industrijskih obratov, ki predstavljajo veliko nevarnost za okolje in za osebe, ki je v njih zaposleno. Na osnovi direktive Seveso morajo industrijska podjetja seznaniti ministrstvo z vsemi podrobnostmi obratov; doslej je to obveznost izpolnilo 219 od skupno 707 industrijskih obratov, ki bi lahko po oceni ministrstva bila nevarna za okolje in za osebe. Industrijske obrate ocenjujejo na osnovi njihovih dejavnosti in na osnovi kemijskih snovi, ki jih obdelujejo. Na seznamu 219 podjetij je 107 skladisc utekocinjenega plina, 78 podjetij kemične industrije, 19 čistilnic in 14 skladišč vnetljivih tekočin. Najvišji odstotek "rizičnih" obratov se nahaja v Lombardiji (15,98 odstotka), le malo boljše pa je stanje na sicilskem otoku (9,13 odst.). V Furlaniji-Juljski krajini je po podatkih ministrstva za okolje pet podjetij s sedmimi nevarnimi napravami, ki v primeru okvare lahko predstavljajo nevarnost za okolje.

Vse več je plaž s "plavo zastavo"

RIM - Število plaž in turističnih portičev, na katerih bo letos vihrala "plava zastava" Evropske gospodarske skupnosti, je vse večje. Zastave dvigujejo na plažah in v portičih, kjer je morje ekološko čisto. Letos bo tako "nagrajenih" 36 plaž in 39 portičev, medtem ko jih je bilo lansko leto 30, oziroma 37. Na posebni lestvici je letos ponovno prva Ligurija s 13 plažami (lani z osmimi), sledi pa ji Apulija. Na lestvici najbolj čistih portičev je na prvem mestu Furlanija-Juljska krajina, sledi pa ji Veneto. Rezultate teh raziskav sta včeraj v Rimu predstavila Sklad za ambientalno vzgojo v Evropi (Feee) in organizacija Legambiente, ki je letos ocenjevala stanje plaž. Predstavnik Legambiente Mario di Carlo je s tem v zvezi dejal, da je vseh 36 plaž mogoče nagraditi z najvišjo oceno, kar pa se ne pomeni, da v Italiji ne obstajajo tudi druge plaže, ki so ravno tako lepo urejene. S plavimi zastavami namreč nagrajujejo tudi turistične strukture, ki razpolagajo z vsemi potrebnimi in neoporečnimi objekti ter s čistim morjem. Ob vsem tem gre podčrtati, da je v Italiji manjše število neoporečno čistih plaž, kot pa v drugih sredozemskih državah (v Franciji, Grčiji in Spaniji), ker je država ovojila direktive ES na restriktiven način. Naj dodamo, da je v Furlaniji-Juljski krajini s plavo zastavo za lepo urejeno plažo "nagrajen" le Gradec, med portiči pa je seznani daljši; na njem so: Marina di Aquileia, Boat Service "Da Re", Approdo turistico, Marina uno, Marina punta verde, Adriatica turistica, Darsena di Lignano, Centro motovelico Hannibal, Marina azzurra, Lega navale in pa Yacht club Adriatico.

Pri Bologni aretirali štiri izsiljevalce

BOLOGNA - Preiskava o strelnem spopadu, do katerega je prišlo v noči med petkom in soboto v kraju Castel Maggiore med karabinjerji in dvema izsiljevalcema, ki sta le malo prej spravila v svoje zepe izsiljeno vsoto v višini okrog deset milijonov lir, je v polnem teku. Preiskovalci so po nalogu javnega tožilca aretirali 39-letnega Francesca Fiaminga iz Catanzara (bivajočega v Reggio Emilii) in 32-letnega Massima Bellettija iz kraja Casalechio del Reno v bližini Bologne.

Avstrijski baron žrtve prometne nesreče v Furlaniji

VIDEM - Baron Johan Thun, 57 let, doma iz Kri-glacha v Avstriji, je umrl v prometni nesreči, ki se je pripetila prejšnjo noč na avtocesti A 23 Palmanova-Trbiz v bližini Amara. Baron se je peljal v ferrariju F40, ki ga je upravljal njegov prijatelj, 44-letni industrijec iz Gradca Franz Majermelnhof. Nesreči je po vsej verjetnosti botrovala visoka hitrost. Vsekakor je voznik zgubil nadzorstvo nad ferrarijem, ki se je prevrnil in se nato zazgal. Sofferja je vrglo iz avta ter je oblezal hudo ranjen na asfaltu (zdaj se bori s smrtno v oddelku za intenzivno nego videmske bolnišnice), medtem ko je sopotnik umrl v plamenih. Thuna niso še dokončno identificirali, saj je njegovo ženo ob vesti o nesreči zajela slabost in ni mogla v Naborji, kjer je zdaj baronovo truplo. Vendar o tem, da gre prav za barona Thuna, ne more biti dvomov, saj je moč povedati, da namerala s svojim prijateljem Majermelnhofom v Maranello na občasni pregled ferrarija.

Pogreb ubitega italijanskega ribiča

MOLFETTA (Bari) - Na tisoče oseb se je včeraj v Molfetti udeležilo pogreba Antonia Giganteja, 56-letnega ribiča, ki ga je ubil rafal srbsko-črnogorske izvidnice, ko je s colnom Amaro in Sipontina ribaril v južnem Jadranu. Pogreba se je udeležil tudi minister za trgovino in sornarico Raffaele Costa, medtem ko je občinski svet proglasil dan za lovanja.

VLADA / TEKOČE ZADEVE IN IMENOVANJA

Prometni zakonik zahteva popravke

Vlada razpustila tudi štiri občinske svete v Kampaniji zaradi mafijske infiltracije

RIM - Odvzem krajevnim zdravstvenim enotam pristojnosti za nadzor nad onesnaževanjem okolja v skladu z izidi referendumov dne 18. aprila bo odložen za 60 dni, medtem ko bodo nemudoma ukiniteli omejitve glede uživanja mamil, ki so prav tako bile predmet aprilskega ljudskega glasovanja. Tako je sklenil ministrski svet, ki se je včeraj dopoldne sestal pod predsedstvom Carla Azeglia Ciampija.

Vlada je obravnavala vrsto tekočih zadev. Med drugim je potrdila tri zakonske odloke, ki jih parlament ni odobril v predvidenem roku 60 dni, tako da bi brez vladne potrditve zdaj zapadli. Gre za odlok o predpisih za delavce, ki delajo v kontaktu z azbestom, za odlok o prispevkih državljanov za kritje zdravstvenih stroškov ter za odlok o izrednih ukrepih za pospeševanje investicij in v obrambo zaposlitvene ravni. Ministrski svet je nadalje na predlog ministrstva za trgovinsko mornarico Coste sklenil povišati tarife za državne morske koncesije. Tarife bodo povišali za leto 1990 40-odstotno, za leto 1991 60-odstotno in za leto 1992 80-odstotno, razen če ni v posameznih pogodbah za natanko določena cena. Kar zadeva

leto 1993, pa bodo tarife za morske koncesije povišali 5-odstotno v primeri z letom poprej. Vlada je nato odobrila zakonski osnutek o posebnih dokladah za prejemnike več kot ene pokojnine, in sicer v skladu z nedavno razsodbo ustavnega sodišča. Vlada je obravnavala tudi vrsto predlogov za spremembo prometnega zakonika, med katerimi je npr. predlog, da bi najvišjo hitrost mopedov zvisali s 40 na 45 km/h, predlog o ukinitvi premicnih evidenčnih tablic itd.. Zadevo bo zdaj prevzel parlament.

Na predlog notranjega ministra Mancina je na-

dalje vlada razpustila štiri občinske svete v Kampaniji zaradi mafijske infiltracije. Dosedanji glavni ravnatelj uprave kaznilnic Nicolò Amato bo odslužil zastopal Italijo v Evropskem odboru za preprečevanje mučenja s sedežem v Strasburgu, na njegovo mesto pa je bil imenovan dosedanji glavni pravdnik pri tridentinskem prizivnem sodišču Adalberto Capriotti.

Potrjen predsednik Centra za raziskave

Ministrski svet je na svoji včerajšnji seji na predlog ministra za znanstveno raziskovanje potrdil prof. Domenico Romea na mestu predsednika Centra za znanstvene in tehnološke raziskave pri Padricah. Romeo (na sliki) je star 55 let, po poklicu je profesor uporabne biokemije na tržaški univerzi, padriškemu Centru pa naceljuje že 5 let, najprej kot izredni komisar, potem pa kot predsednik. Njegov predhodnik je bil Fulvio Anzellotti.

RIM / ZA NOVI VOLILNI ZAKON

Maraton v zbornici

Od torka dalje bo v komisiji glasovanje o 200 popravkih

RIM - Prihodnji tork, 8. junija, se bodo spopadli člani komisije za ustavne zadeve na Montecitoriu s prvim glasovalnim maratonom za odobritev novega zakona o volitvah za obnovitev poslanske zbornice. Po zaključku splosne razprave je naslednji cilj komisije ta, da najpozneje v ponedeljek, 14. junija, predloži skupščini lastno besedilo o volilni reformi. Glasovati bodo morali o več kot 200 amandmajih k temeljnemu besedilu zakona, ki ga je predložil poročevalec Sergio Mattarella in ki predvideva en sam krog volitev, toda z dvojnimi glasovanjem in 30-odstotnim proporcijam popravkom. Dobri deli predloženih amandmajev zadevajo uvedbo dveh volilnih krogov, a zagovorniki slednjih so - čeprav z nekaterimi razlicicami - DSL, PRI, PLI, Zeleni in nekateri zastopniki PSI. Mario Segni, ki se je v minulih dneh prav tako izrekel za dvojni krog, pa ni predložil nobenega popravka v tem smislu. Kakor rečeno, je videti znotraj predlogov o uvedbi dveh krogov gotove razlike: eni se zavzemajo za nizek pristopni prag k balotazi (na primer PLI), drugi pa (kakor DSL) bi raje, da bi se v drugem krogu

spopadla samo tista dva kandidata, ki sta prejela največ glasov (seveda le v primeru, da v prvem krogu nihče ni dosegel absolutne večine).

V zadnjih dneh je Augusto Barbera (DSL) predložil svojo varianto o dveh krogih: omejiti balotazo na dve koaliciji, ki sta zbrali največ glasov za dosoditev 63 poslanskih mest - praktično gre za nagrado večini. Barberov predlog sta odločno pokritizirala radikalca Elio Vito in Pappino Calderisi: po njunem zatrjevanju naj bi bil njegov predlog »protiustaven«, češ da je v nasprotju s pravilom, po katerem morajo biti vsi izvoljeni poslanci iz teritorialnih okrožij. Poleg tega utegne Barberov predlog po Calderisijevev zatrdilu sprožiti paradoksalen rezultat: na balotazi bi lahko zmagal koalicija, ki kljub pridobitvi 63 poslanskih mest ne bi dosegla večine v parlamentu. Vito se sicer poteguje za en sam krog volitev po uninominalnem večinskem sistemu za 75 odstotkov poslanskih mest, vendar s proporcijam 25-odstotnim popravkom. Za 25 odstotkov se ogrevajo tudi Severna liga, PRI, Pannella in Segni, medtem ko predlaga SKP 34 odstotkov in PSI 33 odstotkov.

BENETKE / OKROGLA MIZA

Narodnostni problemi v Julijski krajini

BENETKE - V začetku tedna se je v dvorani rajonskega sveta Carpenedo-Bis-suola, v občini Benetke, zaključil cikel srečanj na temo "Jugoslavija med zgodovino in aktualnostjo". V toku meseca maja se je zvrstilo pet študijskih srečanj, na katerih so bila najprej osvetljena posamezna obdobja grajenja Jugoslavije (prof. Joze Pirjevec za dobo 1918-1941; Giacomo Scotti in Arturo Calabria za leta NOB in obnove; S. Pizzali za leta samoupravljanja).

Obdobje rušenja je ortal krog novinarjev, zadnje srečanje pa je bilo posvečeno dogajanju v ožjem italijanskem zaledju, v nekdanji Julijski krajini, s posebnim poudarkom na vlogi, ki jo je odigral Trst.

Srečanje je bilo zamišljeno kot soocanje stališč Slovencev v Italiji, ki naj bi jih predstavljali Kladivi Palcici; Italijanov v nekdanji Jugoslaviji, v zastopstvu Maurizia Tremula ter esulskih organizacij, za katere naj bi govoril Paolo Sardos Albertini. Njih posegi naj bi dopolnili zgodovinski okvir, ki naj bi ga podala A.M.Vinci. Pogojnik je nujen, kajti

vse povabljenе goste so zamenjali drugi. O Italijanih v nekdanji Jugoslaviji je govoril E. Me-strovich, o Slovincih v Italiji P. Strani, za ezule pa R. Valeri. Uvodno predavanje je odpadlo.

Kljub okrnjenemu programu in spremembam je tema privabila številno občinstvo, ki je pozorno sledilo izvajanjem in v razpravi pokazalo, da je neposredno zainteresirano, saj so vsa številna vprašanja postavljale osebe, ki so bile po rodu iz Istre.

Na nek način so bili prav oni protagonisti večera, kajti razprava, ki se je razvila, je pokazala različne smeri, v katere se je razvilo njihovo gledanje na preteklost in na prihodnost. Za večino je sedanja italijanska vzhodna meja se vedno krivična in odnos s "tistimi, ki so ostali" obremenjen. Pri marsikomu je bila tudi opazna skušnjava, da bi zlorabljal Slovence v Italiji, kot dokaz za upravičenost svojih protestov. Vendar je bilo slišati tudi zelo umirjene in preudarne glasove, ki so se sklicevali bolj na možnosti, ki jih nudi bodočnost, kot pa na rane preteklosti. (P.S.)

TURIZEM / ZANIMIVA GOSPODARSKO-ŠPORTNA POBUDA

Mednarodna jadralna šola mladih Tržačanov na Lošinju

David Poljšak in Devan Košuta na plavajočem pomolu ob jadrnicah (f. KROMA)

NEVA LUKES

TRST - Nasi bralci se bodo prav gotovo spomnili, da smo ob letošnjih velikonočnih praznikih objavili vest, da bo okrog 350 Tržačanov praznovalo Veliko noč z nekajdnevno bivanjem na Lošinju. To vest smo povezali z utoritvijo Mednarodne jadralne šole v zalivu Cikat na omenjenem otoku.

Zal nismo mogli se kaj več zapisati o izletu in o uradnem odprtju omenjene šole, ker takrat nas dnevnik nekaj dni ni izšel. Iz navdušenega pripovedovanja vseh, ki so se izletu in otvoritve te mednarodne šole udeležili pa smo izvedeli, da je bilo na otoku zelo lepo, da so vsi preživeli nekaj lepih počitniških dni, da so si ogledali se otok Rab in spoznali gostoljubnost domačega prebivalstva. Udeleženci izleta so tudi spoznali, kaj bo ta Mednarodna jadralna šola pomenila ne samo za vse, ki se za ta sport zanimajo, ali se v njem že udeležujejo, pač pa predvsem za gospodarstvo in turistično uveljavljanje lepote otoka Lošinja.

Trije mladi Tržanci, David Poljšak, Jadranka in Devan Kosuta, so po budniki omenjene Mednarodne šole »Pro Sailing Academy«, ki zdaleka presega sportni okvir ter predstavlja prav gotovo eno od zelo pomembnih pobud, ki prihajajo iz našega območja in zadevajo tudi gospodarsko in turistično plat pomembnih dejavnosti.

»15. maja je medna-

rodna šola se začela s svojo dejavnostjo« nam je povedal David Poljšak, s katerim smo se porazgovorili dan pred odhodom v Ljubljano, kjer je seznanil studente fakultete za sport in študente drugih višjih sol z dejavnostjo nove mednarodne šole, v soboto pa je se sodeloval v Ravenni na vsedržavnem prvenstvu za kajutne jadrnice (Ravenna je mesto, ki je geografsko, po morju najbližje Lošinju, s katerim ima stalne in dobre zveze).

»Zaenkrat smo imeli v sklopu naše šole privatne lekcije o jadrnanju. S skupinskimi tečaji in z jadrnami ekskurzijami pa bomo začeli v juniju in v poletni sezoni, v kateri bo delovala tudi restavracija z barom, ki bo v nasi oskrbi. V njej bo prostora za okrog 100 gostov, ki se bodo lahko zadrževali v

pokritih prostorih, ali pa na terasi.« Vse to delo bodo opravljali David, Jadranka in Devan tako, da si bodo razna opravila razdeljevali po potrebi. Jadranka bo v glavnem na razpolago vsem zainteresentom s svojim uradom na Opcinah, kjer bo dajala na stev. 215-290 vsak dan od 16. do 19. ure vse potrebne informacije o odhodih gliserja »Marconix«, ki vozi stiriokrat tedensko tudi do Lošinja, o ceni enotedenskega bivanja in obiskovanju šole in se o vsem, kar k temu spada. Vodje šole so se navezali najtesneje in prijateljske stike z domačo turistično agencijo »Jadrnaka D.D.«, za ostale usluge pa se bodo posluževali tržaske turistične agencije Aurora, ki je se sodelovala pri prvem skupinskem velikonoč-

»Ker smo zagovorniki cuvanja narave in smo proti vsakemu onesnaženju okolja, predvsem pa morja, smo na Lošinju napravili plavajoči pomol, kjer je privezanih že deset naših jadrnic in šest optimistov. Te dajemo na razpolago vsem, ki jih ta sport zanima. In ker upamo, da bodo mlade spremljali tudi stariši, bomo poskrbeli, da se bodo tudi sami čim bolj pocutili v lepih in gostoljubnih hotelih, v nasi restavraciji pa bomo poskrbeli se za glasbo, pa tudi za druge kulturne prireditve.«

Kako pa je s sprevozom do Malega Lošinja, nas je zanimalo, kot nas je tudi zanimala cena enotedenskega bivanja z obiskom šole. »Omenili smo že, da vozi na Mali Lošinj stiriokrat tedensko gliser Marconi, ki odhaja s tržaske Pomorske postaje. Lahko pa se zainteresirani pripeljejo do cilja tudi s svojimi avti in sicer preko Peska, Opatije do Brestove, kjer jih čaka trajekt do otoka Cres. Od tu loci izletnike do Lošinja le most, odkoder pa bo naša skrb, da jih pripeljejo se do kraja Cikat. Cena za enotedensko bivanje z vsemi ugodnostmi stane okrog 700.000 lir. Toda podrobnejše informacije bodo zainteresirani prejeli na telefonski številki, ki smo jo že prej omenili.«

Prepričani smo, da bodo nasi trije jadranci s svojo iniciativo uspeali, da bodo nudili udeležencem jadrnega tečaja kar najlažje in najbolj ugodno bivanje na tem lepem otoku.

NA ZAVODU MALIGNANI

V Vidmu se je zaključil tečaj slovenskega jezika

VIDEM - Pred dnevi se je v Vidmu, na tehničnem zavodu Malignani, zaključil tečaj slovenskega jezika, ki ga vodstvo šole prireja ob sodelovanju Zavoda za slovensko izobraževanje iz Spetra in goriske evropeistične akademije.

Vodja tečaja prof. Marino Vertovec je ob prisotnosti ravnateljice šolskega centra Zive Gruđen in po dravnatelja zavoda Malignani Rodolfa Malacera izročil diplome udeležencem zanimive pobude.

Tečaj slovenskega jezika je rezultat večletnega sodelovanja tehničnega

zavoda Malignani z novogoriškim tehničnim zavodom Branko Breljih, ki se je v kasnejših letih razširilo tudi na druge znanstvene in tehnične ustanove v Sloveniji.

V okviru teh stikov so odgovorni pri videmskem zavodu prisli do spoznanja, da bi bilo primerno tudi v Vidmu organizirati tečaj slovenskega jezika in so zato za pomoč zaprosili Zavod za slovensko izobraževanje. Že prvi koraki so bili vzpodbudni, saj se je tečaja, ki ga že od vsega začetka vodi prof. Marino Vertovec, udeležilo nad 30 udeležencev.

PRED JUTRIŠNJI MI
UPRAVNIMI VOLITVAMISlovenci
bodimo
soustvarjalci
naše usode

DUSAN UDOVIC

Od mor pred jutrišnjimi volitvami mnogi v Italiji tolmacijo kot zatisje pred nevihto. Teško bi moglo biti drugače po volilni kampanji, kateri so tone in tempo diktirali bolj sodniki kot same stranke. Največ neznank prinaša dejstvo, da hiti italijanski politični sistem v preobrazbo, ki ne prihaja po normalni poti dozorenja zavesti strank, da so spremembe potrebne, kajti če bi bilo tako, bi do sprememb moralo priti že zdavnaj. In tudi ne more biti res, da so za to stanje krivi vsi, kajti kdor je dolga leta objestno vladal, ne more več prikrivati svojih težkih odgovornosti.

Tako se ljudje odpravljajo na volišca zmeden in razjarjeni zaradi podkupninskih afer, ki so izbruhnile v javnost kot deroča voda, ki preti odnesti vse, pri čemer ni jasno, kaj bo po neurju ostalo. Ali, bolje rečeno, kaj na pogorišču poganja dejansko koristnega za italijansko družbo.

Domala vsi govorijo o "novem", toda veliko manj je jasnosti, kako bomo do novosti preoblikovali italijansko politično sceno, ne da bi se pri tem zamajali temelji demokratične ureditve. Kajti tudi nevarnost avtoritarnih za-

sukov očitno obstaja, okrepljena z odmevi mafijско-terorističnih atentatov.

Kot Slovincem nam je vse prej kot vseeno, na kakšno pot se bo okrenila država, v kateri živimo. Logično vprašanje, ki si ga se posebej postavljamo, je, ali bo splošno izražena volja po prenovi dotrajane političnega sistema odražala tudi drugačen odnos do nasih, predolgo odprtih vprašanj. Bomo videli. Medtem pa nikakor ne moremo ostati križem rok in dopuščati, da se z našo usodo arbitrarno ukvarjajo drugi.

Volilna kampanja je mimo in vtis je, da je občutek ogroženosti prišpeval k njenim dokaj umirjenim tonom, kot da se je vsakdo zavedal, da nikomur ne bo v korist, če bomo Slovenci iz teh volitev izšli preveč obtočeni od medsebojnih polemik. Pogosto je bilo s strani slovenskih kandidatov različnih strank slišati trditev, da se naša zgodovina ne končuje ob teh volitvah. Gre za znak, da so današnje stiske manjsine občutene povsod, najbrž pa tudi za občutek krivde, ker nas je nov volilni sistem zatekel nepripravljene za skupno

dogovarjanje, ki bi jamcilo naši skupnosti uspešnejši nastop na volitvah.

Ce si želimo uspešnejše bodočnosti, bomo morali nujno odložiti sprenevedanja, mnogokrat nesmiselna medsebojna razhajanja in tudi kakšno zaplotniško podtikanje, ki se nikakor ne more iziti v dobro naše skupnosti. Vemo, da nas čaka nadvse zahtevna bitka za preživetje in razvoj slovenskih ustanov, doseči je treba pravičen zaščitni zakon in si obenem priboriti zagotovljeno zastopstvo v izvoljenih telesih, kot velja za mnoge druge manjšinske skupnosti v Evropi. Naša skupnost pa pri tem opraviilo ne more ostati večno razkropljena. Vsa naša povojna izkušnja nam mora v tem smislu več povedati.

Na jutrišnje volitve je potrebno iti z zaupanjem v uspeh, ki je tudi v sedanjem položaju možen, saj konkretne možnosti za izvolitev slovenskih predstavnikov nedvomno obstajajo. Bodimo tudi ob tej priložnosti soustvarjalci naše usode in se obenem zavedajmo, da mnogi, v volilni kampanji izrečeni poudarki o skupnih naporih in povezanju, tudi po volitvah ne smejo ostati nedorečeni.

PRED JUTRIŠNJI MI UPRAVNIMI VOLITVAMI

Zadnji pozivi strank

DSL: Z realističnimi predlogi o programih in kandidaturah

Demokratska stranka leve je predstavlja tudi na letosnjih volitvah Slovincem in vsem drugim volilcem z realističnimi predlogi tako glede kandidatur kot glede programov.

Kot KPI prej in kot DSL potem smo na vsakih volitvah ponudili slovenske kandidature s stvarnimi možnostmi izvolitve. Ker smo slovenski volilci, ob pomoči italijanskih demokratov, znali te možnosti izkoristiti, smo Slovenci imeli in imamo naše predstavnike v vseh izvoljenih zbiorih od parlamenta navzdol.

Take stvarne možnosti ponuja Demokratska stranka leve tudi letos tako za

deželni svet kot za pokrajinska sveta na Trzaskem in Goriskem.

Za deželni svet je nova norma o eni sami možni preferenci koristno sredstvo za slovenske volilce. Na Trzaskem bomo zato slovenski volilci koncentrirali preferenčni glas Milošu Budinu, dosedanjemu deželnemu svetovalcu in zgoniskemu zupanu; na Goriskem pa Mariju Lavrencicu, doberdobskega zupanu. S strnjeno slovensko preferenco tudi mimo strankarske pripadnosti bomo tako zajamčili slovensko predstavništvo v deželnem svetu.

Tudi na pokrajinskih volitvah je glas za DSL jamstvo za izvolitev slovenskih za-

stopnikov.

Na Trzaskem pa je ze bistvenega in dalekosežnega pomena se izogniti tveganju, da bomo v balotazi 20. junija prisiljeni izbirati med dvema desničarskima kandidatom, kjer bo eden od dveh boljši samo zato, ker bo drugi nas cisti nasprotnik ali sovražnik. Zato mora v balotazo kandidat demokratičnega Trsta, ki ima za to največ možnosti. To je Franco Codega, ki ga bomo podprli, ce bomo prekrizali znak DSL.

V Trstu bomo novo stran zgodovine začeli samo s to zmago.

Slovenska deželna komponenta DSL

SSk: Izidi jutrišnjih volitev odvisni predvsem od nas vseh

Nedeljske volitve so za Slovensko skupnost izrednega pomena. V casu velike moralne in politične krize, ki je zajela Italijo, zadnje case pa se posebej Furlanijo-Julijsko krajino in Trst, v casu propadanja starih ideologij, preurejanja Evrope in naše matične domovine, ki je dosegla samostojnost, skušajo volilne reforme in stališca nekaterih političnih sil izbrisati slovensko prisotnost, zlasti pa slovensko stranko, iz izvoljenih teles.

V tem zgodovinskem trenutku so nekateri prepričani, da je pravilno razprševanje naših sil v italijanske stranke. Grenke izkušnje, do katerih so privedle nekatere take izbire, pa so vsem pred očmi.

Nasi ljudje si želijo večje edinosti med nami, ko gre za bistvene probleme. Zelijjo si preokreta naše zamejske politike, ker v povojnem casu zal ni dosegla nekaterih bistvenih ciljev. Casi niso lahki. Globalne zaščite nimamo, financiranje naših ustanov letos zapade, odvzeli pa bi nam radi se zastopstvo, ki smo si ga sami izborili.

Kljub krivici volilnim predpisom, za katere se trudimo, da bi jih spremenili v smer zajamčenega zastopstva, ki je naša »legitima zahteva«, kot nam je bilo povedano na najvišjem mestu v Rimu in Ljubljani, pa so izidi jutrišnjih volitev odvisni predvsem od nas.

Trditve in pozivi, v Trstu in Gorici, o tem,

kdo ima največ »realnih možnosti«, so resnični le v primeru, da bomo vsi vztrajali pri običajnih volilnih izbirah, kot da se okoli nas nič ni zgodilo! A pride čas pomembnih zgodovinskih preizkusenj, takrat pa mora vsakdo razmisliti, kaj je najbolj koristno za našo skupnost, kaj izpricuje našo zvestobo in samozavest.

Nasa stranka je od vsega zacetka povedala, da je ohranitev zastopstva Slovenske skupnosti na deželi, a tudi v pokrajinskih svetih, zelo zahtevna naloga, ki pa nikakor ni nemogoca. Ce zelimo to zastopstvo ohraniti, ga lahko ohranimo z enotnim glasom za »lipovo vejico«.

Slovenska skupnost

SKP: Glas za komuniste bo najhujši udarec vladnim silam

Primorski Slovenci smo v svoji zgodovini večkrat dokazali svojo upornost, kar se je na volitvah izrazilo z množično podporo komunistični partiji, njeni doslednosti pri obravnavanju narodnostnega vprašanja pri nas, pa tudi njenemu boju za demokratizacijo družbe in socialno enakopravnost delovnega cloveka.

Ta boj skusa, po razpustu KPI, nadaljevati Stranka komunistične preno-ve, ki si ne domislja, da predstavlja vso levico, pac pa deluje za njeno ponovno oživitev in zedinjenje. Izstop Pietra Ingraa in sindikalista Bertinot-

tija iz DSL nas v tem pogledu postavlja pred se težjo nalogo. Drugod v Italiji, v Milanu, Turinu in drugih mestih, so se napredne sile zedinile ob uglednih zupanskih kandidaturah, tu pri nas pa proces zedinjenja se ni pricel na levi, pac pa na sredini in to obzaluemo.

Volilna zakonodaja za deželo je do manjšin neprijazna. To najboljše ve Slovenska skupnost, ki bo skoraj gotovo zrtev novih pravil in lastne neodločnosti. Prav zato komunisti opozarjamo slovenske volilce, naj tokrat preudarno zaupajo svoj glas. Mi jim

predlagamo, naj glasujejo za levo, za Stranko komunistične preno-ve in njene- ga slovenskega kandidata Sergija Lipovca. Tako bomo povecali sicer okrnjeno manjšinsko zastopstvo in omogočili nastop za spremembo volilnih pravil, tokrat manjšinam v korist. Poleg tega bomo tako najbolj učinkovito kaznovali vladne stranke, ki so se tudi do manjšine vedle oholo in mestoma celo prezirljivo.

Glas za komuniste bo zanje najhujši udarec.

Slovenska komponenta SKP

PSI: Ostajamo zvesti idealom socializma

Spustovani bralci, cenjenin volilci! Ne zelimo, da bi nas patetico razumeli, ko ugotavljamo, da smo kot socialisti najhujše ze zapustili za seboj. Potres je mimo, cas je za obnovo. To je dejstvo.

Iz razvalin naše stranke smo ze začeli nacrtovali novo, urejemo nase domove, prinasamo novo življenje.

Na podlagi tega dejstva smo se tudi slovenski socialisti v deželi odločili, da strnemo nase vrste in da se ne predamo malodusju, ceravno je z voza ze skocilo kar precej oportunistov. To so tisti, ki so se na socialistični voz used-

li, ker so računali predvsem na lastno uveljavitev, prej kot na siritev idej socializma.

Mi, ki se verjamemo v te ideje in ki smo k vozu pristopili, ko ga je bilo treba porivati navzgor, ostajamo zvesti ideji socializma in njeni vlogi v italijanski družbi.

To, spustovani volilci, je tudi vse. Vabimo vas, da se nam pridružite in da nam pomagate pri popotresni obnovi. Naloga ne bo lahka, je pa izredno pomembna.

O dejavnostih nase deželne komisije ste ze dobro poučeni, tako tudi o naših

odločitvah zadnjih tednov. Tiste, ki se niso zbal deli in jih ni sram, da so ostali socialisti, bi prosili, naj za deželni svet v trzaskem okrožju podprejo Daria Tersarja.

Za obnovo trzasko Pokrajine pa bi veljalo oddati glas predsedniškemu kandidatu Francu Codegi.

Nazadnje volilce iz Sovodenj, Doberdoba in Zagorja prosimo, da izkazejo podporo neodvisni kandidatinji Alenki Florenin. Hvala za sodelovanje!

Slovenska deželna komisija PSI

Kako bomo volili

Glasovnica za Deželo. Prekrižati moramo znak stranke ter lahko pripišemo le eno preferendo.

TRST - Dezelne in pokrajinske volitve bodo samo v nedeljo. Volišca bodo odprta jutri med 7. in 22. uro, takoj zatem bodo začeli presteovati glasove, tako da bodo prvi rezultati znani ze v noci med nedeljo in ponedeljkom. Na volišce pridemo z volilnim potrdilom ter z osebnim dokumentom (vozniskim dovoljenjem, osebno izkaznico, potnim listom itd.).

Na zgornji sliki vidimo glasovnico za izvolitev deželne sveta v trzaskem volilnem okrožju. Simboli strank bodo prvič v barvah. OB STRANKINEM SIMBOLU LAHKO NAPISEMO LE ENO PREFERENCIO S PRIMKOM ZBRANEGA KANDIDATA. Stevil ne pišemo vec.

Na sliki desno spodaj vidimo glasovnico za izvolitev trzasko pokrajinskega sveta. Levo so natisnjena imena kandidatov za predsednika, na sredi so simboli strank, na desni pa prav tako ze natisnjena imena kandidatov za pokrajinski svet.

VOLILEC LAHKO PREKRIZA LE SIMBOL STRANKE. Njegov glas gre avtomatično kandidatu za predsednika in kandidatu za skupščino. ZA

POKRAJINO NE PIŠEMO PREFERENCIO.

GLASOVNICA ZA DEZELO (zgoraj) JE RUMENE BARVE, ZA POKRAJINO (desno spodaj) PA ZELENE BARVE.

Ce se volilec v volilni kabini pomoti npr. pri oddajanju preferenc lahko zahteva od predsednika volišca ali od skrutinatorja, da mu zamenja glasovnico.

Volitve so osnovna DRZAVLJANSKA PRAVICA, ki jo je treba smotno izkoristiti.

Novoizvoljeni deželni svet bo stel 60 članov. Furlanijo-Julijska krajina je razdeljena v pet volilnih okrožij (Trst-Gorica-Videm-Pordenon-Tolmeč), ki imajo pravico do določenega števila sedežev v skupščini. Nekatere sedee bodo delili na osnovi ostankov, do katere imajo pravico le stranke, ki v vsaj v enem volilnem okrožju dosežejo polni volilni količnik.

V nedeljo bomo prvič izvolili predsednika trzasko in gorisko pokrajine. Balotaza med kandidatom, ki bosta prejela največ glasov, bo v nedeljo, 20. junija.

FRANCO CODEGA KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	GAETANO SANTANGELO
MARCO DE AGOSTINI KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	CESARE IACCHARIN
ENNIO BRAIDA KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	GIANGIACOMO ZUCCHI
GIANNI BARTOLI KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	EDOARDO FASIANI
PAOLO SARDOS ALBERTINI KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	LELIO CERUATA
LUCIO PERTUSI KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	GIUSEPPE FERROGLIA
DENNIS VISIOLI KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	MARIA CHISARI
CLAUDIO BONIVENTO KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	IGOR CANCIANI
	FRANCESCO SECCIA

Glasovnica za trzasko pokrajino. Imena kandidatov za skupščino oz. za predsednika so na njej ze natisnjena

GIANNI PETERLIN KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	MARIA PETERLIN GUSCI
MAURO DI GIORGIO KANDIDATO ALLA CARICA DI PRESIDENTE DELLA PROVINCIA	SERGIO MARCONI

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73573

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Jutri bodo lahko
vsa gostišča odprta

Pokrajinsko združenje gostincev iz sklopa FIPE sporoča, da bodo lahko jutri, 6. junija, lahko odprti tudi tisti lokali, ki bi ostali sicer zaprti zaradi tedenskega pocitka. Sklep so sprejeli zato, da bi omogočili postrežbo ljudi, ki pojdejo med 7. in 22. uro na volišca.

Promocija živilskega
sektorja v pokrajini

Trgovinska zbornica bo izdala večjezično reklamno publikacijo za promocijo trzaskih izdelovalcev raznih vrst prehrane in pijac. Vsak proizvajalec bo lahko imel v njej svoje mesto z imenom, naslovom in opisom značilnosti izdelkov, vendar bo moral to posebej plačati. Publikacijo bodo delili na specializiranih sejmihi v Italiji in tujini ter ob priložnosti obiskov gospodarskih delegacij v Trstu.

Skupna pobuda CRT
in »Amici del cuore«

Trzaska hranilnica in združenje »Amici del cuore«, ki pomaga pri preprečevanju srčnih bolezni ter infarktov, sta sklenila prirediti brezplačen tečaj za uslužbence tega denarnega zavoda, po katerem bodo prejeli habilitacijsko diplomu za nabrano znanje o tem, kako je treba priskotiti na pomoč človeku, ko ga doleti infarkt. K tečaju se je prijavilo kar sto uslužbenecv hranilnice.

Predstavitve programa
Verdijevega gledališča

V sredo, 9. junija, ob 11.30 bo v avditoriju muzeja Revoltella (Ul. Diaz 27) tiskovna konferenca, na kateri bodo predstavili poletno in jesensko dejavnost trzaska občinskega gledališča »Verdi«. Nadzornik Giorgio Vidusso in umetniški direktor Raffaello de Banfield bosta opisala bližnji Mednarodni operetni festival, jesensko koncertno sezono in spremne prireditve, ki se bodo odvijale v dvorani Tripovicha, seveda ustrezno klimatizirani. Festivalu operete bo sledil krajši premor, zatem pa se bo 1. oktobra pričela bogata simfonična sezona, ki jo bo vodil stalni direktor Lu Jia in v okviru katere bodo nastopali prestižni solisti; tokrat bodo v simfonični program vključili tudi koncerte Horowitzovega festivala in Mendelssohnov cikel.

Lubrano v krožku Miani

Krožek »Erocole Miani« prireja v torek, 8. junija, ob 17.30 v gledališču Miela srečanje z znanim televizijskim novinarjem Antoniom Lubrano. Ob tej priložnosti bodo prvič predstavili njegovo knjigo Tranelli d'Italia.

PODKUPNINE / SODNIKI NA DELU

Jamstveno obvestilo
Zaccariottu (KD)

Demokristjani »zaskrbljeni« za potek volitev

Zatisje po nevihti ali zatisje pred novo nevihto? To vprašanje se je zastavljalo novinarjem, ki so včeraj dopoldne kot že nekaj tednov sem na hodniku v drugem nadstropju trzasko sodne palače čakali na novosti o »trzaskih podkupninah«. Vrata uradov namestnikov javnega tožila Antonia De Nicola in Piervaleria Reinottija, ki sta s svojimi preiskavami razmajala krajevne socialistične in demokristjanske politične vrhove, so bila zaprta javnosti. Le od casa do casa je De Nicola stopil do kolega. »Nič novega, nobene novosti, lahko mirno spite,« je bilo edino, kar je vedel povedati. Reinotti ni bil nič bolj zgovoren: »Do sedaj, opoldne, nič bistvenega novega. Dovolite mi, da si lahko v miru preberem to zelo zanimivo pričevanje,« je elegantno odslavlil novinarje in se zatopil v sveženj dokumentov.

Vodja sodnega oddelka za predhodne preiskave D'Amato je potrdil »pavzo« v preiskavi, sodnica za predhodne preiskave Alessandra Botton je pomirila novinarje, češ: »Jutri si privosim dan pocitka, torej novosti ne bo...«

In vendar: v popoldanskih urah se je razširila vest o novem jamstvenem obvestilu. Po ne-

katerih vesteh naj bi to bil bivši upravni tajnik KD Euro Zaccariotto, ki naj bi bil vpleten v afero o jamstvu za 150 milijonov lir, ki naj bi služili za protizakonito finansiranje trzasko sodne palače. V to preiskavo so vpleteni tudi kandidati KD za predsednika pokrajine Bartoli, predsednik trzasko trgovinske zbornice Tombei, bivši predsednik pokrajine in bivši devinsko-nabrežinski župan Locchi, deželni odborik Calandruccio in bivši upravni tajnik KD Scagnoli.

Reinotti je včeraj zjutraj sprejel v svojem uradu nekaj odvetnikov. Bili so to zagovorniki nekaterih osumljencev, ki so dan prej (ali dva dni prej) prejeli jamstveno obvestilo v zvezi s preiskavo o jamstvu za 150 milijonov lir, ki naj bi služili za protizakonito finansiranje krajevne KD. Odv. Ulcigrai, zagovornik kandidata KD za pokrajinske volitve Giovannija Bartolija, je sodniku najavil, da je njegov »varovanec« popolnoma na razpolago sodstvu, dodal pa je, da sploh ne ve, v katero afero naj bi bil Bartoli vpleten...

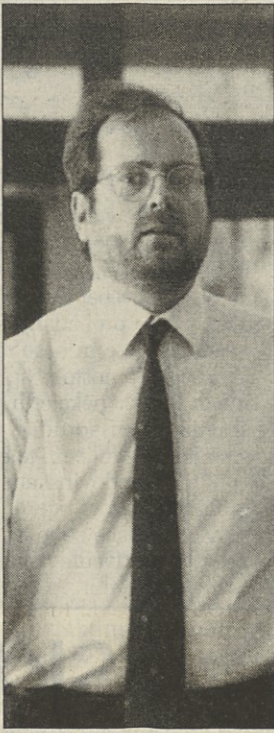
Sam Bartoli je izdal včeraj ostro tiskovno sporočilo, v katerem pravi, da je doživel »ponižujočo izkušnjo hišne preiskave«, da vsa zade-

va ogromno škoduje njegovim poklicnim dejavnostim, njegovi družini in sodelavcem, in da je zaradi tega »se bolj besen kot Rubbia.« Omenja tudi, da je sele zadnji mesec prevzel politično vlogo kandidata KD za predsednika pokrajine in da ima »čisto vest«.

Tudi krščanska demokracija je izdala tiskovno sporočilo, v katerem pravi, da z zaskrbljenostjo sledi zadnjim sodnim preiskavam, ki bi lahko »pogojevale« nedeljske

volitve. V tej zvezi KD spominja volivce, naj pred glasovanjem »celovito ocenijo štiridesletni trud KD za svobodo, demokracijo in družbeni razvoj v Italiji.«

Tiskovno sporočilo KD prica o zadregi v trzaskih demokristjanskih vrstah ob dogodkih, ki so privedli v zapor številne njene vodilne predstavnike, drugi pa so bili z jamstvenimi obvestili izpostavljeni »milošti in nemilosti« javnosti.

Valerio Reinotti (f. KROMA)

Antonio De Nicola (f. KROMA)

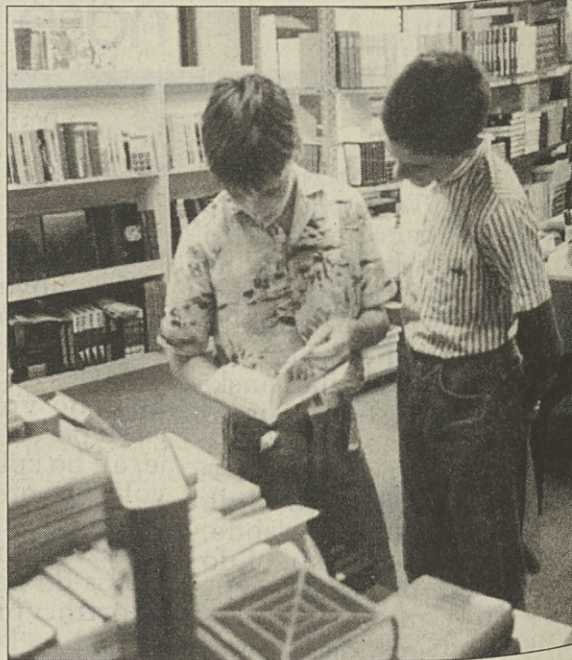
DAN OTROKA / POBUDE

Kako širiti krog
mladih bralcev

Sodelujejo Mestna knjižnica in knjigarne

Danes obhajamo mednarodni dan otroka. Ob tej priložnosti je trzaska občinska uprava v sodelovanju s trzasko Mestno knjižnico pripravila vrsto zanimivih pobud, katerih skupni cilj je ta, da bi širili krog mladih prijateljev knjige.

Ena izmed pobud zdeva knjigarne. Občinska uprava je povabila vse prodajalne knjig na svojem ozemlju, naj ob mednarodnem dnevu otroka posvetijo posebno pozornost otroški literaturi, in sicer tako, da otroškim knjigam dajo poseben poudarek v izlozbi in jim dodelijo posebne razstavne prostore v samih knjigarnah. K pobudi so pristopile naslednje knjigarne: La Bancarella, Borsatti, Cappelli, Il Carso, Cooperativa fra Servi di Piazza, La Fenice, Giulialibri, Italo Svevo, Minerva, Nuova Universitas, San Paolo in Tergeste, ki bodo tudi namenile odstotek dohodkov od prodaje Mednarodnemu fondu Združenih narodov za pomoč otrokom (UNICEF). Trzaska občinska uprava je ob tej priložnosti tudi natisnila poseben lepak, ki so ga sodelujoče knjigarne razobesile. Pristavimo naj, da bo mednarodni dan otroka obeležila tudi Trzaska knjigarna. Slednja ima že tako stalen odde-

Otrok in knjiga (foto KROMA)

lek za otroške knjige, v teh dneh pa bo otroški knjigi posvetila tudi posebno pozornost v svoji izlozbi.

Druge pobude pa bo izpeljala trzaska Mestna knjižnica sama. Od danes pa vse do 20. julija bo pod naslovom »Knjiga za poletje« spodbujala branje otrok v sodelovanju z združenjem »Per una Trieste migliore«. Otrokom bodo na voljo knjige na posodo na posebnih policah vsak delavnik od 10. do 12. ure ter vsak popoldan od ponedeljka do petka od 15.30 do 18.30.

Poleg tega ima Mestna knjižnica tudi nekaj nacrtovalov za prihodnje solsko leto. V sodelovanju z eno izmed trzaskih nižjih srednjih sol namerava pripraviti vodnik po Trstu v italijansčini in angleščini za otroke iz drugih dežel in držav. Vedno v sodelovanju z nižjimi srednjimi solami namerava Mestna knjižnica osnovati »knjižničarski laboratorij«, s katerim naj bi ovrednotili posamezne solske knjižnice, poleg tega pa seznanili otroke oziroma dijakke z osnovami iz knjižničarstva.

FILM / POBUDA CAPPELE UNDERGROUND

Bo servis deželne
kinoteke le zaživel?

Deželni svet odobril popravek zakona

Ko bi s filmsko priporočilo hoteli povzeti usodo krožka Cappella Underground, bi morali ugotoviti, da gre za »Never ending story«. Gre za klub, ki je v svoji četrti stoletja bogati dejavnosti organiziral ali spodbudil vrsto filmskih in drugih prireditev, tudi potem, ko je ostal brez svojega sedeža v Ul. Franca. Svojo dejavnost je navezoval tudi na skupne pobude, v prvi vrsti na vzpostavitev servisa deželne kinoteke, ki so ga z zakonom vzpostavili že leta '81. Takratni deželni odborik za kulturo Barnaba je v intervjuju za javnost zagotavljal, da bodo duh in crko ambicioznega zakona st. 68 z dne 8. septembra 1981 udeležili v začetku leta '82. Sedaj pa se piše leto '93, objavljeni in že zagotovljeni servis se ni zaživel in člani filmskega kluba Cappella Underground so sebi in Trstu dali še šest mesecev časa pred dokončno odločitvijo o usodi krožka: pred grenkimi besedami predsednice kluba Rosselle Pisciotte pa so na včerajšnji tiskovni konferenci »kot komični spot« predvajali odborikovo zagotavljanje iz leta '81. Sicer pa tiskovna konferenca v gledališču Miela ni bila namenjena obtoževanju in objokovanju, temveč predvsem razvojnemu možnosti, ki se klubu in deželni kinoteki le kažejo.

Pravzaprav je treba reči, da so si tudi te možnosti člani kluba izborili v sodelovanju z nekaterimi, ki le doumejo pomen

takega krožka - med drugim ima Cappella Underground bogat filmski in video arhiv, ki pa si ga skoraj nihče ne more ogledati, ker pač klub nima primernih prostorov. Konec aprila je deželni svet v okviru proračunske razprave na predlog svetovalca DSL Polija odobril popravek člena zakona st. 68 iz leta '81. Na osnovi tega popravka, ki med drugim predvideva znesek 200 milijonov lir (100 za leto '94 in 100 za '95), se dejansko omogoča sklenitev pogodb med deželno upravo in kulturnimi združenji, zato da bi končno zaživel servis deželne kinoteke, kar je sicer predvideval že prej citirani deželni zakon. Kot že leta '80, je pribli-

Rossella Pisciotte, so vsi ljubiteljski filmski krožki v deželi pripravljeni takoj pristopiti k pobudi, le da se končno sproži birokratski stroj. Kot sta med drugim poudarila deželna svetovalca Poli in Budin, ki sta se udeležila včerajšnje tiskovne konference, deželna kinoteka kot upravni sedež in laboratorij že obstaja in tudi redno dobiva sredstva (delovanje, ki se v glavnem omejuje na shranjevanje gradiva, je steklo prav ob sodelovanju ljubiteljskih krožkov). Celoten servis, ki bi omogočal predvajanje spravljenega gradiva, bi torej Deželo vsega stal nekaj sto milijonov lir, ker druge izdatke za nič več učinek je itak krije! (bip)

OKOLJE / BOTANIČNI VRT

Carsiana privablja
iz leta v leto več
ljubiteljev narave

Posebno veliko je šolske mladine

Botaničnega vrta Carsiana ni še nikdar obiskalo toliko ljudi kot letos. Maja si ga je ogledalo 3.850 obiskovalcev, kar je rekordni podatek za tako majhen vrt, obenem pa so izpeljali več kot 200 voženih ogledov, od tega 50 za trzasko solarje, ki sodelujejo pri programih »Scuolambiente«, s katerimi želijo solske oblasti približati mladim krajinske značilnosti in lepote. Posebno je uspel program z naslovom »Botanični vrt Carsiana: vabilo k spoznavanju trzasko Krasa«, saj se ga je udeležilo prek 100 razredov vseh šol v pokrajini. Po lekciji v razredu so sli solari na pol dnevi voženi izlet v vrt. Solska mladina razpolaga s po-

sebnim zvezkom o ambientalni vzgoji, ki ga je pripravilo združenje vodnikov-naturalistov FICEA ob finančni zaslombi Pokrajine. Botanični vrt Carsiana, ki leži 18 kilometrov daleč nad Trstom in sicer ob pokrajinski cesti med Gaborcem in Zgonikom (kamor je mogoče seveda tudi z avtobusom), je odprt za javnost vsak dan od 10. do 12. ure, ob sobotah, nedeljah in drugih prazničnih dneh pa neprekinjeno od 10. do 18. ure, a ob ponedeljskih je zaprt. Voženi obiski so v programu ob sobotah, nedeljah in prazničnih po sledečem časovnem razporedu: 10.30, 15.00 in 16.00 ali pa proti telefonski rezervaciji - st. 040/229573.

Gradnja hitre ceste na Trzaskem je bila prava si-ba božja za jusarska zemljišča na Krasi in v Bregu. V preteklih dneh smo že obirno poročali o velikih težavah, ki jih je povzročila gradnja nove prometnice na Proseku in v Trebcah, s podobnimi nevarnostmi pa se že nekaj časa srečujejo tudi v Boljuncu.

Predsednik boljunske srenje Silvester Metlika jih je takole orisal. »Odsek hitre ceste pri Dolini je gradilo podjetje Palmieri. Potem ko si je zagotovilo zakup zahtevnega dela, je zaprosilo dolinsko občino za najem boljunskega jusarskega zemljišča pod Koromacnikom, gricem v neposredni bližini Tovarne velikih motorjev. Območje obsega približno 15.000 kvadratnih metrov površine. Ko je dobilo dovoljenje, je podjetje spreminjalo zemljišče v pravcato delovno, ali bolje rečeno gradbišče. Delavci so tu gradili velike, več deset metrov dolge zelezobetonske tramove, ki so jih uporabili za gradnjo mostov in nadvozov, poleg tega pa se druge dele cestnih infrastruktur.«

Dela so trajala nekaj let. In prav na koncu so se za boljunske jusarje začeli krizi in težave. Pogodba o oddaji zemljišča v najem je zapadla 31. decembra 1988. leta. V dokumentu je izrecno zapisano, da bi moralo podjetje najkasneje v dvanajstih mesecih po izteku pogodbe odstraniti z zemljišča vse svoje stroje in material. Zakonitemu lastniku - boljunski srenji - bi moralo vrniti zemljišče

BOLJUNEC / OSTANKI DEL ZA HITRO CESTO

Beton pod Koromacnikom
razburja boljunske srenje

Podjetje Palmieri ni odstranilo struktur z jusarskega zemljišča

MARJAN KEMPERLE

tako, kot ga je prejelo v najem...

Podjetje Palmieri se je pozvignilo na ta dolocila. Ko je dela končala, je zapustila delovno, ne da bi ga očistila in pospravila. Nekaj delov je dalo tudi v podnajem, kar je celotno zadevo še bolj zapletlo.

Na zemljišču je tako pustilo vrsto ne več uporabljivih betonskih mesalcev, nekaj dolgih zelezobetonskih tramov, ki jih očitno ni izkoristila za gradnjo, ogródje za trane in prostor za ulivanje temeljev in se nekaj drugih struktur.

»Kako bo sedaj z vsem tem materialom?« se zaskrbljeno sprašuje Silve-

ster Metlika. »Kdo ga bo odstranil? Odstranitev bo stala več deset milijonov lir; kdo bo poravnal te stroške?«

Ob namigu na denarno plat vse zadeve se je predsednik Metlika spomnil se na eno nezanemarljivo »podrobnost«. Boljunska srenja je prejela zadnji obrok najemnine za zasedeno zemljišče pred tremi leti. Znašal je 665.850 lir. Sportno društvo Domjo plačuje letno za najem nekoliko manj kot enega hektara srenjske zemlje po 8.110.000 lir. Razlika je očitna. Po izračunih vodstva boljunske srenje bi morali prejeti za »zemljišče Palmieri« pod Koromacnikom naj-

manj 5 milijonov lir letno najemnine...

O teh zadevah so razpravljali pretekli mesec na seji srenjskega odbora. Na sestanku so spregovorili tudi o nekaterih drugih aktualnih vprašanjih. Tako so se domenili, da bodo popravili krajevno srenjsko hišo, v katerih ima prostore lekarna. O dobrih so predlog za oddajo v najem dela zemljišča pod Koromacnikom, kjer naj bi postavili plinsko postajo, ki bo oskrbovala miljsko plinsko omrežje in ga povezovalo s Tovarno velikih motorjev. Po vrsti sestankov in pogajanj so tudi pristali, da se zaključijo dela na odlagaliscu na Koromacniku, kjer se gnete za 127.000 kubnih metrov materiala.

Gradbišče, s katerega podjetje Palmieri ni v roku odstranilo struktur (f. KROMA)

OPČINE / DREVI V CERKVI SV. JERNEJA

Zbor iz Clusoneja gost Vesele pomladi

Jutri popoldne bo v Marijanišču - Finžgarjevem domu kulturno zabavna prireditev

Drevi ob 20.30 bo v openski cerkvi sv. Jerneja celovečerni koncert mešanega pevskega zbora Ars Nova iz Clusoneja pri Bergamu. Prirejajo ga openski pevski zbori Vesela pomlad ob 12. prazniku mladih pevcev, ki se bo nadaljeval z bogato kulturno in družabno prireditvijo na prostem v nedeljo v parku Marijanisica - Finžgarjevega doma na Opcinah.

Ars Nova je vokalna komorna skupina, ki je nastala pred petimi leti. Njeni čani (med njimi je veliko takih, ki so dokončali glasbeni studij

na konservatoriju, nekateri pa se še glasbeno izpopolnjujejo) so si postavili za cilj poglobljen studij predvsem gregorijanskega petja. Kasneje so se posvetili tudi cerkveni in svetni polifoniji renesančnega obdobja, izvajajo pa tudi skladbe iz sodobne zborovske literature. Vodi jih profesor Gianluigi Bigoni.

Openske zборе veže z mestecem Clusone ze nekajletno prijateljstvo. Dvakrat so se bili na obisku pri tamkajšnjem zboru Idica. Ta jih je obiskal pred štirimi leti na Opcinah, lani pa povabil

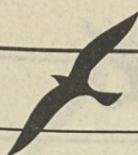
openske zборе na Mednarodni pevski festival v Clusone in Bergamo, kjer je pesem združila nekaj tisoč pevcev iz vsega sveta. Letos prihaja na obisk mlajši zbor, ki se, kot rečeno posveča gregorijanskemu petju in polifoniji.

Ne večeru bo s krajšim nastopom sodelovala tudi dekliska skupina Vesela pomlad pod vodstvom Franca Pohajaca.

V nedeljo popoldne pa bodo imeli openski pevci v gosteh otroška zbora Zvonček z Repen- tabra in iz Trebc, obe mladinski igralški skupi-

ni SKD Tabor z Opcin, carodeja Nevja Martinija, godbo na pihala s Proseka ter priljubljena trzaska kabaretna Sergeja Verca in Borisa Kobala. Med kulturno zabavno program so prireditelji vnesli nekaj prijetnih presenečenj za najmlajše in odrasle, tako da bo na prazniku kar veselo.

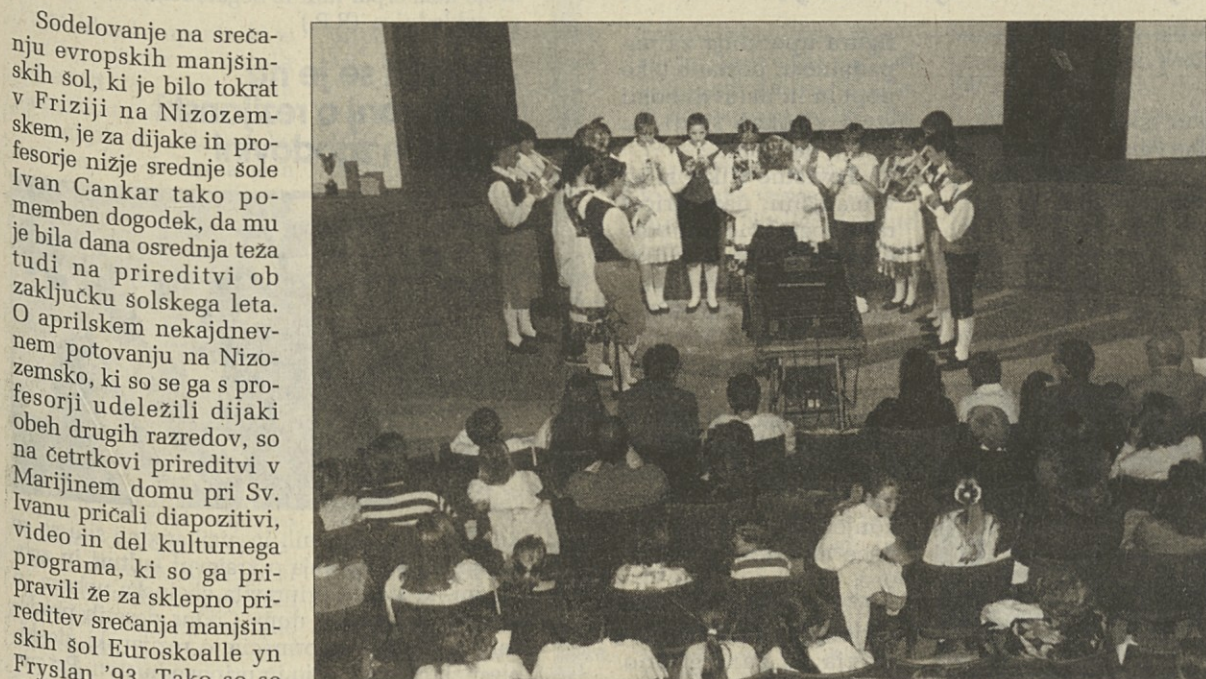
Zbori Vesela pomlad vas torej pričakujejo drevi ob 20.30 v openski župnijski cerkvi, jutri popoldne ob 16. uri pa v Marijanišču - Finžgarjevem domu. Prisrčno dobrodošli.

ŠOLA / ZAKLJUČNA PRIREDITEV SREDNJE ŠOLE CANKAR

Vtisi s srečanja v Friziji ob koncu šolskega leta

Druga razreda sta se udeležila srečanja manjšinskih šol

Šolski orkester flaut na zaključni prireditvi v marjinem domu (Foto Krizmančič)

Sodelovanje na srečanju evropskih manjšinskih šol, ki je bilo tokrat v Friziji na Nizozemskem, je za dijake in profesorje nizje srednje šole Ivan Cankar tako pomemben dogodek, da mu je bila dana osrednja teza tudi na prireditvi ob zaključku šolskega leta. O aprilskem nekajdnevnom potovanju na Nizozemsko, ki so se ga s profesorji udeležili dijaki obeh drugih razredov, so na četrtkovni prireditvi v Marjinem domu pri Sv. Ivanu pricali diapositivi, video in del kulturnega programa, ki so ga pripravili za zaključno prireditev srečanja manjšinskih šol Euroskoale yn Frysland '93. Tako so se slovenske pesmi in plesi prepletali s spremno glasbo in živahnimi toni posnetkov obiska v Friziji, neposredni udeleženci so ob gledanju diapositivov in videa ponovno doživljali dogodek, vsi ostali pa so ga lahko s tem »pomagalom« podoživljali. O pomembnem dogodku smo tudi v našem casopisu že poročali, tokrat pa vsekaror velja se enkrat poudariti, da je srečanje dijakov in solnikov manjšinskih šol, velikega pomena, udeležencem pa nudi možnost neposrednega stika s sovrstniki, ki odrasčajo v precej podobnih razmerah in se pogosto srečujejo z vprašanji narodnostne strpnosti in premoščanja jezikovnih pregrad.

Sodec po odzivu na posnetke, je srečanje udeležence, posredno pa tudi na druge dijake in na njihove družine, naredilo velik vtis. Kratek, vendar dovolj izrpen video zapis s srečanja je pripravil Marjan Kravos, pri montaži pa je sodeloval Marko Kandut. Tudi dia posnetke, ki so prikazali nekaj zgodovine in na današnje Nizozemsko in Frizijo je prispeval Marjan Kravos, tekste pa so pripravili dijaki 2.A razreda.

Udeleženci srečanja so na zaključni solski prireditvi izstopali tudi, ker so bili oblečeni v stilizirane ljudske noše, v katerih so tudi v Friziji prikazali kratek izbor slovenskih ljudskih plesov (pripravila ga je Anka Kojancic).

Na prireditvi, ki jo je uvedlo in sklenilo ubra- po petje solskega zbor- ca, pa so seveda morali zadostiti tudi vrsti nalog, ki označujejo vsako tovrstno priloznost. Tako je zbrane pozdravil ravnatelj Stefancic, pesnik Boris Pangerc je podelil

GM / V AVDITORIJU MUZEJA REVOLTELLA

Tudi peta zaključna akademija privabila in ogrela občinstvo

Srečanje zaključil Šolski godalni orkester, ki ga vodi Aleksandra Pertot

V sredo, 2. junija se je odvijala peta oz. zadnja Akademija sole Glasbene matice »M. Kogoj«. Po uvodni besedi namestnika ravnatelja Bogdana Kralja je pred neobčicajno številno občinstvo stopil na oder kvartet kljunastih flaut iz razreda prof. Erike Slama. Mlade izvajalke so zelo dobro predstavile trojico plesov flamskega avtorja Susata iz XV-XVI. stol. Kvartet je ob smiselnem podajanju pokazal tudi izredno enotnost glasbene pojmovanja. Duo Barbara Briscich (kitara) in Tamara Trejtjak (flavta) iz komornega razreda prof. Igorja Starca sta s kompozicijo »Quattro movimenti« Margole v zelo čistem glasbenem podajanju prikazali svo-

LUISA ANTONI

jo že dovršeno muzikalnost. Raffaella Petronio (violina) in Ambra Cosutta (violina) iz razreda prof. Marka Biteznička ter Aleksander Sluga (celo) in Aljosa Starc (cembalo) so se občinstvu predstavili z priredbo Bachovega »Koncerta BMW 1043 za 2 violini, godala in continuo«. Kljub ritmični solidnosti podajanja, ni bilo intonacijske homogenosti, kar dokazuje, da so člani kvarteta le deloma premostili probleme, ki jih predstavlja komorno igranje. Na oder so nato stopile Erika Buzecan, Metka Zeriali, Iri- na Perosa in Marjana Debeljuh, ki so se predstavi- le v zasedbi kvarteta

flavt iz razreda prof. Erike Slama. V izvedbi trostavne »Nokturna« Dittersdorfa so obcasno zasle v ritmično neskladnost, v Triu pa so dokazale svoje glasbene zmogljivosti. Alessandrina Ipevec in Igor Conte pa sta se predstavila publiku kot duo harmonik iz sole prof. Loredane Cocceani. »Sonata« sodobnega nemškega skladatelja Schaperja je bila najbolj zanimiva točka Akademije. V svojem nelahkem sodobnem glasbenem pojmovanju je ta kompozicijska tvarina postavila probleme poslušalcu in se predvsem izvajalce- ma, ki sta sicer bila celo tako težki odgovornosti.

Počasi tempo je bil, po mojem mnenju, v introspektivnem preiskovanju neizrekljivega clovekov notranjosti, najbolj uspešen. Glasbeno srečanje je zaključil Sol- ski godalni orkester pod taktirko prof. Aleksandre Pertot. Prva skladba je bil »Concerto Grosso v A molu« za 2 violini in godalni orkester beneškega skladatelja Antonija Vivaldija, v katerem sta so- listični vlogi violin iz- vajali Raffaella Petronio iz razreda prof. Marka Biteznička in Vesna Kran- jec iz sole prof. Jagode Kljuder. Kot zaključno

Utrinek s koncerta

kompozicijo je Solski godalni orkester predstavil slovensko rapsodijo »Ali sijaj, sijaj sonce« za- mejskega skladatelja Pavleta Merkuja. Perto- tova je dokazala svojo neizpodbitno glasbeno pripravo. Orkester pa je ob izredni čistoti in ho- mogenosti zvoka (ned- vomo sad trajnega in stalnega dela), vestno sledil navodilom in tak- tiki dirigentke.

Ženski zbori na Proseku

V Kulturnem domu na Proseku bo drevi, ob 20.30, srečanje starih ženskih pevskih zborov. Pod geslom »Zapojmo si pesem vesel« se na- daljuje tradicija sku- pnih nastopov, za kate- re so se ženske domeni- le pred osmimi leti, ko so se prvič srečale. No- vost današnjega večera, ki ga prireja tokrat zen- ski pevski zbor Prosek- Kontovel, predstavlja zbor iz Nabrezine, ki bo prvič sodeloval na teh izmeničnih srečanjih. Poleg pevsk s Proseka, Kontovela in Nabrezine, bosta na tem večeru so- delovala se zbora Ivan Grbec iz Skednja in Ta- bor iz Opčin. Vsak zbor bo drevi podal pet pe- smi, ob koncu pa bodo zapele pevke skupno se tri pesmi. (B.R.)

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA, 5. ju- nija 1993

SVETKO
Sonce vzide ob 5.17 in zatone ob 20.50 - Dolžina dneva 15.33 - Luna vzide ob 21.51 in zatone ob 5.58.

Jutri, NEDELJA, 6. ju- nija 1993

SV. TROJICA
VREME VČERAJ: tem- peratura zraka 22,8 stopinje, zračni tlak 1009,2 mb ustaljen, veter 18 km na uro severo-vzhodnik, burja s sunki do 58 km na uro, vlaga 58-odstotna, ne- bo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 21,6 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICE:
RODILI SO SE: Riccar- do Ruzzier, Valerio Ruii, Marco Augugliaro.

UMRLI SO: 84-letna Amelia Delbello, 92-letna Giulia De Simon, 67-letni Franco Russo, 78-letna Li- liana Longo, 87-letna Alma Torresani, 87-letni Mario Grison, 86-letni Carlo Scaglia, 85-letna Anna Vetovez, 81-letni Natale Sabbati, 83-letna Lucia La Perla, 72-letni Mario Bubini.

OKLICE: stavec Fabio Totto in uardnica Valenti- na Gellici, uradnik Gio- vanni Susa in uradnica Fabia Vattovani, funkcionar Pierfilippo De Sanctis in uradnica Sveva Weiss, delavec Massimiliano Brumat in brezposelna Cristina Pacini, zavarova- lec Sergio Blaskovic in uradnica Cristiana Basile, delavec Ciro Laezza in gospodinja Paola Sanzin, državni uradnik Carmelo Bonomo in trgovka Iside Giovanovic, uradnik Ales- sandro Curriale in frizerka Gabriella Sabadin, pek Franco Lukovec in frizerka Paola Snidersich, programator Roberto Zale- ri in silvilja Giuliana Luisa Buoncompagno, psihiatrica delavec Lino Frascella in prevajalka Angelina Domina, gojilec skoljki Roberto Grieco in dipl. bolničarka Patrizia Rizzitelli, podcastnik ka- rabinjerjev Daniele Med- ves in trg. pomočnica Lu- igina Barbaro, mizar Luigi Luce in frizerka Ada Roma, instalater Andrea Cruciat in frizerka Luana Riccobon, instalater An- drea Lepre in bolničarka Paola Di Rocco, trgovski agent Livio Decarli in frizerka Elena Karis, mizar Diego Schillani in trgovka Michela Velikonja, zobni tehnik Diego Scheriani in uradnica Monica Legaz, finančni stražnik Arturo Capraro in točajka Cinzia Modolo, obrtnik Renato Braico in uradnica Rossa- na Guglielmi, podcastnik karabinjerjev Massimilia- no Del Tufo in gospodinja Barbara Petronio.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Za dostavljanje zdravi- la na dom tel. 350505 - TE- LEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje ob ponedeljku do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpra- znična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.45, 20.00, 22.15 »Blade Run- ner«, i. J. Harrison Ford.
EXCELSIOR - 18.00, 20.00, 22.15 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter.
EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 »Un giorno di ordinaria follia«, r. Joel Schumacher, i. Michael Douglas, Robert Du- vall.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Ame- re per sempre«, i. Mel Gibson.

NAZIONALE 2 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Trac- ce di rosso«, i. J. Belushi.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Ma- gnificat«, r. Pupi Avati, i. Luigi Deliberti, Arnaldo Ninchi, Dalia Lahav.

NAZIONALE 4 - 16.30,

LEKARNE

Od ponedeljka, 31. maja, do nedelje, 6. junija 1993

URNIK

sprejemanja osmrtnic, sožalji, čestitk, oglosov in raznih brezplačnih obvestil za objavo v Primor- skem dnevniku za naslednji dan:

vsak delavnik 8.30 - 12.30 PUBLIEST - Tel. 7796611
samo osmrtnice in sožalja tudi popoldne od 13.30 do 17.00:

PUBLIEST od ponedeljka do petka
Redakcija Primorskega dnevnika
Tel. 7796600 - ob sobotah

Društvo Slovencev miljske občine

priredi danes, ob 18. uri v svojem sedzu

VESELICO

Nastopajo:
sola, vrtec in otroški zbor Kresnice od sv. Ivana.

Nagrajevanje likovnega natečaja in razstava ročnih del.

PD SLOVENEK BORST - ZABREZEC
priredi 5., 6. in 7. junija v HRIBENCI

23. PRAZNIK VINA

PROGRAM: danes, ob 18. uri otvoritev, ob 20.30 dalje ples z ansamblom KRT - jutri, ob 17.00 koncert pihalnega orkestra BREG - ob 20.30 dalje ples z ansamblom KRT - ponedeljek, 7. 6. - ob 20.30 dalje ples z ansamblom TAIMS- ADRIA KVINTET: Razstava domačih vin in specialitete na zaru. Vabljeni!

GLASBENA SOLA
GODBE IZ RIMANJ
Pod pokroviteljstvom občine Dolina vabi na

1. zaključno prireditev svojih gojencev

Danes, 5. t. m., ob 20.30 v občinskem gledališču F. Prešeren - Boljunec

2 P Z Prosek - Kontovel prireja

8. srečanje ženskih zborov

SODELUJEJO: 2PZ Prosek - Kontovel □ ZZ KD Tabor - Opčine □ Dekliški zbor I. Gru- den - Nabrezina □ Zz I. Grbec Skedjen

Danes, ob 20.30 v kulturnem domu na Proseku Vabljeni

VAŠKI POLETNI PRAZNIK

5. - 6. junija

v Trebach

(pri nogometnem igrišču)

Vsak večer glasbeni program z ansamblom

HAPPY DAY

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Settefontane 39 (tel. 947020), Largo Osoppo 1 (tel. 410515).

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefo- nu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Settefontane 39, Largo Osoppo 1, Ul. Cava- na 11.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefo- nu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Za dostavljanje zdravi- la na dom tel. 350505 - TE- LEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje ob ponedeljku do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpra- znična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

18.20, 20.15, 22.15 »Qual- cuno da amare«.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Pro- posta indecente«, i. Ro- bert Redford, Demi Moo- re, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, En- rico Lo Verso, Leo Gullot- ta.

EDEN - 15.30, 22.10 »Sogni bestialmente e analmente osceni«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20, 20.10, 22.10 »L'u- ltime dei mohicani«, i. Dan- iel D. Lewis.

LUMIERE - 18.00, 20.05, 22.15 »Gli occhi del delitto«, r. Bruce Ro- binson, i. Andy Garcia, Uma Thurman, John Malkovich.

ALCIONE - 18.30, 20.15, 22.00 »Verso Sud« r. Pasquale Pozzessere, i. Antonella Ponziani, Stefa- no Dionisi.

RADIO - 15.30, 20.10 »Amore dal vivo«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

SLOVENSKI KULTUR- NI KLUB vabi danes, 5. t. m., ob 18.30 na VELIKI SKK KVIZ.

SD MLADINA-RESCO prireja danes, ob 20.30 v domu A. Sirk v Krizu ZAKLJUČNI BALETNI NASTOP. Vljudno vabljeno!

PEVSKI ZBORI VESE- LA POMLAD z Opčin va- bi 5. in 6. junija 12. na PRAZNIK MLADIH PEV- CEV. V soboto, 5.6. bo v zupnijski cerkvi sv. Jer- nejše koncert gostujočega MePZ Ars Nova iz Cluso- nejše (Bergamo), ki ga vodi dirigent Gianluigi Bigoni. Nastopila bo tudi DPS Vesela pomlad; v nedeljo, 6.6. pa bo v Marjanišču- Finzgarjevem domu na Opčinah kulturno zabavni popoldan s pričetkom ob 16. uri. Oblikovali ga bo- do OPZ Zvonček z Repen- tabra, OPZ iz Trebč ter do- maci zbori Vesela pomlad, carodej Nevio Martini, mladinski igralski skupini SKD Tabor ter godba na pihala s Proseka, za dobro voljo pa bosta poskrbe- le Sergej Verc in Boris Ko- bal. Vabljeni.

JUTRI, 6. JUNIJA bo v Trebach v okviru vsakega praznika SKD Primorec pevka revija PESEM NE POZNA MEJA. To bo 18. zaporedna izvedba tega pevkega srečanja, ki po- teka vsako leto v organizi- ciji enega izmed sode- ljubljih društev. Na reviji bodo nastopili: MePZ Svoboda II iz Trbovelj, MePZ Franc Zgonik iz Brnika, MoPZ Vesna iz Dekliški zbor Vesna iz Kriza, MoPZ Jezero in Dekliški zbor Jezero iz Do- berdoba, MoPZ Foltej Hartman iz Pliberka in MePZ Primorec-Tabor Trebce-Opčine. Sodelova- la bo godba na pihala Vik- tor Parma iz Trebč. Revija bo na vrtu Ljudskega do- ma v Trebach, ob 16. uri.

SK BRDINA priredi 11., 12., 13. junija na Opčinah v Prosvetnem domu »Smučarski praz- nik«. V petek in soboto ot- voritev kioskov ob 17. uri, v nedeljo ob 16. uri. Od 21. ure dalje ples z ansa- mblom Happy day.

DEKLIŠKI PEVSKI ZBOR »VESNA« vabi na koncert zenskega pevsko- ga zbora »CARMINA« iz Prestic (Česka), v Dom A. Sirk v Krizu, v soboto, 12. junija, ob 20.30. Pri- srcno vabljeni.

OBVESTILA

Vas zanima filmski vi- deo seminar laboratorij? Seminar je odprt tako začetnikom kot tistim, ki

se ze polprofesionalno uk- varjajo z mediji. Seminar je teoretski in praktični, obsegal pa bo razne teme: Teorija in praksa videa in filma, posebnosti dela s kamero, fiziologija luči, montaža, dramaturgija, scenaristika ipd. Priredi- telj seminarja, ki bo po- tekal v Ljubljani je Zveza slovenskih kulturnih or- ganizacij Slovenije. Infor- macije na ZSKD - Ul. S. Fran- cesco 20 - tel. 635626 vask dan razen ob sobotah ob uradnih urah.

POLETNO SREDISCE Sklada »Mitja Cuk« na Opčinah - Prosvetni dom bo od 16. do 27. avgusta. Vpisovanje bo potekalo od 2. do 6. avgusta, med 9. in 12. uro na Narodni ulici 126 na Opčinah.

UPRAVNI ODBOR GLASBENE MATICE skli- cuje redni občni zbor v ponedeljek, 14.6.93 ob 19.30 v prvem skicanju in ob 20.30 v drugem skicanju na sedežu v Trstu ul. R. Manna 29.

ZDRUŽENJE ZA ZASCITO OPČIN vabi clane in prijatelje na redni občni zbor, ki bo v četrtek, 10. junija, ob 20.30 v Pro- svetnem domu na Opči- nah.

V DRUŠTVU SLOVE- NSKIH IZOBRAZEVCEV v Trstu bodo ponedeljkom večer 7. junija posvetili predstavitvi nove izdaje »Brizinskih spomenikov«. O zgodovinskih, literarnih in jezikovnih vidikih prve zapiseane besede v slo- venciščini bodo govorili akademika Janko Kos in Franc Jakopin, mag. Igor Grdin in prof. Faganel v Peterlinovi dvorani Slo- venske prosvete ob 20.30.

ZADRUŽNI CENTER za socialno dejavnost - skupina Sončni zarez pri- reja od 30. avgusta do 10. septembra za mladino s posebnimi potrebami po- letni center v Brojenci pri Trstu. Vpisovanje je od- prto vsem, ki si želijo sonca, morja in dobre družbe. Za informacije in vpisovanje tel. št. 360324, ali na se- dežu zadruge Ul. Cicerone 8.

ODBOR ZA LITERA- TURNO DEJAVNOST pri ZKOS priredi POLETNO LITERARNO SOLO v Gozdu Martuljek od 28. t. m. do 3. julija. Sola je na- menjena vsem, ki se zani- majo za literaturo kot npr. uredniki in člani ured- niških odborov glasil oz. revij, mentorji, mladi ust- varjalci, slavisti, ipd. Po- drobne informacije lahko dobijo zainteresenti na ZSKD, tel. št. 635626 vask dan, razen ob sobotah, ob uradnih urah.

Sindikato upokojencev SPI-CGIL občine Dolina organizira v soboto, 12. t.m. izlet v Volci potok pri Kamniku z ogledom znamenitega parka Arbo- retum in pivovarne v Domalah. Vpisovanje na tel. 228597, 228909, 228387.

Društvo slovenskih upokojencev - Trst orga- nizira izlet v Chioggia in Comacchio z minik- rizarjenjem po delti reke Pad. Izlet bo 16. t.m., Vpi- sovanje v sredo 9. t.m., ob 9. uri na sedežu društva v Ul. Cicerone 8.

ŠOLSKE VESTI

UCENCI OSNOVNE SOLE »A. SIRK« v Krizu in maleki iz otroškega vrt- ca vabijo na zaključno sol- sko prireditev, ki bo jutri, 6. t.m., ob 18. uri v domu A. Sirk v krizu.

UCENCI IN UCITELJI- CE osnovne sole »F.S. Finzgar« - Barkole, vabijo na zaključno prireditev »JURI MURI v AFRIKI« v četrtek, 10. t.m., ob 11. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

UCENCI OSNOVNE SOLE NA PROSEKU va- bijo na zaključno priredi- tev, ki bo v Kulturnem do- mu na Proseku v četrtek, 10. t.m., ob 20. uri.

UCENCI IN UCITELJI osnovne sola Josip Jurčic iz Devina vabijo na zaključno prireditev, ki bo 10. t. m., ob 11. uri v sol- skih prostorih.

OSMICA je odprta pri Mariji v Logu št. 1

OSMICO ima Milic Ma- rio v Repnici 39.

OSMICO ima odprto do nedelje Nada v Bazovici.

OSMICO je odprl Mario Milic - Zgonik 71.

GLEDALIŠČE / ZAKLJUČEK SEZONE SSG

Marjana Deržaj z Vodopivcem za prijetno slovo

Ce je ze - kot velevala naslov zaključne predstave Slovenskega stalnega gledališča - vsega kriva Marjana Deržaj, potem ji moramo naprtiti še krivdo za prijetno slovo. Njen četrtkov koncert v predverju velike dvorane trzaskega Kulturnega doma, ko jo je na klavir spremljal Aleksander Vodopivec, je bil namreč izredno posrečen sloves teatra od svojih abonentov in priloznostnih obiskovalcev (foto Krizmancic). Četrtkova pred-

stava, s katero se je uradno zaključila letosnja sezona SSG, je imela glasbeni »podaljsek«, na katerem sta stare hite in pa neovele evergreene izvajala izredno razpoložena Marjana Deržaj in Aleksander Vodopivec. Slovo je bilo torej nadvse prijetno, kljub zavesti, da zaradi znanih finančnih težav letos ne bo poletne predstave, na katero nas je gledališče v zadnjih letih že navadilo. Na novo predstavo bo treba torej počakati do jeseni, ko naj

bi se tudi Kulturni dom predstavil v lepši podobi. V kratkem bodo namreč začeli s preureditvenimi deli, s katerimi naj bi najprej zakrili posledice adaptacij in popravkov, ki so jih terjali razni zakonski predpisi. Nadomestiti pa bodo morali tudi kaksne dotrajane elemente, kot npr. zaves, ki bi jih zahteval tudi foyer parterja, kjer je bil letosnji »poslovilni« koncert v izvedbi briljantnega dua Deržaj-Vodopivec (bip)

LIKOVNOST / V TRŽAŠKI GALERIJ RETTORI TRIBBIO

Drveči konji za beg k svobodi izražanja

Ottavio Bomben ostaja slikar divjih konj

SERGIJ CESAR

to. Morda tudi zato, ker figura nekako lebdijo v razrednem prostoru, ki se nam zdi kot sanjski. K tej predstavi pripomore tudi izbira barvne lestvice, ki se nagiba k modrim in hladnejšim tonom,

sanjsko zameglenim barvam, ki blazijo kot kontrapunkt figurarno agresivnost risbe in motiva.

Bomben pa istočasno vidi konjsko figuro in njegovo energijo kot sredstvo, ki ga cloveska

Bombenovi neukrotljivi konji zrejo v gledalca

figura uporablja za napadalnost; postane tako popoln in naravni bojni stroj v rokah ljudi, ki sedijo na njem.

Tovrstne slike, ki so v manjšini, nam pričarajo negativne simbole cloveske agresivnosti predvsem z uporabo drugačne, temnejše, grozeče barvne lestvice, kot nekakšna mora v sicer mirnejših sanjah, kjer nastopajo zivali same. Mōra današnjih situacij, napetost in crnogledosti, ko v teh konjenikih vidimo jezdece moderne apokalipse.

Ekspresivnost slikarjevega opusa se naslanja na zamegleno uporabo ekspresionizma, ki niha med strah vzbujajočimi simboli in tenkočutno oniricnostjo skozi spremembo barvne lestvice. Vedno bolj prihaja do izraza impulzivnost potez, ki postanejo simbolični znaki spomina in sanj, v katere se občasno prikrade zabrisana a vidna erotika, ko se slikar spopade s clovesko figuro. Saj lahko tudi v agresivnosti spoznamo ekstremne znake erotike kot želje po svobodnem izrazu. Skozi celoten slikovni niz se tako vleče rdeča nit simbolizma neukroćene in neukrotljive sile neodvisnosti.

NOVICE

Glasbena prireditev v Kulturni hiši

RAVANCA (Rezija) - V Rozajanski kulturni hiši na Ravanci v Reziji bo jutri s pričetkom ob 17. uri, pomembna glasbena prireditev. Na koncertu bodo namreč nastopili gojenci Glasbene matice iz Trsta. Na njem bodo sodelovali komorni in mali godalni orkester, harmonikarski duo, kvartet flavt in kitarist. Na prireditvi, ki jo GM organizira v sodelovanju z ZSKD, bo sodeloval tudi prof. Pavle Merku, skladatelj, ki je navdih za svoja dela crpal tudi iz bogate rezijanske glasbene zakladnice. (R.P.)

Zaključil se je niz predavanj o rezijanski kulturi in zgodovini

REZIJA - Na osnovnih in nižji srednji soli so se zaključila predavanja o krajevni kulturi in zgodovini, ki sta jih pripravila občinska uprava in društvo Rozajanski dum. Ciklus desetih predavanj je obsegal informacije o rezijanski glasbi, plesu, ljudskem petju in pripovednistvu. Pri pobudi so sodelovali tudi rezijanski godci in člani folklorne skupine, ki so otroke seznanjali z osnovami domačih plesov. Na zaključno slovesnost so povabili tudi Milka Maticetovega, ki se ze od leta 1938 posveća raziskovanju stvarnosti v rezijanski dolini. Učence in diake je seznanil s svojim bogatim etnografskim in jezikovnim raziskovalnim delom. (R.P.)

Danes in čez teden zaključni akademiji Glasbene šole iz Špetra

SPETER - Solsko leto se počasi izteka, na počitnice začenja misliti tudi Glasbena šola iz Špetra, ki pa se v teh dneh pripravlja na zaključna nastopa. Prvi koncert bo danes, ob 17. uri v Špetru in sicer v občinski dvorani. Druga ga Glasbena šola priredila teden dni kasneje v zgodnjih popoldanskih urah v cerkvi v Oblici. Povejmo, da so nekateri beneski gojenci pred dnevi uspešno nastopili v Tolminu na srečanju spetrske in tolminske Glasbene šole.

LITERATURA / SREČANJE AVTORJEV FJK V PARIZU

Večjezične poti poezije

Na seminar v Italijanski kulturni inštitut so povabili tudi Aleksija Pregarca

BREDI PAHOR

Srečanje-soocenje med predstavniki literarnega ustvarjanja treh različnih jezikovnih skupin v Furlaniji-Juljski krajini, ki se lahko samo preko »različnosti« pokaže v svoji polnosti. S tem namenom je pariski Italijanski kulturni inštitut v drugi polovici maja na svojem sedežu organiziral literarni večer, na katerem so preko svojih najnovejših ali komaj objavljenih del nastopili Aleksij Pregarc, Celso Macor in Biagio Marin. Pobudnik srečanja, na katerem sta Aleksij Pregarc in Celso Macor tudi brala lastna in dela ostalih avtorjev, je bil Evgen

Bavcar, ki v Parizu opravlja izredno dragoceno nalogo pobudnikaglasnika slovenske in drugih manj poznanih kultur. V Parizu je sicer slovenska »zamejska« beseda že prišla do izraza na javnih nastopih - pred približno petimi leti sta se tako pariski javnosti predstavila Marko Kravos in Aleksij Pregarc. Tokrat je bila pobuda še zanimivejša, saj je bilo na istem srečanju mogoče slišati pesniško besedo v slovenscini, furlanscini, narečni in knjižni italijanscini ter seveda v francoskem prevodu. Se bolj zanimivo oziroma z vidika kulturnega iz-

ražanja povsem samo po sebi umevno pa je primerjanje med stvaritvami različnih avtorjev istega območja, ki pa so odraz različnih jezikovnih in kulturnih skupnosti. »Pariz vse absorbira in vse uniči«, je bil komentar Aleksija Pregarca, vsakakor pa je v metropoli-Parizu mogoče oz. zanimivo, kar je v provinci-Trstu se vedno nemogoče oz. nezanimivo.

Mogoče in zanimivo pa je bilo pesniško večjezično srečanje preko branja pesmi in odlomkov iz treh knjig, ki so jih objavili v zadnjih letih. Gre za Pesmi Biagia Marina (zbrala sta jih Claudio Magris in Edda Serra, izsle pa so pri milanski založbi Garzanti leta '91), za Tiaro Celsa Macorja (knjigo je izdala goriska založba Braitan leta '91) in za zbirko pesmi Samohodec/Il viandante solitario Aleksija Pregarca (knjiga je izšla lani pri ljubljanski založbi Mihelac). Kot je v lepi in zanimivi studiji, ki jo je pripravil za pariski literarni večer, zapisal prof. Gerald Parks, ki poučuje anglescino na trzaski univerzi, »tri nedavno izdane knjige nam nudijo tri podobe ali tri različne vidike te cloveske in literarne stvarnosti. Kot naroceno, pa ne prinašajo samo tri različne pokrajine z njihovimi različnimi izkušnjami, temveč to storijo v treh različnih jezikih«. In še: »Marino-

Aleksij Pregarc bere svoje pesmi Slovincem, ki živijo v francoski prestolnici

va pokrajina obsega laguno Gradeza z mestecem, njegov jezik pa je krajevno narečje; Macorjeva pokrajina je Furlanija, njegov jezik pa furlanscina; medtem ko je Pregarcjeva pokrajina gricevnata in kraska ali pa tudi mestna, njegov jezik pa slovenscina.«

Vsi ti elementi so se prepletali tudi na pariski predstavitvi treh knjig, ki sta se je tudi v vlogi recitatorjev udeležila Celso Macor in Aleksij Pregarc, vsi odlomki pa so bili po originalni verziji (Pregarc je svoje poezije bral v slovenscini in italijanscini) publiki posredovani tudi v francoscini (Pregarcjeve pesmi je v francoscini bral Boris Novak). Goste je predstavil Evgen Bavcar, ki je bil tudi ideator srečanja, ki pa se ga - mor-

da tudi zaradi ne preveč prikladne ure in dneva (ponedeljek ob 18.30) - ni udeležila zelo številna publika. Dan prej, se pravi v nedeljo, 16. maja, pa je Aleksij Pregarc s svojimi pesmimi nastopil tudi pred slovenskim občinstvom, in sicer v domu, v katerem se združujejo Slovenci, ki živijo v Parizu. Njim je Pregarc predstavil svoje verzje, govoril pa jim je tudi o svojem najnovejšem delu, in sicer o odrski lepljenki o skofu A. M. Slomsku Božji vitez na slovenski zemlji. Delo, ki ga bomo lahko v kratkem videli v raznih dvorinah, mu je navdihnili »cas, v katerem živimo«. Slomska pa je Aleksij Pregarc izbral zato, ker sodi med tiste velike slovenske osebnosti, ki niso bile in se vedno niso dovolj

upostevane. V casu, »ko se sprašujemo po lastni identiteti«, je po Pregarcem mnenju nujno ovrednotiti in bolje osvetliti like osebnosti, ki so odločilno posegle v našo zgodovino, in med takšne je treba šteti tudi skofa Slomska. V njegovem delu, ki ga Pregarc tudi reza in v njem nastopa v vlogi Jakoba Prašnikarja, Slomskovega »duhovnega očetaka«, pa je Slomsek prikazan predvsem v intimni luci, preko slabosti, ki jih je sam priznaval, in preko pogovorov s prijatelji. Božji vitez na slovenski zemlji - v igri nastopajo se Marko Kosmac (Slomsek), Adrijan Rustja, Drago Gorup in v alternaciji Tanja Pecar in Masa Pregarc - naj bi krstno predstavo doživel v kratkem.

FILM / PORDENON

Teden evropskega filma v 100 mestih

V pordenonski kinodvorani Cinemazero

ALES DOKTORIC

Kam gre evropski film in kako je z njegovim gledanostjo? Filmska Evropa odgovarja s skupno pobudo »Evropa se sreca v kinu: teden evropskega filma v 100 mestih«. Med ta mesta je bil uvrščen tudi Pordenon in njegov uspešni kinematograf Cinemazero. Tako se bodo od 3. do 9. junija v izbranih dvorinah vseh članic EGS, in še Avstrije, Finske in Norveške, zvrstili filmi s skupnim zascitnim znakom, ki jih navadno velika distribucija zapostavlja ali pa zdrknejo v pozabo po prvih festivalskih predvajanjih, pa ceprav so bili posneti s podporo raznih evropskih skladov.

Film je Hollywood, pravijo nekateri, vse drugo je »nekaj drugega«, v to pa spadajo tudi ameriški filmi kontinentalne problematike. »Stara« Evropa se temu ne vda in kljub prevladujoči konkurenci filmske Amerike skusa v sklopu lastne gospodarske skupnosti svojim proizvodom vendarle omogočiti življenje na mednarodnem trziscu. Tako je bil potrjen leta 1990 ze prej operativni projekt Media, ki ga je oblikovala volja po podpori evropske filmske in audiovizualne proizvodnje. Projekt Media združuje približno 20 programov oz. delovnih projektov in vsakega izmed teh vodi in usmeja ena izmed držav članic. Med vsemi programi so javnosti se najbolj znani Script Found, ki podpira izvirne scenarije, Euro

Media Garanties, ki krepil proizvodnjo, in EFDO za distribucijo. Med zadnjimi se je rodil tudi Media Salles, za katerega je odgovorna Italija. Program Media Salles je bil ustanovljen leta 1992 in je specifično usmerjen v krepitev predvajanja, mreže kinodvoran in v formacijo sposobnih ljudi na tem področju. Kinodvorana mora (p) ostati prvenstveni kraj gledanja

filma (evropskega!) in biti v korist celotni lokalni skupnosti. Zanimivo je, da je bil program Media Salles zaupan Italiji, kjer je prav sektor predvajanja najbolj na psu zaradi hude televizijske konkurence in polarizirano kontrolo nad dvoranami. Vse prevec je filmov, in to predvsem italijanskih, ki v dvorane sploh ne prihaja, povsod pa kraljuje hollywoodski proizvod.

Danes in jutri bodo predvajali Jordanov The cryin game

Aleksij Pregarc in Celso Macor na pariškem srečanju

VOLITVE / GLASOVANJE SAMO JUTRI OD 7. DO 22. URE

Kako bomo jutri volili za deželo in pokrajino

Za deželo lahko volimo stranko in enega kandidata (izpisati je treba priimek!), za pokrajino je dovolj prečrtati znak stranke

Volilna kampanja, ki je na včerajšnjih zaključnih shodih ponudila strankam priloznost, da si izmenjajo se zadnje polemice osti, je končana in prepusca danes volilcem čas za premislek. Ne bo napak, če naše bralce tudi s tega mesta spomnimo na nekatere novosti in značilnosti letosnjih volitev. Prva novost, ki je ne gre spregledati, je ta, da bomo tokrat lahko glasovali samo en dan, v nedeljo od 7. do 22. ure. Kot vedno moramo na volišču pokazati veljaven osebni dokument in volilno potrdilo. Kdor ga ni prejel na dom, ga lahko tudi danes ali jutri dvigne na občini.

Na glasovnici za DEZELNI SVET (zeleno barvo) bomo na Goriskem izbirali med 14 listami tako, da prečrtamo znak izbrane liste. Zraven lahko

prapišemo preferenco SAMO ENEMU KANDIDATU in sicer tako, da IZPIŠEMO NJEGOV PRIIMEK. Samo s številko izražena preferenca ni veljavna.

ZA POKRAJINSKI SVET (glasovnica rumene barve) je dovolj prečrtati znak stranke: s tem bomo avtomatično podprli tudi strankinega kandidata za pokrajinski svet in kandidata za predsedstvo pokrajine: njuni imeni sta že natisnjeni na glasovnici.

Za slovensko narodnostno skupnost je največjega pomena, da se na volitvah v največji možni meri uveljavijo slovenski kandidati in stranke, ki se zavzemajo za uveljavljanje pravic slovenske narodnostne skupnosti.

Na DEZELNIH VOLITVAH je slovenski kandidat z največjimi možnostmi iz-

volitve doberdobski zupan Marjo Lavrencic na listi DSL. Tudi goriska SKGZ je te dni pozvala volilce, naj ga podprejo s preferenco in sicer tako, da ob simbolu stranke izpišejo njegov priimek. Nosilec deželne liste SSK je v goriskem okrožju Ivo Jevnikar, na drugem mestu pa je Mirko Spazzapan. Na listi SKP kandidira za deželo Edi Maligoi.

Na volitvah za POKRAJINSKI SVET so slovenski kandidati številnejši. Pogledimo po strankah.

SSK: kandidat za predsednika je Damijan Terpin. Poleg njega predstavlja stranka seveda slovenske kandidate v vsakem od 24 okrožij v pokrajini. V primeru, da Slovenska skupnost potrdi svoj dosedanj mandat v pokrajinskem svetu, bo to mesto pripadlo Terpinu, ki ima tudi v primeru neizvolitve kot predsednik prednost pred drugimi kandidati pri dodeljevanju svetovalskega mesta.

Na listi DSL se za ponovno izvolitev zavzema Aleksandra Devetak, ki kandidira v okrožjih Zagrad-Doberdob-Sovodnje in Gorica VI (Standrez). Možnost izvolitve ima zlasti v prvem, seveda ce bo DSL v tem okrožju zbrala dovolj visok odstotek glasov in ce bo v pokrajinskem merilu dobila dovolj svetovalskih mest,

kar je, kot bomo videli, vezano tudi na izid volitev za predsednika.

SKP se na pokrajinskih volitvah predstavlja s stiriimi slovenskimi kandidati. To so Viljem Gergolet (okrožje Zagrad-Doberdob-Sovodnje), Vilma Braini (Gorica VI), Edi Maligoi (Gorica I), Stanko Maligoi (Gorica II).

PSI je kot neodvisno vključila v svojo kandidatno listo Alenko Florenin, ki kandidira v sovedenjsko-doberdobskem okrožju.

Zeleni golobice imajo prav tako slovenskega kandidata v okrožju, ki zajema Doberdob in Sovodnje: to je Milan Devetak.

Omenili smo tudi pomen izbire predsedniškega kandidata za porazdelitev mest v pokrajinskem svetu. V prvem krogu dejansko ne bomo mogli izbrati predsednika (volimo le stranko in s tem podpremo predsedniškega kandidata, ki ga predlaga stranka), zato pa se bo o tem odločalo s sklepanjem zavezništva med prvimi in drugim krogom. V balotazu se bosta uvrstila samo prva dva kandidata iz prvega kroga. Po balotazu bo koalicijska naveda predsednika dobila 60-odstotkov svetovalskih mest, koalicijska porazenca in neopredeljene liste pa si bodo delile ostalih 40-odstotkov.

KULTURA / POSVET ZGODOVINARJEV

Attems in 18. stol. v alpskem prostoru

Družbeni prerez skozi pastoralne obiske prvega predstojnika takrat ogromne goriške škofije

JURI PALJK

V dvorani Trgovinske zbornice je bilo predsinoci srečanje zgodovinarjev, ki ga je na temo "Osemnajsto stoletje v alpskem prostoru: kultura in družba", pripravil Institut za srednjeevropska srečanja. Seminar je bil posvečen pastoralnim obiskom, ki jih je opravljal v 18. stol. prvi goriski nadškof Karel Mihael Attems (1752-1772). Goriska nadškofija je takrat obsegala vse sedanje slovensko ozemlje, Cortino D'Amprezzo, furlansko nizino, del Koroske južno od Drave, gorisko pokrajino in tudi vse trbiško ozemlje. Velikanska nadškofija torej, na kateri so živeli Furlani, Nemci, Italijani, Ladinci in Slovenci.

Posvet so priredili ob dokončnem restavriranju dvajsetih zvezkov-knjig, v katerih so zbrani vsi dokumenti o Attemsovih pastoralnih obiskih. O pomembnosti dokumentov skofovih obiskov je spregovoril prof. Menozzi. Manuela Gentile je nazorno z diapozitivov pokazala, kako so restavrirali zapise Attemsovih skofovskih obiskov. Gre za delo, v katerem so shranjeni podatki o versem in posvetnem življenju ljudi v 18. stoletju na takratnem ozemlju go-

Profesorja Kralj (levo) in Tavano (foto Studio Reportage)

riske nadškofije. Iz tega arhiva je prof. Lojzka Bratuz prepisal Attemsove pridige v slovenscini in jih potem izdal pri ZIT, cesar se je spomnil Sergio Tavano, ko je uvedel osrednji del srečanja.

"Kultura in družba v pastoralnih obiskih na avstrijskem, slovenskem in italijanskem ozemlju" je bil namreč naslov treh referatov, ki so prikazali zgodovino naših krajev v 18. stoletju. Peter Tropper je poročal o nemško govorečem, Alessandra Martina pa o zgodovini italijanske, furlanske in ladinske govorečega področja v Attemsovem času.

Profesor iz vipavske gimnazije France Kralj je

govoril o Attemsovih pastoralnih obiskih na slovenskem območju. V briljantnem predavanju je Kralj nanizal vrsto podatkov o takratnem življenju na Slovenskem, posebno na Krasu, na Vipavskem in na Tolminskem. Iz referata je prišla na dan slovenska družba, Cerkev in predvsem škof Attems, ki je pridigal v slovenscini. Attems je zahteval znanje slovenscine od svojih duhovnikov na področju, kjer so pretežno živeli Slovenci, in tako je prof. Kralj navedel primer nemškega duhovnika v Vipavi, ki ga je Attems prestavil na Korosko zaradi nepoznavanja slovenskega jezika.

ŠOLE / MATURE

Sestava komisij za zrelostni izpit

Na štirih slovenskih šolah v Gorici bo letos skupno 57 maturantov

Ministrstvo za solstvo je pred dnevi potrdilo seznam maturitetnih komisij na slovenskih višjih srednjih šolah. Na Goriskem bodo maturitetne komisije tako sestavljene:

Na klasičnem liceju Primož Trubar bo maturo opravljalo 8 dijakov, komisijo pa bodo sestavljali: predsednik Robert Petaros (docent na videmski univerzi), člani Majda Massera za italijansko (učiteljice Slomsek-Trst), za slovensko Luigia Kristancic (učiteljice S. Gregorčič iz Gorice), za latinščino Slava Starc (znanstveni licej Prešeren-Trst), za zgodovino Maria Luisa Cenda (znanst. licej Prešeren-Trst); notranji člani komisije pa bosta Alenka Rebulu Tuta (licej Prešeren iz Trsta) in Katerina Faganel z liceja Trubar v Gorici.

Na slovenskem odseku tehnične industrijske šole Galileo Galilei v Gorici bo maturo opravljalo 12 kandidatov, sestava komisije pa je: predsednik Ivan Černic (ravnatelj trgovskega zavoda Zois iz Trsta), za italijansko Natalija Sirk (trg. zavod Zois iz Gorice), za slovensko Navica Budal (Zois iz Gorice), za elektroniko Carlo Mucci (zavod J. Stefan iz Trsta), za

informatiko Matija Hmeljak (univ. prof. v Trstu), notranji član pa bo Ivo Tommasi.

Na poklicnem zavodu Ivan Cankar bo eksperimentalno maturo opravilo 8 dijakov, 9 pa normalno za tehnike upravljanja podjetij, njihova maturitetna komisija bo sledela: predsednik Giuseppe Rudez (ravnatelj zavoda J. Stefan iz Trsta), za italijansko bo Viviana Crismancic (trg. zavod Zois iz Trsta), za slovensko Marta Verginella (zavod J. Stefan-Trst), za upravno znanost in organizacijo dela Jozef Savli (Z. Zois-Gorica), za matematiko Mirilla Gergolet (Galilei-Gorica), notranji član pa bo Darjo Frandolic.

Na trgovskem zavodu Z. Zois bo opravljalo maturo 20 kandidatov, maturitetna komisija pa je sledela: predsednica Nada Pertot (ravnateljica znanst. liceja Prešeren iz Trsta), za italijansko Nada Gerzelj (zn. licej Prešeren-Trst), za slovensko Mara Zerjak (zavod Stefan-Trst), za knjigovodstvo Flavia Bezeljak (I.Cankar-Gorica), za zemljepis bo Maria Spazzapan (Zois-Trst) in notranji član Enrico Lisjak.

AKCIJA TABORNIKOV RMV ob 40-letnici ustanovitve: Nazaj v taborniški raj. Prijave do konca junija. Prijavnice so na razpolago v ulici Malta, v knjižnici D. Feigler ter pri članih.

NOVICE

Zbor Skala v Gabrjah praznuje 10-let "na borjaču"

Kulturno društvo Skala - Gabrje prireja nocoj ob 21. uri jubilejni koncert ob 10-letnici moskega pevskega zbora. Pevci so za to slavnostno priloznost pod vodstvom dirigentke Rozine Konjedic, pripravili celovečerni spored, ki bo obsegal izvedbo petnajstih skladb. Na večeru, ki so mu dali naslov "Večer je, ljubica...", bo nastopila tudi ženska pevska skupina Stu ledi iz Trsta, ki jo vodi Tatjana Blokar. V priemru slabega vremena bo koncert jutri ob isti uri.

Reorganizacija telefonije

Telefonsko podjetje SIP izvaja reorganizacije svojih služb v deželi. Zaradi vedno večjega števila telefonskih naročnikov in zaradi večje avtomatizacije telefonskih linij so se odločili, da bodo področje južno od mesta Videm združili s področjem, ki pokriva gorisko pokrajino. Za telefonske naročnike ni nobenih novosti, ker vsi delavci in operaterji podjetja SIP v Gorici ostanejo na svojih delovnih mestih, gre samo za interne spremembe, ki so nastale zaradi nujne posodobitve podjetja. Enako se vedno veljati številki za morebitne okvare na telefonskem omrežju 183 in 189, na katere se vedno lahko kličemo, ceravno so njihove centrale sedaj v Mestrah in v Vidmu.

Gino Pipia in Trovieri nastopijo pri "Transalpini"

Popularni goriski kantavtor Gino Pipia bo nocoj ob 20.30 na vrtu restavracije-hotela "Alla Transalpina" začel cikel koncertov Poletje v glasbi. Pipia bo nastopil s starimi in novejšimi skladbami, z njim bodo igrali "I Trovieri" z novim bobnarjem. Gino Pipia in njegov ansambel bodo igrali na vrtu restavracije "Alla Transalpina" vsak četrtek in petek skozi ves mesec junij.

Trije ranjeni, štirje aretirani v pretepu pri Marini Julii

V Marini Julii pri Trzicu se je predsinoci vnel divji prepri med tremi domačini in skupino kakih desetih južnjakov, ki živijo tam. Trojica domaćih "korenjakov" (vsi trije so se imeli opravka s pravico), ki so se sestavljali 34-letni Flavio Clapiz iz Spetra, 36-letni Giorgio Gaion iz Trzica in 28-letni Dino Stabile iz Foljana, se ni zbalas številne premoči južnjakov. Na besede so odgovorili z besedami, na dejanja z dejanji, dokler se "meddezelno srečanje" ni izrodilo v splošen pretep, ki ga je prekinil li prihod policije. Agenti so polovili vse tri ranjene domačine (zdravili se bodo po 10 dni) in enega od druge skupine, 38-letnega Antonia La Muro iz kraja Castellamare pri Neaplju, medtem ko sos e drugi razbežali. Vse stiri aretirane so zaprli v Ul. Barzellini v Gorici.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.30-22.15-24.00 »Srce pozimi«. Srebrni lev na festivalu v Benetkah.
CORSO 18.15-20.15-22.15 »La scorta«.
VERDI 20.00-22.00 »Un giorno d'ordinaria follia«. Prepovedan mladini pod 14. letom.
TRIZIC
COMUNALE Zaprti.
EXCELSIOR 17.30-22.00 »La scorta«.

OBVESTILA

SPD GORICA sporoča, da avtobusna prevoza za Franjo in Aragonitno jamo jutri, 6. t.m., ne bo zaradi premajhnega števila prijavljenih. Izletniki se bodo v Cerkno zato odpeljali z avtomobili. Odhod ob 8.30 s parkirišča pri Rdeči hiši. Kosilo iz nahrbtnika.

SEKCIJA SG-SRG pri SZ DOM vabi v "Cirkus" danes ob 10.30 v telovadnici Kulturnega doma Gorica. Nastopajo mazoretke OS IJ. korpusa iz Nove Gorice, telovadci športne solske skupine Solkan ter člani in članice sekcije SG-SRG Dom.

DRUŠTVO KRVO-DAJALCEV iz Doberdoba poziva izletnike, ki bodo 26. junija potovali v Spanijo, naj poravnajo do 15. junija preostali znesek in obvesda, da bo avtobus odpeljal iz Doberdoba ob 6. uri. Za informacije tel. 78103.

POLETO SREDISCE bo v dijakem domu Simon Gregorčič od 21. junija do 10. julija (vsak teden od ponedeljka do petka). Vpisovanje v uradu dijaškega doma od 12. do 15. ure do 11. junija.

AKCIJA TABORNIKOV RMV ob 40-letnici ustanovitve: Nazaj v taborniški raj. Prijave do konca junija. Prijavnice so na razpolago v ulici Malta, v knjižnici D. Feigler ter pri članih.

PRIREDITVE

GLASBENA MATICA GORICA - podružnica Sovodnje vabi na Večer z glasbo v torek, 8. junija, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah. Nastopali bodo gojenci sole Glasbene matice.
ZSSDI vabi v sredo, 9. junija, na podeljevanje priznanj najzaslužnejšim slovenskim goriskim športnikom in ekipam v sezoni 1992/93. Prireditve boob 20.30 v domu Andreja Budala v Standrezu.

ČRPALKE

Danes popoldne in jutri so na Goriskem dežurne bencinske črpalke:
GORICA
IP - Ul. don Bosco
MONTESHELL - Ul. Trieste
AGIP - Ul. Aquileia
FINA - Korzo Italia
TRIZIC
MONTESHELL - Ul. Matteotti
IP - Ul. Boito
ESSO - Ul. 1. Maggio
FINA - Ul. Cosulich
KRMIN
MONTESHELL - drz. cesta 56
GRADISCE
AGIP - na cesti proti Marjanu
RONKE
MONTESHELL - na letališču

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Trg S. Francesco 4, tel. 530124.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
OBSCINCA 2, Ul. Manlio 14/B, tel. 480405.

POGREBI

Danes ob 11. uri Neri-na Salvini poročena Verdin iz splošne bolnišnice v stolnico in na glavno pokopališče, 12.45 Luigia Capello iz bolnišnice Janzeza od Boga v Viles.

PROMET / TUZZI POJASNIL

Zaprtje Korza je nujno, polemike so neutemeljene

Goriski zupan Tuzzi je včeraj s tiskovnim sporočilom odgovoril na kritike, ki so bile (sicer s predvolilnim prizvokom) izrečene glede zaprtja Korza Italia zaradi prenavljanja telefonskih linij. Tuzzi zagotavlja, da bo podjetje CGD iz Neaplja dokončalo dela do 29. avgusta. Dotlej bo glavni mestni korzo zaprt za ves promet, po njem bodo lahko vozili le mestni avtobusi, reševalna vozila in vozila orožnikov, policije in gasilcev. Podjetje, ki si je na licitaciji zagotovilo zakup del se je obvezalo, da bodo dela končana že pred veliko folklorno parado koncem avgusta. Delavci bodo delali po deset ur dnevno vključno s sobotami, ponoči pa ne

bodo delali, ker je delo preveč hrupno in bi tako motili stanovalce mestnega središča. Zaradi varnosti pa so tudi opustili prvotno namero, da bi na korzu Italija uvedli enosmerni promet. Petnajst dni bodo na prvem odseku korza (med krizisci z ul. IX Agosto in ul. Bellini) delala tudi občinska podjetja razna vzdrževalna dela. Z enim samim izkopom (in zaporo prometu) naj bi torej - enkrat toliko - izvedli dvojce potrebnih posegov. Zupan v sporočilu nadaljuje, da se občinska uprava zaveda vseh težav zaradi zaprtja korza Italija, a so obenem prepričani, da so dela za modernizacijo telefonskega omrežja za Gorico nujno potrebna.

Placuta: sejem rabljenih stvari

Jutri prvič, nato vsak mesec

Na pobudo rajona Placuta - Svetogorska četrt bo jutri dopoldne na Placuti prvi mesečni sejem rabljenih stvari. Sejem bo odšel vsako prvo nedeljo v mesecu pred cerkvijo sv. Vida in Modesta. Poimenovali so ga "Podstresje na Placuti". Kdor bi rad izmenjal, prodal ali pa samo ponudil svoje blago najrazličnejše vrste, naj se javi na goriski občini v uradu za izdajanje trgovskih dovoljenj, kjer mu bodo izdali poseben dokument, s katerim bo imel pravico do ene od dvajsetih prodajnih miz.

GORICA / DANES ODPRTJE BAZENA NA PROSTEM

Poletna sezona v bazenih

Od polovice junija dalje tudi "Počitnice v bazenu" za otroke

Danes se začena poletna sezona v občinskih bazenih na Rojcah. Junija bo odkrit bazen na voljo občinstvu vsak delavnik od 13. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah pa bo odprt od 10. do 19. ure.

Sportno združenje "Gorizia Nuoto" organizira poleg tega tudi letos t. i. "počitnice v bazenu", ki so namenjene otrokom od 6. do 14. leta starosti. Gre za rekreacijo, ki je imela v prejšnjih letih izreden uspeh, ker je namenjena prav otrokom željnim gibanja in plavanja. Cez poletje

bo na voljo šest časovnih terminov, v katere se lahko vpšejo otroci. Počitnice v bazenu bodo v vsaki izmeni trajale vsak po dva tedna in veljajo za delavnike, razen sobote in nedelje. Otroci bodo v bazenu in okrog njega zaposleni od 8. ure do 12.30. Organizator je zanje pripravil skupine z največ 15 udeleženci, ki bodo vsi pod skrbnim nadzorstvom njim namenjenega animatorja in instruktora plavanja. Za otroke pa so v občinskih bazenih pripravili tudi obilo iger, veliko telovadbe,

turnirjev med ekipami in posamezniki temovanj.

Take vrste počitnic so se posebno primerne za otroke, ki ostanejo med počitnicami v mestu in za tiste, ki plavanja še ne obvladajo. Prvi termin dvotedenskih "počitnic v bazenu" se začne 14. junija. Naslednji časovni termin: 28. junija, 12. julija, 26. 7., 9. septembra in zadnji se začne 23. septembra. Vse informacije dajejo po telefonu od 16. do 19. ure st.22215, kjer sprejemajo tudi prijave zainteresentov.

Prosvetno društvo STANDREZ prireja v Standrežu

Praznik špargljev

Sobota, 5. junija, ob 17. uri slikarski ex-tempore ob 20. uri prosta zabava
Nedelja, 6. junija, ob 17. uri tekmovalje v pritkovarju ob 19. uri nastop pevskih zborov in standreške dramske skupine z veseligrig Obravnava - Sledi plesna zabava

Na voljo odlični šparglji, domaća pijača in jedaca. Bogat srečolov.

NOVICE

V JAR sedemindvajset novih žrtev

DURBAN - V treh zaporednih nočnih napadih neznancev na črna naselja v južnoafriški provinci Natal je bilo ubitih najmanj petindvajset ljudi, sporoča policija. Predstavnik policije Henry Bhudram je ob tem dejal, da dosedanja preiskava ni pokazala, da bi bili vzrok napadov politični motivi. Medtem pa se v Johannesburgu nadaljujejo pogajanja med političnimi strankami in organizacijami za demokracijo ureditev, v kateri bi bila enakopravno zastopana tudi črna večina. V zadnjem krogu pogajanj so se vse strani, razen skrajne desne frakcije, strinjale, naj bi prve splošne demokratične volitve izvedli 27. aprila prihodnje leto. (Reuter)

Madžarska se želi priključiti Natu

BUDIMPESTA - Madžarska tiskovna agencija MTI je sporočila, da je madžarski zunanji minister Geza Jeszenszky izrazil željo, da bi se njegova država vključila v vojaško-politično strukturo Severnoatlantske zveze. Na otvoritvi desetdnevnega seminarja zveze Nato je dejal, da je Madžarski strateški cilj popolna vključitev v evropski politični, pravosodni, gospodarski in varnostni sistem. Seminarja v Budimpešti se udeležuje več kot sto visokih predstavnikov Nata in ZN. (AFP)

Sojenje atentatorjem na Busha

KUVAJT - V soboto se je kuvajtski prestolnici začelo sojenje stotinajstim moškim, osumljenim vpletenosti v poskus atentata na nekdanjega ameriškega predsednika Georga Busha, ki naj bi ga nactoval Irak. Večina obtoženih je Iracov, med njimi pa je tudi nekaj državljanz Kuvajta in Savdske Arabije. Dvanajstim osumljencem grozi smrt, če bo vrhovni sodnik Salah al-Fahad obtožence proglasil za krive. Dva sta sicer obtožena sodelovanja, vendar naj ne bi bila obveščena o namerah stotinajsterice. V Kuvajtu je priprtil se 17 oseb, osumljenih povezave z neuspehim atentatom na Busha med 14. in 16. aprilom letos. (Reuter)

Četrta obletnica Homeinijeve smrti

TEHERAN - Vec tisoč muslimanov iz številnih arabskih držav se je v petek v Teheranu udeležilo žalne slovesnosti ob četrty obletnici smrti ajatolaha Homeinija. Množica vernikov in privrženecv fundamentalistične politike preminulega Homeinija je dobesedno okupirala okolico grobnice, evforično pozivala k revoluciji in preklinjala ZDA. (Reuter)

Demonstracije na Poljskem

VARSAVA - Približno dva tisoč demonstrantov je v petek na varšavskih ulicah zahtevalo odstop predsednika Walese in premierke Suchocke. Demonstranti, ki so se zbrali, da bi počastili obletnico padca vlade pod vodstvom premiera Jana Olszewskega, so se spopadli tudi s policijo. Nekaj demonstrantov so priprli, ostale izgrednike pa je policija uspela hitro razgnati. (Reuter)

SEVERNA KOREJA NE DOVOLI MEDNARODNE PREISKAVE O JEDRSKI OBOROŽITVI

Vsi tujci morajo iz države

Tokio je priznal, da številni ukrepi Pjongjanga lahko zelo ogrozijo trgovinsko povezavo in pomorske poti med Japonsko in Južno Korejo

TOKIO - Severna Koreja, ki se hitro približuje mednarodnemu roku, ko bi morala dovoliti nadzor nad svojo domnevno jedrsko proizvodnjo, se je odločila, da morajo vsi tujci, razen akreditiranih diplomatov, zapustiti državo do 15. junija, je sporočila v petek agencija Kyodo. Dobro obveščena japonska agencija je hkrati obvestila, da ta ukrep zadeva tudi japonske turiste korejskega porekla. Pjongjang se je odločil, da do konca julija ne bo več izdajal vstopnih viz. Agencijski viri omenjajo, da utegne Pjongjang podvzeti podoben korak tudi v zvezi s severnokorejskimi pogovori z ZDA o umiku iz Sporazuma o nešir-

jenju jedrskega orožja, ki začne veljati 12. junija. Stalinistični Pjongjang je namreč napovedal, da se bo umaknil iz tega sporazuma, potem ko je zavrnil zahtevo ZN, da bi preiskovalna komisija pregledala dve

Minister Kang ob prihodu na pogajanja z ZDA. (Telefoto: AP)

ANDREW STEELE / REUTER

vojaški oporisci, v katerih naj bi skrivaj izdelovali jedrsko orožje. Severna Koreja je zanimala proizvodnjo kakovostnega jedrskega

orožja, ameriške in druge agencijske službe pa so prepričane, da ga je izdelala ali je tik pred tem, da to stori. Agencijski viri navajajo številna opozorila, da bi odločitev severnokorejske vlade utegnla prizadeti tudi dvostranske trgovinske odnose med Severno Korejo in Japonsko, pa tudi ladijski promet, kar naj bi se zgodilo sredi junija. Predstavnik japonskega zunanjega ministrstva je povedal, da je bila vlada sicer seznanjena s temi predcasnimi opozorili, vendar ni imela nobene možnosti, da bi jih preverila, saj v Pjongjangu nima svojega predstavništva.

V petek je Severna Koreja svojo tekmičo Ju-

žno Korejo opozorila, naj v medsebojne pogovore nikar ne vpleta jedrskega vprašanja. Ne da bi naravnost zavrnil seulsko ponudbo za srečanje predstavnikov obeh držav v Panmunjonu, je premier Kang Song-san predlagal, naj bi se obe strani sestali naslednji tork. Seul se je namreč strinjal s pjongjansko zahtevo o ponovni vzpostavitvi medsebojnega dialoga, ki je obnemel konec lanskega leta, vendar samo s pogojem, da bo do spregovorili o domnevnem programu jedrske oborožitve. Kang, ki ga navaja korejska centralna agencija, pa je jasno poudaril, da je tak vnaprejšnji pogoj nesprejemljiv.

KAMBODŽA / ZAPLETI OKOLI SESTAVE NOVE OBLASTI

Sihanuk se je odrekel vodstvu koalicijske vlade

Dokler narodna skupščina ne izvoli nove vlade, bodo ZN zadovoljni s kakršnimkoli »mehanizmom« upravljanja

MARK DODD / REUTER

dnika. »Velike težave mi preprečujejo, da bi sestavljal koalicijsko vlado,« je v petek izjavil v poslanici kamboskem ljudstvu. V poslanici sinu pa je podčrtal, da njegova odločitev izvira tudi iz obtožb, po katerih naj bi pripravljaval »državni udar«.

Obdobje pred volitvami so zaznamovali številni politični umori najvidnejših predstavnikov Funcinpeca, ki so jih zvečine pripisali režimu v Phnom Penhu. Zacasna oblast pod pokroviteljstvom ZN v

Kambodži, ki je ze sprejela četrtkovo zamisel princa Sihanuka, je v petek znova poudarila, da bo kakršnakoli vlada »mehanizem« za upravljanje države, dokler ne bo narodna skupščina izvolila nove vlade. Zdaj zacasna oblast ZN predlaga ustanovitev »okrogle mize« med predstavniki vrhovnega nacionalnega kamboskega sveta, predstavniki ZN in predstavniki nacionalne skupščine. Stodvajset poslanecv nacionalne skupščine naj bi z dvotretjinsko večino sprejelo novo ustavo v treh mesecih po volitvah in potem izvolilo novo vlado v skladu s mirovnim nactom, ki so ga v Parizu podpisali leta 1991. Zacasna oblast ZN je v petek objavila tudi zadnje rezultate volitev, ki se jih je udeležilo kar 92 odstotkov volilnih upravicencev. Ti so Funcinpecu zagotovili 45, 3 odstotka glasov, Ljudski stranki Kambodze pa 38, 7 odstotka. Pod pokroviteljstvom ZN se bo v soboto sestel Vrhovni nacionalni svet, prehodni organ oblasti, ki se ga ne bosta udeležila princ Sihanuk in princ Ranariddh.

Princ Norodom Sihanuk

UKRAJINA / PARLAMENT NASPROTUJE UNIČENJU JEDRSKEGA OROŽJA

Jedrski upor iz Kijeva

O ratifikaciji pogodbe o zmanjšanju strateške oborožitve in podpisu sporazuma o neširjenju jedrskega orožja bodo sicer še razpravljali, toda parlament očitno nasprotuje razorožitvi

KIJEV - Ukrajinski parlament je z odločitvijo, da se bodo o tem se pogovarjali, zaključil dvodnevno razpravo o dveh najpomembnejših mednarodnih pogodbah o razoroževanju, pogodbi o neširjenju jedrskega orožja in sporazumu o zmanjšanju strateške oborožitve Start I. Toda že sama razprava je razburila najpomem-

nejše svetovne prestolnice. Ministrski predsednik Leonid Kučma, ki ga je predsednik Kravčuk pred mesecem dni imenoval tudi za državnega pogajalca o jedrskem razoroževanju, je namreč parlamentu predlagal, naj se Ukrajina vsaj zacasno razglasi za jedrsko velesilo.

Razorožitveni sporazum Start I sta podpisali

se Združene države Amerike in Sovjetska zveza, po razpadu evroazijske komunistične velikanke pa je na ukrajinskem ozemlju ostalo 176 raket z jedrskimi konicami. Ukrajina se je lani z libzonskimi protokoli sicer uvrstila med podpisnice pogodbe, toda pred uresničevanjem jo mora ratificirati parlament. Toda ministrski

predsednik Kučma meni, da Ukrajina ne more računati na plačilo stroškov za uničenje jedrskih raket, ki po besedah predsednika parlamentarne komisije za vojaška vprašanja dosegajo milijarde dolarjev. Predlagal je, naj parlament ratificira Start I, ne pa tudi libzonskih protokolov in pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, ki državo obvezujejo k uničenju jedrskih raket. Ukrajina naj bi obdržala vsaj 46 medcelinskih jedrskih raket SS-24, da bi drugi upoštevali njihove težave. »Zakaj naj bi Rusija imela jedrsko orožje, mi

pa ne?« so se sprasevali ukrajinski razpravljalci in svoje stališče upravicavali s Francijo in Veliko Britanijo. Tema država se na misel ne pride odstranitev vsega jedrskega orožja, pa čeprav so varnostno v veliko boljsem položaju od Ukrajine, ki leži na nemirnem območju nekdanje Sovjetske zveze. »Z zahtevami, naj uničimo vse orožje, samo dokazujejo, da smo zanje drugorazredna država,« je bilo v četrtke slišati v ukrajinskem parlamentu.

Ukrajinci so z razpravo v parlamentu se razjezili zahodne prestol-

nice in Moskvo, se posebej pa Washington, ki je ze izjavil, da bodo skušali Ukrajino prepričati, naj ratificira pogodbo o zmanjšanju strateške oborožitve in podpise sporazum o neširjenju jedrskega orožja. Ze v nedeljo bo Kijev obiskal ameriški obrambni minister Les Aspin in zahteval, naj spoštujejo svoje obljube o jedrskem razoroževanju, v Ukrajino pa je na pogovore s predsednikom Leonidom Kravčukom ze pohitel tudi ruski zunanji minister Andrej Kozirjev. Zato je ukrajinski predsednik Leonid Kravčuk posvaril

parlament, naj ne nasprotuje vsemu svetu, zunanji minister Anatolij Zdenko pa je opozoril, da tvegajo mednarodno osamitev. Toda navdušen sprejem govora ministrskega predsednika Kučma v parlamentu je pokazal, da ukrajinsko javno mnenje cedalje bolj odločno nasprotuje razorožitvi. Premier Kučma je deset let vodil ukrajinsko tovarno jedrskih raket. »Nasi ljudje so doživeli jedrsko katastrofo v Černobilu, zato si ne moremo dovoliti novih tveganj,« je dejal Kučma.

Boris Jelcin obračunava s podpredsednikom Ruckojem

MOSKVA - Konservativni ruski parlament se je v petek odločil, da bo podpredsednika Aleksandra Ruckoja podprl v spopadu s predsednikom Borisom Jelcinom. Z veliko večino so sklenili, da bodo zaprosili ustavno sodišče za mnenje o zadnjem Jelcinovem udarcu svojemu podpredsedniku Aleksandru Ruckoju, ki je ostal brez službenega avtomobila, večine svojih uslužbencev in celo brez telesnih stražarjev. Ruckoju naklonjeni ruski parlamentarci

menijo, da je to veliko ponizanje.

Za Borisa Jelcina pa je to najbrž samo začetak spopada s podpredsednikom, ki mu je začet odprto nasprotovanje aprila in je pred nedavnim predsednika Jelcina obtožil, da je lažnivec. Novo prilžnost bo imel ze danes na posebej sklicani ustavni konferenci, kjer Jelcin upa, da bo dobil zeleno luc za spremembo ustave in razpustitev sedanjega kongresa, ki odločno nasprotuje Jelcinovi politiki.

(Reuter)

Ukrajinski predsednik Leonid Kravčuk. (Telefoto: AP)

SVET TA TEDEN

Kdo stoji za nasilnimi rasisti in gologlavci?

BARBARA KRAMZAR

Ce bi minuli teden iskali prispodobu sodobnega sveta, se lahko namesto ze nekam iztrošene tragicne zgodbe o nekdanji Jugoslaviji odločimo tudi za Nemčijo. Ta država ni brez demokratičnih tradicij, ustanov in človeških pravicam naklonjenega prebivalstva. Morda jih ima celo vec kot druge države. Kje drugje bi lahko organizirali demonstrativno ustavitv avtobusov ter branje izrazov sozolja in ogorčenosti pet minut pred dvanajsto na dan žalne slovesnosti za pet turskih žrtev podtaknjenege požarja v Solingenu? Množicam demokratičnih Nemcev se kljub temu zdi, da so kazalci ure, ki odloca o njihovem načinu življenja, ze prestopili dvanajsto. »Napadi na tučve v Möllnu in Solingenu niso osamljena dejanja, rodilo jih je ozračje desničarskih skrajnosti,« je dejal nemski predsednik Richard von Weizsäcker, prvi politik na visokem položaju, ki si je upal povedati svetu in Nemcem v obraz, da se v njegovi državi dogaja nekaj, česar ne morejo - ali nečeoje? - nadzorovati. Nemške oblasti so kljub ogorčenim demonstracijam levo usmerjenih organizacij opravičevale dramatično omejitve pravice do zatočisca prav s trditvijo, da bo z manj emigranti, ki iščejo samo boljše življenje, tudi manj izpadov proti tučvcem. Samo nekaj dni po sprejemu zakona v parlamentu se je zgodil Solingen. Oblasti skušajo tudi požar v Solingenu prikazati kot dejanje neurnovnesenega mladenca, toda napadi na tučve so videti nekam predobro organizirani. Evropski notranji ministri s pomočjo skupine, imenovane Trevi, ze šest mesecev raziskujejo, če se za rasističnimi napadi v Nemčiji in v drugih evropskih državah ne skrivajo dobro organizirane sile.

Ce to drži in če ima prav predsednik Weizsäcker, se začena v Evropi po italijanskem rojevati tudi nemški sindrom. Ali morda evropski in svetovni? Italija je sklenila korenito obračunati z vsemogocnimi mafijasi, ki so za zakrivanje svojih pokvarjenih ciljev podstajali bombe, ubijali in podkupovali do najvišjih političnih predstavnikov. Ali je tudi divjanje nasilnih obritoglavcev namenjeno zakrivanju nepravilnosti z veliko globljimi razsežnostmi? Nemcija v nasprotju z Italijo nima zakonov, ki bi sprasevali o izvoru denarja, zato nekateri raziskovalci mednarodnega podzemlja domnevajo, da je velik del umazanega denarja nasel zatočisce prav v Nemčiji. Pri teh nezakonitih poslih gre za stotine milijard dolarjev in najbrž za eno od največjih »industrij« sodobnosti, ki si je sposobna, kot smo videli na italijanskem primeru, podrediti večji del političnega establishmenta, ubijati in izvajati slepilne maneuvre.

Italija je tudi dokazala, da lahko sodnikom, novinarjem in navadnim državljanom tudi prekupi, se posebej, če se življenski standard zaradi vseevropske gospodarske krize slabša. Nic cudnega, ce evropska diplomacija tudi ta teden ni zmogla narediti niti koraka naprej v re-

sevanju vojne pred svojimi vrati. Se najbolj zavzete so razprave o tem, kako omejiti priseljevanje tučvcv. Tudi tistih iz Bosne in Hercegovine, ki bežijo pred smrtjo. Diplomati pa so si zanje zamislili nekakšna vama območja v sami Bosni. Nic slabega, ce bi poleg tega razmisljali tudi o kaznovanju resničnih krivcev za balkansko tragedijo. Toda se najbolj resnicoljubno izjavo o evropski in svetovni politiki do vojne v Bosni je povedal nekdanji mirovni poslanec ES Hans van den Broek, ki je zahteval, naj se končno konca sprenevanje mednarodne skupnosti. Jasno in glasno naj povedo, da so se sprijaznili z žrtvovanjem Muslimanov za »višje cilje« reševanja srbskega in hrvaskega nacionalnega vprašanja.

Trditve o ze nekaj let starem dogovoru med beograjskim in zagrebskim režimom o delitvi Bosne so videti vsak dan bolj resnične, prav tako vsak dan bolj pa je tudi jasno, da pravila te krvave igre doloca Slobodan Milosević. Odstavitev duhovnega očeta napadalnega srbskega nacionalizma Dobrice Cosića dokazuje, da si lahko srbski predsednik privoisci takorekoc vse. Lahko se ze dve leti igra z vsem svetom, lahko se norčuje iz svetovnih voditeljev, ki so ga bili pred nekaj tedni pripravljeni razglasiti za največjega zagovornika mira, lahko celo odstavi človeka, ki je spisal program srbskega nacionalizma se v casu, ko je bil Milosević se priden partijski funkcionar.

Njegova policija lahko pretepe voditelja opozicijske stranke Vuka Draskovića, ker Milosević dobro ve, da v Srbiji ni prave opozicije. Nekateri celo domnevajo, da so bili beograjski obratniki tega tedna samo minogrede namenjeni odstranjevanju Milosevićevih - namišljenih ali resničnih? - nasprotnikov. Morda je bil pravi cilj obračun z zadnjo trdnjavo Muslimanov v vzhodni Bosni, medtem ko svetovna javnost s praznim upanjem pričakuje obračun v Beogradu.

Sicer pa Balkan ni več tako zanimiv, odkar se je svet navadil grozljivih slik iz Bosne in ni več videti nevarnosti sirjenja balkanskih vojn izven območja nekdanje Jugoslavije. Velike sile sveta imajo drugačne skrbi. Kako prisiliti Japonsko in Nemčijo, naj svoje financno in gospodarsko politiko prilagodijo svetovnim potrebam? Kako naj ameriški predsednik Clinton cedalje bolj razočaranim Americanom dokaze, da je sposoben državniskega odločanja? Uradniki Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), ki združuje 24 najbolj razvitih držav sveta, so ta teden zahodno Evropo opozorili pred socialnimi nemiri, ce ne bodo nekako spravili sibkega gospodarstva na noge. V dveh za Zahod najpomembnejših vzhodnoevropskih državah, Poljski in Madžarski, so se ta teden zatresli valji. Kdo bi ob vsem tem tvegali akcijo na Balkanu, pa naj bo ta se takšna »moralna katastrofa«, kot je izjavil nemski obrambni minister?

BOSNA IN HERCEGOVINA / OWEN IN STOLTENBERG V SARAJEVU

»Srbi niso dobili vojne«

Komisar ES za zunanje zadeve Hans van den Broek je zahteval vojaško posredovanje zahodnih držav v Bosni - Mirovna posrednika bosta skušala spraviti Muslimane in Hrvate

SARAJEVO, BRUSELJ, ZAGREB - Lord David Owen in Thorvald Stoltenberg sta se v petek v bosanskem glavnem mestu sestala z Alijem Izetbegovićem, da bi Muslimane in Hrvate v BiH prepričala o nesmiselnosti medsebojnih spopadov. Na sestanek ni bilo predstavnikov bosanskih Hrvatov Bobana, ker njegov helikopter, zaradi slabega vremena, ni mogel poleteti. Omenjeni sestanek naj bi v bližnji prihodnosti organizirali v Splitu. Owen in Stoltenberg sta se pred tem na Palah sesla z vodjem bosanskih Srbov Karadžićem, ki je mednarodnima pogajalcema zatrdil, da je zaukazal zaustavitev napadov na Gorazde in obljubil, da bodo Srbske enote v mesto spustile opazovalce ZN. Bosanski radio pa poroča, da se napadi na mesto nadaljujejo z nezmanjšano silovitostjo in da je bilo samo danes ubitih 300 civilistov, več sto pa naj bi bilo ranjenih. Prebivalci vasi severno in vzhodno od mesta pa se naprej bežijo pred napadalci, ki za sabo puscajo le požgane razvaline in na stotine mrtvih. Po trditvah predstavnikov ZN omenjenih poročil ne morejo potrditi. Srbski viri pa obsojajo muslimansko stran, čes da je v noči na petek s topništvom napadla Ilidžo in Rajlovac v vzhodnem delu Sarajeva, ki ju nadzorujejo srbske

enote. Pred sestankom z muslimanskimi in hrvaskimi predstavniki je lord Owen novinarjem dejal, da se Srbi motijo, če mislijo, da so dobili vojno in da se lahko ognejo nadaljnjim pogajanjem. Komisar ES za zunanje zadeve Hans van den Broek pa je zaradi najnovejših srbskih napadov zahteval takojšnje mednarodno vojaško posredovanje v Bosni, saj po njegovem politika popušcanja bosanskim Srbom in Miloševićevemu režimu v Beogradu, ki se pozvižgata na zahodne vrednote, te vrednote spodkopava. Zahteval je tudi odpravo embarga na prodajo orožja Muslimanom, da bi se ti lahko uspešno branili pred napadalci. Njegove trditve so v ostrem nasprotju s prevladujočo politiko Zahoda, ki se zdaj najbolj ukvarja z vprašanjem, kako v BiH zagotoviti šest tako imenovanih varnostnih območij in uresničiti določila Vance-Ownovega načrta. Francoski zunanji minister Alain Juppé se je takemu predlogu že uprl, čes da je lahko govoriti o tem, kako je treba zaustaviti spopade v Bosni tudi s silo, če ne gre drugače, toda nobena od držav, ki so sodelovale pri najnovejšem sporazumu o oblikovanju politike do Bosne, ni pripravljena poslati svojih vojakov umirati na nemirni Balkan.

V zvezi z doganji v Bo-

sni je tudi najnovejšo Tumanovo pismo generalnemu sekretarju ZN Butrosu Galiju, v katerem mu predlaga, naj na mejo med Hrvaško in Bosno pošlje mednarodne opazovalce, da bi tako dokazal, da Hrvaška ne podpira spopadov v Bosni s pošiljanjem orožja in vojakov tamkajšnjim hrvaskim enotam. Prav tako pa je zahteval mednarodni nadzor meja med tako imenovano ZRJ ter Hrvaško in Bosno, kar bi bil po njegovih besedah najpomembnejši korak za končanje spopadov v Bosni in odpravo srbskih zasedenih območij na Hrvaškem. Franjo Tuđman je od generalnega sekretarja ZN tudi zahteval, naj pride v Zagreb, da bi skupaj skušali najti rešitev za srbsko-hrvaški spor v zvezi z zasedenimi ozemlji oziroma tako imenovanimi srbskimi Krajini. Za danes so namreč krajinski Srbi v Petrinji sklicali zasedanje parlamenta Republike srbske, na katerem naj bi se odločali o združitvi Krajine s Srbijo, kot je za srbski dnevniki Politika povedal predsednik samozvane srbske Krajine Mile Paspalić. Tiskovni predstavnik Krajine v Beogradu novinarja francoske tiskovne agencije AFP ni znal natančno povedati, ali je odločanje o združitvi s Srbijo na dnevnem redu omenjenega zasedanja ali ne.

(M. L. in agencije)

Lord Owen, Stoltenberg in general Morillon v Sarajevu (Telefoto: AP)

NOVICE

Albanski tisk po beograjski prepovedi

PRISTINA - Albanski viri so sporočili, da so ugledni albanski pisatelj Adem Demaqi in 25 novinarjev prenehali s štirinajstdnevno gladovno stavko, s katero so hoteli mednarodno javnost opozoriti, da Srbi načrtno prepovedujejo vse medije, ki poročajo v albansko. Demaqi je zahteval, da Beograd preklic svoj ukaz o prepovedi časopisne hiše Rilindja, ki je pet let izdajala casopise in revije za albansko »manjšino« na jugu Kosova. Srbske oblasti v Beogradu so ukazale, naj Rilindjo prevzame novo državno podjetje Panorama, zaposlenim pa so postavili rok 28. maj, ko bi morali podpisati, da priznavajo novega urednika, ali pa bodo odpusteni. Dokumenta ni podpisal nihče, Kevs pa je sporočil, da jim je Beograd obljubil nadaljnje izhajanje albanskega tiska. Resnost položaja nakazuje tudi zahteva vodje kosovskih Albancev Rugova, ki od svetovne organizacije zahteva namestitve mirovnih sil na Kosovu, ker se boji, da bi prislo do izbruha spopadov. Obenem je Rugova ostro obsodil silo, ki so jo oblasti uporabile proti beograjskim demonstrantom. (Reuter)

Paraga obtožil Tuđmana, Tuđman obsodil Parago

ZAGREB - Dobroslava Paraga so odstavili z mesta podpredsednika saborske komisije za človekove pravice, prihodnji teden pa ga čaka sodni proces, na katerem se bo moral zagovarjati zaradi domnevnega terorizma in napadov na ustavnoupravno ureditev Republike Hrvaške. Obtožbe je proti vodju Hrvaške stranke prava po njegovem govoru na obisku v ZDA naperil saborski odbor za notranjo politiko. Paraga naj bi namreč v svojem govoru označil predsednika Tuđmana za diktatorja, Hrvaško pa za fašistično državo. Parago so zamerili tudi pismo, ki ga je poslal ameriskemu predsedniku Clintonu; v njem je zapisal, da hrvaški predsednik s svojo politiko diskriminira Srbe, Muslimane in Zide. Paraga pa obsoja vlado tudi zaradi BiH in zatrjuje: »Hrvaški generali so bili v Bosni, in to vedo Američani tudi brez mene.« Parago so posredno že obtožili zaradi morebitnih sankcij proti Hrvaški. (R. M.)

Draskoviću še niso sodili

BEOGRAD - Poročajo, da so vodjo srbske opozicije Vuka Draskovića in njegovo soprogo ponovno pretepli in ju preselili v drug zapor - že tretji v dveh dneh po njuni aretaciji. V krogih Draskovićeve stanke SPO vse bolj prevladuje mnenje, da je aretacija navadno policijsko podtikanje, saj so včeraj uradno sporočili, da sta zakonca Drasković obsojena na dva meseca zapora, kar pa se je danes pokazalo kot nemogoče. Če jima ne bodo sodili do 5. junija, ju bodo morali po zakonu izpustiti iz pripora. Del stranke SPO, katerega članov še niso aretirali, je včeraj organiziral tiskovno konferenco, na kateri je samo še bolj prislo do izraza, da stranke, ki predstavlja edino srbsko opozicijo, brez Draskovića ni. (Z. R.)

ZRJ / KAKO BURNI TEDEN VIDIJO V BEOGRADU

Diktatura ali premoč

Odkar je Milošević na oblasti, je njegova politika najvišji zakon, zato o zakonitosti v Srbiji ni mogoče govoriti

ZORAN JELIČIĆ / BEOGRAD

pijo desne sile v Srbiji, pozablja, da je Cosić tvorec Memoranduma srbske akademije znanosti in umetnosti oziroma koncepta srbskega nacionalnega vprašanja, ki povzroča srh ne samo Hrvatom in Muslimanom, temveč tudi med Crnogorcem, Makedoncem in Albancem. Skratka, Cosić je človek, ki ima prepričanje, Milošević pa oblast v danih

možnostih, iz cesar sledi - pa ce je se tako absurdno -, da bi bilo za vse se huje, ce bi namesto Cosića odsel Milošević. Pri tem je seveda treba razumeti, da gre tu za dejstva, in ne za promocijo te ali one politike. Ce drži teza, da je sef srbske države predvsem ali izključno pragmatični čuvaj lastne oblasti, potem bi lahko s precej zanesljivosti napovedali

njegovo naslednjo potezo. Doma ga čakata dva opravka, ce bo obveljalo, da je s Cosićem že odsel tudi skupina nezvestih generalov: razburkana srbska opozicija in trmasta Crna gora. Glede prvega je Vuk Drasković že sam opravil večino Miloševićevih dela, saj je omogočil vrnitev zakonitosti (!), ko si je napisal obtožnico za celo vrsto kaznivih dejanj. Toda Milošević ne bi bil to, kar je, ko bi bil zadovoljen s tistim, kar je za druge dovolj. Eden izmed skupine hitro nastajajočih mladih socialistov je ze razsiral obtožnico za pretepe v Beogradu tudi na tiste, ki so ustvarjali ozračje spopada. Prvi na taksem seznamu mora biti vodja radikalcev Seselj.

Crnogorci so v neprijetnem položaju, ker je Milošević odgnal človeka, ki ni priznaval crnogorske narodnosti. Razen tega se je začela krepitev vseh inštitucij, tako da manjšemu članu federacije preostane ne-hvaležno delo, da iz dneva v dan dokazuje, da zvezni vrh pravzaprav izvaja srbsko politiko. Zozuje se tudi prostor za zunanjo politiko, saj se Milošević s svojim obiskom v Makedoniji vsiljuje kot izključni dejavnik stabilnosti na celotnem predelu Balkana. Videli bomo, kdo mu bo nosil vodo, akademik Mihajlo Marković ali diplomatski uradnik Vladislav Jovanović, v vlogi predsednika ZR Jugoslavije. Po zakonu bi izbiramoral biti jasna v naslednjih tridesetih dneh.

Slobodan Milošević (Telefoto: AP)

MODRI TRAMVAJ

Pogovor o prijateljstvu, podražitvah in pivu

BRANKO ŠÖMEN / ZAGREB

novejšega Vjesnika, in ne iz Zapiskov, starih skoraj sto let. Rem je bil uzaljen. V življenju države je spretna korupcija pogosto jamstvo za uspeh. Dobro, da si omenil, da mora biti spretna...

Vidim, da si zacele pre-

Modri tramvaj je na ovinku zastekal kot muzejska singerica, vrata so se odprla, planili smo na pločnik in Rem je zavpil: Vrt. Kstanjeva senca. Pivo.

Rom ga je dopolnil: Mir. Svoboda tiska. Vije place.

Hotel sem biti duhovit in sem dodal:

Kot v Sloveniji. Postrani sta me pogledala. Zavili smo v prvo vozo, nato na dvorišče, kjer so v debeli kstanjevi senci cemeli oblaženi sedeži. Ob pivu smo pozabili na zagrebško vročino.

Vse se ponavlja, je rekel Rem, potegnili iz polivilne vrečke knjigo in jo odprl.

Kupil sem jo v antikvariatu. Kaj mislita, na koga je mislil Iso Kršnjavi, ko je zapisal, kako bi se nekdo moral na večjem odru zadovoljiti z vlogo dirigenta orkestra, a ne poskusati na vse instrumente igrati sam. Na koga je mislil?

Z Romom sva se spogledala.

Na bana, je rekel, predvidno moj prijatelj.

Tocno. Vendar jih je bilo več. Pa to ni pomembno. Lahko bi veljalo tudi za današnjega predsednika. Poslušajta dalje: Zakaj hudica bi v današnjem casu postenje, iskrenost in blagohotnost vključili med politične vrednote? Dobiček, prevare, zaplembe privarčevanih vlog, odpuscanja, streljanje, to so sredstva, s katerimi se širi ideja, ideja države z izključno pravico mešetarenja.

Rom mu je nezaupljivo potegnili odprto knjigo iz rok. Bil je prepričan, da je Rem prebral članek iz naj-

birati stare avtorje.

Da, ker Romu ne objavlja, drugi pa pišejo kastroforno retoriko.

Nastejta mi tri dobre romane, ki so izšli v zadnjih treh letih, in z roko vama jih bom prepisal!

Z Romom sva se zazrla v ugasajoče pivske pene.

Nobenega avtorja se nisva spomnila, nobenega romana nisva omenila.

Tam, kjer ni kulture, ni gospodarstva...

Narobe, tam, kjer je gospodarstvo, cvete tudi kultura. Najprej zorana njiva, nato diseci kruh.

Ta se bo vsak cas po-

drazil.

To je posledica inflacije. Za sto mark že lahko dobiš sto šestdeset tisoč hrdov... Moja plača.

Pivo je po tri tisoč.

Jaz bom plačal.

Rem se je zarežal v svojo negovano hrvaško bradico, Rom me je dregnul s srbskim komolcem pod rebra.

Zdaj vsaj ves, zakaj se druživa s slovenskim upokojencem.

Ce imas dobrega prijatelja, imas več kot on.

Spogledati smo se.

Prijateljstvo je enakopravnost.

In sta obrnila zepe, denarice in zbrala se za tri pivske case.

Ne bosta verjela, v neki zasebni trgovinici sem naseel lasko pivo po tisoč-dvesto petdeset dinarjev, medtem ko je bilo karlovsko po tisoč stiri sto petdest.

Nja, izvoz je izvoz, pa cetudi moras prodajati pod ceno.

Vi lahko izvažate samo obljube, podražitve...

Ljubka natakarcica nam je prinesla pivo pa tudi račun. Bil je za šeststo hrdov višji. Zazrli smo se vanjo.

Oprostite, pravkar smo podražili. Samo za dvajset odstotkov. Električna pa je dražja za 67 odstotkov, bencin za 65 odstotkov, železnica 49 odstotkov, telefon 60 odstotkov...

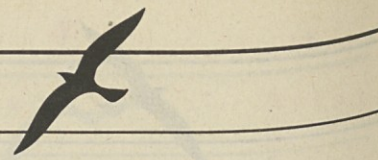
Molčali smo in vedeli, da ima prav. Vendar se nam je zazdelo sveže pivo nekam grenko, nepitno, priskutno.

In Rem je zasikal:

Sovražim ta vrt, kstanjevo senco. In bansko pivo.

Foto: Romeo Ibršević

OBISK SKGZ IN SVETA SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ PRI PETERLETU

Za odločen nastop

Ogroženo ponovno financiranje sklada za obmejno območje, iz katerega je manjšina doslej prejemale osem milijard lir letno

LJUBLJANA - Predstavniki obeh slovenskih osrednjih organizacij v Italiji, Slovensko kulturno-gospodarske zveze in Sveta Slovenskih organizacij, so bili včeraj na uradnem obisku pri ministru za zunanje zadeve Lojzetu Peterletu in državnem sekretarju za Slovence po svetu Petru Vencelju. Na tiskovni konferenci so povedali, da so se dogovorili za odločen nastop slovenske države na juljskih pogovorih z Italijo. Zagotovili naj bi namreč pravično zastopstvo v izvoljenih organih, pa tudi ustrezna sredstva za potrebe zamejskih kulturnih in drugih slovenskih manjšinskih organizacij.

Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Klavdij Palcic je orisal posledice hudega pretresa italijanske družbe, saj ni jasno, kakšen odnos bo imela odslej država do slovenske manjšine. Ogroženo je ponovno financiranje sklada za obmejno območje, iz katerega je prejemale manjšina letno osem milijard lir v kulturne in druge namene. Predsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletić je prav tako opozorila na resno nevarnost, da slovenska skupnost izgubi izvoljene predstavnike za na

BOGO SAMS

nedeljskih volitvah. Manjšina ze stirideset let caka na zascitni zakon, kakrsnega predvideva italijanska ustava, zdaj pa zivi v negotovosti, saj so ogrozene tako njene zasebne šole kot kultur-

ne ustanove.

Državni sekretar Peter Vencelj je v imenu ministra poudaril nekatera nacela zascite Slovencev po svetu. Med drugim se je zavzel, da bi slovenskim davkoplacevalcem

pregledno prikazali prispevke za pomoc. Ker je financiranje zapleteno, bodo ta vprasanja resili s sodelovanjem obeh manjsinskih organizacij. Na tiskovni konferenci se je torej ponovno

pokazala enotnost prizadevanj slovenske manjsine v Italiji in slovenske države, ki si prizadevata zagotoviti pravično udeležbo in ustrezno financiranje slovenskih zamejskih organizacij iz državnih italijanskih in maticnih slovenskih sredstev.

Slovenija si bo v pogovorih z Italijo prizadevala zagotoviti manjšini pravično zastopstvo (Foto: S. Ž./TRIO)

NOVICE

Izjava Petra Bekeša

LJUBLJANA - »Absurdno je, da se nekdo (dr. Brejc), ki je opravil celo turnejo po Sloveniji, da bi ugovarjal ugotovitvam Bekešev komisije o nezakonitosti delovanja Visa (znanih pod imenom »prisluskuovalna afera«), sedaj sklicuje na isto komisijo, da bi odvrnil odgovornost za druge ocitane zlorabe v tistem delovanju Visa, ki ga komisija sploh ni obravnavala. Kar je Bekeševa komisija obravnavala, je kritično ocenila. Tistega, kar ji je ostalo skrito, pa ni mogla niti politično niti pravno »pokriti« s svojim poročilom.

Komisija za nadzor zakonitosti delovanja Visa je opravljala le nadzor konkretnega in nikakor ne vsega Visovega delovanja. Zato ni mogla, da bi komisija, ko pri nekaterih dejavnostih Visa ni mogla ugotoviti nezakonitosti, s tem ekskulpirala Vis pri njegovem celotnem delovanju. Zadeve Visovega spremljanja poslovanja Hita komisija sploh ni poznala in obravnavala. Vrsta ocitanih nepravilnosti v delovanju Visa pa je tako ali tako iz časa, ko je Bekeševi komisiji že minil mandat.« (B.H.)

Prvi obisk v okviru KVSE

LJUBLJANA - Slovensko obrambno ministrstvo je včeraj prvič obiskala skupina častnikov iz Španije, in sicer v okviru stikov med državnimi članicami KVSE na področju obrambe. Gostje bodo obiskali oklepnomehanizirani bataljon na Vrhniki.

Obisk je del rednega medsebojnega obveščanja držav članic Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi (KVSE). Temeljno načelo dunaškega dokumenta, ki so ga države članice KVSE podpisale, je »odprtost« oboroženih sil. Države si tako vsako leto medsebojno izmenjujejo podatke o oboroženih silah in o obrambnih stroških ter krepijo stike med oboroženimi silami.

K tem dejavnostim sodijo tudi takšni obiski, ki prispevajo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju. S tem Slovenija tudi na obrambnem področju izpolnjuje obveznosti v okviru KVSE. (D.H.)

Sodelovanje z Republiko Francijo

LJUBLJANA - Minister za solstvo in sport dr. Slavko Gaber je v petek sprejel gospo France de Carlo, atašejo Urada za sodelovanje na jezikovnem in izobraževalnem področju Veleposlanstva Republike Francije v Ljubljani. Ministru dr. Slavku Gabru je predstavila možnosti sodelovanja med državama na področju izobraževanja, jezika in visokega solstva. Sogovornika sta se strinjala, da je za uresničevanje sodelovanje treba najti primerne strategije, ki ustrezajo obema partnerjema in so prilagojene nasemu prostoru. Sodelovanje med državama se bo odvijalo v okvirih sporazuma o sodelovanju v kulturi, izobraževanju, znanosti in tehniki med Vlado Republike Slovenije in Vlade Republike Francije, ki je bil podpisan 6. novembra 1992 v Ljubljani. (D.H.)

KRŠČANSKI IN NARODNI DEMOKRATI

Združitev vseh desnih strank doslej ni uspela

Krščanski demokrati in ljudska stranka ostajata najmočnejša tekmeča na desnici

LJUBLJANA - Z včerajšnjim uradnim podpisom sporazuma so krščanski in narodni demokrati tudi formalno potrdili zaključek večmesečnih pogajanj o združitvi desnice v eno samo »krovno« politično stranko. Lojze Peterle je ob podpisu povedal, da se »krepi sredinska politična formacija, ki ima na Slovenskem veliko prihodnost in ki uživa ugled doma in v tujini«. Predsednik NDS Andrej Umek pa, da »se bo stabiliziral politični prostor, saj sta se povezali sorodni stranki«. NDS bo ostala do konca prihodnjega leta samostojno krilo, potem pa se bosta obe stranki dokončno združili v eno.

Krščanski demokrati so projekt združevanja zastavili po volitvah - da bi okrepili svoj pogajalski položaj pri sestavljanju nove vlade in zato, ker so s pobudo o združitvi strateško skusali preprečiti »drobi-

tev« glasov volilcev desnih strank na prihodnjih volitvah in obenem ohraniti primat na desnici.

Ambiciozni projekt krščanskim demokratom doslej ni uspel, predvsem zaradi sporov z vodstvom ljudske stranke, ki je najprej nasprotovala zdruzevanju in vztrajalo pri »sodelovanju«, potem pa je krščanskim demokratom očitalo tudi »nenacelnost« zaradi vstopa v Drnovskovo vladno koalicijo. Pri tem ima SLS seveda zelo jasno računico - skupaj s poslanci »odcepljenih« članov nacionalne stranke ima kar 16 poslancev. Poleg tega ne skriva svojih povezav z novo Nacional-social-liberalno zvezo, ki tudi utegne »pokriti« del radikalno desno in nacionalistično usmerjenega volilnega telesa, posebej tistega, ki SKD vstopa v vlado, v kateri sedi tudi Združena lista, ne bo tako zlahka odpustil.

Cepprav torej krščanski demokrati novo zvezo ocenjujejo kot »se in poskus ljudi, ki ze doslej niso bili najbolj uspešni«, se zagotovo zelo dobro zavedajo, da bodo imeli na prihodnjih volitvah zelo močnega tekmeča, se posebej ob upoštevanju dejstva, da je decembra Jelincicevi nacionalni stranki brez prave politične »infrastrukture« uspel veliki met samo z zelo enostavnim nacionalističnim obrazcem.

Res pa je, da bosta »razdrobljeni« nastopili na prihodnjih volitvah tudi politična sredina in levica. Združevanje bi lahko spodbudila samo sprememba volilnega sistema - večinski sistem bi namreč preprosto izločil manjše in srednje velike stranke. Zato ni nemogoče, da stranke na oblasti pothihem razmišljajo prav o takšni metodi »prisile« sestrskih strank v nov krog pogajanj. (T. S.)

Skupaj na desni strani političnega zemljevida (Foto: Aleš Pavletić / TRIO)

MATICA IN ZAMEJSTVO

Koga moti gospodarska moč slovenske manjšine

Nenavadne izjave in še bolj čudno pisanje

LJUBLJANA - V poročilu o obisku predstavnikov obeh osrednjih slovenskih organizacij iz Italije pri slovenskem zunanjem ministru Lojzetu Peterletu in državnem sekretarju Petru Vencelju smo zapisali, da se je ponovno pokazala enotnost prizadevanj slovenske manjšine v Italiji in slovenske države za zagotavljanje pravične udeležbe in ustreznega financiranja slovenskih zamejskih organizacij iz državnih italijanskih in maticnih slovenskih sredstev. V ostrem nasprotju s takim dogovorom in predlogom pa je bilo v četrtek, torej samo en dan pred obiskom delegacije, stalice slovenskega zunanjega ministra na zasedanju odbora za zunanje zadeve slovenskega parlamenta. Peterle je namreč poskušal enostransko in neustrezno opozoriti na v resnici neobstoječa vprašanja gospodarskih podjetij v italijanskem zamejstvu.

Zgodba je pravzaprav daljša, ker se Peterleto nastop v parlamentarnem odboru ne zdi osamljeno dejanje.

Slovenski dnevnik Delo je prav tako v četrtek začel serijo člankov, ki skusajo povezovati Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo (SKGZ) z afero Hit - na enem izmed sedežev SKGZ v Gorici naj bi imela - kot

navaja pisec - sedež Hit-tours.

V petek je Delo nadaljevalo zgodbo z orisom družbe Safti in njenega resnično velikega gospodarskega potenciala. Uradne podatke bilance družbe in z njo povezanih zamejskih slovenskih podjetij spravlja v zvezo s sumničeni o kriminalnih in mafijskih sumljivih poslih. Po četrtkovih informacijah naj bi se Safti povezoval z mafijo, kar naj bi nadzorovale italijanske obveščevalne službe, po včerajšnjih pa celo s prekupčevanjem z orožjem prek podjetja Proteus. V obeh primerih gre za že znana namigovanja v slogu »naj bi bilo« brez dokazov.

Sobotno, Delo objavlja zapleteno zgodbo o družbi Auremiani, ki baje trguje z različnim blagom. Izvemo, da so v družbo poslali inspektorja SDK, kaj je odkril, pa ostaja skrivnost. Tej sledi zgodba o družbi ADIT, ki naj bi bila vpletena v afero Slovingate, povezana pa tudi s posiljanjem pomoči zamejskim Slovincem pred demokratičnimi volitvami in spremembo režima v Sloveniji. Pisec z zadevo vpleta italijanske represivne organe in tozbo, ki jo je na podlagi dosedanjega poročanja Dela vložil odvnetik Boris Cok; le-ta dolži slovenska zamejska podjetja,

da so nezakonito izvažala kapital iz Italije.

Po vsem tem, in bojim se, da zgodba se ni končala, bi rad zapisal tole:

Maturni slovenske strokovne sole, univerze ali pa tudi slovenski delavec, trgovski pomočnik in urednik so v Trstu in Gorici v težjem položaju kot italijanski sovrstniki, ko iščejo zaposlitev. Ker so Slovenci, so vnaprej sumljivi; v praktičnem življenju so jim zelo pogosto zaprta vrata skoraj vseh državnih in poldržavnih služb.

Slovencev ni v policiji, prefekturi, občinskih, sodnih in podobnih uradih, zelo redko jih srečamo na pošti in železnici.

Imajo pa dve bistveni prednosti: dobro pozna-jo slovenski in italijanski jezik in razmere v obeh sosednjih državah. Prav zato imajo prednost pri zaposlitvah, pri katerih gre za povezo- vanje Slovenije in Italije. Predvsem pa je z dolgoletnim delom in prizadevanji ter s pomočjo maticnega naroda slovenska manjšina ustvarila vrsto uspešnih podjetij, v katerih govorijo slovensko in je jezik slovenske manjšine jezik delodajalcev. K temu prispevajo tudi kulturne, umetniške, sportne in druge ustanove in organizacije. Vse te usta-

nove in organizacije ze od nekdanj delujejo pod budnim ocesom državnih represivnih sil: karabinerjev, policije, sodstva, finančne policije pa tudi sovinitičnih in nacionalistčnih političnih krogov. Slovenska podjetja so ze krepko navajena na preiskave finančnih stražnikov in finančne policije. Vse to seveda ni zastoj; v podjetjih morajo ob takih priložnostih prekiniti delo, tako pa izgubijo tudi del svojih strank.

Kaj si lahko zamejski Slovenci mislimo o canikarjih, zalozniških hišah in predvsem odgovornih političih slovenske države, ki so začeli gonjo proti tem podjetjem in ustanovam slovenske manjšine? Kakšne bodo posledice? Na dlani je zaostren nadzor, ki za vsakega predsednika prosvetnega društva pomeni obisk karabinerja in zasliševanje, za podjetnika pa novo davčno kontrolo. Za vso manjšino pa zaostrene razmere in more celo vrnitev v stare case državne represije.

V osnovni in srednji soli smo takim potezom rekli denunciantstvo. Za odnos države do svojega naroda, matice do svoje manjšine v tuji državi pa so v rabi se krepkejši izrazi.

Bogo Sams

TRGOVINA Z OROŽJEM

Slovenska policija pozna tihotapske poti v Italijo

Lani je orožje začelo »potovati« iz bivše Jugoslavije v Italijo

TANJA STARIC

stva smo izvedeli, da so italijanski in slovenski kriminalisti takrat, ko je bil aretiran Zdravko Mlakar (torej lani jeseni), »precej intenzivno sodelovali« in da so našli službi »znana dejstva in okoliščine omenjenega primera«. Drugače povedano: slovenska policija ocitno pozna »zgodbo« Zdravka Mlakarja, vendar o njem ta trenutek ne more dati podatkov in podrobnejših informacij, ker postopek, ki teče zoper njega v Italiji, se ni končal.

Na ministrstvu so tudi povedali, da so imeli podatke o »spremembi smeri« tihotapskih poti. Orožje so namreč najprej tihotapili iz Italije v republike nekdanje Jugoslavije, lani pa so odkri-

li, da večje količine »blaga« dejansko potujejo v nasprotni smeri, predvsem na jug Italije, cepprav - pravijo v notranjem ministrstvu - ni moglo trditi, da ga kupuje prav sicilijanska mafija. Ker je torej policija ilegalno trgovino spremljala, so takrat večje količine orožja zajeli tudi v Sloveniji (pri Ljubljani in Novi Gorici). V zadnjem času naj bi bil »promet« bistveno manjši kot lani, kar je mogoče povezati tudi z italijansko akcijo »Cista roka«.

Tihotapska pot čez Slovenijo v Italijo torej nedvomno obstaja. Naši viri celo navajajo, da naj bi skozi našo državo potekala najmanj še ena »pot« trgovine z orožjem - namreč s severa proti jugu - katere »središča to-

čka« naj bi bilo območje okrog Grosuplja. To bi seveda pomenilo, da je Slovenija pomembno »križišče« trgovine z orožjem med zahodno Evropo in južnimi ter vzhodnimi kriznimi zarišči. Ob tem pa se seveda zastavlja vrsta vprašanj: ali je Slovenija samo spremljala omenjeno trgovino na svojem ozemlju ali pa je v njej tudi sodelovala, ali se je to dogajalo samo pred junjsko vojno (ko je nabavo orožja »legaliziral« slovenski državni vrh) in ali se je kdo s tem poslom tudi okoriscal? To seveda ze spada v sklop znamenitih 27 poslanskih vprašanj, na katere - ce verjamemo informacijam iz dobro obveščenih trgovin - odgovorov se zelo dolgo ne bo moglo izvedeti - zaradi »interesa države« in zaradi »nacionalne varnosti«.

TERITORIALNA OBRAMBA

Prisegla prva generacija slovenskih tankistov

VRHNIKA - V vojašnici Ivan Cankar na Vrhniki je včeraj dopoldne prisegla nova generacija vojakov, prva skupina tankistov, ki bodo vseh šest mesecev vojaškega roka odsluzili v vrhniskem 54. oklepno mehaniziranem bataljonu. »Prav s to generacijo zaokrožamo sistem mirnodobske vojske, ki se organizacijsko zgleduje po vojskah zahodnih držav, ki pa jim v tehniki zal ne moremo slediti,« je povedal slavnostni govornik minister za obrambo Janez Jansa. Dodal je, da je teritorialna obramba tudi v tem pogledu močno napredovala, če jo primerjamo z oborožitvijo v vojni

pred dvema letoma. Minister se je v govoru spomnil tudi 400. obletnice zmage nad Turki v bitki pri Sisku, ki so jo izbojevali predvsem slovenski bojevniki. Na svečanosti so bili tudi nekateri drugi predstavniki ministrstva za obrambo in ministrstva za notranje zadeve, delegacija KVSE in sodelovanje v sestavi predstavnikov spanjskih oboroženih sil, poleg tega pa je svoje fante prislo pogledat veliko svojcev. Po podpisu prisige in kulturnem programu okteta Raskovec so si gostje in obiskovalci ogledali bojno tehniko, predvsem tanke in druga oklepna vozila. (T. U.)

Zaokrožen sistem mirnodobske vojske (Foto: TRIO)

KOROŠKA / SPD EDINOST

Tesni stiki z zbori v Italiji in Sloveniji

Pozitivna bilanca društva

PLIBERK - Pred nekaj dnevi so se člani pliberskega SPD »Edinost« zbrali v prostori posojilnice v Pliберку na svojem rednem obecnem zboru. Bilanca dela je zadovoljiva, težišče dejavnosti pa sloni na zborovskem petju.

Moski zbor »Folte Hartman« je stebel društvenega delovanja in tudi eden izmed redkih zborov, ki zelo intenzivno sodeluje s pevskimi zbori iz Slovenije in Italije. Pevske revije »Od Pliberka do Traberka«, »Pesem ne pozna meja« in »Od Korotana do Jadrana« so manifestacije, kjer ta pevski zbor redno sodeluje.

Režveseljivo je, da je društvo medtem obnovilo tudi gledališko delo. V lepem spominu so se predstave »Odra 73«, pred kratkim pa je oder spet zazivel z »Laznivko«, s predstavo, ki so jo uprizorili mladi, v glavnem igralci, ki se niso stali na odrskih deskah. Večkrat marsikdo potoži, da se mladina ne vključuje v kulturno delo, vendar je v primeru društvene dejavnosti v Pliберку treba priznati, da je mladina aktivna

na več področjih. Pomembno je predvsem to, da se mladini omogoči tisto, kar jo veseli. Mnogo pliberskih otrok obiskuje tudi oddelek glasbene sole, ki je med najbolj obiskanimi v sklopu te slovenske ustanove.

Ne nazadnje pa je »Edinost« med vodilnimi dejavniki pri vsakoletnem pliberskem jorkaku. Letos bo slavje veliko: jorkmak obhaja svojo 600. obletnico. Po svoji tradiciji je to ena največjih družabnih prireditvev na južnem Koroškem, pri čemer pa prihaja (kakor pač to na Koroškem ni izjema) tudi do grenkega političnega priokusa.

Tako na primer letos »Edinosti« delajo težave, ko naj bi bila otvoritvena slovesnost v njenem sotoru. In to kljub temu, da je bila najboljši ponudnik, ki je ustrezal vsem razpisnim pogojem občine za prostor otvoritvene slovesnosti. Tendenciozni politični interesi torej prevladujejo nad kulturo sporazumevanja.

Društveniki so v glavnem - z manjšimi spremembami - potrdili stari odbor, katerega predsednik je Jozko Hudl.

DUNAJ / KONGRES SPREJEL NOV STATUT

SPÖ se odpira tudi nečlanom

Vranitzky potrjen kot predsednik

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Drugi dan zveznega kongresa avstrijskih socialdemokratov je potekal v znamenju razprav o aktualni gospodarski situaciji, brezposelnosti in grozeče socialne stiske. Pred delegati sta o teh temskih sklopih govorila minister za finance Ferdinand Lacina in minister za socialne zadeve Josef Hesoun. Nadaljnja težišča so bila novi strankni statut, volitve predsedstva stranke ter glasovanje o predsedniku samem. Zvezni kancler Franz Vranitzky je bil - kot pričakovano - izvoljen z veliko večino glasov, prejel je 97 odstotkov glasov, torej en odstotek manj kot leta 1988. Njegovi namestniki pa so Fischer, Löschnak, Dohnalova, Stix, Häupl, Höger in Schachner-Blazicek.

Novi statut, ki je bil skorajda soglasno sprejet, vsebuje pa vrsto bistvenih sprememb. Namesto obeh centralnih tajnikov sta predvideni poziciji poslovodij (le-ti bosta ostali zasedeni z dosedanjimi sekretarji Josefom Capom in Marizijem), novi statut pa utrjuje tudi pozicijo članov (npr. z glasovanjem vseh članov o določenih vprašanjih) ter hkrati odpira stranko in možnost

Delegati zveznega kongresa so Vranitzkega s 97 odstotkov glasov potrdili za predsednika SPÖ.

za sodelovanje vse taj do kandidature na socialdemokratski listi tudi nečlanom SPÖ. Sploh pa je vodstvo stranke poudarilo trend k notranji demokratizaciji, ki naj bi prisel do izraza z novim statutom - in s tem posredno priznalo, da je v tem pogledu zdaj bilo upravičeno nezadovoljstvo.

Le-to je - skorajda po službeni dolžnosti - izrazila zvezna ministrica za vprašanja zena Johanna Dohnal, ki se je dolga leta zavzemala za večjo zastopanost zena v strankarskih in javnih funkcijah. Za letosnji kongres SPÖ se je uveljavil njen predlog o 40-odstotni ko-

voti zena v strankarskih funkcijah. Njeno željo, da naj bi v tem smislu eno izmed mest strankarskega poslovodja zavzela zenska, je predsednik stranke Vranitzky včeraj zaenkrat se zvrnil.

Na kongresu so bile včeraj sprejete tudi smernice za novi program stranke, ki naj bi nadomestil program iz leta 1978 in ki naj bi bil izdelan do programskega kongresa v dveh letih.

S tesno večino pa je bil sprejet predlog o povišanju canarine od doslej 45 na 50 silingov mesечно. Višjo clonarino bodo člani morali plačati sele od 1. januarja leta 1995 dalje.

KOROŠKA / 10. OKTOBER

Gospodarstvo ne vidi potrebo po prazniku

Maderthaner na Koroškem

IVAN LUKAN

CELOVEC - Razprava o razglasitvi 10. oktobra, dneva koroškega plebscista leta 1920, za dela prost deželni praznik na Koroškem, je včeraj dosegla novi višek: medtem ko so v dunajskem parlamentu z večtedensko zamudo le se ustanovili pododbor, ki naj bi razpravljal o tozadevnem predlogu dežele Koroške, se je včeraj predsednik avstrijske zvezne trgovinske zbornice Leopold Maderthaner izrecno postavil proti uvedbi takega praznika.

Na tiskovni konferenci je - skupno s predsedni-

kom koroške trgovinske zbornice Kofflerjem - nedvoumno izjavil, da ne vidi nikakršne potrebe po deželnemu prazniku. Svoje odklonilno stališče je utemeljil s tem, da bi razglasitev 10. oktobra za praznika gospodarstvo oškodovalo za približno 600 milijonov silingov. Temu je se dodal, da bi tak korak lahko pomenil tudi slabitev avstrijske reputacije v mednarodni javnosti.

Ce Korošci želijo ta dan praznovati, naj si za to izberejo eno nedeljo v mesecu oktobru, je poudaril Maderthaner.

Predsednika koroške in zvezne trgovinske zbornice Karl Koffler (levo) in Leopold Maderthaner. Slika: Fritz

NOVICE

Avstrija zahteva od ES posebno zaščito delovnega trga

BRUSEL/DUNAJ - Evropska skupnost (ES) in njeni predstavniki so pri bruselskih pogajanjih o avstrijskem pristopu nekoliko začudeno reagirali na avstrijske predloge o posebnih zaščitnih določilih za avstrijski delovni trg. Ena izmed avstrijskih želja glede izjemnih ureditev po vstopu v skupnost je klavzula, ki naj omejuje možnost priseljevanja tujih delovnih sil v gospodarsko težjih casih. To bi pomenilo, da bi Avstrija lahko sama določala, v katerem času in v kakšnem obsegu bi lahko prihajale delovne sile iz drugih držav skupnosti na avstrijski delovni trg. Taka ureditev bi bila kajpada edinstvena v vsej ES (nobena država nima takih določil), vrhu tega pa bi bila protizakonita, saj je eden izmed osnovnih stebrov ES poleg neomejenega prometa robe in storitev tudi svobodno prekanje delovnih sil. Za Evropski gospodarski prostor (EGS) je bila sicer na izrecno zahtevo Svica (ki pa potem ni pristopila) bila taka ureditev predvidena, vendar postane v primeru integracije v ES neveljavna. Pogajalci ES v Bruslju so zdaj s tem v zvezi opozorili na neskladnost tozadevnega avstrijskega predloga s smernicami ES ter prosili Avstrijo za pojasnila.

Gradbeni koncem Maculan bo povišal osnovni kapital

DUNAJ - Izmed vodilnih avstrijskih gradbenih podjetij močno ekspandirajoči holding gradbenega koncerna Maculan hče v naslednjem času ojačiti svoj osnovnih kapital med 50 in 85 milijoni silingov. S tem Maculan želi razširiti krog akcijskih investitorjev na borznem trgu ter pridobiti nadaljnje institucionalne in mednarodne naložnike. Koncern je v preteklem času svoje mednarodne dejavnosti osredotočil zlasti na vzhodni del Nemčije, kjer je v okviru privatizacije prevzel večji del gradbene industrije. Skoraj polovico svojih skupno 13 milijard silingov prometa bo Maculan dosegel v novih nemških zveznih deželah.

'Profil' za Južno Tirolsko

DUNAJ/BOZEN - Dunajski kulturno-politični tedenski magacin 'Profil' bo razširil svojo publikacijsko dejavnost na Južno Tirolsko. Konec junija naj bi izšla prva izdaja sestrskega lista 'südtiroler-profil' kot sad sodelave dunajske založbe Trand (izdajatelj tehnika 'profil' in gospodarskega mesecnika 'trend') z južnotirolskima založnikoma Christofom in Ulrichom Lentschom. Novi magacin bo sicer samostojen list, vendar je načrtovano uredniško sodelovanje z dunajskim 'profilom'. Glavni urednik 'südtiroler-profila' bo Hans Karl Peterlini, nekdanji glavni urednik južnotirolskega kritičnega ilustriranega lista 'FF'. Pred nedavnim je zaradi političnega pritiska moral odstopiti in zapustiti list, ker je 'FF' poročal o domnevi vpletenosti južnotirolskega deželnega glavarja Durnwaldera (SVP) v afero s podkupninami. Zadeva je v Južnem Tirolu povzročila dosti razburjenja in občo razpravo o svobodi novinarstva.

Radijsko srečanje v Kapli

ZELEZNA KAPLA - Trzna občina Zeleзна Kapla je od včeraj do 6. junija 1993 spet v središču radijskega poročanja na Koroškem. Sodelavci slovenskega sporeda koroškega studija ORF so pripravili zanimive oddaje, v katerih gre tudi za aktualno vprašanje bodočnosti nekdanje industrijske občine po zaprtju tovarne celuloze Obir. Danes, v soboto, 5. junija, bo od 18.10 do 19.00 ure na sporedu neposreden prenos lovske mase iz cerkve Marija v Trnju, v nedeljo jutraj (7.30) pa bodo kolegi slovenskega sporeda avstrijskega radia v živo voščili »Dobro jutro«. V nedeljo od 18. do 19. ure pa bo - prav tako v živo - oddaja voščil »Od pesmi do pesmi« od srca do srca.

»Teden srečanja« v Celovcu

CELOVEC - Blizu 80 različnih kulturnih prireditvev se bo v Celovcu zvrstilo do 27. junija pod skupnim naslovom »Woche der Begegnung (Teden srečanja)«, ki poteka letos že štiridvajsetič. Prireditve se je včeraj začela z otvoritvijo dveh izredno zanimivih razstav (»Making Art« v Hisi umetnikov, »25 let umetnosti in kultura v ORF« v Mestni hiši, s koncertom znane pevke Barbare Stromberger ter s športno prireditvijo (ljudski tek po mestu Celovec). Ena od stalnic in tudi najbolj znanih prireditvev pa je gotovo literarni natečaj za nagrado Ingeborg Bachmannove. Branje avtorjev in diskusije bodo več dni zapored od 9. do 13. ure, v nedeljo, 27. junija, pa bodo podelili nagrado najboljšemu. V okviru Tedna srečanja sodelujejo umetniki iz desetih držav. Iz Slovenije bo tokrat sodelovala skupina Matjaža Farica, ki bo nastopila 19. junija ob 19.30 uri v Mestni hiši.

PRIREDITVE

Sobota, 5.6.1993

TINE
Dom prosvete, 9.00 - »Tkanje« za začetnike in napredujoče, vodi Gerlinde Repp;

LOVANKE
Gostilna Kokitz, 20.00 - »Vecer koroške pesmi«, nastopajo: Mesani pevski zbor »Danica« iz Sent-primoz, Singgemeinschaft Eberndorf/Dobrla vas, Oktet Suha, Pevska skupina Lohanke;

BOROVLE
Kulturni dom Pri Cingelcu na Trati, 20.00 - Koncert »Z mladino v pomlad«, sodelujejo: Sekstet Borovlje, zbor pedagoške akademije iz Celovca, Fantovski kvartet iz Smarjete v Rožu;

ROZEK
Galerija Sikorona, Se-

mislavce, 19.00 - Vernisaza »Hisa ob Reki« - Markus Orsini-Rosenberg; otvortveni govor: Reinhard Kazianka, cello: Marie Orsini-Rosenberg;

Nedela, 6.6.1993
CELOVEC
Velika dvorana doma sindikatov, 14.30 - »Solska akademija« ZG in ZRG za slavenje v Celovcu; poleg raznih skupin Slovenske gimnazije in treh dijaških domov sodelujejo kulturni ustvarjalci Slovenskega prosvetnega društva Borovlje, s katerim je gimnazija letos pobratena.

LOCE
Pri Pusniku, 13.00 - Pokusnja moka, strokovno predavanje, podelitev nagrad; prireditelj: Kmečka izobraževalna skupnost.

KOROŠKA / OBČINE

Začetek gradnje otroškega vrtca v Kotmari vasi

Sprejet obračun za leto 1992

KOTMARA VAS - Poleg obračuna za leto 1992 je bila najvažnejša točka zadnje občinske seje v dvojezični občini Kotmara vas oddaja del za zidavo otroškega vrtca.

Iz obračuna je razvidno, da se je finančno leto 1992 zaključilo z dejanskim presežkom v višini 2, 806.314,30 silingov, pomembna vira dohodkov sta zemljski davek B (nekmetijske površine, 1, 242.329 silingov) in davek na pijace (1, 758.643 silingov). Zvezna podpora občini je znašala 13, 577.567 silingov, največji izdatki v izrednem proračunu za leto 1992 pa so bili prizidek k ljudski (osnovni) soli (6, 6 milijona silingov), popravila cest in poti (1, 6 milijona silin-

gov). Vsak občan občine Kotmara vas pa je zadolžen s samo 140 silingov (leta 1991 se 533 silingov).

Zidarska dela pri otroškem vrtcu bo opravilo domače podjetje PORR AG (ponudba za otroški vrtec znaša 4, 776.534 silingov). Pričakuje se, da bojo dela končana najkasneje prihodnje leto v pocitnicah. Zupan Hugo Götzhaber (socialdemokratska stranka) je ob koncu seje se prebral predloge posameznih frakcij.

Enotna lista (občinsko odbornik prof. Joze Wakounig) je med drugim predlagala izgradnjo poti za pešce ob glavni cesti Bilčovs - Celovec ter boljšo preskrbo z vodo za Novo selo.

KOROŠKA / PO VEČ LETIH

Srečanje narodopiscev iz Slovenije in Avstrije

ALOIS ANGERER

CELOVEC - Prvi uspešni poskus zadnjih let znanstvenega sodelovanja med narodopisci Avstrije in Slovenije je bilo strokovno srečanje konec maja v Celovcu oz. na Južnem Koroškem. Srečanje je organiziral Muzej na prostem pri Gospe Sveti ob sodelovanju narodopisnega inštituta SRC SAZU Ljubljana, osrednja tema srečanja pa je bila: »Muzej na prostem in raziskovanje stavbarstva«.

Ravno te dni umrli najbolj kompetentni koroški narodopisec Dr. Pavle Zablatnik je bil najbolj vesel, da je na Koroškem - po enoletnih pripravah - uspelo organizirati omizje strokovnjakov iz obeh strani Karavank. Strokovnjaki iz Innsbrucka (dr. Gschnitzer), Salzburga (prof. Conrad) in iz Gradca (prof. Moser) so s presenečenjem ugotovljali dvoje: koliko skupnih, neresenih in pereh vprašanj se je pojavilo, pa tudi na kakšni visoki ravni je raziskovalno delo v Sloveniji.

Etnologi iz Maribora, Celja, Kranja in Ljubljane so poročali o težavah in tudi dosežkih na področju znanstvenega dela o ljudski arhitekturi v novi državi, ko je narodopisno delo z novim zagonom cvetelo. Gonilna sila za to srečanje sta bila prof. Oskar Moser, prava kapaciteta med avstrijskimi etnologi iz Gradca, ki je vse skozi nasledoval slovensko narodopisje in posredoval spoznanja iz Slovenije kolegom v ostali Evropi, in Ljubljane dr. Tone Cevc iz Ljubljane, dolgoletni Moserjev prijatelj, ki je opozarjal nase s publikacijami o planski kulturi v Bohinju in pastirskih koca na Veliki planini.

Dr. Schwertner od Muzeja na prostem v Gospe Sveti je prevzel organizacijo, tako da so v kmetijskem izobraževalnem domu Krasovitz pri Celovcu lahko stekle živahne razprave v obeh jezikih. Srečanja so se se udeležil tudi direktor dr. Ivan Sedej in I. Krsic (oba z etnografskega muzeja v Ljubljani, dr. Suppanova in dr. Knjific (Gorenjski muzej v Kranju), referata pa sta poslala prof. Vito Hazler iz Celja in dr. Silvester Gabersček, referent za

spomeniško varstvo pri ministerstvu za kulturo Slovenije.

Mladi kolegi s Koroške, Stajerske in Slovenije so vneto poslušali in zapisovali izkušnje starejših strokovnjakov, srečanje pa je obenem razlikovalo od drugih mednarodnih posvetov etnologov in muzealcev domače, sproščeno vzdušje med sosedi. V ospredju pa so bila postavljena predvsem konkretna skupna vprašanja, ki zahtevajo skupne rešitve. Nekaj tezišč je dr. Cevc nastel:

*skupni kriteriji za postavitev muzejev na prostem,

*sodelovanje v tehničnih vprašanjih pri prenosov stavb,

*tezišča raziskovalnega dela v muzejih na prostem,

*stalna skupna svetovalna komisija zastopnikov muzejev na prostem,

*iskanje finančnih virov v okviru evropskih ustanov za razvoj znanstvenega dela v Sloveniji.

O aktualnosti teh in drugih vprašanj so pričel razprave, udeleženci pa so si na dveh ekskurzijah (Muzej na prostem v Gospe Sveti, kmetijski muzej Ehrental) in pri ogledu kmetij v Selah Karavankami (slika) lahko ustvarili obsežno sliko.

POPULARNA GLASBA / JAZZ FESTIVAL V MOERSU

Popolnoma naključni glasbeni trendi

Z 22. festivala novega jazza, ki je bil od 28. do 31. maja

ICO VIDMAR

NAZIS RAUS se je nekomu zapisalo na belo steno pred vhomom v mestni park, kjer se je tudi letos odvijal tradicionalni moerski festival. Vsi smo občutili isto, ko je v nedeljo popoldan vidno pretreseni Fred Frith zbrani publiki sporočil novico o nacističnem zločinu nad turskimi zdomci v petdeset kilometrov oddaljenem Solingenu. Organizatorji so nemudoma začeli zbirati denar za pomoč družinam umorjenih. Mucna novica je visela do konca festivala pod streho ogromnega cirkuskega sotorja, ki je bilo prizorišče osrednjega programa.

Moers ostaja zvest svoji tradiciji. Je prizorišče najatraktivnejšega festivala novega jazza, ki ni več zgolj jazz. Tudi letos je v lepo urejenem parku sotorilo na tisoče »romarjev«, ki okrog sotorja prirejajo svoj festival, kramarski sejem, igrajo in rajajo. Poraja se občutek, da je sam festival za večino le obstranski dogodek, iz katerega pa organizatorji znajo iztržiti nekaj prepotrebne denarja ob enormni finančni postavki festivala, ki ga delno sponzorirata delzelna in mestna vlada

in televizijska hisa WDR, ki je snemala večino festivalskih nastopov. Morda je ravno moerski festival zgled ekološkega obnasanja, ki z razpustitvijo različnih kant za sortiranje smeti in njihovim zbiranjem zasluži več, kot je postavka glasbena festivala denimo nase Druge godbe. Obiskovalcev je bilo letos manj kot minula leta, a vseeno si je festival v starih dneh ogledalo malo manj kot dvajset tisoč glasbe željnih poslušalcev. To pa so za nase razmere in tudi za marsikateri ugledni zahodni glasbeni festival pravzaprav sanjske številke. »Woodstock sindrom«, ki se je vsa ta leta držal Moersa in sorodnih jazz festivalov, je svojevrsten fenomen, a ravno zato posebna draž Moersa. Festival je pred dvajsetimi leti začel množično privabljati ljubitelje novega jazza predvsem kot festival improvizirane glasbe. Z leti je skupni imenovalec v glasbi, ki jo igrajo v Moersu, ostal le pridih improvizacije, bodisi v jazzu, pisanih skladbah, oplemenitenih z njo, v etničnih glasbah, v mesanicah stilov. Sporočilo Moersa je

povsem nedvoumno - ni več meja. Če so se pred leti kritiki zgrazali in ogorčeno spraševali umetniškega vodjo festivala Burkharda Henena, »kje je avantgarda?«, so mu letos poocitali, da so prisli na folk festival. Da hočejo več jazza. A takšen občutek preprosto ne vzdrži, saj je etnični moment v glasbah, ki jo danes igrajo tudi jazz glasbeniki, tako mocan, da ga je preprosto nemogoče spregledati. Razen, če se ne greste purista in vztrajate pri razvpitih imenih iz jazzovske zgodovine. A to je druga zgodba in vsekakor ne stori, ki ima kaj opraviti s tradicijo moerskega festivala. Letos je bil bolj kot prejšnja leta spet festival novega, se neodkrita pešter, simpatično pisan, z obilo se neslišane glasbe »nerazvitih« in vseskozi z vprašanji. Predvsem jo je Henennu in sodelavcem festivala uspelo kanalizirati v nekaj uspešnih programskih sklopov, ki so bili rdeča nit festivala. Najprivlačnejši je bil vsekakor poudarek na historični povezavi jazzovske poezije in hip-hopa z odličnimi predstavniki obeh vrst

ameriške črne glasbe. Kot predstavniki in praočetje rapa so se v prepricljivih koncertih z avro zgodnjih sedemdesetih let predstavili The New Afrikan Griots z vodjem Amka Uhurujem, ki je s skupino odigral svojo različico »jazzotry«, se vedno tipično mitično in romantično, kot so se z njo postavljali pred petnajstimi leti in več. V primerjavi z njim so legende, očetje rapa The Last Poets funkcionirali neverjetno sodobno in urbano. Ritmična poezija s ceste ob spremljavi konga bobnov in karizmatična Jalal Nuredin in Suleiman El Hadista ocarala publiko z artikulirano, se vedno ježno, a vsekakor bolj kozmopolitsko držo, kot bi lahko pričakovali ob nekaterih odmevih na njune nastope izprelet. Pravi presenečeni pa sta pripravili dve skupini iz Philadelphije: bobnar Cornell Rochester z N. P. Boys in pa najstniksi rapperji The Roots. Če se je prvi predstavil z močno sintezo električnega funka in hip-hopa in uprizoril barvit zur z aranžiranimi skladbami, so najstniki ob akustični spremljavi klasičnega jaz-

zovskega klavirskega tria (na klavirju je blestel petnajstletni fantic) s skupinskim rapom in norenjem po odru in pod njim, spravili na noge nabito napolnjeni avditorij.

Drugi pomemben delež festivalu so bile skandinavske skupine, bolj ali manj neznane, med katerimi je izstopal mednarodni Looping Home Orchestra švedskega skladatelja in klavirista Larsa Hollmerja z izvrstnim Fredom Frithom, ki je skrbel za zvorno pestrost in kanček neurejenosti v skladni, lepo tekoči interpretaciji švedskih folk motivov. Hollmer je potrdil svoj ugled izvrstnega aranžerja in mojstra lovljenja zvokov v minimalistično umerjenih skladbah, ki so bile eden vrhuncov festivala. Carobni svet ljudske glasbe je na oder prinesel francoski pihalec Andre Jaume, ki je s triom spremljal ubrano petje korziškega moskega zbora Tavagna. Ubrani polifoni glasovi z neizglednim mediteranskim patosom so povsem preglasili rezervirano igro tria in proti koncu nastopa tako rekoč ostali sami, nagrajeni z navdušenim aplavzom udeležencev.

The last poets - očetje rapa (Foto: Simona Suhadolnik)

Tako kot dva dni pred njimi indijski dhrupad pevci iz tradicionalne glasbene družine Malik.

Tretja postavka festivala je bila elektronska glasba oziroma tisto, kar skozi igre »live electronics« v svet sodobne glasbe zadnjih nekaj desetletij prinasajo raziskovalci zvoka v improvizirani in z avantgardo spogledajajoči se izvajalci. Tri dni je v dopoldanskih urah v glasbeni soli pred radovednim občinstvom s prijatelji muziciral newyorški glasbenik Richard Teitelbaum, ki je zadnji dan festivala odigral tudi z

legendarnimi Musica Elettronica Viva s Fredricom Rzewskim in Stevom Lacyem na celu. Skupina, ki se je prvič srečala v burnih šestdesetih, je dokazala, da se vedno zmore, predvsem po zaslugi omenjenih, iz sebe iztisniti vznemirljive, se ne slisane trenutke in intenzivno raziskujočo glasbo. Prav tako kot francoski Trio de Clarinettes z imenitnim Louisom Scavisom skupaj z Arcadio String Triom, ki je vzbujal pozornost z združitvijo jazzovske improvizacije in notirane glasbe v razgibanih, a na trenutke

vendarle prevec hermetičnih skladbah.

Afriski delež festivala z že tradicionalnim veseljenjem na nedeljski afriški plesni noči je pripadel vse bolj aktualni in pisani glasbi z Madagaskarja. Se neodkrita zvezda etnoglasbe Justin Vali, mojster na harfi iz bambusa valeho, je s fluidno glasbo in petjem, polnim mehkih in krkih napevov, povsem zasenčil prevec evropsko preoblozeni in profesionalno rutinski nastop gosta Druge godbe iz Zaira Papa Wemba.

Moerski festival je ponovno dokazal, da je

eden osrednjih glasbenih dogodkov evropske poletne sezone. V programu in iskanju novih glasb je spet prehitel sorodne festivale. To je glavni mik Moersa, s katerim ohranja svoj kulturni status festivala, ki lansira glasbene trende, ki to nočejo biti, predvsem pa razbija toge meje glasbenih stilov in starokopitne rezervate te ali one glasbe. Z enim samim ugovorom, ki ga je sprožila neka berlinska novinarka: Kje pa so bili glasbeniki iz držav nekdanje vzhodne Evrope, ki očitno spet postaja Vzhodna?

SLIKARSTVO / GLEDALIŠČE / PLES / GLASBA

EVROAGENDA

FILM / KIPARSTVO / ARHITEKTURA / FOTO

MUNCHEN

»Strukture« skozi desetletja

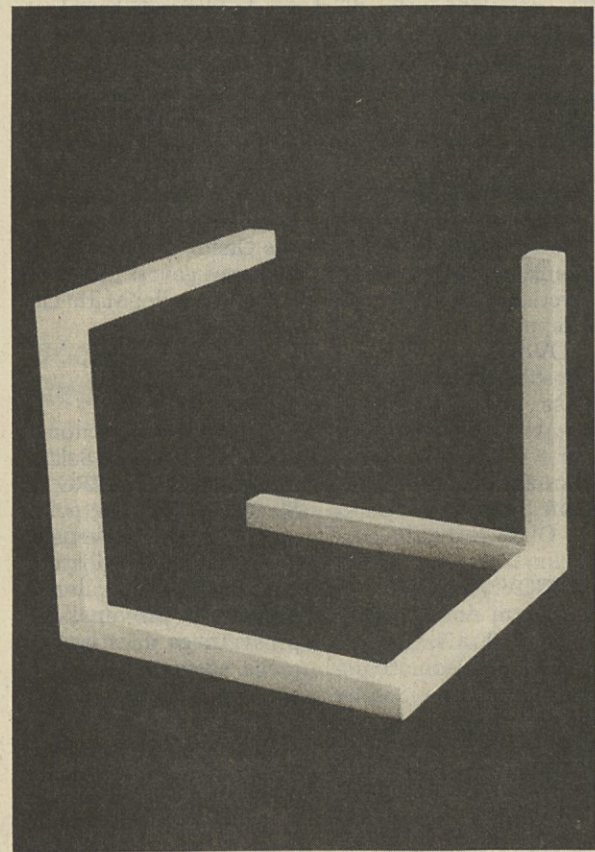
Villa Stuck, Prinzregentstrasse 60, do 18. julija: Sol LeWitt, skulpture, odprto od torka do nedelje, od 10. do 17. ure, ob četrtkih od 10. do 21. ure.

Sol LeWitt je eden najpomembnejših predstavnikov minimalistične in konceptualne umetnosti, gibanj, ki sta se razvili v 60. letih v Ameriki.

Razstava v Münchenski Villi Stuck prikazuje razvoj njegovih »struktur« skozi več desetletij. Od leta 1962 pa do konca 60. let so bile strukture najpomembnejše izrazno sredstvo njegovih idej. V 70. letih je razvil odprte strukture, v 80. pa se je obrnil k oblikam nove kompleksnosti z nepravilnimi obrisi in topimi koti. V Münchnu so razstavljene te kompleksne forme kot tudi zgodnje Odprte piramide in strukture ter njegovo najnovejše delo, Kompleksna struktura.

Zgodnje strukture Sola LeWitta izhajajo iz evropskih gibanj: Bauhausa, de Stijla, konstruktivizma in dela Josefa Albersa. Razstava omogoča gledalcu vpogled v razvoj LeWittove umetnosti in njeno povezavo z deli ameriških strukturalistov: Donalda Judda, Roberta Morrisa, Carla Andréja in Dana Flavina.

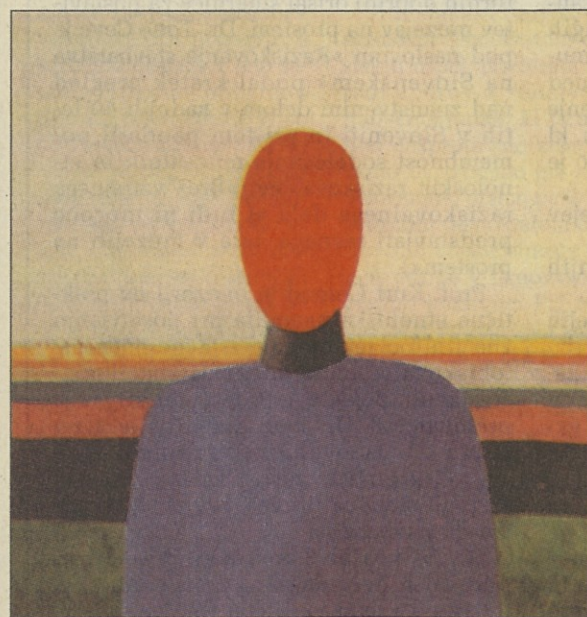
Razstava bo po Münchnu obiskala se angleški Leeds (10. avgust - 17. oktober) in škotski Edinburgh (8. november - 8. januar), pred tem pa je bila na ogled v oksfordskem Muzeju moderne umetnosti, kjer so jo tudi pripravili. (A. K.)

MUNCHEN

Ukrajinska avantgarda prvič na Zahodu

Villa Stuck, Prinzregentstrasse 60, do 11. junija: Avantgarda in Ukrajina: 1910-1936, odprto od torka do nedelje od 10. do 17. ure, ob četrtkih od 10. do 21. ure.

Razstava ukrajinske avantgardne umetnosti, ki jo je odprl ukrajinski premier Leonid Kučma, je prva tovrstna razstava na Zahodu. Predstavljenih je 90 umetniških del 25 ustvarjalcev, ki so shranjena v petrogradskem in kijevskem muzeju ter v lasti zasebnih zbiralcev iz Nemčije, Francije in Ukrajine.

Razstava ukrajinske avantgarde, ki se je doslej sramežljivo skrivala pod okriljem ruske avantgarde, zeli prikazati tudi vplive ljudske umetnosti na slikarstvo v začetku 20. stoletja. V delih Kazimira Malevica, Aleksandra Ekster, Vadima Mellerja in Aleksandra Bogomolova zasledimo tipične elemente ukrajinske tradicionalne umetnosti: baročno polnost in intenzivnost barv. Zlasti zanimivi so poskusi Aleksandra Ekster, da bi ukrajinsko kulturno tradicijo povezala z idejami in inovacijami avantgarde.

Druga generacija ukrajinskih avantgardistov (Redko, Nikritin, Tisler) je zavrgla interdisciplinarni umetniški program svoje učiteljice Eksterjeve. Odklanjali so »produkcijno umetnost«, ki je v njihovih obeh poskušala ohraniti zlitje umetnosti in predmetov vsakdanjega življenja. Njihovi umetniški eksperimenti so bili ravno tako kratkotrajni kot poskusi prve generacije ukrajinskih avantgardistov.

V zadnjih 30. letih je Stalinova diktatura vplivala tudi na umetniška združenja v Ukrajini, saj so avantgardistične in »nacionalistične« kolege izključevali iz tovrstnih organizacij. Nekateri umetnike so zaprli, druge pa izgnali. (A. K.)

PARIZ

Posnemati - ustvarjati

Musée du Louvre, Napoleonova dvorana, vhod pri Piramidi. Odprto vsak dan, razen ob torkih, od 10. do 21.45 ure, vstopnina 36 francoskih frankov; razstava je odprta do 26. julija.

Razstava Posnemati/ustvarjati, ki je odprta v Louvru, predstavlja vse, kar so Turner, Degas, Cézanne, pa tudi Paolini in Lupertz ustvarili oziroma prerasili v Louvru in tudi vsa njihova postmodernistična dela, ki so jih pripeljala v ta znameniti muzej. Znano je, da so se vsi največji slikarji po svoje znanje prihajali ravno v Louvre, ki jim je bil prva in najboljša sola. Vsi znani umetniki, ki so danes sestavni del stalne zbirke pariskega muzeja, so ure in ure presedeli pred slikami mojstrov in se učili.

Zdaj lahko v Louvru spoznavamo, kako so obudovani slikarji napredovali korak za korakom. (T. L.)

AVIGNON

Večinoma uprizoritve besedil xx. stoletja

47. gledališki festival v Avignonu, ki se bo odvijal med 9. julijem in 2. avgustom, letos napovedujejo kot retrospektivo

tega stoletja in njegovih avantgard.

Zato bodo - razen letošnje »velike« predstave, uprizoritve Molierovega Don Juana, ki jo je za Comédie-Française zrezal njen umetniški vodja Jacques Lassale - večinoma sodelovalne uprizoritve besedil XX. stoletja. Od najsodobnejših bosta predstavljena dva izmed trenutno najbolj »vročih« francoskih dramatikov: Philippe Minyana z delom Kam gres, Jermenija? (Théâtre Gérard Philippe de Saint-Denis, scenograf Christian Boltanski) ter Enzo Corman z dvema besediloma, ki ju bo - eno kot dramo, drugo kot opero - uprizorilo gledališče La Chamaillé iz Nantesa. Théâtre national de la Colline bo sodelovalo z dvema predstavama s tematiko urbanega nasilja (Pocivališče Edwarda Bonda in Kvetch Stevensa Berkoffa). Z Evropske avantgarde 1914-1924 je naslovljen sklop starih iger Vitrac, Witkiewicza, Pirandella in Brechta, ki jih z gledališčem iz Reimsa pripravlja režiser Christian Sciaretti. Zanimivost bo še pionir kitajske avantgarde Gao Xingjian oziroma njegovo besedilo Na robu življenja (režija Alain Tamar, Le Rond Point Théâtre).

Druga rdeča nit festivala bo povezovala predstave, ki se navezujejo na trenutna konfliktna, nemirna svetovna področja. Največ se jih nanasa prav na slovanski svet, bodisi da so jim podlaga besedila slovanskih avtorjev (Svejk na koncu sveta po Haskovih motivih v režiji Wladislava Zorka, Pocinkane krste po istoimenski dokumentarni knjigi o afganistanski vojni Svetlane Aleksejevic, ki je v Franciji postala prava uspešnica, Adam in Eva Mihaila Bugakova v režiji Charlesa Tordjimana) ali pa jih rezirajo tamkajšnji režiserji (Romunka Sophie Lukachevsky prihaja z dvema predstavama). V ta sklop sodita se dve afriški predstavi: Sofoklov Ojdis na Kolonu v režiji Etiopca Dida Lykoudisa in pa Tropski pogreb dramatika in režiserja Sulejmana Kolja.

Plesni del festivala letos ne bo tako zanimiv kot lani. V osrednjem delu bosta nastopili dve predstavi lani umrlega koreografa Dominiqua Bagueta. Zanimiv pa bo se Hommage ruskemu baletu Serga Djaghileva, ki ga pripravlja albanski koreograf Angelin Preljocaj in ki bo vključeval tudi rekonstrukciji dveh legendarnih avantgardnih predstav Parado (na glasbo Erica Satia) ter Svatbo (na glasbo Igorja Stravinskega). (S. K.)

BARCELONA

Mirójeva retrospektiva

Barcelona, Fundació Joan Miró, Parc de Montjuïc, do 30. avgusta: Miró: Razstava stoletja, odprto vsak dan od 9.30 do 21.30 ure

Letos praznujemo 100. obletnico rojstva in desetletnico smrti enega največjih likovnih umetnikov vseh časov: španskega slikarja Joana Mirója. Barcelona, njegovo rojstno mesto, mu je za to priložnost pripravilo veliko retrospektivno razstavo. Mirójev prijatelj, fotograf Catala-Roca, je nekod dejal, da je Picasso umetnik potrošniškega 20. stoletja, Miró pa 21. stoletja.

Razstavo v Barceloni so pripravljali kar stiri leta. Rosa Maria Malet, kustosinja Fundacije Joana Mirója, pravi: »Miró je bil izpostavljen številnim vplivom turbulentnega obdobja, v katerem je živel in ustvarjal, vendar smo se jim zavestno izognili in pripravili razstavo, ki ga predstavlja predvsem kot individualista.« Razstava se usmerja na zbirko Fundacije (umetnik ji je veliko del zapustil že leta 1971), kljub temu pa dve tretjini razstavljenih del prihajata iz zasebnih in muzejskih zbirk z vsega sveta. Vsega skupaj je razstavljenih 180 slik in 300 risb, ki jih je Miró ustvaril med leti 1914 in 1980. Razstava zeli razjasniti precej pogoste nespornosti v zvezi z delom tega izrazito introvertiranega umetnika, ki je, ob Daliju in Picassu, največji španski umetnik moderne dobe. »Zbrali smo najpomembnejša Mirójeva dela, da bi nazorno pokazali njegov umetniški razvoj,« pravi Maletova. »Pomembno je pokazati, da je bil pri svojem delu zelo metodčen, in razbliniti predstave o Miróju kot spontanem, nerazmišljujočem umetniku.«

Razstavo so postavili po kronološkem ključu; začne se z zgodnjimi figuralnimi deli. Naslednje obdobje se vrti okoli slike La Mascia (1921-22), ki jo je kupil Ernest Hemingway, njegova vodva pa jo je pozneje podarila washingtonski Narodni galeriji. Miró je o tej sliki rekel, da je bila za njegov razvoj najpomembnejša: »Z njo sem se začel odkmikati od realizma, ki sem mu sledil od La Misie, in od leta 1925 naprej je vse, kar sem naslikal, izviralo iz sanj in halucinacij. V tistem času sem jedel samo posušene fige: bil sem prevec ponosen, da bi prijatelje prosil za denarno pomoč. Lakota je bila vir mojih halucinacij. Po dolge ure sem zrl v gole stene ateljeja in nato poskušal ujeti fantastične figure, ki sem jih videl, in jih reproducirati na papir.« (A. K.)

GLASBA / RECENZIJA PLOŠČ

Od trnja do zvezd ali resnična zgodba o uspehu

Tri CD plošče pianista Anatola Ugorskega pričajo o njegovih treh življenjskih obdobjih

RADOVAN ŠKERJANC

Slavnim imenom pianistov se je letos pridružil se ime Anatola Ugorskega. Posnel je tri CD plošče s skladbami Slike z razstave M. Musorgskega in Petruska I. Stravinskega na prvi plošči, Diabelli variacije na drugi ter Beethovno-vo Sonato op. 111 in Bagatele op. 126 na tretji plošči. Glede nacina ozroma narave njegove interpretacije pa je za izhodisce se najprimerneje citirati del ocene, ki jo je o njegovem posnetku Diabelli variacij zapisal avtor Penguinovega vodica k ponudbi CD plošč: »Ruski pianist Anatol Ugorski bi za svoje čudstvo in ekscentricnost lahko dobil nagrado celo v primerjavi s predhodnimi DG zvezdami, kot sta Pogorelec in Berman. Njima podobno tudi on igra z neko vrsto karizmatične privlačnosti...« Popolnoma se je namreč moge strinjati s primerjavo med njim in čudakom-ekscentričnim, a vedno karizmatično-sarman-tnim Pogorelcem. Poleg karizmatičnosti in ekscentricnosti pa jima je skupno vsaj se dveje; če je bil Pogorelec odkritje osemdesetih let, bo Ugorski to v devetdesetih, in naprej, če (naj) pomeni Pogorelec novo poglavje v zgodovini pianizma, se nekaj podobnega obeta gotovo tudi Ugorskemu. Kajti oba nekako anticipirata sele nastajajočo »miselno področje« novega pojmovanja pianistike - katere glavni dikta ne bo več »muzikološka sholastika« notne predloge, marveč uporaba le-te kot sredstva za (osebno) svobodno izgovorjanje simbolnih pomenov, ki jih določene skladbe bodisi že imajo bodisi potencialno ponujajo kot možnost komunikacije na splošni ravni. Če Pogorelcu pomeni poglobljeno objektivni prijem problem relativizacije interpretacije v osemdesetih, pa Ugorski temu doda se aktualno problematiko emigracij ruskih pianistov na Zahod v devetdesetih (ki jo je po padcu železne zavese občutil ze marsikateri udeleženeec pianističnih tekmovanj z Zahoda). In če Pogorelec rešuje »svoj problem prek (osebno) svobodnega »izjavljanja« perceptivnih pomenov poglobljene skladbe v splošno uveljavljeno modelu zgodovine klavirske literature, pomeni Ugorskemu vzpostavitev osebne zgodbe, kot model percepcije vzhodnih pianistov na Zahodu(!), izhodisce izbora in temelj njihovega interpretiranja. Ravno to pa je bistvo novosti, s katero pianista sintetično presega napetost, ki je nastala ob trenju zahtev po »stilno avtentični« interpretaciji na eni strani in pianistovim »osebnim pečatom« na drugi. Temeljna novost je torej v zgoščevanju fiktivno razcepljenega časa (na »avtentični preji« in »osebni zdaji«) v trenutek, katerega pomen je pogojen le z v njunih interpretativnih sistemih zasedenim mestom. Vendar pa ob tem nikakor ne gre pozabiti dejstva, da je kohezivni element teh sistemov (kot

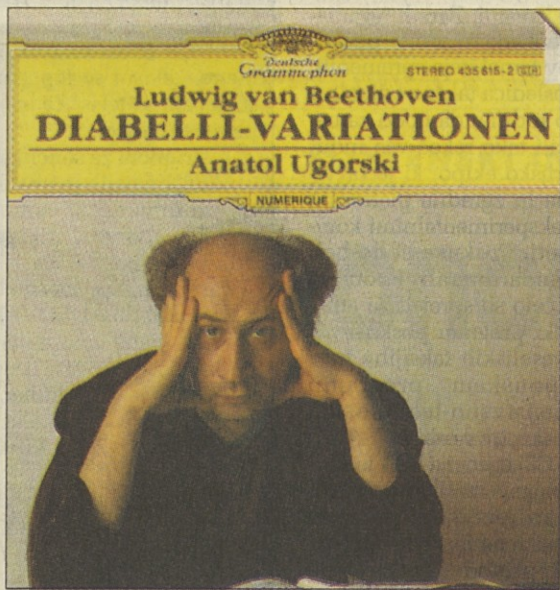

glavnih diktatorov njuni interpretaciji) globoko vsidran v aktualno problematiko pianizma na objektivni ravni. Seveda se bralcu tega članka ob tem postavlja vprašanje utemeljitve zgoraj navedenih misli. Za Pogorelčev primer bi bralce želeli spomniti na članek, objavljen 26. decembra 1992 v Republiki. Za razumevanje primera Ugorski pa bi se bilo najprej treba vrniti v njegovo »rusko« preteklost.

Ugorski se je rodil leta 1942 v Rubtsovskem v povsem preprosti dru-

mestu Asbest pod Uralom. Kljub vsemu pa je koncentral in leta 1982 mu je bilo (zaradi pritiska njegove narasčajoče priljubljenosti na birokracijo) ponujeno mesto profesorja na leningrajskem konservatoriju. Toda spomladi 1992 so se začela nova ustrahovanja, tokrat nacionalističnih, anticonističnih skrajnežev in po groznih njegovih šestnajstletni hčeri se je z družino odločil za pobeg v Nemčijo.

Njegovo osebno zgodbo je torej mogoče zreducirati na tri najpo-

zini. Klavir je studiral na leningrajskem konservatoriju, kjer je za svojo nadarjenost ob koncu prejel posebno priznanje. Po letu 1962 je začel intenzivno nastopati po celi Sovjetski zvezi in vse je kazalo, da je na poti bleščece kariere. A žal se je ob prvem koncertu Pierra Bouleza v Sovjetski zvezi tudi njemu zgodil »sovjetski realizem«; zaradi (pre) entuziastičnega ploskanja je moral za zaprtimi vrati komiteja razložiti povezavo med Schönbergom in Leninom.

Posledica tega je bil novi status persone not grate in dolgoletno spremljanje pionirskega zborčka v industrijskem

membnejše življenjske dogodke: Rusija in pobeg - priznanje - slava. Ali nam Ugorski ne skuša povedati ravno tega prek izbire skladb za svoje (tri!) plošče in ali niso temeljne poteze njegove interpretacije pravzaprav odsev pomenov, ki jih skladbe dobijo z aktom konstalacije v njegovo »zgodbo«? Ob pritrditvi nas seveda ne morejo več presenecati njegove - v resnici čudne (beri drugačne!), a hkrati - osupljivo karizmatične (beri prepričljive!) interpretacije; ko na primer epsko pompozno Promenado igra intimno pritaženo, ko popolnoma domisljane Diabelli variacije se bolj

domisli ali ko v Beethovni Sonati op. 111 do skrajnosti poglobi tragico/ezoterični dualizem! Prav podrobnejši vpogled v njegovo interpretacijo te skladbe pa nam lahko odločilno približa jedro njegove pianistične poetike.

Zadnja Beethovnova (klavirska) sonata, nastala približno pet let pred skladateljevo smrtjo, je strukturalno sestavljena iz dveh tematsko in vsebinsko kontrastnih si delov. Prvega označuje ta s punktirano sforzati »udarci usode« raztrgan uvod ter značilna, beethovnovo kljubovalna narava prve teme ekspozicije. Drugega pa spokojna umirjenost in občutek blaženosti, podoben Urlichtovi temi Mahlerjeve simfonije Resurrection. In ravno pojem vstajenja (resurrection) se zdi kot ključ, ki odpira vrata razumevanju interpretacije Ugorskega. Seveda tu vstajenje ne more biti miselno v nekem neposrednem, kvazi religioznem smislu Mahlerjevih simfonij niti kot spregled Nehljudova pri Tolstoju, marveč kot konkretna pianistova glorifikacija po tridesetletni, v Rusiji prehojeni »kalvariji«. Ali ni bila torej gesta nepredlaganja (zli) usodi Ugorskemu najljubše izkazljiva prav s simbolno izbiro te Beethovne skladbe? In, ali nima njegova antipatija dualistična interpretacija svoje miselno ozadje ravno v simbolnih pomenih, ki jih na eni strani ponuja strukturalna skladba, na drugi pa njena konstalacija v sirso pianistovo »pripoved«? Kako naj si drugače pojasnimo očitno deviantnost njegove interpretacije, ko na primer Arietto »kontemplativno« podaljša s Pollinijevih sedemnajstih minut na skoraj sedemindvajset, ali ko v prvem stavku s povsem novim akcentuiranjem in ritmično razdelitvijo punktiranosti, do skrajnosti izpostavi tragični moment? Mar naj to razumemo kot zgolj presojno željo po drugačnosti? Seveda ne! Kajti ravno umetnost Anatola Ugorskega je se eden izmed dokazov, da obstajajo (ne le opazne, marveč) temeljne razlike v klavirski igri tudi največjih svetovnih zvezd.

To so razlike, ki povsem jasno diferencirajo »pianistično misel« (na primer) Richterja, Pogorelčica, Ugorskega... od obrtno korektnih igre kakega Pollinija, Tatjana Nikolaeva in se številnih drugih!

Ce se na koncu članka, kot je v navadi, posvetimo »emballiranju« njegove vsebine, potem je bralce nujno opozoriti na nejevernimi Tomažem zagotovo naključno podrobnost.

Namreč, ali nam ovitki in napisi(!) s plošč ne pripovedujejo zgodbe o uspehu Anatola Ugorskega, se preden imamo priloznost slišati vsebinsko; kajti on je ruski pianist, misleci pianist, in (naposled) slavni pianist - cigar zvezdnika drža in skrbno zavezan metuljček sta le del s krepkimi crkami natisnjega imena Anatol UGORSKI.

URBANIZEM / SPORNI OBJEKT

Apel za novo UK

BORUT OSOJNIK

Izgradnja nove Univerzitetne knjižnice v Ljubljani (UKL) je zaradi iskanja primerne lokacije za ameriško ambasado v zadnjem času povezana predvsem z zagatno situacijo, v kateri se je znašla Centralna tehniška knjižnica (CTK) v Ljubljani. Ravno njihova sedanja stavba, v kateri CTK sicer ne more več normalno opravljati svojega dela, je bila izbrana za stavbo novega ameriškega konzulata, do izgradnje Univerzitetne knjižnice v Ljubljani, kjer naj bi CTK trajno resila svoje težave, pa naj bi se CTK preselila v zasedane prostore. To pa bi zaradi časovne oddaljenosti povzročilo relativno velike stroške. Zaradi aktualnosti dogodkov okrog preselitve ameriške ambasade je seveda problematika medijsko zelo zanimiva, vendar se je doslej ustavila na pol poti. Ugotovljeni so bili le stroški, skoraj nič pa ni bilo rečeno o dolgoročni rešitvi, gradnji nove UKL namreč. Kot razlog za takojšnjo pospešitev priprave na gradnjo UKL pa moramo navesti se eno dejstvo: da je Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK) v Ljubljani pravzaprav v isti situaciji kot CTK. Da je prisiljena za svoje kolikor toliko normalno poslovanje uporabljati zasedane, najete prostore.

NUK namreč v obstoječi stavbi že dlje časa nima več prostora za hranjenje gradiva, zato ima v najemu depoje na raznih lokacijah, ki pa resnici na ljubo ne omogočajo ustreznega hranjenja publikacij, kaj se njihove dostopnosti. Najemina za takšno skladišča pa je visoka, z odlaganjem dolgoročnejših rešitev se torej samo povečujejo stroški hranjenja in propadanje gradiva.

Za takojšen začetek gradnje

Apel je torej jasen: pospešitev priprave na gradnjo Univerzitetne knjižnice v Ljubljani in zagotovitev ustreznih sredstev bo zmanjšala stroške zasedanih prostorov tako za CTK kot NUK in hkrati zagotovila normalno poslovanje obeh institucij.

Seveda sta omenjeni dejstva le del razlogov, ki neposredno kažejo na nujnost takojšnjega nadaljevanja priprave na gradnjo.

Stevilo studentov ljubljanske Univerze je od casov, ko je Plečnik projektiral prvotno NUK, toliko naraslo, da obstoječi objekt nikakor ne more zadostiti potrebam današnjega časa. V letosnjem

studijem letu je na vrh NUK resnično huda gneča. Uporabniki knjižnice, ki so pretežno študentje, morajo čakati na čitalniški sedež tudi več kot pol ure, čeprav je razstavna dvorana občasno spremenjena v dodatno pomožno čitalnico.

V ospredju sodobne informacijske dejavnosti so informacijske storitve knjižnic za družbo znanja, torej zadovoljevanje potreb znanstvenoraziskovalnega dela, kulture ter informacijskih potreb v različnih sektorjih gospodarstva. Potrebno po novi knjižnici pogojujejo potemtakem tudi spremenjeni koncepti knjižnic - informacijske dejavnosti. Bistvo te spremembe izraža dejstvo, da knjižnica ni več hranilnica gradiva, temveč informacijsko središče - trend razvoja računalniške in komunikacijske tehnologije omogoča knjižnicam širjenje dostopnosti vsakovrstnih informacij vključno z mednarodno izmenjavo informacij.

Priprave segajo že v šestdeseta leta

Priprave na gradnjo nove stavbe segajo že v šestdeseta leta, nacisti o gradnji Univerzitetne knjižnice v Ljubljani pa je dozorel v letu 1990. Eden najpomembnejših sklepov za gradnjo UKL je bil sklep slovenske vlade (takrat se v Jugoslaviji, vendar že svobodno izvoljene) dne 26. junija 1990 o skupni gradnji stavb Centralne tehniške knjižnice v Ljubljani. V okviru delovanja Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, ki je nosilec projekta, je bilo do danes kot priprava na gradnjo opravljenih veliko raznovrstnih poslov, ki so septembra 1992 pripeljali do sprejetja odloka o prostorsko uređenih pogojih na območju bodoče lokacije UKL, to je med Križankami in Filozofsko fakulteto. Vodenje priprave na gradnjo je doslej potekalo nemoteno in je pripeljalo projekt v fazo, ko je praktično pripravljen na realizacijo.

V začetku leta 1993 pa so se aktivnosti, namesto da bi se zaradi aktualne stiske tako CTK kot tudi NUK se pospešile, pravzaprav zaustavile. Upajmo, da zgolj časovno. Ze nekaj časa je namreč pripravljen osnutek zakona o izgradnji, ki je v obravnavi v ustreznih vladnih telesih, vendar se stvari premikajo vse pre-

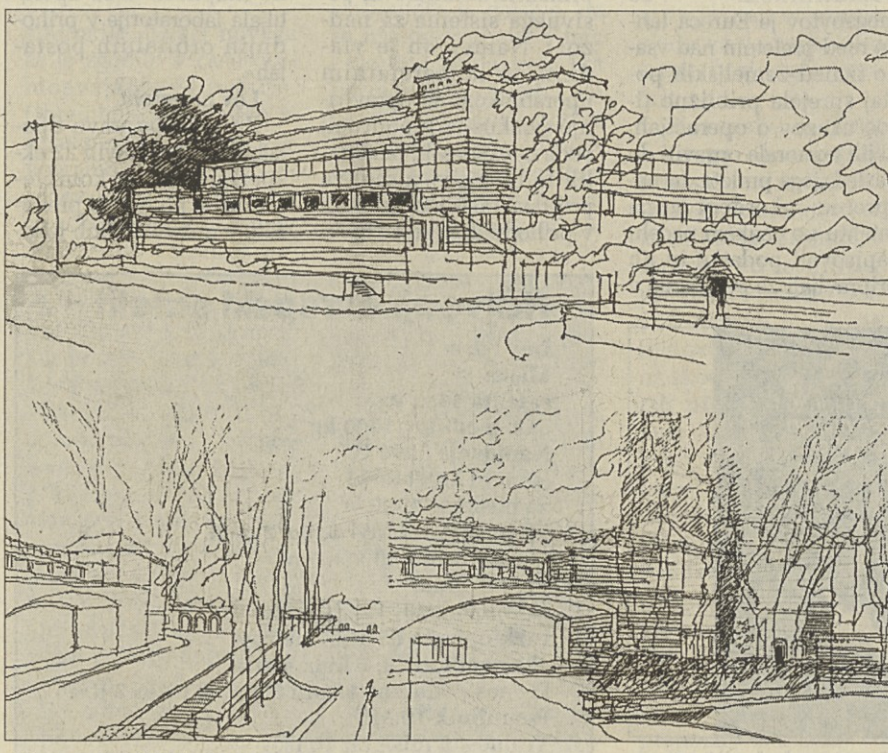
počas. Resda sredstva, ki so potrebna za izgradnjo UKL, niso majhna, vendar je potrebno poudariti, da je projekt UKL navsezadnje slovenski nacionalni projekt, katerega realizacija bi omogočila ustrezno hranjenje in zaščito slovenske nacionalne dediščine, hkrati pa bi kot sodobno informacijsko središče omogočalo zadovoljevanje dela potreb slovenske družbe, ki tako kot vse moderne družbe tudi sama postaja vse bolj informacijska družba, pa tudi informacijskih povezav z Evropo kot nujnim delom povezovanja s svetom. V sodobnem svetu imajo pravčasne in kvalitetne informacije neprecenljiv pomen tako v poslovnem svetu kot v znanosti.

Nenazadnje moramo omeniti tudi dejstvo, da je bila predinvesticijska studija Univerzitetne knjižnice v Ljubljani verifikirana v gradbenem odboru UKL decembra 1992. Gradbeni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki vlade in Univerze pa bi pravzaprav moral zagotavljati uresničevanje projekta.

Sestavni del razvoja univerze

Na koncu lahko poudarimo se dejstvo, da je projekt UKL pravzaprav projekt Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da bi se morala Univerza tudi sama bolj zavzemati za cimb hitrejšo realizacijo gradnje UKL oziroma za nadaljevanje priprave najo. CTK in NUK sta pravzaprav univerzitetni knjižnici, torej tudi del Univerze. NUK na primer kot knjižnica Univerze zagotavlja pretok informacij in dosegljivost publikacij z vseh področij s posebnim ozirom na potrebe oblikujočih kadrov (studentov, mladih raziskovalcev) ter znanstveno-pedagoških delavcev. Nadalje skuša prek svoje matične službe s sodelovanjem z Univerzo koordinirati raznolikost pojavnosti visokosolskih knjižnic v smislen knjižnicno-informacijski sistem Univerze.

Centralna tehniška knjižnica ter Narodna in univerzitetna knjižnica sta pravzaprav v podobni situaciji, prisiljeni na zasedane rešitve. Resnično rešitev predstavlja zgolj pospešitev priprave na gradnjo UKL, se posebej ob upoštevanju dejstva, da v letu 1993 po verifikirani predinvesticijski studiji pravzaprav projekt za nadaljnje priprave ne zahteva veliko sredstev.

Skice za NUK II (Atelje Mušič)

IZ TUJINE

Branje je v Nemčiji še vedno v modi

BONN - Združitev obeh Nemcij je tudi za knjižne založnike napovedala večji zaslužek. Leta 1990 in 1991 je prodaja knjig namreč narasla za več kot 11 odstotkov. Leta 1992, ko se je evforija po zametni revoluciji nekoliko umirila, se je stabilizirala tudi prodaja knjig, ki pa se vedno enakomerno, čeprav rahlo narasla (leta 1992 za 3, 4 odstotka). Več kot polovico knjig prodajo knjigarne (60 odstotkov), preostali del pa je dokaj enakomerno razporejen: prodajalne 9 odstotkov, veleblagovnice 5 odstotkov, prodaja po pošti 8 odstotkov, knjižni klubi 4 odstotke in neposredna prodaja zalozb 14 odstotkov.

V Zahodni Nemčiji je število izdanih naslovov v obdobju 1980-1990 rahlo upadalo: leta 1980 so izdali 67.167 naslovov, leta 1990 pa le 61.015. Znižalo se je predvsem število novih naslovov prvih izdaj, medtem ko gredo ponatisi se vedno dobro v promet. Previdnost je vsekakor glavni moto nemških založnikov. Leposlovje zavzema v katalogih nemških zalozb kar solidno mesto, saj je 14 odstotkov vseh izdanih naslovov beletrističnih. Narasla tudi število zepnih izdaj, ki trenutno zavzemajo 30 odstotkov vseh izdaj.

Na nemškem tržišču se pojavlja tudi vse več novih zalozb in knjigarn: med leti 1980 in 1990 je število zalozb naraslo s 1650 na 1880, število knjigarn pa s 4300 na 4700. Približno tretjina zalozb na leto zasluži manj kot milijon nemških mark, medtem ko imajo večje zalozbe zelo visoke prihodke. Med knjigarnami je le 78 odstotkov takih, ki na leto zaslužio manj kot milijon mark. (A. K.)

Podelili Herderjeve nagrade

DUNAJ - Na Dunaju so podelili letošnje Herderjeve nagrade, namenjene umetnikom in znanstvenikom jugovzhodne Evrope, ki so zaslužni za spodbujanje in negovanje kulturnih odnosov. Letos je nagrado, njena skupna vrednost znaša 270.000 nemških mark, prejelo devet priznanih kulturnikov. Po 30.000 nemških mark so prejeli Vasilka Gerasimova-Tomova, direktorica arheološkega muzeja v Sofiji, Petro Kononenko, dekan kijevske filozofske fakultete, in György Kurtag, eden najbolj uveljavljenih sodobnih madžarskih skladateljev. Ostali nagradenci so: poljski slikar Jerzy Tchorzewski, romunski umetnostni zgodovinar Razvan Theodorescu, slovaška strokovnjakinja za Herderja in zgodovino filozofije Elena Varosova, Mara Zalite iz Rige je proglašena za najboljšo pesnico iz te države, grški arhitekt Dionysis Zivas pa je Herderjevo nagrado prejel za harmonično obnovo dela starega mestnega jedra Aten, severno od Akropole. Med nagradenci je tudi hrvaški germanist Viktor Zmegac. (A. K.)

Hrvaška umetnost in kultura v Torinu

TORINO - V muzeju starin v Torinu (Museo di antichità di Torino), prestolnici italijanske pokrajine Piemonte na skrajnem zahodu države, je bila maja na ogled razstava Hrvaška umetnost in kultura, na kateri je razstavljenih približno 2.900 eksponatov iz zagrebškega arheološkega muzeja in muzeja umetne obrti. Nekateri predmeti in najdbe so bili celo prvič razstavljeni zunaj Hrvaske. Razstavo so razdelili na dva dela. Prvi zajema obdobje od prazgodovine do srednjega veka, drugi pa čas od gotike do danes in s tem obsega 5000 let hrvaske zgodovine na različnih področjih življenja in ustvarjanja. Na ogled so bilearheološke najdbe, srebrni nakit in predmeti, stekleni izdelki, keramika, oblačila itn.

Med predmeti, ki so bili prvič na ogled zunaj Hrvaske, velja omeniti tako imenovane obezve zagrebške mumijske. Gre za pet, več kot tri metre dolgih platnenih travov, na katerih je v etruskanski pisavi in s crnim in rdečim crnilom zapisanih 1300 besed. To je najdaljši doslej znani etruskanski zapis, za katerega domnevajo, da je nastal kaksnih 390 let pred našim števanjem, gre pa za cerkveni kolektar. S crnim crnilom, narejenim iz slonove kosti, so izpisane crke v 12 stolpcih, z rdečim crnilom pa so ti stolpci med seboj razmejeni. Drugi pomemben eksponat pa je bil detalj z omare za rokopiese iz cerkve Svetega Petra v kraju Muć v bližini Splita in je najstarejši predmet iz hrvaske zgodovine, saj izhaja iz leta 888 našega štetja. Podobno razstavo z naslovom Narodni zakladi Hrvaske so pred dvema letoma pripravili v kraju Arezzo v pokrajini Toskana. (STA)

Nemški predsednik odprl Buddenbrookovo hišo

LÜBECK - Nemski predsednik Richard von Weizsäcker je v Lübecku slovesno odprl prenovljeno Buddenbrookovo hišo in novi Center Thomasa Manna.

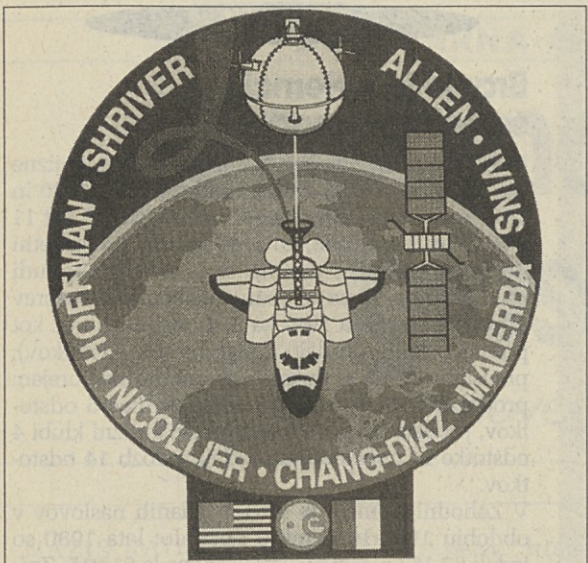
Nemski pisatelj Thomas Mann je v svoji kroniki lübecke družine Buddenbrookovih opisoval stanovaljsko hišo družine Mann na Mengstrasse 4 v Lübecku. Hiša je med drugo svetovno vojno ostala brez rokokojske pročelne fasade, obokano klet pa je leta 1942 uničila bomba. Ko so jo po vojni obnovili, so v njej odprli banko podružnico. Leta 1991 je hišo odkupilo mesto Lübeck in vanjo vložilo 4 milijone nemških mark. V pritličju prenovljene hiše, ki so jo zdaj slovesno odprli za javnost, je 200 kvadratnih metrov velik razstavni prostor. V njem je postavljena tudi stalna razstava o življenju in delu obeh bratov, Heinricha in Thomasa Manna. (A. K.)

Walter Binni praznuje 80 let

RIM - Walter Binni, ziva legenda literarne kritike, se je na svoj osemdeseti rojstni dan vrnil na rimsko univerzo, kjer je imel svoje prvo predavanje že leta 1964 v veliki dvorani.

»Na predavanje je prišlo blizu šeststo ljudi, večinoma kritikov, ki se niso strinjali z mojim delom,« se spominja kritik.

»To je bilo presudovito 'rimsko' obdobje. Takrat sem izdal majhno knjizico Poezija, kritika in literarna zgodovina, v kateri sem lahko že z distanco ocenil dela, ki sem jih napisal do tistega leta. Se danes nisem spremenil mnenja, zapisane v tej knjizici, da je potrebno poezijo postavljati v neposreden odnos z zgodovino.« (ANSA)

Emblem odprave, ki je vtrila Eureka okrog našega planeta

Lanskega 1. avgusta je v tirmici okrog našega planeta v tišini vesolja stekla kocljiva operacija, ki je bila za strokovno ekipo na Zemlji in vesolju ce na moč dramatična, čeprav bi se nepoučenemu opazovalcu zdela, da gleda nezanimiv upocasnjen film. Svicarski vesoljec Claude Nicollier je z daljinskim manipulatorjem, dolgo »roko«, ki je strela iz tovrnega prostora na raketoplanu Atlantis, počasi izvelkel masivno sate-litsko platformo, nato pa sprožil napravi za razklop njenih anten in za izvelk dveh sončnih kolektorjev, dolgih skoraj po osem metrov.

Naslednjega dne je Nicollier stiri in pol tone težko platformo, največji sa-

lavo podatkov, pomnilni-skih sklopov, opreme na Zemlji, sončnih kolektorjev... Skoraj toliko drugih ustanov in podjetij se je pozneje vključilo v razvoj znanstvenih »poskusov«, kot navadno pravimo za-pletenim eksperimentalnim kompletom.

Pripravili so vse za poskuse na področjih bioloških ved in vede o materialih, ki zahtevajo izjemno natančno stanje mikrogravitacije in skrajno stabilnost razmer, kakršne ni moč zagotoviti, če se po plovilu giblje posadka. Ze nazivi poskusov v glavnem povedo, kakšen je njihov namen, na primer Avtomatska zrcalna pec (AMF) ali Sklop za eksobiologijo in radiacijo (ERA).

»Misija vrnitve« Eureka

Misija STS-57 (56. polet)

Raketoplan OV-105 Endeavour (4. polet)

Lansiranje 3. 6. 1993

Kraj lansiranja LC-39B, Kennedy Space Center

Tirnica krožna, visina 476 km

Trajanje misije 7 dni in 23 ur

Datum vrnitve 11. 6. 1993

Kraj pristanka Shuttle Landing Strip, KSC

Poveljnik misije Ronald Grabe (NASA)

Pilot misije Brian Duffy (NASA)

Strokovni člani misije: Janice Voss (NASA), Nancy Sherlock (NASA), Peter Wisoff (NASA)

telit, kar so jih kdaj naredili v Evropi, in oprmljen s 15 zapletenimi znanstvenimi kompleti, ki so jih zasnovali strokovnjaki iz osmih držav Zahodne Evrope, potisnil v tirmico. Tako se je začela operacija Eureka - Evropski povratni nosilec (European Retrievable Carrier).

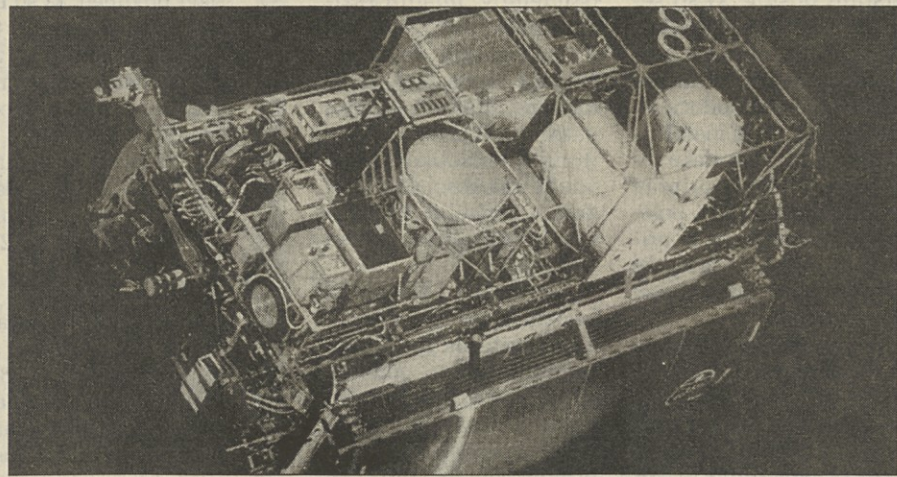
Vsi z enako nalogo

Spodbudo za program Eureka je leta 1982 dala Evropska vesoljska agencija (ESA), ki je tedaj vključevala devet držav (danes 13). Namen plovila je bil dvojen: zagotoviti mikrogravitacijske razmere, kakršnih v laboratorijskem okolju ni moč doseči (praktično breztežno stanje) in omogočiti nekajmesečne poskuse. Kmalu so ugotovili, da bi bila najboljša rešitev, če bi Eureka zasnovali kot prosto leteti satelit (angl. free-flyer), in sicer povraten (angl. retrievable), povsem avtomatiziran, manjši od raketoplana, tj. vesoljskega taksija (da bi ga lahko spravili v njegov tovorni prostor). Na takšni platformi ne bi bilo motenj zaradi dejavnosti ljudi in tudi ne dinamičnih napetosti, ki nastajajo v velikih konstrukcijah.

Izdelave platforme se je leta 1985 lotila nemška družba MBB-Erno (danes se imenuje Dasa), ki je za izdelavo posamičnih delov sistema zbrala se 23 podjetij iz nekaj držav, in sicer za pogonske sklope, komunikacijsko opremo, energetske izvirne, elektronsko opremo, sistem za nadzor nad temperaturo, naprav za zajem in obde-

Bogata znanstvena dejavnost

Evropsko povratno platformo Eureka so 2. avgusta 1992 vtrili v visini 426 kilometrov. Reaktivne sobe so 6. in 7. avgusta nekajkrat vključili za po deset minut, potisnili plovilo v visino 508 kilometrov, potem pa so s ponovnim aktiviranjem sob tirmico spremenili v krožno. V tej tirmici je satelit ostal

Petnajst eksperimentov v vesolju: eksperimentalni komplet, ki so ga montirali na platformo Eureka

deset mesecev. Opravili so izredno veliko znanstvenih nalog (podrobneje glej v preglednici), večino nalog povezanih s pripravo za graditev bodoče stalne ameriško-evropske orbitalne postaje Columbus.

Ze poskusi, opravljeni v prvem mesecu, so nakazali, da bo znanstvena dejavnost satelita zelo bogata. Vsi instrumenti so bili tako rekoč ves čas vključeni in do postaj na Zemlji so nepretrgoma pritekali nizi podatkov, potrebnih

znanstvenikom iz vse Evrope in z vsega sveta. O zanimanju znanstvenih krogov dovolj zgovorno prica to, da so razne znanstvene ustanove že v samem začetku poslale več kot 8000 prosenj za dostop do računalniške mreže, ki skrbi za distribucijo teh podatkov (PSPDN).

Eden izmed prvih opravljenih poskusov (IOC) je bil povezan prav s prenosom in distribucijo podatkov. Prek gibljive antene satelita Eureka je iz 508 kilometrov visoke tirmice pod nagibom 28 stopinj in s frekvenco 30 gigahertzov stekla reka podatkov, in sicer proti gibljivi anteni tedaj se novega Evropskega komunikacijskega satelita Olympus, ki krozi v geostacionarni orbiti v visini 36.000 kilometrov. Satelit je tok podatkov s frekvenco 20 gigahertzov uspešno posredoval kopenski postaji Maspalomas na španskih Kanarskih otokih.

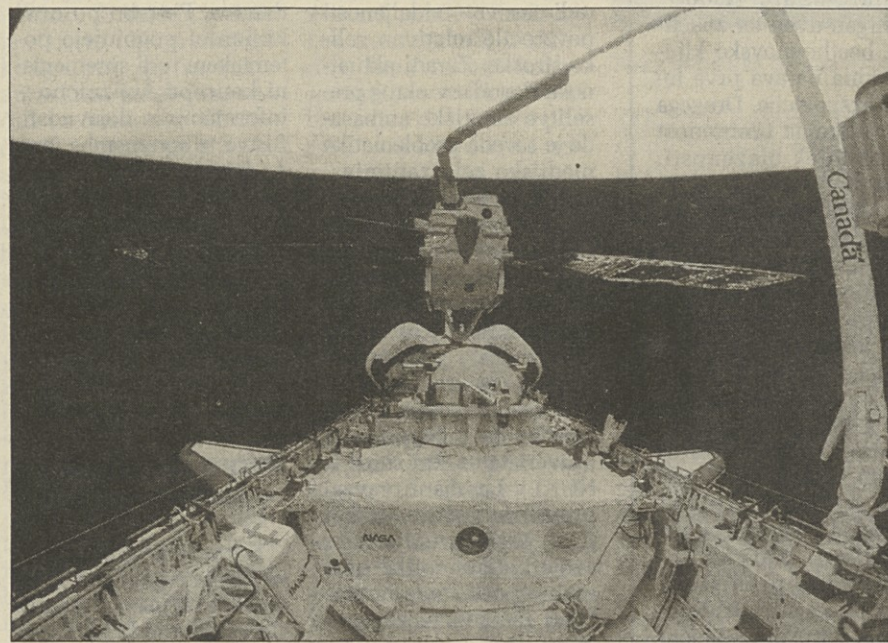
Vseh deset mesecev, kolikor je trajala misija, je satelit Eureka vodil Nadzorni operacijski center (OCC) v Evropskem centru za vesoljske operacije (ESOC) v nemškem Darmstadtu. Zveze so vzdrževali pred kopenskih postaj Maspalomas na Kanarskih otokih, v Kourouju v francoski Gvajani in med kritičnimi fazami v avstralskem Perthu. Ker je Eureka krožila v sorazmerno nizki orbiti, je bila za zemeljske postaje »vidna« največ petkrat ali šestkrat po deset minut na dan; med temi obdobji so bili 90-minutni razmiki, eden pa je bil dolg 16 do 18 ur. Skratka, z Eureka je bilo mogoče navezati stik samo v treh odstotkih časa, kolikor je trajala njena misija.

Pravo, pravcato »vesoljsko bivalisce«

Pretežen del operacij se

kratkih obdobjih »srečanja« s kopenskimi postajami. Te podatke so v Esocu obdelali, nato so jih poslali v center in ta jih je posredoval vsem uporabnikom.

Po prvotnem nacrtu naj bi Eureka na Zemljo vnil raketoplan, ki jo je v vesolje tudi ponesel, in sicer letos aprila Atlantis. Toda nacrt so spremenili, zato je prvi evropski povratni satelit ostal dlje v tirmici. Po Eureka naj bi po novem urniku vzletel Endeavour, poslednji izmed starih obstoječih raketoplanov (poleg »vesoljskih taksijev« Columbia, Discovery in Atlantis;

Kocljiva operacija: izkrcanje Eureka iz tovrnega prostora raketoplana Atlantis

Challenger pa je leta 1986 eksplodiral). Glavna naloga raketoplana Endeavour je med njegovim četrtem poletom ta, da prestreže platformo Eureka in jo prinese nazaj na Zemljo. Čakajo ga kajpada tudi druge naloge, izmed katerih je najpomembnejši prvi orbitalni let novega modula Spacehaba (skovanka iz besed Space Habitat, vesoljsko bivalisce). Modul

Deset mesecev misije Eureka-1

31. julija 1992 - Lansiranje raketoplana Atlantis (STS-46). Prva telemetrija s satelita po nacrtu, dve uri po izstrelitvi.

1. avgusta - Claude Nicollier z daljinskim manipulatorjem dvigne satelit iz tovrnega prostora in razklopi antene in sončne kolektorje.

2. avgusta - Eureka vtrjena v krožno orbito v visini 424 kilometrov.

7. avgusta - Platforma doseže orbito v visini 508 kilometrov.

8. avgusta - Aktiviran freonski hladilni sistem.

9. avgusta - Prvi program za znanstvene poskuse poslan na platformo.

10. avgusta - Začne se operativno delo, stečejo eksperimenti.

16. avgusta - Aktiviranih vseh 16 kompletov z eksperimenti.

12. septembra - Po 244 urah nepretrganega delovanja zaradi kratkega stika prekinjen eksperiment RITA.

26. januarja 1993 - Avtomatska zrcalna pec (AMF), zadnji del opreme z veliko porabo električne energije, izključena po nacrtu.

Februar-maj - Nadaljevanje znanstveno-tehnoloških poskusov in posebnih operacij v okviru temeljnega nacrtu.

Proti koncu maja - Orbitalno manevriranje, da bi orbito spustili v tirmico, v kateri naj bi se v visini 476 kilometrov srečala z raketoplanom. Povratno orbito plovili nazajne dosežeta zaradi trenja z zrakom.

3. junija - Izstrelitev raketoplana Endeavour.

7. junija - Prestrežanje satelita Eureka z daljinskim manipulatorjem raketoplana Endeavour ob 0.52 po srednjeevropskem času.

11. junija - Pristanek raketoplana Endeavour ob 22.37 po srednjeevropskem času.

no skupnost, ki bo uporabljala laboratorije v prihodnjih orbitalnih postajah.

Lov na satelit

Za prvo odpravo Spacehaba so pripravili 22 eksperimentalnih kompletov, ki so jih razvili predvsem v univerzitetnih labo-

ratorijih na vseh koncih ZDA. ESA je dodala poskus z »instalacijo za izboljšano kristalizacijo beljakovin« (APCF), ki ga je zasnoval nemški koncern DASA/Dornier v sodelovanju z univerzami in instituti iz Velike Britanije, Francije, Nemčije, Nizozemske in Švedske.

Ker je misija STS-57 strogo znanstvene narave, bodo poskuse opravljali "v vsakem kotičku": v tovrnem prostoru se eksperimente Concap-4 (kompleksni avtonomni tvor), GBA (poseben sklop za sklapanje) in SHOOT (orbitalni transfer superte-kočega helija), v kabini pa

jo počasi potegnili v tovrni prostor. Če bo s sklapanjem anten in sončnih kolektorjev Eureka kaj težav, bodo astronomi to delo opravili sami, in sicer ročno. 11. junija zvečer se bo Eureka vrnila na Zemljo v Kennedyjev vesoljski center. Nekaj dni pozneje bo že v rokah evropskih vesoljskih strokovnjakov in tudi eksperimentalni kompleti se bodo iz sveta mikrogravitacije in vakuuma kmalu znasli v laboratorijih, kjer so si jih izmislili in jih pripravili. To bo prva priloznost za evropske znanstvenike, da analizirajo te komplete in da prvič po vrnitvi iz vesolja preučijo zbrane podatke - to pa v bistvu pomeni drugo fazo misije Eureka.

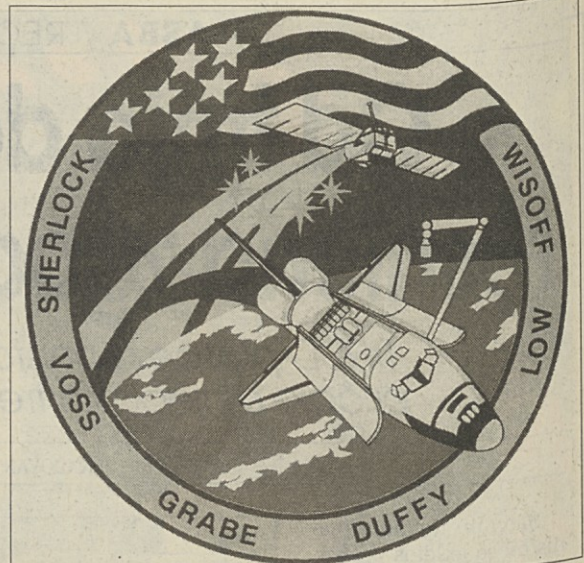
Model za prihodnost

Programa Eureka s sedanj »operacijo vrnitve« vendarle se ne bo konec. Pripravljeno je že nacrti za dva nova leta platforme, namreč Eureka-2 (najbrz leta 1995) in Eureka-3 (verjetno leta 1997). Spremembe bodo do prihodnjega leta večje, kot so nekdaj menili. Ta program je zasnovan kot povraten, znova uporaben in sorazmerno poceni.

Komercialna uporaba je oprta na realne možnosti (torej za zdaj skromna). Toda vse več je zanimanja ustanov in podjetij, ki se sicer v nobeni obliki ne ukvarjajo z vesoljskimi raziskavami. Zaradi tega nameravajo zasnovati poskuse temeljitije spremeniti. Posledica takšne odločitve bo tudi ta, da bodo zamenjali tako rekoč vse industrijsko ekipo, ki je razvijala in zgradila platformo z eksperimentalnimi kompleti. Poskuse bodo bolj standardizirali. Podobno načelo so sprejeli za ameriški program poskusov v »vesoljskih taksijih« in v japonskem programu znanstveno-tehnoloških poskusov v orbiti.

Cilj agencije ESA je spodbujanje raziskav in razvoja ustreznih programov. Operacije in komercializacija platforme bodo zaupali kaki ugledni industrijski družbi, ki bo sama zbirla eksperimente in raziskovalnih središč in zasebnih podjetij. ESA bo medtem nadaljevala sponzoriranje poskusov akademskih raziskovalnih centrov. Sistem bi pozneje mogli postaviti povsem na zasebne temelje, kajti menijo, da bi znanstvenikom in raziskovalnim središčem tako zagotovili najvišje standarde storitev, nizko ceno in kar najmanjše tveganje. To bi utegnil biti model, ki bi ga najbrz vse pogostejše uporabljali tudi za razvoj in gradnjo prihodnjih mednarodnih orbitalnih postaj.

O vesoljskih postajah in

Logotip misije, s katero se Eureka vrača na Zemljo

misiji vrnitve, ki bo stekla te dni, pa veteran Claude Nicollier pravi: »Z zornega kota Evropeja pomeni ta misija velik korak na področju poletov s posadko, in sicer tako tehnično kot operativno. S to misijo

smo obogatili svoje znanje in si pridobili operativne izkušnje, to pa nam bo omogočilo, da bomo mogli kot enakopravni partnerji sodelovati v sestavljanju evropskih elementov prihodnje vesoljske postaje.»

Znanstveni poskusi na platformi Eureka

Avtomatska zrcalna pec (AMF)

Optično-sevalna pec za rast kristalov v raznih raztopinah, vsega 21 poskusov. Delovala v avtomatskem režimu do 26. januarja, do konca cikla, potem izključena.

Instalacija za rast v raztopinah (SGF)

Stirje reaktorji za rast kristalov v raztopinah. Po oddelčnem delovanju ob koncu marca deaktivirani.

Instalacija za izboljšano kristalizacijo beljakovin (APCF)

Dvanajst reaktorjev za rast visoko kakovostnih beljakovinskih monokristalov v raztopinah. Jasno vidni kristali v petih reaktorjih. Po vrnitvi na vrsti rentgenska analiza kristalov.

Sklop vecnamenske peči (MFA)

Dvanajst peči (treh različnih vrst) za razne poskuse v zvezi z rastjo polprevodnih kristalov, pojavom vzlazja med trdno keramiko in tekočimi legurami, pojavom sintranja in podobno. Zaradi varčevanja z energijo so peči uporabljali drugo za drugo.

Sklop za eksobiologijo in radiacijo (ERA)

Preučevanje učinkov različnih vesoljskih vplivov na organske snovi (spore, semena, jajca).

Visoko precizen termostat (HPT)

Preučevanje kemičnih reakcij po dolgi izpostavitvi mikrogravitaciji s hkratnimi natančnimi meritvami temperature. Rezultati so se nejasni in čakajo na analizo na Zemlji.

Instrument za površinske adhezijske sile (SFA)

Preučevanje delovanja površinskih sil in medpovršinskih energij na fizične in fiziko-kemične parametre, kakršni so topografija in deformacijski procesi stikajočih se teles. Za analizo zbranih rezultatov bodo potrebni meseci.

Instrument za sončni spekter (SOSP)

V dvodnevni intervalih so uporabili tri spektrometre (za infrardečo, vidno in ultravijolično zarcenje). Zbiranje podatkov usklajeno z meritvami z nekaterih drugih satelitov.

Instrument za sončno konstanto in variabilnost (SOVA)

Opravljen zelo natančne meritve. Aprila so jih uskladjali z meritvami drugih satelitov.

Radiometer za okultacije (ORA)

Preučevanje gostote aerosola in sledi plinov v mezosferi in stratosferi. Poskus je tekel vse do konca misije.

Sirokokotni teleskop za trde kozmične zanke X (WATCH)

Odkrivanje in risanje izvorov zarkov gama in rentgenskih zarkov. Meritve koordinirane z opazovanji z Zemlje.

Poskus s prestrezanjem delcev v realnem času (TICCE)

Pasivni poskus prestrezanja delcev z relativno hitrostjo nad 3 kilometre na sekundo. Ocena rezultatov mogoca sele po vrnitvi Eureka na Zemljo.

Potisni sklop z radio-frekvenčno ionizacijo (RITA)

Poskus z ionskim pogonom. Trajal 244 ur (do 12. septembra 1992) namesto več kot 2000 ur, ker se je eden izmed konektorjev pregrel in so ga morali izključiti.

Instrument za medorbitalne komunikacije (IOC)

Poskusi in demonstracija bodočih zvez za prenos podatkov. Uspešno vzpostavljeno 450 zvez z različnimi konfiguracijami in trajanjem po 50 minut.

Izboljšani sončni sklop z galijevim arzenidom (ASGA)

Dva majhna modula za testiranje sončnih celic Gaas različnih konfiguracij. Po vrnitvi na Zemljo na vrsti podrobno preučevanje celic.

Misiji v razmiku dveh mesecev: izstrelitev Eureka v orbito in njena vrnitev na Zemljo po opravljenih raziskavah

Največji evropski satelit

Ime Eureka

Masa:

satelita 4491 kg

eks. modulov 1000 kg

Napajanje 5000 W

(sončni kolektorji)

za poskuse 1000 W

Mere ob izstrelitvi 4, 5 x 2, 5 m

Mere v orbiti 20 x 3, 5 m

Prostornina:

sklopljeno 40, 3 kub. metra

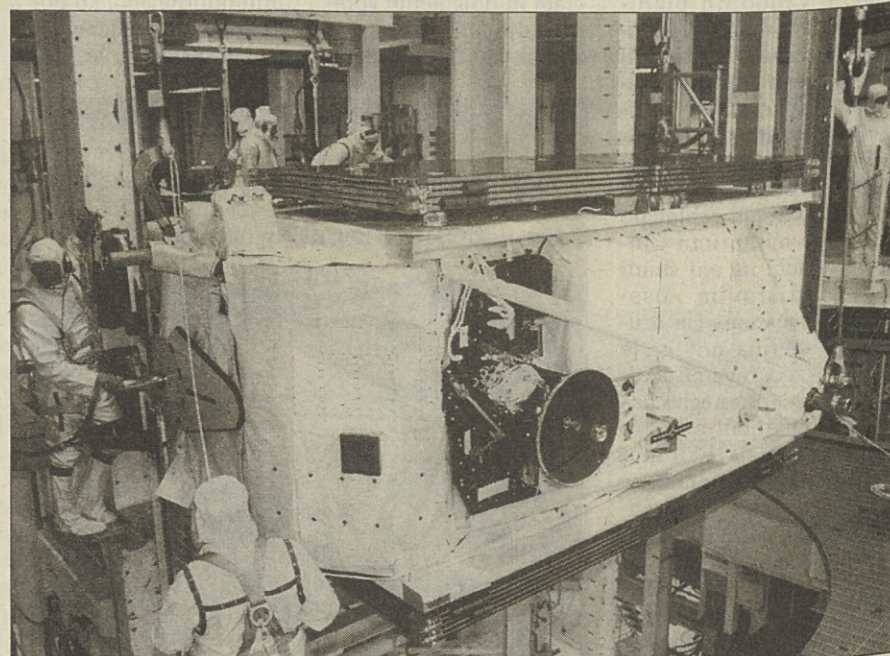
razklopljeno 85 kub. metrov

eks. modulov 8, 5 kub. metra

Prenos podatkov visoki 256 K/s, nizki 2 K/s

Pomnilnik 16 MB

Trajanost 5 misij ali 10 let

Doselej največji evropski satelit: priprava Eureka v Kennedyjevem vesoljskem centru

PARADIGMA

Primorska poje

MILAN MEDEN

Zakaj so dvignili opozicijski poslanci vihar zaradi vishita? Zakaj nekateri politiki ne morejo sprijazniti, da so po volitvah v opoziciji - vendar ali je to sploh problem? Zakaj se eksponirani politiki slovenske osamosvojitve umikajo v opozicijo? Kdo se skriva v kleti slovenske hiše in premika vzvode? Kaksne naprave so skrite v kleti slovenske hiše? Toda ali niso nekateri gledali le prevec futurističnih filmov?

Odgovori niso težki: Slovenija se je zaslala pred novimi nalogami. Nacionalno vprašanje ima pod sisteme: kultura, solstvo, izobraževanje, gospodarstvo itd. Kateri je imel strategijo razvoja za nove okoliščine? Zdaj se lepo vidi, da scenarijev ni bilo. **Brez scenarijev pa ni mogoče snemati filmov, izdajati časopisov, peci kruha in graditi države.** Zato je treba najti krivce. Vsi računajo so izstavljeni. Tudi zgodovina bo pršla po svoje (vse povojne krivice je potrebno obzaložiti in popraviti). **Os ne sme opletati.** Za sedanje gospodarstvo težave sta pri roki Evropa in prejšnja oblast. Potem bo slo po tej drči navzgor in navzdol.

Programska napaka prehodnega obdobja je bila na primer v tem, da so scenariisti prevec kopirali rimski volilni sistem. Zdaj se srečuje Slovenija z enakimi simptomi politične krize kot Italija. Toda udrihanje počez in poprek je tvegano podjetje.

Kljub temu je vedno kaksen izhod.

Simulirajmo domnevo, da želijo tujci investirati v tovarne, ki so ostale brez trzišča. To počnejo zato, ker ima Slovenija nekatere ugodnosti kot nečlanica Evropske skupnosti. Tudi prejšnja Jugoslavija je poznala izvozne kvote. Zakaj ne bi tuji podjetniki prodajali skozi to okno? Na ta način slovenski delavci ne bodo ostali brez kruha.

Problem je v tem, da je taksnih primerov premalo. Poleg tega ne more biti samo to dolgoročna politika. Evropska administracija bi kmalu spregledala namene svojih članic, ki hočejo dodatno izvažati skozi sivankino uho. Zaradi klavnih političnih razmer v Sloveniji pa celo taksnih investicij ni veliko.

Mogoče pa delujejo slovenski politiki prevec instinktivno in linearno?

Predsednik Drnovšek je na celu slovenske vlade in ekonomskega sveta. Svet verjetno ni le posvetovalni organ predsednika, ker so njegovi člani vključeni v osrednje de-

narne zavode ipd. **Toda kje je regionalni vzorec?** Tako se vidi problem od zunaj. Slovensko gospodarstvo ne more biti centralizirano, zagotavljajo eksperti. Nacionalno gospodarstvo je britansko, francosko, nemško, italijansko in - kdo ve zakaj - belgijsko. Preostala stejejo med regionalna. To je slovenska vlada v osemdesetih letih vedela. Zato je spodbujala regionalno sodelovanje Alpe-Jadran. V odnosu do Beograda je ves čas vodila dvojno bilanco. Zdaj se to lahko pove. Ker se je zavedala posledic uničujočega dejstva, da je zacela dobivati Jugoslavija v sedemdesetih letih infuzijo: deset odstotkov kosmatega dru-

zbenega proizvoda tuje akumulacije vsako leto. Slovenija je zato zavarovala svoje gospodarstvo z dvojno bilanco. Ne z nacionalistično in antikomunistično patetiko. Vojasko smer reševanja napokanih problemov je bilo enostavno najti. Posledice so za vse strasne.

Mogoče bi se lahko ekonomski svet razširil z regionalnim vzorcem? Kdor vsaj malo pozna zgodovino Slovenije (**Janjo Jovan, Glavne produktivne sile v gospodarstvu Slovenije, Ljubljana 1928**), tega ni treba prepuščati, da so slovenski denarni zavodi po letu 1918 najprej zavarovali slovensko zemljo in produkcijo, medtem ko je dr-

zava nacionalizirala industrijska podjetja z močnimi tujimi finančnimi ozadji (na primer Tönniesovo in Samassovo tovarno kot predhodnico kasnejšega producenta turbin in strojne opreme). Toda te knjige so zdaj iz mode. Politikanti raje brskajo po doslej in nespametno uničujejo celo zadnja znamenja vitalitete slovenskega zamejstva. Brez te brvi Slovenija ne bi srečala Evrope. **Kakšna fantazična avtodestrukcija!** Le kam so skrili slovenski politiki talent, spretnost, fantazijo in socialni cut? Te lastnosti je imel nekoč Anton Korosec. Politiki brez zgodovinskega spomina so nistr. Slovenski pa se s tem se hvalijo.

Kakšno čudovito lekcijo jim je dal ameriški predsednik Clinton s počastitvijo spomina na žrtve druge svetovne vojne. Omenite Americu državo diskontinuiteto: čudno vas bo gledal. Kot da ste prismuknjeni.

Kolkor mi je znano, je danes le denarni zavod Ljubljanske banke v Novi Gorici s skrajnimi napori odkupil del poslovnih objektov in zemljišče ob slovensko-italijanski meji. **Koliko casa bo Ljubljana se sanjala o centralizaciji?**

Medtem pestijo tudi ljubezivo Primorsko hude težave. Podjetja propadajo po tokocem traku in postajajo lastnina države. Le kaj bo počela z njimi? **Sindikati brcajo v temo in se ne pogajajo z lastnikom - državno agencijo...** V denarnih zavodih sedijo preplašeni upniki. Denarni zavodi jim ne morejo pomagati, ker kakajo sanacijo. V blagajnah denarnih zavodov pa je večino le se denar državljanov. Obmejno gospodarsko življenje ugaša. Ziva hno regionalno sodelovanje Alpe-Jadran je bled spomin. Približno 3000 Primorcev dela v Italiji. Dvajset tisoč slovenskih državljanov prejema italijanske pokojnine. Kakšna je strategija razvoja Primorske? Gre za najbolj obcutljiva mejna območja. Toda slovensko javnost preplavlja vishit. Kaj se

skriva v tej megli? **Destabilizacija najmlajše slovenske pokrajine,** se zaskrbljeno sprašujejo ljudje od Vipavskega Kriza do Nove Gorice?

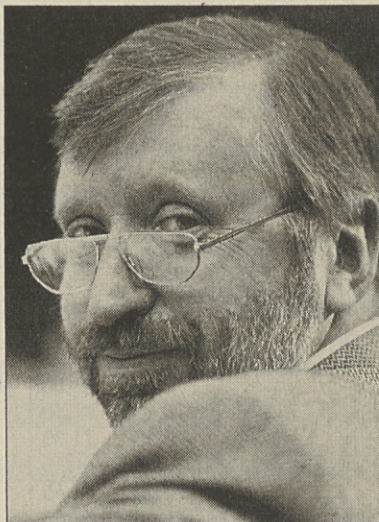
Kdor ne verjame, naj gre mednje. Ceda-lje manj jih zanimajo promocijski nastopi politikov na različnih forumih okostenele evropske administracije. **Gospodarski razcvet Lombardije ni nastal kot posledica govorov politikov na evropskih forumih. Pac pa so regionalni denarni zavodi servisirali decentralizirana podjetja. To je nova paradigma. Ne pa centralizirani vzorci.**

Ljudem je treba naliti čistega vina. Vzemimo, da bi hotela prodati Rusija Sloveniji za 250.000 milijonov dolarjev nafte, v Sloveniji pa bi kupila le za 50 milijonov dolarjev blaga. **V kakšno odvisnost rinemo zdaj?**

Vprašanja so zopma. Kje so odgovori? Parade vishit so bolj posledica dejstva, da vse policije po svetu skrivajo noge kot kaca. Ko pridejo njeni posli v javnost, nastane kraval. Hvalabogu! To je vsaj resno znamenje zrelosti. **Toda s tem pregrijalom ni mogoče v nedogled prekrivati (ne) smotrnega gospodarskega razvoja.**

Samostojna in nesramežljiva Slovenija

DIMITRIJ RUPEL

Pred starši ali pred odraslimi nasploh se otroci sramujejo; kadar so sami, plesejo »kot miši, kadar macke ni doma«. Solški razred brez učitelja pred začetkom pouka ali med odmorom je zverinjako vstopi nadzornik, učenci otr-

pnejo. *Ko sem bil otrok, so hoteli starši in njihovi gostje kdajpakdaj svoje skrivnosti zavarovati pred mojimi radovednimi ušesi, zato so govorili nemško. »Nicht vor den Kindern!« so rekli. Kmalu sem se začel učiti nemščine. Z bratom ali s prijatelji smo hoteli zavarovati svoj svet pred starši. »Povem ti samo, če ne boš nikogar povedal!« Obvesčevalci skrijejo svoja sporočila v sifre. Verizniki skrijejo svoje premoženje v avstrijske, švicarske ali recimo irske banke. Najbolj varne so skrivnosti, če ni nikogar, ki bi jih znal (ali celo hotel) odkriti. Najbolj varna je oblast, če ni opozicije ali če je zaprta v svoj svet daleč od oči, daleč od srca. Toda kaj se zgodi z otroki brez staršev? Kaj se zgodi s skrivnostmi, če nikogar ne zanimajo?*

Razlika med katoliško spovedjo in ameriško »encounter group«, ki rabi istemu namenu, je na prvi pogled velika. Modernistični ameriški pedagogi in psihologi so bili prepričani, da je treba povedati vse, da je treba spustiti vse skrivnosti na sončno svetlobo in jih po možnosti očistiti s pralnimi praski. Ameriška vzgoja je nekaj časa temeljila na intimnosti med generacijami, med otroki in starši, med profesorji in študenti. Profesorji so se oblačili v kavbojke in smeli si jih klicati po imenu. V ZDA so bili vsi »eno«, seveda le navidez, razlike so na prvi pogled neopazne, hierarhije skrivne. Katoliki sicer povedo skrivnosti, vendar je tisti, ki jo pozna, ne sme povedati naprej. Urejene družbe ohranjajo razlike, skrivnosti in hierarhije na tak ali drugačen način. Brez tabujev, na katere pazijo »drugi«, člani drugih generacij, tuji... ne gre.

Zadnje tedne se slovenski politiki in navadni državljani vseh barv bojijo (bojimo) razpravljanje o katerikoli važni stvari po telefonu, ker jim (nam) menda prisluškujejo. In kar slišijo, je naslednji dan v časopisu. Vsi vse vedo. Vsi poznajo tajne agente. Strogo zaupne državne skrivnosti se valjajo po kosih za papir. Predsednik vlade odstavi sefa varnostne službe in se niti ne potruži, da bi mu ponudil drugo dobro službo, nakar ta začne razkrivati delikatne informacije. Nekdo predsedniku piše tajno pismo o tajni službi, nakar je vse to objavljeno. Za novega sefa tajne službe se ve, da je imel sumljive zveze in da je sklepal sumljive posle. Za sefa vladne preiskovalne komisije se ve, da je hkrati obtožen sodelovanja s prejšnjo tajno službo. Spovedniki postajajo raznasalci najintimnejših skrivnosti.

Z vidika popolne prozornosti in brezmejne odkritosti lahko opazujemo tudi politične razmere v dveh (treh, več?) nekdanjih jugoslovanskih republikah. Nekoc so se srbski politiki očitno sramovali uporabljati sredstva, ki jih uporabljajo danes. Ziveli so v državi z drugimi narodi in republikami funkcionarji, ki so imeli drugačne, konkurenčne poglede na stvari. Nocem trdit, da so bili Srbi nekoč dobri, krotki in pošten: toda (vsaj stiriideset let) se niso upali prepetati in zmerjati v parlamentu. Bila je še višja instanca. Med drugim so se Srbi z izgonom Čosica znebili višje instance, učitelja, pred katerim imajo »otroci« rešpekt. Osvajanje Bosne se je godilo v znamenju izključevanja vseh mogocih nesrbskih elementov na vseh ravneh. To, kar so poročali nesrbski mediji, ni bilo važno.

Danes so Srbi sami s seboj, učenci brez učitelja, otroci brez staršev. Pred nikomer jih ni sram, ker so povsod »sami nas«. Vse je mogoče prikriti, o vsem se je mogoče zlagati, roka roko umije, vrana vrani očesa ne izkljuje.

Je mogoče govoriti o podobnih procesih na Hrvaškem? Se kaj taksnega približuje Sloveniji?

Slovenci ne smemo dolgo ostati sami s seboj, sicer postanemo, cesar se je bal Edward Kocbek, »fasistična republika«. Če ni nasprotnega pola, zaradi katerega nas postane sram morebitnih nečednosti; če ni referenčne točke, po kateri se zgle-dujemo; če ni staršev, če ni učitelja v razredu... je vse enako dobro in je vse enako važno, »secko je-dnok«, kot pravijo Čehi. Lani je bilo vseeno - čeprav bi bilo vsakemu razumnemu državljanu normalne države jasno, da gre za državno skrivnost, za varovanje državne spodobnosti, v nasprotnem primeru pa za sramoto -, če se razkrije podatek, da je slovenska tajna služba med vojno prisluškovala italijanskemu konzulu. Vsak hip bodo modri slovenski možje sklenili, da je vseeno, če razkrijejo vesoljnemu svetu, kako deluje slovenska obvesčevalna služba.

Slovenija mora čimprej postati članica Evropske skupnosti, slovenski poslanci pa morajo čimprej začeti nastopati v družbi nemških, francoskih, angleških... Da se bomo začeli sramovati, ce bomo kaj uspili. Ko bi le gojili čim več mednarodnih stikov, da bi nas postalo sram. Zaenkrat smo kot solski razred med pavzo.

SLOVENSKI INTELEKTUALCI IN POSTKOMUNIZEM

Po koncu velike zgodbe

SIMON BIZJAK

ki je »pretresla svet«. Pomembneje pa je nekaj drugega. Slovenija je bila ena prvih dežel, ki je iz nafatila potegnila nacionalno državo, jo razglasila za svetinjo in postavila na svetno mesto v hierarhiji vrednot. Pri tem so prednjačili kulturniki (ali intelektualci), ki so se kot vest naroda vpregli v prve vozove boja za osamosvojitve. Konec koncev ni bilo nič drugače z razvpitimi beograjskimi memorandumci iz Francuske 7, ki so (na svoj način) pac

začeli osvobajanje vseh srbskih dežel, torej tistih, na katere je kdajkoli stopila srbska noga. Podobno je bilo na Čehoslovaskem, kjer je zametno revolucijo pobudila in domislila disidentska intelektualna elita... Torej, nacionalne intelektualne srenje so družno nastopale kot vodnik v svetlejšo, postkomunistično prihodnost.

Zdaj, ko rušenje rdečih Bastilij, vzpostavitev nacionalnih držav in preskok iz osvobodilne ideologije v nov družbeni sistem

za nami, pa so se intelektualci znašli v zagati. Politika jih je pometla na smetišče zgodovine, kultura se je s trgov in ulic spet preselila v koncertne in gledališke dvorane, nosilci preobrazbe pa bodisi uzaljeno protestirajo po časopisih, čes da se jim je zgodila krivica, bodisi vedirajo na političnem prizorišču, najpametnejši pa so z izpraznjenimi akumulatorji poniknili v osam-

mo, kjer se poskušajo ukvarjati z rečmi, za katere so poklicani in jih najbolj znajo. Večina slovenskih kulturnikov, ki je odigrala ključno vlogo pri graditvi neodvisne slovenske hiše, pa se vendar le ne more sprijazniti z dejstvom, da je njihovo mesijansko poslanstvo opravljeno in da je s tem velika zgodba končana. Zato iščejo recepte, kako majhne, navidez neugledne različnosti in resničnosti spet spraviti na skupni imenovalec ter jih

vkalupiti v nov, impozanten kolos, ki bo opozarjal na prepoznavnost slovenske postkomunistične paradigme. Za to seveda potrebujejo program (manifest, nacrt), ki ga mrzlično iščejo in sestavljajo, pa se jim na srečo vajrajno podira. Prav s takim ravnanjem pa se bržčas nehoteno in nezavedno vračajo v case, ki so jih sami pomagali rušiti. Kajti prav za to obdobje je bilo značilno, da je bila kultura (ali umetnost, če hočete) vzvišeno poslanstvo, ki je zavezo-

valo k fanatizmu. Le v prelomnih trenutkih in avtoritarnih, totalitarnih režimih si kultura lahko privosci, da govori in ustvarja v ime-nu ideje. Teh casov pa je na srečo nepreklicno konec in tega bi se morali zavedati tudi tisti najglasnejši kulturniki, ki jih je postkomunizem pustil v prepadu med civilno družbo, iz katere so izšli, in politiko, iz katere kar nočejo oditi. Izbira je sicer na njihovi strani, za vse (njih, Slovence, kulturo, politiko) pa bi bilo najbolje, da se čimprej odločijo, v kateri sferi želijo odigrati življenjsko partijo do konca. V nasprotnem primeru bodo ostali le klavni pionir, ki nemočno stopicajo po šahovski deski.

BOJ ZA OBLAST

Telekracija in pravna država

BOSTJAN HORVAT

pojavit Mladine pa so začeli nastajati tudi pomisleki glede meje pravne tolerantnosti neomejene svobode. Tujci so zatrjevali, da na Zahodu takšen casopis ne bi izšel več kot enkrat. Prizadeti posamezniki, o katerih je ta casopis pisal, bi ga unicili z najpreprostejšimi odškodninskimi tozbami (zalitve, obrekovanja, sirjenje neresnic...). Namesto vzpostavitev pravnih mehanizmov je slovenska država vztrajala predvsem pri zaplem-bah, kar je se povečevalo politični ugled revije.

Taksen je bil položaj marginalnih medijev. »Režimska« sredstva množičnega obveščanja so doživela demokratični razcvet pred prvim demokratičnimi volitvami.

Ena (regionalna) prej-osrednja kasneje. Partija je spustila vajeti iz rok. Uredniki so začeli »misliti s svojo glavo«. Pametnejši so hitro razumeli spremembe.

Kmalu po prvih demokratičnih volitvah smo lahko videli, da je bila novinarska strokovnost in samostojnost marsikdaj le navidezna. Mediji niso bili vodeni le iz ene vladajoče stranke, ampak iz večih. Slovenski casopisi so ostali podaljšana roka političnih elit. Družgacni poskusi so bili zatrti. Pravzaprav je tako povsod po svetu. Edina meja, ki jo je treba upoštevat, je pravna odgovornost za objavljena

sporocila. Nekaj novega se je zgodilo v casu osamosvajanja Slovenije. Obrambno ministristvo je zacelo z objavljanjem stegogramov pogovorov oficirjev JA. V tem početju so prednjačili le posamezni mediji. Taksnega početja ni obsojal skoraj nihče. Sovražniki naroda pac nimajo istih pravic kot posteni ljudje. Nadaljevanje prakse objavljanja dokumentov, ki pomenijo zakonsko omejeno odstopanje od ustavne pravice nedotakljivosti sredstev komuniciranja, predstavlja objava zapisa prisluškovanja v primeru podjetja Hit. Podobni so tudi primeri objave preostalih dokumentov iz dosjeja Hit. Gre za nezakonito odtujitev in objavo njihove vsebine. Da gre

za kaznivo dejanje, ni treba posebej poudarjati (Ljubo Bavcon: Drvenje v kaos, Delova sobotna priloga, 29. maj 1993). Zaskrbljujoče je dejstvo, da se najodgovornejši v tem casopisu deklarirajo kot permanentni nosilci samostojnega novinarstva in obsojajo tiste, ki opozarjajo na neucinkovitost pravne države (Danilo Slivnik: Skrivnostni neznanec, prav tam, str. 3). Objava dveh tako različnih prispevkov v isti številki Dela kaže na pluralno uredniško politiko tega casopisa.

Toda kaj je opravljanje novinarskega poklica in kaj odtujitev dokumentov? Novinarji nimajo dostopa do varovanih dokumentov. Morda se komu po naključju posreči tudi kaj taksnega. Očitno je, da »skrivnostni neznanec« predstavlja cloveka, ki je prisel do vzvodov oblasti s pomočjo »samostojnega«

casopisa. Po neuspehli volitvah poskusa »skrivnostni neznanec« nekoga politično onemogociti. Njegov opis je najverjetneje sledec: zelo velik, pretežak, nosi ocala, neobrit...

Slovenska sredstva javnega obveščanja pristajajo na naloge, ki izvirajo iz funkcije boja za oblast političnih strank. To je njihov problem. Problem pravne države pa je, da njihovo početje ne gre na skodo tistih, o katerih pišejo. Zgodi se nam lahko, da bo kaksen od medijev pomagal realizirati navidezno revolucijo kot na primer v Romuniji. Predstavljajte si, da zjutraj preberete v casniku zapis telefonskega pogovora, ki ga ni bilo. Ce tozilstvo ne bo takoj ukrepalo, bo prepozno tudi zanj!

Padeć romunskega diktatorja Nikola Ceausescuja je dokončno razklil vlogu sredstev množičnega obveščanja v vzhodni Evropi. Pojav pokomunistične politične elite, ki je kot sredstvo boja za oblast uporabljala predvsem medije, imenujemo telekracija. Tudi na Slovenskem smo prica pojavom, ki spominjajo nanjo.

»Popustljivost« komunističnega režima do intelektualcev se je kazala v sorazmerno dobrosrčnem dovoljevanju literarnih revij. Odnos oblasti do posameznih intelektualcev v uredništvih se je spreminjal glede na stopnjo agonije, v kateri je bil komunistični sistem, in v individualnem odnosu do posameznika (glede na položaj, ki ga je njegova družina zasedala v trenutni partijski nomen-

klaturi). Posamezni intelektualci so lahko pisali skoraj vse, nekateri njihovi kolegi pa so morali dokaj hitro v zapor oziroma so doživeli katero od blazjih oblik represije. Poseben položaj se je izrazil tudi v ustavnih možnostih skupine državljanov do ustanovitve casopisa ali revije. Podobno je bilo tudi v drugih vzhodnoevropskih državah. Na splošno je veljalo, da je bila slovenska partija v tem pogledu najtolerantnejša v Jugoslaviji.

V osemdesetih letih so uredništva postala množico pribežališče novonastajajočih političnih elit. Slovensko novinarstvo je zaslovelo po Evropi kot eno najbolj strokovnih in politično neodvisnih. Refleksija tistega casa nam pove, da je slo za obdobje hladne vojne. Kritika komunizma je bil prepoznavni znak neodvisnih intelektualcev. S

MENJALNIŠKI TEČAJI

4. junij 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	70,40	71,50	9,94	10,09	7,66	7,93
Avtohiša*	70,50	71,30	9,90	10,20	7,60	7,90
Atelje 92*	71,10	71,90	9,90	10,30	7,60	7,90
Azur Grosuplje	70,80	71,50	9,95	10,20	7,60	7,90
Banka Vipa	70,65	71,42	9,96	10,07	7,64	7,76
Bobr Trzin in Fuzine	71,00	71,40	10,05	10,20	7,60	7,90
Brdar Koper	70,35	71,35	9,85	10,10	7,61	7,85
BTC Terminal Sežana	70,50	71,50	9,95	10,20	7,65	7,80
BTC d.d. Ljubljana	70,00	71,70	9,90	10,15	7,50	8,00
Burin Moste	71,00	71,50	9,90	10,20	7,66	7,80
Burin Center	71,10	71,30	9,97	10,15	7,64	7,80
Come 2 us	71,00	71,50	9,95	10,10	7,50	7,80
Dom Kaffe*	70,90	71,40	10,06	10,17	7,70	8,00
Dom na trgu	71,05	71,49	10,04	10,15	7,69	7,84
Emona Globtour*	70,30	71,30	9,90	10,15	7,45	7,84
Eurofours International	70,00	71,30	9,90	10,08	7,65	7,90
Fiba Koper	70,20	71,20	9,88	10,10	7,60	7,79
Feniks Portorož	70,10	71,50	9,92	10,06	7,52	7,80
Feniks Markovec	70,15	71,40	9,88	10,06	7,55	7,80
Feniks Koper	70,20	71,30	9,90	10,06	7,60	7,85
Galileo Kozina	70,60	71,65	9,80	10,20	7,60	7,78
Golfurist Domžale	70,60	71,35	9,80	10,30	7,65	7,90
Hida*	71,30	71,45	10,05	10,10	7,73	7,78
Hram Rozice Menges	71,15	71,30	10,05	10,15	7,75	7,85
Hranilno kreditna služba	70,50	71,50	9,93	10,12	7,72	8,00
Hipotekarna banka Koper*	70,20	71,30	9,90	10,20	7,55	7,85
Idila Sečovlje	70,50	71,40	9,90	10,15	7,60	7,90
Ilirika Ilirska Bistrica	70,70	71,34	9,87	10,15	7,67	7,85
Ilirika Slovenj Gradec	70,60	71,49	9,94	10,07	7,66	7,89
Ilirika Postojna	70,80	71,34	9,90	10,15	7,71	7,89
Ilirika Sežana	71,00	71,40	9,94	10,07	7,71	7,85
Ilirika Podgrad	70,30	71,75	9,80	10,15	7,65	7,95
Italdesign Nova Gorica	70,80	71,50	9,97	10,15	7,69	7,80
Komercialna banka Triglav	70,35	71,48	9,92	10,14	7,60	7,88
Klub SlovenjJales	70,80	71,50	9,90	10,10	7,50	7,90
Kompas Hertz Celje*	71,00	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Hertz Velenje*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Hertz Idrija*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Hertz Tolmin*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Hertz Krško*	70,80	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Hertz Bled*	70,60	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Hertz Nova Gorica*	70,70	71,20	9,95	10,05	7,52	7,75
Kompas Hertz Maribor	70,80	71,40	9,95	10,10	7,50	7,80
Kompas Holidays	71,10	71,30	10,00	10,15	7,55	7,80
Libertas Koper	70,50	71,20	9,96	10,10	7,67	7,80
Ljubljanska banka d.d.	70,03	72,40	9,89	10,28	7,45	7,91
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	70,00	71,50	9,95	10,16	7,40	7,82
LB Dolenjska banka NM	70,00	72,20	9,90	10,25	7,55	7,85
LB Komercialna banka NG	70,00	71,95	9,77	10,35	7,30	7,80
LB Kreditna banka MB d.d.	69,60	71,10	9,85	10,10	7,50	7,90
LB Splošna banka Celje	69,50	71,40	9,60	10,15	7,53	7,80
LB Splošna banka Koper	70,06	71,82	9,77	10,11	7,53	8,00
Ma Vir	71,00	71,40	9,95	10,15	7,65	7,95
Madai Nova Gorica*	70,70	71,30	9,95	10,07	7,69	7,80
Madai Sempeter*	70,70	71,30	9,95	10,07	7,69	7,80
Media*	71,20	71,70	10,00	10,15	7,75	7,93
Moneta Invest	71,22	71,29	10,09	10,13	7,75	7,79
Otok Bled	70,60	71,10	9,93	10,03	7,64	7,85
Optimizem Loz*	70,60	71,60	9,95	10,25	7,50	7,85
Optimizem Postojna	70,65	71,35	9,95	10,35	7,65	7,85
Petrol*	71,20	71,40	10,00	10,15	7,50	7,90
Pigal Solkan *	70,60	71,40	9,95	10,10	7,68	7,80
Pigal Kobarič *	70,60	71,40	9,95	10,10	7,68	7,80
Pigal Obutek *	70,60	71,40	9,95	10,10	7,68	7,80
Pigal Diskont *	70,60	71,40	9,95	10,10	7,68	7,80
Pigal Ilirska Bistrica*	70,70	71,50	9,95	10,10	7,65	7,80
Positna banka Slovenije*	69,00	71,10	9,80	10,09	7,30	7,85
Probanka Maribor	69,60	71,60	9,90	10,10	7,55	8,00
Publikum Ljubljana	71,15	71,22	10,07	10,14	7,75	7,89
Publikum Celje	70,95	71,28	9,92	10,07	7,70	7,85
Publikum Dobova	70,70	71,50	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Kostanjevica	70,70	71,50	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Krško	70,70	71,50	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Maribor	70,81	71,15	10,03	10,11	7,55	7,85
Publikum Metlika	70,50	71,50	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Mozirje	70,60	71,58	9,92	10,14	7,65	7,82
Publikum Novo Mesto	70,50	71,50	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Piran	70,50	71,50	9,90	10,06	7,65	7,89
Publikum Tolmin	70,95	71,45	9,95	10,12	7,70	7,76
Publikum Sevnica	70,50	71,20	10,00	10,30	7,60	7,90
Publikum Sentilj	70,70	71,20	10,00	10,19	7,55	7,85
Publikum Sentjur pri Celju	71,10	71,65	9,93	10,10	7,60	7,80
Publikum Trebnje	70,90	71,70	9,92	10,19	7,60	7,90
Publikum Zagorje	70,20	71,20	9,92	10,12	7,55	7,72
Publikum Zalec	70,90	71,35	9,90	10,10	7,60	7,80
Roja	71,00	71,40	10,00	10,15	7,65	7,85
Shalaby	70,26	71,30	9,85	10,10	7,62	7,78
SKB banka d.d.* **	70,50	71,05	10,01	10,09	7,70	7,80
Slovenijaturist Ljubljana	71,15	71,50	10,02	10,10	7,70	7,80
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana	71,00	71,50	9,90	10,05	7,65	7,85
Slovenijaturist žel. p. Maribor	70,50	72,00	10,00	10,00	7,10	7,60
Sl. hran. in posojilnica Kranj	71,00	71,40	9,90	10,07	7,70	7,80
Slovenska investicijska banka	70,60	71,50	9,85	10,15	7,60	7,85
Sonce	71,15	71,40	10,06	10,16	7,70	7,90
SZKB d.d.	70,50	71,50	9,93	10,12	7,72	8,00
Tori	71,00	71,50	9,95	10,25	7,60	7,95
Tartarus Postojna	70,46	71,51	9,87	10,23	7,61	7,91
Upimo	71,20	71,23	10,05	10,10	7,70	7,83

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 108 z dne 4. junija 1993 — Tečaji veljajo od 5.6.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	74,4531	74,6771	74,9011
Avstrija	040	šiling	100	978,2981	981,2418	984,1855
Belgija	056	frank	100	334,8186	335,8261	336,8336
Kanada	124	dolar	1	86,0245	86,2833	86,5421
Danska	208	krona	100	1798,3420	1803,7533	1809,1646
Finska	246	marka	100	2036,8589	2042,9879	2049,1169
Francija	250	frank	100	2042,3659	2048,5114	2054,6569
Nemčija	280	marka	100	6883,6057	6904,3187	6925,0317
Grčija	300	drahma	100	—	50,7122	50,8643
Irsko	372	funt	1	—	168,2582	168,7630
Italija	380	lira	100	7,5306	7,5533	7,5760
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	4,5000	—
Japonska	392	jen	100	102,8067	103,1160	103,4253
Nizozemska	528	gulden	100	6135,0136	6153,4740	6171,9344
Norveška	578	krona	100	1622,1217	1627,0027	1631,8837
Portugalska	620	escudo	100	71,5895	71,8049	72,0203
Švedska	752	krona	100	1528,5047	1533,1040	1537,7033
Švica	756	frank	100	7702,0665	7725,2422	7748,4179
Velika Britanija	826	funt sterling	1	169,7497	170,2605	170,7713
ZDA	840	dolar	1	110,0206	110,3517	110,6828
Evropska Skupnost	955	ECU	1	134,2853	134,6894	135,0935
Španija	995	peseta	100	87,6971	87,9160	88,2249

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 5. JUNIJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000.000	651,639	689,704	1.341,344
5		130,3279%	138,0864%	134,1344%	100.000	65,164	68,970	134,134
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300.000	645,293	674,993	1.320,286
122		99,2758%	103,8451%	101,5604%	130.000	64,529	67,499	132,029

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

4. JUNIJ 1993	v SLT za 100 HRD	
	nakupni	prodajni
menjalnica		
Azur Grosuplje	4,00	4,90
Hida*	4,30	5,10
Ilirika Podgrad	3,60	4,80
Italdesign	3,00	5,50
Libertas Koper	3,90	4,90
MA Vir	4,00	5,50
Shalaby	3,30	5,00
Slovenijaturist Ljubljana	3,37	4,41
Sonce	4,00	5,50
Tori	4,50	6,00
Upimo	4,00	6,00

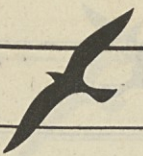
Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

4. JUNIJ 1993	v LIRAH	
	nakupni	prodajni
valuta		
ameriški dolar	1435,00	1484,00
nemška marka	904,00	924,00
francoski frank	267,50	275,00
holandski gulden	801,50	827,00
belgijski frank	43,75	45,20
funt sterling	2225,00	2282,00
irski sterling	2192,00	2260,00
danska krona	235,00	242,50
grška dramma	6,40	7,00
kanadski dolar	1127,00	1162,00
japonski jen	13,30	13,90
švicarski frank	1013,00	1034,00
avstrijski šiling	127,70	131,70
norveška krona	212,00	219,00
švedska krona	199,70	206,00
portugalski escudo	9,20	9,80
španska peseta	11,40	12,00
avstralski dolar	973,00	1004,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,25	12,85
hrvaški dinar	0,40	0,65

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

4. JUNIJ 1993

ŠVICA / DENARNA GIBANJA

Med stabilnostjo cen in interesi gospodarstva

Centralna banka je podpirala umirjeno padanje obresti

ZÜRICH - Švicarska nacionalna banka (SNB) je včeraj objavila, da je videti znake, da je gospodarstvo na poti k okrevanju in da se napreduje k srednjeročnemu cilju monetarne rasti.

Podpredsednik SNB Hans Meyer je na letnem sestanku kantonalnih bank dejal, da je kljub temu, da je gospodarstvo kazalo znake stagniranja v letu 93, da tretje leto zapored in je skupno število brezposelnih se vedno visoko, da se znatni pozitivni znaki. »Inflacijska crta gre zelo jasno navzdol, enak pa je tudi trend pri obrestnih merah. V monetarni politiki si prizadevamo, da bi se držali sprejetega srednjeročnega cilja rasti in kar dobro napredujemo v tej smeri,« je dejal.

Osnednja banka je postala kot srednjeročni cilj pri monetarni rasti en odstotek na leto, vendar so pričakovali, da bo količina denarja v obtoku zrasla daleč nad to stopnjo v letih 1993 in 1994 po krčenjih v preteklih dveh letih. Njena politika je ohranjati stabilnost cen, hkrati pa zagotoviti, da švicarsko gospodarstvo, ki je trenutno v recesiji, ne bo preveč prizadeto. V preteklih mesecih je banka podpirala umirjeno upadanje obrestnih mer, vendar je prejšnji teden izjavila, da zaenkrat ni pričakovati nadaljnjih sprostitvev v monetarni politiki, ker se je dotok dena-

rja naglo povečal.

Kratkoročne obrestne mere so se znižale za okrog pet odstotkov v primerjavi z devetimi odstotki lani, inflacija pa je padla na 3,8 odstotka v aprilu z rekordnih 6,6 odstotka sredi leta 1991. Brezposelnost v maju se vedno kaže 4,3-odstotno stopnjo, najvišjo po drugi svetovni vojni. Meyer je pozval k nadaljnjim prizadevanjem za izkoreninjenje švicarskega proračunskega primanjkljaja in izrazil nujnost, da bi se naprej odstranjevali ovire, kakršne so karteli, za prosto konkurenco. Po njegovih besedah je SNB previdno optimistična tako glede ekonomskih obetov za vso Švico kot tudi glede poslovanja kantonalnih bank. Vendar je bankam tudi dejal, da bi morale biti pod zveznim nadzorstvom centralne banke. V Švici so sicer obravnavali možnost, da bi prenesli nadzorstvo nad 28 kantonalnimi bankami s samih kantonov na zvezno bančno komisijo. Kantonalne banke so med najstarejšimi v državi in opravijo okoli tretjino domačega bančnega poslovanja. Skoraj vse pa jih podpira jamstvo enega izmed 26 kantonov.

Strokovnjaki pravijo, da bodo morale v bodoče banke med seboj sodelovati, če naj preživijo hudo krizo v švicarskem bančnem sektorju. Poslovanje sta namreč močno prizade-

Tuje banke v Švici

ZÜRICH - Združenje tujih bank v Švici je objavilo podatek, da se je dobiček članov v letu 1992 močno povečal in da bo skupaj v prihodnje po številu malo manjša, vendar močnejša. »Po precejšnih dosegkih v letu '91 se je lansko leto položaj tujih bank glede profita znatno izboljšal,« je na novinarski konferenci dejal podpredsednik združenja Karl Preisig. Čeprav so v zadnjih letih nekatere tuje banke zapustile švicarski finančni trg, ni mogoče govoriti o dejanskem eksodusu, je menil član odbora združenja Hans Ulrich Vetsch. Preisig je dodal, da so v preteklem letu izvedli prestrukturiranje med člani združenja. Kar pa zadeva švicarski bančni sektor kot celoto, se ta spoprijema z najhujšim pretresom od svetovne gospodarske krize v tridesetih letih. Bančno poslovanje je prizadelo pomanjkanje pravil na prenatrpanem trgu ter kolaps vrednosti domačega imetja. Preisig je tudi dejal, da so se tuje banke srečale s trajajočo erozijo poslovanja na področju komercialnih posojil. Medtem ko je likvidnost švicarskih finančnih poslovanj naglo padla, pa London osvaja cedalje večji tržni delež. Preisig ocenjuje, da trenutno London doseže 25 do 30 odstotkov trgovanja pri švicarskih delnicah. Toda upad pri komercialnih posojilih in izguba poslov, ki jih je prevzel London, je odtehtala ekspanzija članic pri upravljanju osnovnih sredstev in s tem povezanih posli. Po glavitve aktivnosti tujih bank so posli na trgu kapitala. Zasebno bančno poslovanje pri upravljanju osnovnih sredstev pa je delež združenja, ki znasa po njihovih ocenah blizu deset odstotkov. Ocenjeni skupni znesek zaključnega računa kakšnih 570 bančnih ustanov v Švici se je povečal za približno 3,1 odstotka na 1.150 milijard švicarskih frankov (808 milijard dolarjev) v letu 1992, medtem ko se je skupni znesek kapitala tujih bank zmanjšal za tri odstotke na nekaj več kot 120 milijard frankov (84,3 milijard dolarjev), pravijo v združenju. (Reuter)

dela zlom domačega imovinskega trga in deregulacija. Nekatere kantonalne banke so boleče doživele nesmotna posojila finan-

čni grupaciji Omni Holding, ki se je sesula leta 1991 v največjem švicarskem korporacijskem bankrotu. (Reuter)

GATT / O SPORU MED EVROPO IN AMERIKO

Spor o dajatvah pred arbitražo

Skupnost trdi, da subvencij zdaj sploh ni

STEPHANIE NEBEHAY / REUTER

ZENEVA - GATT je v petek ustanovil razsodišče, ki naj bi obravnavalo pritožbo Evropske skupnosti, da so kazenske davščine, ki so jih uvedle Združene države Amerike na jeklo, nepravilne.

Spor je del širšega mednarodnega vika in krika na ZDA zaradi antidumpinskih in povračilnih davščin, ki praktično onemogočajo tujim proizvajalcem dostop na ameriško tržišče. Evropska skupnost je protestirala proti povračilnim davščinam, ki jih je ministrstvo za trgovino ZDA januarja uvedlo za vroče valjani svinec in določene vrste jeklar-skih proizvodov iz Britanije, Francije in Nemčije. Predstavnik Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (Gatt), ki zajema 111 držav članic, je dejal, da je Gattov komite za subvencije ustanovil razsodišče, ki bo preučilo pritožbo držav članic Evropske skupnosti. Washington je pri razlagi uvedbe uvoznih dajatvev obtožil tri omenjene članice Evropske skupnosti, da placujejo visoke subvencije svojim jeklarjem in da postajajo zaradi tega njihovi izdelki pri izvozu konkurennejši. Predsta-

vniki evropske skupnosti pa so v ceraj odgovorili z argumentom, da uvozne dajatve krsijo pravila Splošnega sporazuma carinah in trgovini, saj so višje od dejanskega zneska subvencije. Šest držav, med katerimi so tudi Brazilija, Kanada in Japonska, je podprlo Evropsko skupnost in si pridržalo pravico navesti podatke pred razsodiščem, ki ima na razpolago šestdeset dni, da pripravi poročilo.

Po besedah delegata iz Brazilije bo ta sodelovala v sporu kot tretja stranka. Evropska skupnost je sklicala poseben enodnevni sestanek Gattovega komiteja o subvencijah in povračilnih ukrepih. To telo nadzoruje, ali se ukrepi ujemajo z Gattovimi pravilnikom o subvencijah iz leta 1980, ki ga je podpisalo 24 držav, ena od podpisnic pa je tudi Evropska skupnost. Ta trdi, da si je Washington izbral popolnoma poljubne primere in prišel do skrajno prenapihnjene »ocen o subvencijah, se je izvedelo iz dobro obveščenih virov, čeprav so pogovori potekali za zaprtimi vrati. Trgovinska delegacija dvanajstih držav je trdi-

la, da gre za kršitev pravilnika o subvencijah celo na več načinov: »Združene države Amerike so uvedle izravnalne ukrepe v položaju, ko subvencij sploh ni. Razen tega pa so izbrali metodologijo, ki pri izračunu subvencije kaže previsok znesek.«

»Ta metoda pelje k izravnalnim davščinam, ki presegaajo znesek subvencij, za katerega so ugotovili, da obstaja, in je zato v neskladju s členom 4.2 Gattovega pravilnika o subvencijah,« je dejal predstavnik delegacije Evropske skupnosti. V nekaterih primerih je carina dvakrat ali trikrat večja od zneska dane subvencije. Združene države Amerike niso preprecile arbitraži, da bi preucila metodologijo, uporabljeno pri cenitvi subvencij. Dvostranska posvetovanja, ki naj bi pripeljala do rešitve spora, so bila februarja in marca brezuspešna, enako pa tudi prizadevanja, da bi dosegli dogovor v okviru Gatta na polletnem sestanku aprila. Države podpisnice, ki so si pridržale pravico nastopiti pred arbitražo, so Avstrija, Avstralija, Brazilija, Kanada, Japonska in Svica.

NOVICE

Zavarovanje vozil prinaša izgubo

DUNAJ - Zavarovalnica z večinskimi italijanskimi deležem EA Generali je imela lani težko leto, za katero so bile značilne izgube v avtomobilskem zavarovanju ter investiranje v utrjevanje svojega položaja na Madžarskem in v Nemčiji, vendar je kljub temu obdržala nespremenjeno izplačilo dividend. Izvršilni direktor Dietrich Kerner je v petek na tiskovni konferenci dejal, da so izgube te zavarovalne grupacije v glavnem posledica slabših rezultatov pri zavarovanju vozil. Znasajo 1,72 milijarde silingov (153 milijonov dolarjev), vendar pa na drugi strani zavarovalnica veliko zasluži z naložbami, kjer so imeli 533 milijonov silingov (74,5 milijonov dolarjev) čistega dobička in so zato izplačali nespremenjene (15-odstotne) dividende. Največ problemov so imeli pri kasko zavarovanju, kjer zavarovalnica v primeru tatvine nadomesti do dve leti staro vozilo z novim, je dejal Dietrich Kerner. (Reuter)

Brezposelnost se je povečala

BONN - Brezposelnost se je v zahodni Nemčiji maja povzpela na 2,23 milijona ljudi, toda v industriji so aprila zabeležili nepričakovano veliko naročil, po čemer nekateri ekonomisti sklepajo, da se morda recesija končuje. Zvezni urad za delo iz Nürnberga je objavil, da se je brezposelnost, izračunana brez sezonskih vplivov, povzpela na 2,23 milijona z 2,20 milijona v aprilu in 1,70 milijona maja lani. Ministrstvo za gospodarstvo ugotavlja, da so se industrijska naročila v zahodni Nemčiji povečala za 2,1 odstotka v aprilu, potem ko so bila v marcu padla za 2,7 odstotka. Toda ekonomisti se ne zanašajo preveč na podatke o naročilih, ki so lahko zelo spremenljivi in se pogosto bistveno spreminjajo. Po njihovih pričakovanjih se bo nemški BDP v letu 1993 zmanjšal do 2,5 odstotka. (Reuter)

Maja je bilo manj brezposelnih

WASHINGTON - V petek je ministrstvo za delo ZDA objavilo, da se je stopnja brezposelnosti maja znižala na 6,9 odstotka glede na 7 odstotkov v aprilu. To kaže, da so prizadevanja za ekonomsko oživitve prinesla 209.000 novih delovnih mest. Izboljšanje položaja glede novih delovnih mest je posledica oživitve v storitvenih dejavnostih ter v gradbenstvu, ki sta bila ohromljena deloma zaradi trajajoče slabosti ameriške industrijske dejavnosti. Aprila je bilo odprtih 216.000 novih delovnih mest.

Stopnja brezposelnosti je bila navadno v skladu s predvidevanji na Wall Streetu. Tokrat je prvič v osemnajstih mesecih padla pod sedem odstotkov. Ministrstvo za delo pravi, da so v svojem poročilu upoštevali letne revizijske rezultate, ki kažejo, da je gospodarstvo ZDA v preteklem letu ustvarilo več novih delovnih mest, kot pa so menili prej, se zlasti v sektorju majhnih podjetij. (Reuter)

EVROPSKI POSLOVNEŽI / RAZLIKE V ZNANJU IN KAKOVOSTI

Mi smo najboljši

Tako menijo o sebi v anketi britanski poslovneži

LONDON - Evropske poslovne aktivnosti so si sicer cedalje bolj blizu, toda čas evromenedžerjev s približno enotnimi znanji in kakovostmi se ni napočil, je ugotovila nedavna studija. Britanski menedžerji se štejejo za najboljše v Evropi, njihove firme pa uvrščajo takoj za nemškimi, kaže povzetek mne-

nja 1016 menedžerjev iz majhnih in srednjih podjetij v Veliki Britaniji, Franciji, Nemčiji, Italiji in Španiji.

Drugi pa ne mislijo tako. Menedžerji s kontinenta menijo, da so Britanci neucinkoviti, nedelovni, nimajo daru za sodelovanje z drugimi. Britanski poslovneži so tudi sibki

pri raziskovanju trga, izbirni izdelki, finančni zdržljivosti, oskrbovanju kupca, obzirnosti do zaposlenih. Na splošno so se najboljše uvrstili nemški menedžerji in podjetja. Druga je Francija, tretja Britanija, četrta Italija in peta Španija. Nemski menedžerji so priznali, da jim manjka smisla za humor in sočutje

in da so njihova podjetja cenovno najmanj konkurenčna v Evropi.

Francoski menedžerji in njihova podjetja so ocenjeni kot izredno konkurenčni, čeprav tudi njim primanjkuje humorja in sočutja. Italijanski in španski menedžerji menijo, da so boljši od njih samo se nemski, toda nihče drug ne misli tako. Drugi menijo, da Italijanom manjka tekmovalnosti in da so najmanj zaupanja vredni v Evropi. Pač pa so najbolj duhoviti in najbolj prijetni v odnosih do drugih. Glede njihovih firm je cutiti, da jim manjka učinkovitosti in da so premalo pozorni na zakon in etiko, pač pa dobro ocenjujejo proizvode in trg.

Španski menedžerji so se na splošno slabo uvrstili, cenijo pa jih zaradi sočutja, humorja, nadarjenosti in prijetnosti v odnosih z drugimi. Njihove firme so sicer cenovno precej konkurenčne, vendar jih na splošno ocenjujejo kot najslabše v Evropi.

»Te ugotovitve na prav zabaven način potrjujejo stereotipne predstave, ki jih imamo drug o drugem, in kažejo, da se ni blizu cas, ko naj bi imeli nekakšnega evromenedžerja s približno enakimi sposobnostmi in strokovnostjo,« je dejal Neil Cross, gostujoči profesor na Cranfields School of Management v Angliji, kjer so tudi izvedli anketo.

»Anketa po eni strani potrjuje evropske predsodke, po drugi pa opozarja, da se bo treba zelo potruditi, če naj se način, kako Evropa doživlja britanske menedžerje, spremeni na bolje. (Reuter)

EVROPSKA SKUPNOST, JAPONSKA / UVOZ AVTOMOBILOV

Japonci se čudijo

Evropska skupnost bi spet rada spremenila besedilo sporazuma

TOKIO - Zahteva Evropske komisije po ponovnih razgovorih o zmanjšanju uvoza japonskih avtomobilov v Evropo do petka se ni naletela na uraden odmev iz Tokia kljub številnim prizadevanjem, da bi do odgovora prišlo. Predstavnik Evropske skupnosti (ES) v Bruslju so v četrtek sporočili, da je industrijski komisar ES Martin Bangemann ta teden poslal japonskemu ministru za mednarodno trgovino in industrijo Josiru Moriju pismo z željo, da bi prišlo do uradnih pogovorov še pred poletnimi počitnicami. Viri pri japonskem ministrstvu so sicer potrdili prejem pisma, ker pa

je Mori na potovanju zunaj države, ni jasno, ali se bodo pogovori, ki so se končali aprila, zdaj tudi nadaljevali. »Prejšnji sporazum je star komaj dva meseca, tako da se ne moremo izogniti občutku, da je ta zahteva prišla nenavadno hitro,« je izjavil eden od predstavnikov omenjenega ministrstva, ki je bil navzoč pri aprilskih pogajanjih. »Ne vem, kdaj se bomo odločili za odgovor, čeprav se je naša notranja razprava že začela, tako da bomo prvo sporočilo oblikovali že v nekaj tednih,« je izjavil. Odklonil je odgovor na vprašanje, ali bo Japonska zavrnila nadaljevanje pogajanj. Japonci in ES so se

na aprilskih pogajanjih dogovorili, da se bo prodaja na evropskem avtomobilskem tržišču po vsej verjetnosti skrcila za 6,5 odstotka v primerjavi s lanskim letom, zaradi česar bo uvoz japonskih avtomobilov v Evropo manjši za 9,4 odstotka. Predstavnik ES pa so prepričani, da se je prodaja novih avtomobilov in lahkih tovornjakov v prvih starih mesecih leta 1993 zmanjšala za 17,8 odstotka v primerjavi z letom prej, kar je povzročilo hude dvome v aprilске napovedi.

Evropski voditelji, ki se soocajo z naraščajočo brezposelnostjo in vse hujšimi socialnimi napetostmi,

zdaj niso preveč odprtih rok. Vendar pa so za končno besedilo aprilskega sporazuma porabili kar pet krogov pogajanj, ki so trajala več kot tri mesece, zaradi česar japonski predstavniki očitno niso pripravljeni teh pogovorov zaceti znova. Aprilski sporazum je del sporazuma iz leta 1981 o nadzoru japonskega izvoza avtomobilov v Evropsko skupnost do leta 1999, ko naj bi bilo omejevanje odpravljen. Minister za mednarodno trgovino in industrijo Josiro Mori se bo vmlil s sestanka Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) v soboto in vsaj do takrat ni pričakovati uradnega

odgovora, so zatrili predstavniki ministrstva. Odmevi v industrijskih krogih so bili prav tako zadržani. »Gre za medvladno zadevo, tako da tega ne moremo komentirati,« je izjavil predstavnik Nisana. »Mi sicer nismo objavili nobene uradne napovedi za tržišče ES, a zdi se, da je položaj res precej slab.« Industrijski analitiki so prepričani, da bi z nadaljnjim omejevanjem izvoza avtomobilov prizadeli že tako picle dobičke, zato si največji japonski proizvajalci avtomobilov prizadevajo, da bi povečali predvsem proizvodnjo v svojih obratih znotraj ES.

Jonathan Sprague Reuter

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Kunst - Stromajer: LA LA SLINA (danes, 5. 6., in v sredo, 9. 6., ob 21. uri, Stihova dvorana). Igra PETRA GOVC. »Zgodba, ki jo bom pripovedovala, govori o moji popolnosti in moji izničenosti, o moji bolezni in mojem umiranju, o mojem življenju in moji smrti. Sredi okroglega sveta in neskončnega veselja sem doživela lastno smrt in hkrati spoznala svojo lastno veličino. Spiralasto potovanje me vodi na veliko in usodno srečanje s koncem.«

DRAMA SNG (061/221-511)

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (v ponedeljek, 7. 6., ob 17. uri). Za abonma Dijaski 4 Večerni in izven.

OPERA (061/331-945)

Puccini: TRIPTIH (v torek, 8. 6., ob 19. uri). Dirigent: Loris Voltolini, pejoje: Encey, Kusar, Kores, javornik, Morača, Gorenc/Milenkovic, Glavakova/F. Radovan, Spruk-N.Radovan, Reja in drugi. Za izven in konto. TRAVIATA (v četrtek, 10. 6., ob 19. uri). Za izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKO (061/210-852)

L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d. o. o. (danes, 5. 6. ob 20. uri). Za izven in konto.

J. B. P. Moliere: AMFITRION (v ponedeljek, 7. 6. ob 19.30 uri, za abonma Studentski B). A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (v torek, 8. 6., ob 15.30 uri, za abonma Torek popoldanski in izven, in ob 19.30 uri za abonma Red U in izven).

NADOMESTNI PREDSTAVI za KLINIKO TIVOLI d.o.o., ki sta bili zaradi bolezni odpovedani 28. in 29. maja, bosta na sporedu 18. 6. ob 22. uri (vstopnice od 28. 5.) in 19. 6. ob 20. uri (vstopnice od 29. 5.). SENTJAKOVSKO GLEDALIŠČE (061/312-860)

VSAK Z VSAKIM IN POTEM OBRATNO (danes, 5. 6. ob 20. uri). Plesna predstava SOU kulturni festival.

J. Anouilh: LJUBI TICKI (VSE PODREKAJO) (v ponedeljek, 7. 6., ob 17. uri). Glavno vlogo igra Jurij Souček. Za izven.

O. Scheinplugova : FILM SE MU JE UTRGAL (OKENCE) (v sredo, 9. 6., ob 17. uri, in v četrtek, 10. 6., ob 17. uri). Za izven.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE (061/310-610)

Cehov: VISNJEV VRT (v ponedeljek, 7. 6., ob 20. uri, prepremiera, in v sredo, 9. 6., ob 18.30 uri PREMIERA- razprodano). Diplomatska predstava IV. letnika studentov dramske igre, gledališke režije in dramaturgije AGRFT. Prevod Milan Jesih, režija Tomaz Pograjc, dramaturgija Klavdija Zupan, Mojca Urankar, scenografija Tomaz Struel.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

(061/448-920)

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, najbolj nora komedija (danes, 5. 6. ob 20. uri). Režija: Marjan Bevk, igrata: Ivo Ban in Iztok Valic.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - GLEDALIŠČE BOMBOLINI I.Sancin-Z. More: SVETOVNO GLEDALIŠČE

KANDRSE, zelo čudna komedija (danes, 5. 6. ob 21. uri). Režija: Z. More-I. Sancin, igrajo: Zoran More, Igor Sancin, Barica Blenkus.

KUD FRANCE PRESEREN

(061/332-288)

Alfred Jarry: UBU JE KRALJ (danes, 5. 6., ob 20. uri). Predstavo bo izvedel Transteater Gimnazije Bežigrad.

MARIBOR

SNG DRAMA (062/221-206)

Dante Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA - PARADISO (v torek, 8. 6., za red Sobota 1, v sredo, 9. 6., za red Sobota 2, in v četrtek, 10. 6., za red Torek, ob 20. uri).

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ (danes, 5. 6., in v nedeljo, 6. 6., ob 21. uri, zadnjič). Avtorski projekt Svetlane Makarovič. Za izven.

PTUJ

VI. LINHARTOVO SREČANJE - MLADINSKI GLEDALIŠKI IN LUTKOVNI FESTIVAL

GLEDALIŠČE PTUJ

(Slovenski trg 13)

Woody Allen: BOG (danes, 5. 6. ob 10.30 uri).

Gregor Strniša: DRIADA (danes, 5. 6. ob 15. uri).

Slawomir Mrozek: NA ODPRTM MORJU (danes, 5. 6. ob 20. uri).

NAPRAVITE MI KRSTO ZANJ (danes, 5. 6. ob 22. uri).

KLET GLEDALIŠČA PTUJ

(Slovenski trg 13)

Ela Peroci: ZLATI VIOLINSKI KLJUC (danes, 5. 6. ob 12. uri).

Barbara Orel: LIKALNIK (danes, 5. 6., ob 19. uri).

ROMANSKI PALACIJ - GRAD

Eugene Ionesco: PLESASTA PEVKA (danes, 5. 6. ob 18. uri).

KROMBERŠKI GRAD

Vito Taufer in Srečko Friser: TICO-TICO BAR (v torek, 8. 6., ob 13. uri). Predstavo na prostem bo ob izteku letošnje gledališke sezone pripravilo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Tekst, ki ga je po Goldonijevi Kavarnici prevzel R. W. Fassbinder, sta priredila Vito Taufer in Srečko Friser.

VOGRSKO (NOVA GORICA)

GRAD VOGRSKO

Nastop gledališke skupine VIRUS G s predstavo VU (fr. 'biti viden) (danes, 5. 6., ob 21. uri). Vabljeni vsi ljubitelji eksperimentalnega gledališča.

»Milostne podobe« Mihaele Velikonja od danes v Beneški galeriji v Špetru

ANGEL IZ ZBIRKE »MILOSTNIH PODOB« MIHAELE VELIKONJA

Tudi Beneška galerija zaključuje letošnjo sezono: danes popoldne ob 18.30 bodo namreč odprli zadnjo razstavo v sezoni. Gre za razstavo »Milostne podobe iz ljudske umetnosti« tržaške likovne umetnice Mihaele Velikonja, ki bo na ogled do 21. junija. Kot že naslov izdaja, je umetnica pripravila upodobila Mater božjo z Jezusom, angele in razne svetnike. Pri tem se slikarska uporablja ikonografski način in tehniko upodabljanja s pridahom izvirnega »nave« načina osebnega izražanja. Na prejšnjih osebnih razstavah pa je Mihaela Velikonja, ki ima atelje v Saležu na tržaškem Krasu, dala na ogled predvsem pokrajinske slike vedno v navi-tehnikl.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

(061/314-789)

Albert Papler: HUDOBNI GRASCAK (danes, 5. 6., ob 10. uri, predstava je zaključena, in 17. uri, za izven, Veliki oder).

OPERA SNG

(061/331-950)

NETOPIR ZA OTROKE (v ponedeljek, 7. 6., ob 15. uri). Predstava je za izven in konto.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE (061/322-570)

DRUGA GODBA: FARAFINA (Burkina Faso) (danes, 5. 6. ob 21. uri).

CANKARJEV DOM

IZREDNI KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA (v nedeljo, 6. 6., ob 18. uri, Gallusova dvorana). Dirigent Anton Natut.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

ZATTERE ALLA DERIVA: v sredo 9. junija, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine Les Batteries v sodelovanju z La Gazza Pendente iz Trsta.

VIDEM

STADION FRIULI

V soboto, 12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasazi Protti.

CELJE

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

CAROBNA SKRINJICA, lutkovna igriva (v torek, 8. 6., ob 10. uri). Igrico bo izvedla Lutkovna skupina FRU FRU.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

(062/26-748)

Polak-Sreda: KO PRIDE GOSPOD ZVEZDA (v nedeljo, 6. 6., 11. uri, za izven). Režija Pavle Polak. Predstava je primerna za otroke od 3. leta starosti.

MARIBOR

OPERA SNG MARIBOR

Produkcija Srednje glasbene in baletne sole Maribor (v nedeljo, 6. 6., ob 10. 30 in 17. uri, Veliki oder). Za izven.

ŠKOFJA LOKA

KAPELA LOSKEGA GRADU

Letni koncert Komornega pevskega zbora LOKA (danes, 5. 6., ob 20. uri).

PASSARIANO

VILLA MANIN

V soboto, 19. junija koncert Gian-nija Morandija.

V ponedeljek, 28. junija koncert Zucchera. Predprodaja vstopnic je že v teku v Pasazi Protti.

GAIO DI SPILIMBERGO

DISCO ROTOTOM

V torek, 22. junija koncert ameriske skupine Living Colour.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Na ogled je razstava Novejša slovenska arhitektura: REALNOST VIZIJE, v i. predddverju. Razstava bo na ogled do 18. junija.

Od 6., do 13. junija bo v Mali galeriji odprta razstava FRACESCO MESSINA: Oblikovanje za Il Teatro comunale di Monfalcone- Tržic (1983-1993).

MESTNA GALERIJA

Na ogled je slikarska in kiparska razstava SODOBNA LITVANSKA UMETNOST iz Kaunasa. Razstava bo na ogled do 15. junija.

MALA GALERIJA

Od 6. do 13. junija bo na ogled razstava FRANCESCO MESSINA: Oblikovanje za Il teatro comunale di Monfalcone - Tržic (1983-1993).

GALERIJA ZDLSU

Na ogled je razstava slikarskih del VALENTINA OMANA.

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo Na ogled je razstava slik NATASE RIBIC z naslovom The War and the Distance.

KULTURNO-INFORMACIJSKI

CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

NARODNA GALERIJA

Na ogled so dela RIHARDA JAKOPICA iz javnih in državnih zbirk.

LJUBLJANSKI GRAD

Na ogled je razstava akademskega slikarja VELJKA TOMANA.

GALERIJA INSULA (Dvorni trg)

Na ogled je razstava akademskega slikarja RAJNMUNDA KOCBEKA.

GALERIJA ZALA, Gosposka 7

(061/213-566)

Na ogled je razstava slikarja ZDENKA HUŽJANA. Razstava bo odprta do 24. junija.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je razstava risb, slik in grafik SAMUELA GRAJFONERJA. Razstavo so pripravili v sodelovanju z Umetnostno galerijo iz Maribora.

GALERIJA KRKA

Do 23. junija je na ogled razstava plastik in grafik akademske kiparke MILENE BRANISSELJ iz Cerknice.

GALERIJA SLOVENIJALE

Do konca junija je na ogled je razstava akademskega slikarja IVETA SUBICA Slikovne predloge za freske.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE/CEKINOV GRAD

Na ogled je razstava LETALSKE MAKETE s prikazom razvoja letalstva. Zaradi zanimanja do konca junija podajujemo razstavo MENJAVE DENARJA v 20. STOLETJU V SLOVENIJI.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

RAZSTAVNI PROSTOR TKB-Agencija

Mitnica

Do 15. junija je na ogled pregledna razstava slikarskih del Demetrija Ceja.

GALERIJA TORBANDENA

Do 11. junija razstavlja Zoran Mušic. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART GALLERY

Ul. S. Servolo 6

Do 15. t. m. bodo razstavljali svoja dela: P. Altomare, S. Dominelli in N. Spezzano Urnik: delavniki-od 10.30 in 12.30 ter od 17.00 do 19.30, ob nedeljah zaprto.

ART LIGHT HALL -Trg S. Giovanni

3/l.nadstr.

Do 25. t. m. je na ogled skupinska razstava posvečena mladim z naslovom »Spazio giovani«.

MUZEJ ZIDOVSKKE SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik : ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

MIRAMARSKI GRAD

GALERIJA MALCANTON

Na ogled je razstava slikarke Olivie Siauxs.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letoviscarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrjio vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja. Se danes je na ogled je razstava Jürgena Brodwolfa.

KAVARNA LENDHAFEN (Villacher

Str. 18)

Do 6. junija razstavlja Božin Kuzman.

RITTER UMETNA HALA (H.-Gmeiner

Str.)

Do 1. oktobra je na ogled razstava »Mise« H- Kerolda in W. Büttnerja.

GALERIJA SKUC

Do 20. junija je na ogled razstava zagrebskega umetnika NENADA DANCUA. z naslovom Fly me to the Moon.

VODNIKOVA DOMACIJA

Otvoritev razstave slikarja PAVLETA SEDEJA (v četrtek, 10. 6., ob 19. uri). Razstavo bo odprl dr. Ivan Sedej. V kulturnem programu bo nastopil duo Duma. Razstava bo odprta do 29. junija.

RASICA

TRUBARJEVA DOMACIJA

Na ogled je razstava akademskega slikarja VELJKA TOMANA.

MARIBOR

RAZSTAVISCE PEDAGOSKE

FAKULTETE

Na ogled je razstava risb BOJANA GOLJJA iz cikla ZRCALCE, ZRCALCE, POVEJ...

RAZSTAVNI PROSTORI

(na trgu B. Kraigerja 3)

Do 19. junija bo na ogled razstava skulptur DRAGICE CADEZ.

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled je razstava risb TAMARE SEVČNIKAR.

MUZEJ NARODNE OSVOBODITVE

MARIBOR

Do 15. septembra je na ogled razstava S KULTURNO UMETNISKIM DRUSTVOM JOZE HERMANKO PONOVO DO GLASBENE MATICE V MARIBORU.

SALON ROTOVZ

Otvoritev razstave vzhodno in zahodno-nemske fotografije POROCILA O STANJU (1950-1990) (v torek, 8. 6., ob 19. uri).

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI

(II. nadstropje Mestnega gradu)

V novih razstavnih prostorih je na ogled stalna zbirka likovnih del, ki jih je Celje odkupovalo tri desetletja.

CAFE GALERIJA

Na ogled je razstava del akademskega slikarja MILANA TODICA.

BREŽICE

GOLF HOTEL/GRAD MOKRICE

V galeriji Hubertus: Razstava del diplomantov 4. letnika Akademije za likovno umetnost, Ljubljana.

SEVNICA

GALERIJA NA SEVNISKEM GRADU

Na ogled je razstava MIRKA BOGOVICA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

Danes, 5. junija, ob 20. uri (red B) ponovitev predstave D. Cimarosa »Il matrimonio segreto«. Dirigent Guerrino Gruber. Režija Luigi Alva. Nastopajo Romano Franceschetto, Lucia Scilipoti, Silvia Gavarotti, Helga Muller Molinari, Marco Camasta, Max Renée Cosotti.

Jutri tretja predstava ob 16. uri za red D. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripicovich. Urnik: 9-12, 16-19 (zaprt ob ponedeljkijh), ob predstavah: 9-12, 18-21.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

V juliju, in sicer 2., 8. in 9., bo v okviru Festivala operete

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.05	Radovedni Taček; Jezik, ponovitev
09.15	Oscar Junior, ponovitev
09.15	Srce igrac, ponovitev
10.20	Denijevo jajce, avstralski film
10.50	Pet prijateljev, 10/13 del angleske naniznake
11.25	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
12.05	Zgodbe iz školjke
13.00	Porocila
13.05	Tednik, ponovitev
13.45	Intervju, ponovitev, VPS 1345
15.10	Tango in Cash, ponovitev ameriskega filma
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Svet odkritij, 10/11 del ameriske poljudnoznanstvene serije, VP 1710
18.00	RPL
18.45	TV mernik
19.10	Zrebanje 3 x 3, VPS 1910
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Utrip
20.30	Ona + On
21.35	Poglej in zadeni
22.35	TV dnevnik 3, VPS 2235
23.00	Sova
23.20	Bela soba, kanadski film
01.00	Video strani

SLOVENIJA 2

10.50	Clovek in glasba: Mozart gre svojo pot, 6/9 del
11.50	Sova, ponovitev
12.20	Ljubezen da, ljubezen ne, 4. del ameriske humoristične nanizanke (igrajo: Susan Dey, Jay Thomas, John Hancock in drugi, režija: Lee Shallat)
12.20	Vrnitev Sherlocka Holmesa, 4/11 del angleske nanizanke
13.15	Sportna sobota
13.55	Kolesarstvo, Giro d'Italia
15.00	Tenis: Odprto prvenstvo Francije: finale, Z, prenos
15.00	Praznik družine, prenos iz Rima
18.00	Tenis, odprto prvenstvo Francije, finale, Z, prenos
18.50	Kvalifikacije za EP v kosarki, M, Slovenija-Poljska, prenos iz Wrocława
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	XII. mednarodni festival tv sportnih programov, prenos iz Rogaske Slatine
21.30	J. Vautrin-D. Franck: Berlinska gospa, 4., zadnji del koprodukcije nadaljevanke
22.10	Sobotna noč
22.10	Nocni videomeci
22.10	Ljudski pevci z Notranjskega, 1. del (do 00.40)

KANAL A

09.15	MCM
10.00	Live & Kickin', ponovitev 14. brčanja v živo
11.00	James Dean, ponovitev filma
13.00	Video strani
18.00	Matlock, ponovitev 8. dela ameriske nanizanke
19.00	5 x 5
19.25	MCM
20.00	Avtotimes
20.30	Matlock: Sestri, 9. del nanizanke
21.30	Buddyjeva pesem, angleški film (igrajo: Roger Daltrey, Sharon Duce, Chesney Hawkes in drugi)
23.15	Video gost, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.30	Porocila v angleščini
00.50	Erotična usipavanka
01.15	Video strani

KOPER

18.15 Zamejski zbori

RAI 1

7.00	Film: In ginocchio da te (kom., lt. '65)
8.50	Aktualno: La penisola del tesoro (9. odd.)
9.50	Aktualno: Videl bos
10.20	179-obljetnica ustanovitve karabinjerjev
11.50	Nan.: Cuori senza età
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Rubrika: Check-up
13.25	Izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Rubrika za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Family Fest '93 (vodi P. Badaloni)
18.00	Dnevnik 1 in loto
18.15	Sport: Quelli del Giro
19.25	Nedeljski evangelij
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Luna di miele (vodi G. D'Angelo)
23.00	Nocni dnevnik
23.05	Posebnosti dnevnika 1
24.00	Dnevnik in vreme
0.35	Film: Linea di fuoco (dram., Nem.-ZDA '86, i. C. Walker)

RAI 2

6.10	Risanke in nanizanke
10.30	Evropski dnevi
11.00	Dnevnik
11.05	Rubrika o lepoti Tua
12.10	Nan.: Medico alle Hawaii
13.00	Dnevnik, rubrika Dribbling in vreme
14.00	Segreti per voi
14.15	Tenis: Open Francije
15.15	Nan.: Saranno famosi
16.00	Aktualno: Videl bos in Odprti prostor
16.50	Izzrebanje lota
16.55	Kosarka: Italija-ZDA
18.45	Nan.: Miami Vice
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventientini
20.40	Film: Doppia esecuzione (krim., ZDA '91, i. Tony Danza)
22.20	Nan.: Il sole nel cuore - Spiega le ali e vola
23.20	Nocni dnevnik
23.35	Sport: boks, avtomobilizem, vaterpolo, bežbol

RAI 3

6.45	Rubrika o kmetijstvu
9.20	Neonews in Videl bos
10.05	Koncert RAI 3
10.35	Film: Che bel regalo
11.40	Dok.: Pred 20 leti
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Nemi film: Il dottor Mabuse (r. F. Lang)
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Okolje Italija
15.15	Tenis: Open Francije
18.00	Sportni tednik
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Lo dico al TG 3
20.05	Dok.: I killer dai 100 pugnali
20.30	Film: Il libro della giungla (ZDA '42)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Rebus (dram.)

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, 9.55
10.50	Ines, 10.50 Soledad, vmes (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 16.05
14.05	Anche i ricchi piangono, vmes (15.05) rubrika o lepoti
17.00	Kviz: Io, tu e mamma, 17.35 Tra moglie e marito, 18.15 Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti
19.30	Nan.: Colombo
20.30	Nad.: Renzo in Lucia
22.30	Film: Soldato blu (western, ZDA '70, i. C., Bergen), 23.30 vesti
0.20	Koncert v Scali

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Ketaon
9.05	Aktualno: Sabato 5, 10.30 Nonsolomoda, 11.00 Anteprima
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgrabi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum giovani, 14.30 Amici
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: La corrida (vodi Corrado)
23.00	Film: Totò 'Arabia (kom., lt. '65), vmes (24.00) TG 5 vesti
1.00	Nan.: Un uomo in casa

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odprti studio
13.05	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Glasba: TopVenti
15.00	A tutto volume
15.30	76. Giro d'Italia
17.30	Variete: Unomania
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Tarzan, 18.30 Baywatch
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Firefox - Volpe di fuoco (pust., ZDA '82, r-i. C. Eastwood)
23.00	Sport: Girosera
23.30	Variete: Playboy Show
0.30	Odprti studio, sport
1.10	Film: Uno scomodo testimone (krim., '81)

TELE 4

Lastne oddaje:
13.30 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Crime Story, ameriska tv nanizanka
13.50	Nocni sodnik, am. tv nanizanka
14.25	Rotocalco Nostrano, tedenska rubrika, pon. Familyfest 93
15.00	Zamejski zbori
18.45	Kabaretna oddaja
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Crime Story, ameriska tv nanizanka
20.30	Tisti mladenic, it./fr. film, 1990; režija: Bernard Giraudau, igrajo: Francisco Rabal, Julian Negulesco
22.10	Komorni orkester in solisti-nagradenci tekmovanja mladih violinistov Alpe-Jadran
22.40	Nocni sodnik, am. tv nanizanka
23.05	Do konca sveta - ko spregovorijo slike N.Y.P.D., serijski film

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Počitnice v troje, ponovitev ameriskega filma
13.35	Conny in Peter, nemski film
15.00	Gospod Rossi išče srečo, 5. del risanke
15.35	Duck Tales, risana serija
17.10	X-large, mladinska oddaja
18.00	Cas v sliki
18.30	S telesom in duso: Velika uganka
20.15	15. mednarodni cirkuski festival v Monte Carlu
21.50	Zlata dekleta: Sophia se mozi, 1. del
22.15	Ura smrti, ameriska/kanadska kriminalna
23.50	Tolpa bancnih roparjev, ameriski film
01.30	Porocila/Ex libris
01.40	Tisoč mojstrov

ORF Avstrija 2

13.05	Tisoč mojstrov
14.00	Mednarodno tenisko prvenstvo Francije, Z, finale, prenos iz Pariza
14.30	Ali ljubite klasiko?
16.55	Grastaka, 6/8 del serije
17.45	Kdo me hoče: Zivali isčejo dom
18.00	Nogomet
20.15	Leto nevarnega življenja, avstralsko-nemški film (Mel Gibson)
22.15	Nogomet
23.00	Prizori iz zakonskega življenja, 1/3 del švedske nadaljevanke
00.25	Manekenka in vohljac: Morilec David, 1. del

Hrvatska 1

08.10	Porocila
08.15	Slika na sliko, pon.
09.00	Dobro jutro, Hrvatska
10.30	Edukon
11.30	Deček z Andromede, ponovitev 5/6 dela otroške nadaljevanke
12.00	Porocila
12.05	Smisel življenja, 5/6 del, ponovitev
12.35	Družina Addams, ponovitev 11/16 dela
13.05	Me je kdo iskal?, ponovitev
14.25	Porocila
14.30	Prizma
16.30	Televizija o tv
17.00	Sezamova ulica, 15. del ameriske nanizanke
18.00	Porocila
18.20	Santa Barbara, 422. del
19.05	Na začetku je bila beseda
19.30	Dnevnik 1
20.30	Morala bi umreti, ameriski barvni film (Stefanie Powers, Lloyd Bridges, Hunt Block in drugi)
22.00	V iskanju izgubljenega casa: Senjske zrtve
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2

13.45	TV koledar
13.55	Tenis, finale odprtega prvenstva Francije, Z, prenos
17.10	Cro pop rock, ponovitev
17.55	Končna rokometnega turnirja Alpe-Jadran, iz Umaga
19.30	Dnevnik 1
19.55	Atletika, Grand prix, prenos iz Seville
20.05	Crno-belo v barvah: V avtobusu, 39/51 del angleske humoristične nanizanke
20.05	Ella Fitzgerald

MTV Madžarska

08.10	Dobro jutro
08.20	Verski program za reformatorje
08.30	Za otroke, risanke, igra
12.00	TV-magister
13.30	XXL, zabavna glasba
14.10	Dve zenski v Texasu, serijski film
15.00	Udri po trebuhu, nova igra
15.30	Popoldne z Disneyem
17.50	Moja hiša, kultura bivanja
18.15	Barometer, politični sov
19.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Vecerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.40	Ishtar, ameriski film
23.40	Leteci cirkus Montya Pythona, angleška serija
00.10	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00
Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 Jezik naš vsakdanji; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radijska igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program - Glasba.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)
6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni val; 8.40 Kolar prireditve; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped Show; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne, vmes glasbene želje; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.40 Sport; 19.00 Večer na 2; 19.30 PRS (pop-rock-soder); 21.30 Azzurro; 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 90.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Nemška duhovna glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 V predvečer; 18.25 Hector Berlioz; 19.23 Polgra; 20.00 Plova dama; 22.30 Partiture; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvoritev, napoved programa, koledar; 6.30 Jutrarnji, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije;

9.00 Pesem tedna; 9.35 Bla bla radio; 11.30 Turistična poročila; 14.00 Okno v svet; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.20 Zamejska reportaža; 16.30 Int. music news; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Dajmo naši; 19.00 Dnevnik - prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Pozdrav, almanah; 6.20 Drobci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Pop-evka tedna; 9.00 Ulica velikih vrto; 9.35 Ugibajmo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 Narečna oddaja; 11.30 Kulturna srečanja; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Mladinska redakcija; 16.00 Mixage; 17.00 Hot hits; 18.45 Il sogno andalus; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Porocila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Slov. lahka glasba; 9.00 Bučanje himalajskih hudournikov (piše Rafko Dolhar); 9.20 Revival; 10.10 Koncert ljubljanskih madrigalistov; 11.30 Odprta knjiga: Vesele iz mojega dnevnika; 11.45 New Age; 12.00 Krajevne stvarnosti: Ta rozajanski glas, nato orkestri; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediski zvon; 15.00 Ciril Zlobec: Italijanska srečanja slovenskega pesnika; 15.20 Glasba za vse okuse; 16.00 Šaljivo - resno; 16.20 Glasba za vse okuse; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Letošnja srečanja glasbenih sol Primorske - Mladi koncertanti na Opčinah 2. aprila letos, 2. del; 18.00 Mala scena: Ob srebrni reki (izbor iz seljenjske proze); 18.35 Vabilo na ples; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah.

Radio Koroška

18.10-19.00 V živo iz Železne Kaple; Lovska maša v cerkvi Marjete v Trmju.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Awake on the Wildside: A-Z weekend; 11.00 The Big Picture, vodi Ray Cokes; 11.30 Yo; 13.30 First Look, vodi Kristiane Backer; 14.00 The Pulse with Swatch; 14.30 Video: A-Z Weekend; 18.00 The Big Picture; 19.00 Braun European Top 20; 21.30 Beavis and Butthead; 23.00 First Look; 23.30 Guns'n'Roses: Past, present and future; 00.00 Video; 01.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 Car 54, where are you?; 07.30 Rin Tin Tin; 08.00 Fun Factory; 14.00 Rich Man, poor Man; 15.00 Zoljubljen v carovnico; 16.00 Risanke; 19.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Nerešene skrivnosti, vodi Robert Stack; 22.00 Cops I; Cops II; 23.00 Ameriška rakoborba; 00.00 Entertainment Tonight

PRO 7

05.30 Serije, ponovitve; 08.20 Aleksander Veliki, ameriški zgodovinski film; 10.30 Brenda in moški, pon. am. filma; 13.40 Živali znanih ljudi, pon.; 13.50 V kraljestvu divjih živali, pon.;

NOVICE

Protest Brega zavmili

Deželna nogometna zveza je zavrnila protest Brega in njegovo zahtevo, da se tekma zadnjega kola 2. amaterske lige, z dne 9. 5. 1993, med Villessom in Bregom registrira v korist Brega brez borbe, ker naj bi za Villess nastopilo 5 nogometašev, ki naj bi nastopali tudi v prvenstvu »Amatori«, kar po pravilih ni dovoljeno. Po pregledu dokumentacije je deželna nogometna zveza ugotovila, da nepravilnosti ni bilo in je zato protest Brega zavrnila.

24 ur odbojke v Ljubljani

Sportno društvo Tabor iz Ljubljane je minuli konec tedna organiziralo odbojarsko manifestacijo 24 ur odbojke na Taboru. Odbojkarji in odbojkarice so bili razdeljeni v dve ekipe, sestavljeni iz starih podelip. Modri in beli so začeli maratonsko tekmo ob 19. uri, ko sta stopili na igrišče moski. Zenska reprezentanca ZSSDI je odigrala dva turnusa: prvega za ekipo belih, drugega pa za modre. Maratonski tekmi, ki se je končala z izidom 803:790 za modre, je sledil družabni večer. Za reprezentanco ZSSDI so igrala Alenka Sosić, Erika Brisco, Katja Fabrizi, Irina Pertot, Martina Ukmar (vse Sloga); Elena Maver, Aleksandra Azman, Katja Vodopivec (vse Bor); Tanja Masten, Karmen Brumat (obe Sokol) in Rafiaella Zavaddal (Sovodnje, trener De Walderstein). (Sain)

DOMAČI ŠPORT
Danes

Sobota, 5. junija 1993
ODBOJKA
MEMORIAL BRESSAN
18.00 v Cervinjanu, Ul. Turisella (polfinale tekme): Volley club Monfalcone - Sagrado; sledi Bor Friulexport - Cervignano
NAMIZNI TENIS
DRŽAVNO CLANSKO PRVENSTVO
9.00 v Campoligure: nastopa tudi Kras
NOGOMET
TURNIR ZA NAJMLAJŠE
20.45 v Fiumicellu: San canzian - Primorje
KOSARKA
PROPAGANDA
16.00, Ul. Caravaggio: Fiamma - Kontovel
TENIS
ITALIJANSKI POKAL - MOSKI
9.00 NA PADRICAH: Gaja - TC San Piero
UNDER 16
15.00 na Padricah: Gaja - TC.San Vito

Jutri

Nedelja, 6. junija 1993
NAMIZNI TENIS
DRŽAVNO CLANSKO PRVENSTVO
9.00 v Campoligure: nastopa tudi Kras
ODBOJKA
MEMORIAL BRESSAN
18.00 v Cervinjanu, Ul. Turisella: finalne tekme (nastopa tudi Bor Friulexport)
NOGOMET
NAJMLAJŠI - MEDPOKRAJINSKA FAZA
10.30 v Mossi: Mossa - Primorje
TENIS
ITALIJANSKI POKAL - ZIENSKE
15.00 v Tržiču: ST Monfalcone - Gaja

Obvestila

FC PRIMORJE
sklicuje v sredo, 9. junija 1993, 30. redni občni zbor. Prvic ob 20. uri in drugič ob 21. uri. Kot točke: poročila, diskusija in razno.

MLADINSKI ODSEK SPDT
priredi v nedeljo, 20. t.m. izlet v Bovec s spustom z gumijastimi colni po reki Soci. Informacije in prijave pri Jasmin Rudez tel. 572585 do 9. t.m.

SZ JADRAN IN KOSARKARSKA SEKCIJA
SD POLET
organizirata kosarkarski kamp '93 za letnike 1980 in mlajše od ponedeljka 21. do sobote, 26. junija 1993. Kamp se bo odvijal na dvorišču Prosvetnega doma na Opcinah od 9. do 17. ure. Na razpolago bodo tudi kombiji Bora in Jadrana. Za vse informacije na sedežu SZ Jadrana in SD Polet v Prosvetnem domu na Opcinah, ul. Ricreatorio 1, od ponedeljka do petka od 10.30 do 12.30 tel 040/213403.

SD KONTOVEL - KOSARKARSKA SEKCIJA
prireja kosarkarski tečaj za začetnike in minikosarkarje letnikov od 1980 do 1987. Tečaj bo od ponedeljka, 7. junija do petka, 18. junija na igrišču na prostem na Kontovelu. URNIK: 17.00 - 17.45 (letnik 1986/87), 17.45 - 18.45 (84/85), 18.45 - 19.45 (80/81/82/83)

SD POLET
organizira drugi teden v juniju TECAJ KOTALKANJA ZA OTROKE. Podrobnejše informacije na tel. st. 211758 po 18. uri in tel. 213420.

JK CUPA
obvesca, da je v teku vpisovanje v jadrnalne tečaje za optimiste za otroke od 8. do 14. leta starosti. Tečaji bodo v naslednjih izmenah: od 21.6 do 2.7., od 5.7 do 16.7. ter od 19.7 do 30.7. Vpisovanje na sedežu društva ob sobotah od 16. do 18. ure, tel. st. 299858.

SK DEVIN
sklicuje v torek, 8. t.m., ob 21. uri sestanek s člani smučarskega odseka. Zazelenja prisotnost, obvezna za atlete smučarske selekcije ZSSDI-INDULES. Dnevni red: poletne priprave, zimsko smučanje, razno.

SZ GAJA
organizira brezplačni teniski tečaj za otroke od 6. do 11. leta starosti. Tečaj vsebuje 6 lekcij od 7. do 18. junija. Podrobnejše informacije na sedežu društva od 17. do 19. ure - tel. 226115.

PLAVALNI KLUB BOR
organizira od 4. do 12. septembra poletne priprave v Cerkvenem pri Idriji za clane tekmovalnih skupin. Prijave sprejema Andreina v bazenu pri Alturi ob urah vadbe ali po telefonu na st. 51377 najkasneje do 15.6.

NAMIZNI TENIS / DRŽAVNO ČLANSKO PRVENSTVO

Posegovi bron
v 3. kategoriji

Danes boji drugokategornikov

V Campoligure je sedem Krasovih predstavnikov in predstavnic Bora zaposlenih na članskem državnem prvenstvu, ki bo trajalo do jutri. Iz slovenskega namiznoteniškega tabora so že začele prihajati razveseljive novice. V tretji kategoriji je varovanka trenerja Filipasa Lara Posega (Bor Cunja R.E., na sliki) segla po prvi medalji. Osvojila je bron, potem ko je z 2:1 v trdem boju premagala nova državna prvakinja Marina Conciauro, ki prihaja s Sicilije. Podprvakinja med tretjekategornica-

mi je postala Simona Andreoni iz Lombardije. Z njo se je srečala v polfinalu Balbonijeva, ki je pred tem premagala Krasovo igralko Vanjo Milic. S tem se je Vanja uvrstila med prvih osem najboljših tretjekategornic, kar je seveda za mlado Krasovko, katere starostna skupina so deklice (Vanja Milic je aktualna državna podprvakinja v tej kategoriji), svojeversten uspeh.

Nasploh predstavlja letosnja razvrstitev na vrhu tretje zenske kategorije popoln preobrat, saj ni sledu o lanskim igralkah, ki so jih na-

domestile sveže. Z visokima uvrstitvama v tretji kategoriji sta si obe slovenski predstavnici zagotovili nadaljnji nastop v drugi državni kategoriji. V igri dvojic sta Lara in Vanja napredovali do drugega kola. Z 20:22 v drugem nizu ju je zadržala dvojica iz Novare Canilo-Manoni, ki je, kot se spominjamo, na mladinskem prvenstvu premagala Krasovo dvojico Bersan-Monika Radović. Narasčajnica Erika Radović se je med posameznicami v tretji kategoriji prebila med 32 igralke.

V predkvalifikacijski skupini je bila druga. Pravico nastopa na članskem državnem prvenstvu v tretji kategoriji si je zagotovila tudi Katja Milic, vendar je zaradi boleznih morala ostati doma. Z Eriko naj bi sestavljali zensko dvojico s Fredianijem (Rangers) pa mešani par. Seveda se bo temperatura v Campoligure dvignila do vrelišča danes dopoldne, ko bodo nastopili drugokategorniki. Nadejamo se, da je bilo prvo osvojeno odličje Lare Posega uvertura v nove podvige slovenskega tabora.

J.J.

JADRANJE / NA LETOŠNJI REGATI TRST - BRION

Na startu letos
kar 31 jadmnic

Točno ob 20. uri je včeraj izpred sedeza Trzaskega pomorskega kluba Sirena v Barkovljah startala že 8. tradicionalna regata Trst-Brioni, ki jo skupaj organizirata TPK Sirena in Jadranski klub Vega iz Pulja.

Letosnje regate se je udeležilo rekordnih 31 jadmnic, ki predstavljajo 15 društev. Ob dokaj lepem vremenu, toda tudi ob sibkem vetru so udeleženci, kot so dejali prisotni, poskrbeli za na oko zares lep start (na sliki Foto Krizmančič/KROMA).

In kot so napovedali izvedenci, bi morala prva posadka te regate prijadrti do Fazanskega kanala, kjer bo cilje v današnjih zgodnjih dopoldanskih urah, jutri pa se bodo udeleženci pomerili se na regati okoli Brionskega otoka.

KK BOR / REDNI OBČNI ZBOR

Zelo uspešna, razvejana in
pestra sezona Borovih ekip

Kljub velikim težavam zaradi pomanjkanja telovadnic

BRANKO LAKOVIC

Pred samim začetkom občnega zbora KK Bor so nas Borovi odborniki pospremili v t.i. telovadnico, ali bolje »balon« na »1. maju«, da bi se seznanili z dejanskim (razpadajočim) stanjem tega vadbene objekta.

Kot slovenskega canikarja (in bivšega Borovega delavca) mi je bilo dejansko neugodno (bolje rečeno kar sram), ko sem gledal zakrpan (z zebliji) in nacet pod, razbite luči, raztrgane panoje razpadajočega »balona«, v katerem dnevno trenira tudi po sto naših otrok, mladih sportnikov. Da je naša družba dejansko pustila na cedilu društvo, ki ima v središču mesta nenadomestljivo naradnostno in vzgojno vlogo, človek dejansko ostane brez besed.

Zaceli smo svoje poročilo o rednem občnem zboru Kosarkarskega kluba Bor z (ne) vadenim prostorom na »1. maju«, saj je bil leta nato glavni predmet vseh diskusij in poročil občnega zbora.

V svojem poročilu je predsednik Marino Azman dejal, da je pravkar končana sportna sezona potrdila, da ima KK Bor trdno osnovo, saj sodi po pomembnosti skupno s Cicibono kot eno najbolj organiziranih društev na Trzaskem. To pa je zasluga vseh odbornikov, ki so pridno in nesebično delali. Veliko vrzel pa je zapustil Boris Debeljuh, ki ga je strla težka bolezen, ostal pa bo pri društvu v nepozabnem spominu.

Z osamosvojitvijo je bil klub pred novimi obveznostmi in zato se je moral se bolj organizirati. Cilj našega delovanja je kako-

Z rednega občnega zbora KK Bor na stadionu »1.maj«. (Foto Krizmančič KROMA)

vostna uveljavitev v mestnem okolju od minibuske do mladinskih ekip. Odbor namreč posveča največ časa mladinski dejavnosti. Tako politika, ki je bolj družbenega kot tekmovalnega značaja, je danes eden najboljših činiteljev za združevanje slovenskih otrok v mestu,« je nadaljeval Azman.

Skupina skoraj 60 minikosarkarjev pa je »živ dokaz«, da se pri Boru dobro dela z najmlajšimi. To pa je v glavnem zasluha Dorčeve Okretica, Tamare Vecchiet ter Stojana in Watlerja Corbattija, ki so z veliko požrtvovalnostjo in doslednim delom uspeli zbrati v Borove vrste tolikšno število otrok. Tudi na mladinskem področju je KK Bor dosegel dobre rezultate in predvsem med narasčajniki, kjer se je se kako poznala Kreciceva roka. Članska ekipa je pod vodstvom Fabia Sancina v D ligi dosegla nenadejan rezultat.

Klub je dosegel vse te

rezultate, ki bi bili v ponos marsikateremu društvu in do mladinskih ekip. Odbor namreč posveča največ časa mladinski dejavnosti. Tako politika, ki je bolj družbenega kot tekmovalnega značaja, je danes eden najboljših činiteljev za združevanje slovenskih otrok v mestu,« je nadaljeval Azman.

Azman se je nato zahvalil sponzorju Veloxu in Radenski za finančno podporo, kot tudi Finjadrani, ki je kril mladinsko dejavnost in ob koncu omenil tudi plodno sodelovanje z Jadranom.

Tajnik Vanja Jogan je v svojem poročilu izčrpno analiziral pestro in razvejano dejavnost KK Bor, ki šteje kar 135 članov. Sekcija minibuske steje 50 otrok, ki so razdeljeni v tri starostne kategorije. Na mladinskem področju je Bor nastopal v narasčajniškem, kadetskem in mladinskem ter v prvenstvu propaganda. Člani so zelo uspešno igrali v D ligi. Cicibona pa je nastopila v

30-letnica
SZ Dom:
začele
so se
proslaveV ponedeljek
košarkarski turnir

S sinocnjo telovadno akademijo so se pricele proslave ob 30-letnici SZ Dom.

Od ponedeljka do sobote pa bo v okviru teh proslav zanimiv košarkarski turnir, na katerem bodo nastopile (razen Ciemme) vse goriske košarkarske ekipe, ki so razdeljene v dve skupini.

SKUPINA A: Ardita, Dom in Primis. SKUPINA B: Arte, Petrolifera in Senators.

SPORED
Ponedeljek, 7.6.: 19.30 Dom - Ardita; 21.00 Petrolifera - Senators. Torek, 8.6.: 19.30 Ardita - Primis; 21.00 Arte - Senators. Sreda, 9.6.: 19.30 Dom - Primis; 21.00 Arte - Petrolifera. Petek, 11.6.: 19.30 polfinalni tekmi. Sobota, 12.6.: 18.00 finale za 3. mesto; 20.00 finale za 1. mesto.

Vse tekme bodo v Kulturnem domu v Gorici.

Košarkarski turnir bo le začetek praznovanja, ki se bodo nadaljevala jeseni z drugimi turnirji v ostalih sportnih panogah in s slavnostnim večerom.

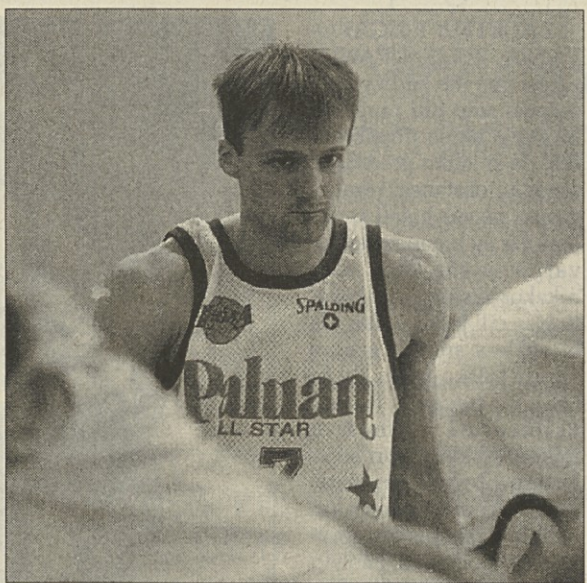
KOŠARKA / KVALIFIKACIJE ZA EVROPSKO PRVENSTVO

Z uspehom proti BiH Slovenija kvalificirana

JURE ZORCIC IZ WROCLAWA

WROCLAW - Kapetan slovenske košarkarske reprezentance Jure Zdovc je mirno sedel poleg selektorja mostva Janeza Drvarica in le s pogledi spremljal zivahen pogovor med vodstvom reprezentance, igralci in novinarji. V cetrtek zvečer je nasa »delegacija« po prepriljivi popoldanski zmagi proti Estoniji na svecano vecerjo povabila tudi vseh pet novinarjev, ki s turnirja na Poljskem porocamo za slovenske medije. V prijetnem razpolozju smo vsi skupaj docakali tisto, kar smo tiho morda pričakovali že prej: neuradno druženje in »odpiranje« kart. Pred odhodom iz hotela Polonia nam je resni Janez Drvaric prijavil, da bi bilo najbolje, če bi v restavraciji govorili le o tekni z BiH in da igralcev ne bi »mesali« z drugimi ekipami, igralci, sodniki ali sploh cem drugim. Medtem je 27-letni Konjican pocasi vstal izza mize, selektor ga je ob tistem odhodu le s pogledom premeril od nog do glave in jasno pokazal, kaj si misli o najboljšem slovenskem kosarkarju. Zdovc se je k mizi vrnil se enkrat, do konca pojedel in se nato dokončno poslovil. Janez Drvaric pa je ob 23.15 mladega reprezentanta Marka Tuska »vzel« kar s seboj, saj so morali biti igralci pred včerajšnjo tekmo v sobah ob pol dva-

najstih. Peter Vilfan pa je še nekaj časa bolj ali manj duhovito pripovedoval svoje nove in stare sale. Jure Zdovc in Janez Drvaric sta pravzaprav s popolnoma istega »delavnega planeta«, oba sta prava marljiva profesionalca. Prvega strahovito cenijo in takorekoč opevajo tudi v Wroclawu, saj je letos v Atenah kot član Limogesa z osvojitvijo naslova evropskega prvaka le potrdil svojo vrednost, zdaj pa popolnoma upravičuje svojo misionarsko vlogo v reprezentanci in slovenski kosarki. Janez Drvaric predvsem na Poljskem dokazuje, da je zelo vešč dela z reprezentanco. Njegova hotelska soba je kot kosarkarska dvorana, včasih pa se tudi zgodi, da na turistično razglednico namesto pozdravov domov pomotoma napiše kar taktiko za tekmo proti naslednjemu nasprotniku. Drvaric se je svojega dela lotil zelo resno, zato tudi ob malo bolj sproščenih trenutkih vedno pokaže, da bo do konca turnirja na takšni ravni, ki si jo je zacrtal pred odhodom. »Tezko bi vodil hrvasko reprezentanco, v kateri je nekaj vrhunskih igralcev in toliko različnih interesov, da ne bi mogel razmisljati niti o enem,« je nazadnje dejal Janez Drvaric in se hkrati zelo zanimal, kako v Wroclawu trenira hrvaska ekipa.

Jure Zdovc najboljši proti BiH (Foto T. Lombard / TRIO)

Danko Cvetičanin, kosarkar madridskega Estudiantesa in najboljši sesti igralec španskega prvenstva, je pred odhodom na včerajšnji dopoldanski trening v pogovoru z novinarji dejal, da Slovenija na tem turnirju igra najbolj organizirano in najkolektivnejšo kosarko. Hrvaska pa je kljub temu razred zase. Vsi skupaj smo v družbi Mirka Novosela, Ace Petrovića in Giuseppeja Gergie čakali na Dražena Petrovića, ki bi moral točno ob 10. uri »sestopiti« iz svoje sobe na dogovorjeni pogovor z novinarji, vendar ga ni bilo. Na telefonske pozive na njegovo sobno številko pa je odgovoril s tem, da je preprosto odložil slusalko. Brat Ale-

ksander kljub prošnjam niti po naključju ni pomislil na to, da bi Dražena priključal s trkanjem na vrata.

BiH - Slovenija 78:91 (47:51)

WROCLAW - Dvorana Ludowa, gledalcev 200, sodnika Virovnik (Izrael) in Brazauskas (Litva).

BiH: Firić 6 (4:4), Primorac 16, Avdić 21 (4:5) Mutapčić 11 (3:4), Bilalović 24 (5:6).

SLOVENIJA: Horvat 17 (2:3), Daneu 2, Zdovc 32 (4:4), Alibegović 19 (4:4), Gorenc 7 (0:1), Kotnik 10 (2:2), Djurišić 4.

Peta tekma - peta zmagava, vendar tokrat precej težje kot v prvih štirih nastopih. Zelo dobri kosarkarji BiH so bili več kot dostojen nasprotnik, vendar so

zaradi slabše pripravljenosti in nepopolne ekipe v finalu razumljivo popustili. Tekma je bila večinoma izenačena, pri Sloveniji pa je bil prepriljivo najboljši kapetan Jure Zdovc, ki je takorekoč 40 minut igral brezhibno. Dosegel je 32 točk, proste mete metal 4/4, za dve točki metal 5/6 (83 odstotkov) in za tri točke 6/11 (54 odstotkov). V drugem polcasu je zadel štiri trojke zaporedoma, Horvat dve, in tekma je bila odločena. Danes ob 18.30 bo Slovenija igrala s Poljsko, ki je objektivno precej slabša ekipa, tako da bi morali nase tudi drugi del kvalifikacij končati brez poraza.

Rezultat zadnje tekme v skupini E: Hrvaska - Latvija 113:79 (54:31).

Včerajšnji rezultati: BiH - Slovenija 78:91 (47:51), Latvija - Ukrajina 78:75 (42:40), Estonija - Poljska 106:90 (50:36), Belorusija - Hrvaska (večerna tekma).

Današnji spored: Belorusija - Latvija, Estonija - BiH, Poljska - Slovenija (18.30), Hrvaska - Ukrajina.

Zadnja vest

Včeraj zvečer je reprezentanca Estonije premagala domačo Poljsko s 106:90 (50:36), ta rezultat pa je Slovenija že popeljal na EP v Nemčijo, ne glede na izid današnje tekme proti Poljski.

FINALE STANLEYEVEGA POKALA

Po podaljških Montreal boljši od »kraljev«

Desjardins trikrat strelec

MONTREAL - V drugi tekmi finala v tekmovalju za Stanleyev pokal so Montreal Canadiens po podaljških premagali Los Angeles Kings s 3:2 in tako izid v zmagah izenačili na 1:1.

Tokrat je v vrstah Montreala blestel Desjardins, ki je bil strelec vseh treh zadetkov. Prvi gol je dosegel tik pred koncem prve tretjine, na 1:1 je izenačil Taylor, sele na polovici tretje tretjine pa je Los Angeles z golom Conacherja prešel v vodstvo. Vse je kazalo na drugo zaporedno zmago Los Angelesa. Minuto in 45 sekund pred koncem tekme pa je trener Montreala Jacques Demers od sodnika zahteval dveminutno kazen za igralca Los Angelesa Martyja McSorleya. Razlog za to drzno potezo je bila njegova nepravilno ukrivljena palica. Demers je očitno dobro vedel, v kaj se spušča, saj bi v primeru, če sodnik njegovega priziva ne bi upošteval, dveminutno kazen dobilo njegovo vodstvo. McSorley je moral na klop, Demers pa je vratarja nadomestil s šestim igralcem in tako dobil prednost dveh mož na ledu. Montreal je s strelom Desjardinsa po vsega 32 sekundah izid izenačil in izsilil podaljšek. Tokrat so bili v podaljšku srečnejši domačini in že v prvi minuti dosegli zmagoviti gol, strelec pa je bil spet Desjardins. Montreal je na tej tekmi igral precej bolj napadalno, kar dokazuje tudi razmerje v streljih. Los Angeles je streljal le 24-krat, Montreal pa je na vrata »Kraljev« usmeril kar 41 strel.

Po tekmi trener Los Angeles Kings Barry Melrose ni hotel komentirati Demersove pritožbe čez palico McSorleya, čeprav so nekateri prepricani, da je Demers »obremenilni dokaz« dobil, ko je obiskal garderobo Los Angelesa. Melrose je se povedal, da je igranje z nepravilno ukrivljeno palico pac kazen, za katero je odgovoren on, saj ni preveril palic svojih igralcev. Na drugi strani pa Demers noče povedati, kako je izvedel za nepravilno palico. Povedal je, da je imel McSorley na sumu, vendar je moral čakati na pravi trenutek, in da se bo se naprej posluževal vseh pravil, ki lahko koristijo njegovemu vodstvu. Za opozorilo je dodal, da se eden izmed »Kraljev« igra z nepravilno ukrivljeno palico. Nesrečni McSorley, ki se je odločil palico pokloniti Demersu, pri tem pravi, da je veliko podobnih primerov na obeh straneh. Vsekakor lahko lov na prepovedane palice dodobra zaznamuje prihodnje srečanje, ki bo danes v Los Angelesu. (M. J.)

NOVICE

Powell napoveduje skok prek devet metrov

ALCORCON - Svetovni rekorder v skoku v daljavo Mike Powell je po mednarodnem atletskem mitingu v Alcorconu blizu Madrida izjavil, da bi že letos utegnil izboljšati doslej najboljšo znamko na svetu. American je v ostrem dvoboju z mladim Kubancem Ivanom Pedroso skočil 850 cm, kar je najboljši letosnji rezultat na svetu. Doslej je bil ta 849 cm, kolikor je prejšnji mesec v Havani skočil prav Pedroso. Kubanec je v cetrtek dosegel 841 cm. »Zadovoljen sem z današnjim rezultatom, toda enkrat pozneje bom skočil tudi devet metrov, 914 cm pa bi bil popoln skok,« je po zmagi v Spaniji dejal svetovni prvak in rekorder z 895 cm. American je še dodal, da se mu zdi najprimernejši čas za doseglo rekorda konec julija in začetek avgusta, ko se bo z največjo intenzivnostjo pripravljal na svetovno prvenstvo v Stuttgartu. Rezultati: moški - 100 m: 1. Imoh (Nig) 10.29, 2. O. Ezinwa (Nig) 10.34, 3. Burkart (Svi) 10.47; 1500 m: 1. Silva (Por) 3:42.85, 2. Aboallah (Mar) 3:42.98, 3. Venuste (Bur) 3:43.32; 400 m ovire: 1. Matete (Zam) 49.60, 2. Dia Ba (Sen) 50.52, 3. Pitillas (Spa) 50.86; 110 m ovire: 1. Tong (Kit) 13.62, 2. Dees (ZDA) 13.70, 3. Siskin (Rus) 13.71; daljava: 1. Powell (ZDA) 850, 2. Pedroso (Kub) 841, 3. Bagriyanov (Rus) 799; ženske - 200 m: 1. Malcugina (Rus) 22.45, 2. Tarnopolskaja (Ukr) 22.83, 3. Guidry (ZDA) 22.98; visina: 1. Kostadinova (Bolg) 196, 2. Babakova (Rus) 196, 3. Henry (ZDA) 189. (Reuter)

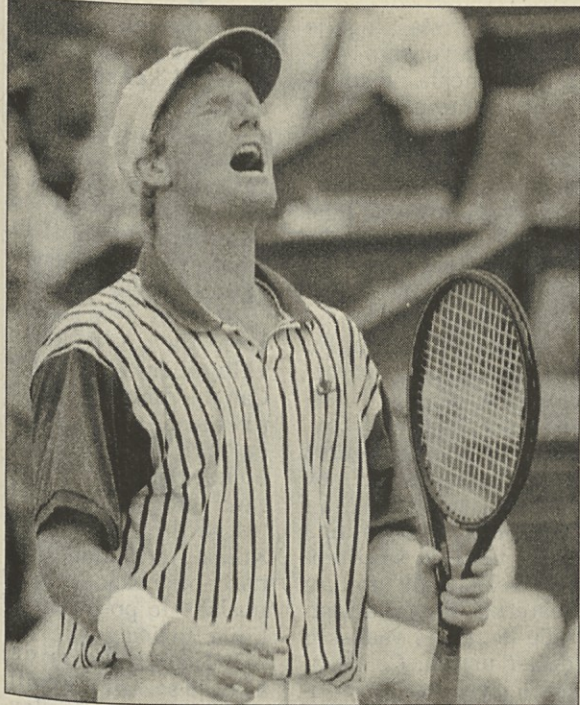
Zmaga Andersenu, Puš osemnajsti

MILTON KEYNES - V peti etapi kolesarske dirke Milk Race po Veliki Britaniji od Cambridgea do Milton Keynesa, dolgi 126 kilometrov, je zmagal Danec Christian Andersen pred Nizozemcem Martinom van Steenom in Britancem Simeonom Hemsallom. Najboljši slovenski kolesar je bil Gregor Puš, ki je zasedel 18. mesto. Drugi nasi so se uvrstili takole: 43. Milan Erzen, 48. Andrej Gimpelj (vsi s časom zmagovalca), 73. Bogdan Ravbar, 74. Igor Turk (oba +53 sekund), 96. Bogdan Fink (+3:51). Kolesarji so ves čas vozili strnjeno, tako da je bila etapa odločena v ciljem sprintu. Tik pred ciljem je prislo do skupinskega padca, v katerem je bil udeležen tudi Bogdan Ravbar, a se na srečo ni poskodoval. Smolo je imel tudi Bogdan Fink, ki mu je le malo pred ciljem pocila guma. Vrstni red po 5 etapah: 1. Lillywhite (VB) 17:40.14, 2. Randal (NZ) +29 sekund, 3. Marcussen (Dan) +33, 4. Smith (VB) +41, 5. Siemens (Nor) +43, ... 16. Erzen +1:35, 49. Puš +5:34, 69. Turk +7:04, 84. Fink +9:26, 91. Gimpelj +14:23, 94. Ravbar (vsi Slo) +31:01. (STA)

TENIS / V MOŠKEM FINALU ROLAND GARROSA

Courier - Bruguera

Za Španca je to prva uvrstitev v finale enega od turnirjev za Veliki slam - Danes ženski finale Graf - Fernandez

JAKA LUCU IZ PARIZA

PARIZ - Jim Courier (na sliki AP) je včeraj v polfinalnem dvoboju premagal Nizozemca Richarda Krajicka in dosegel dvajseto zaporedno zmago na turnirju Roland Garros, trinajsto zaporedno zmago na turnirjih Grand Slam in dvanajsto zaporedno zmago na pesčenih igriščih letos, od turnirja v Rimu pred tremi tedni. Krajicek je serviral destasov (Courier nobenega), napravil je tri dvojne napake (Courier pet), a je kljub temu sedemkrat izgubil servis (Courier dvakrat) in na svoj servis osvojil 12 točk manj kot Courier na svojega. Ključ zmage je bil kot vedno, kadar se spopadeta igralec servisa in mreže ter igralec osnovne crte,

»return«. In Courier je »returniral« odlično. »Zares je bil agresiven pri vračanju mojih servisov. Zelo redko sem lahko pritiskal na njegov »backhand«. Kadar koli pa je Jim s forehandom vodil igro, sem bil brez možnosti. Jim je prav gotovo eden najboljših »returnerjev« na svetu,« je po dvoboju razlagal Krajicek. Courier je imel med igro en sam cilj: »Vrniti Richardov servis, vrniti ga na vsak način, dobro ali slabo. Nisem meril v njegovo telo, ampak v igrišče.«

Jim Courier je resen profesionalce, skoraj preveč resen, ki na igrišču zelo redko pokaže čustva. Toda ko je pri rezultatu 5:5 in 40:0 v tretjem nizu zadel

prvi servis, je komaj izmahnul, ko mu je zoga zese svignila mimo nog. Jimov in takojšen splošni »uf« je veljal »forehand returnu« Richarda Krajicka, ki je bil celo po Courierjevem mnenju »najmočnejši udarec v zgodovini tenisa«. Big Jim se je v znak spoštovanja priklonil nasprotniku in ze cez slabo uro »zatolkel« zgodb željne novinarje: »Finale je kot vsak dvoboj. Clovek si zvečer navije uro, jutraj se zbudi in odide na delo. Jaz bom v nedeljo pac odšel na finale turnirja Grand Slam. Vsec mi je, da je turnirja konec in mi ni treba ze posedati naokrog in cakati na dvoboj.« Jim Courier ni in nikoli ne bo ponudil senzacij in custev. Vztraja pri svojem in se ne da motiti, toda zmag na največjih turnirjih je vsako leto vec.

Ziveti in obstati na moskih teniskih turnirjih je naporna stvar. V Parizu se toliko bolj, ker pocasni rdeci pesek ne dovoljuje hitrih zmag. Za desetega nosilca Spanca Sergija Brugueru prvič letos ne velja, saj je s petimi nasprotniki na poti v polfinale opravil v osmih urah in 51 minutah in jim ljubeznivo razdelil štiri kravate (niz brez izgubljenih igr). Tudi do Andreja Medvedeva, nasprotnika v polfinalu, je bil zelo prijazen. Na igrišču ga je zadržal le 90 minut in mu je ze v prvem nizu privezal kravato. Spet je igral kot v transu, napravil je samo neverjetnih devet napak (Medvedev 47) in se prvič v

življenju uvrstil v finale turnirjev Grand Slam. Marsikdo je iz Medvedeva hotel izvleci izjavo, da je igral slabo, toda Andrej je ostal korekten: »Sergi je odigral popoln dvoboj. Njegovemu ritmu nisem mogel slediti. Izgubil sem koordinacijo, forehand, backhand, vse. Predstavljajte si, da bi vam zdaj govoril najhitreje kot zmorem in brez pocitka. Naredili bi vec napak, ogromno napak. Prav to se je danes dogajalo meni. Za zmago bi moral neubranljivo zabiti ogromno zog. Prevec, ljudje, prevec.« O nedeljskem zmagovalcu ni bil prepričan, odbrzal je svoj slog: »Svetoval bi vam, da si ogledate dvoboje. Zmagal bo Jim Courier ali Sergi Bruguera. Bodite prepričani, da Peeta Sampras ne bo zmagal.« 18-letni mladenič, ki je pred dvema letoma v Parizu osvojil mladinski turnir in katerega nasmeš po novinarji L'Equipa opisali kot del-finskega, je bil velik tudi v porazu. Stefan Edberg je prepričan, da bo Medvedev zelo kmalu uvrščen med najboljših pet tenisacev na svetu in pri tem mnenju ni osamljen.

Danes bo na Roland Garrosu ženski finale med Grafovo in Fernandezovo, Nemka pa v medsebojnih dvobojih vodi z 10:0.

IZIDA VCERAJSNJEGA POLFINALA: Courier (ZDA/2) - Krajicek (Niz/12) 6:1, 6:7, 7:5, 6:2, Bruguera (Spa/10) - Medvedev (Ukr/11) 6:0, 6:4, 6:2.

KOLESARSTVO / DIRKA PO ITALIJI

Konišev drugič Leali še vodi

Valter Bonča vozil zelo dobro in zmanjšal zaostanek za prvim

ASIAGO - Bruno Leali je kljub temu, da je v zadnjih kilometrih etape precej popustil (bil je 29., zaostanek 0'44") ostaja v roza majici, z enako prednostjo, pred Indurainom. V zadnjih kilometrih je ruski šampion Dimitrij Konišev pospešil ter se prebil v vodilno skupino, po 400 m dolgem sprintu pa je izšel kot zmagovalec (drugič na letošnjem Giru) v boju z Fondriestom. Zaino in Chiocciolijem, ki je bil kljub hudi krizi na polovici etape zbral moči in prispel v cilj med prvimi. Izmed favoritov je v zadnjih 8 kilometrih nepričakovano popustil Chiappucci, ki je bil do tedaj skupaj z De Las Cuevasom v vodstvu in zaostal za 44 sekund. Uspeh ekipe Jolly Componibili, (za katero vozi Konišev) je včeraj z odlično voznjo dopolnil Valter Bonča, ki je prikolesaril v cilj v drugi skupini sedmih kolesarjev ter z minimalnim zaostankom 28 sekund zasedel zelo dobro 25. mesto.

Vrstni red 12 etape

1. Konišev (Rus), ki je 239 km od Dozze do Asiago prevozil v 6 urah 25 minutah in 9 sekundah, s povprečno hitrostjo 37,231 km na uro; 2. Fondriest, 3. Zaina, 4. Chioccioli, 5. Gelfi (vsi Ita) isti čas, 6. Pulnikov (Ukr) +28, 7. Furlan (Ita), 8. Brochard (Fra), 9. Pantani (Ita), 10. Bordonali (Ita),...25. Bonca (Slo) isti čas.

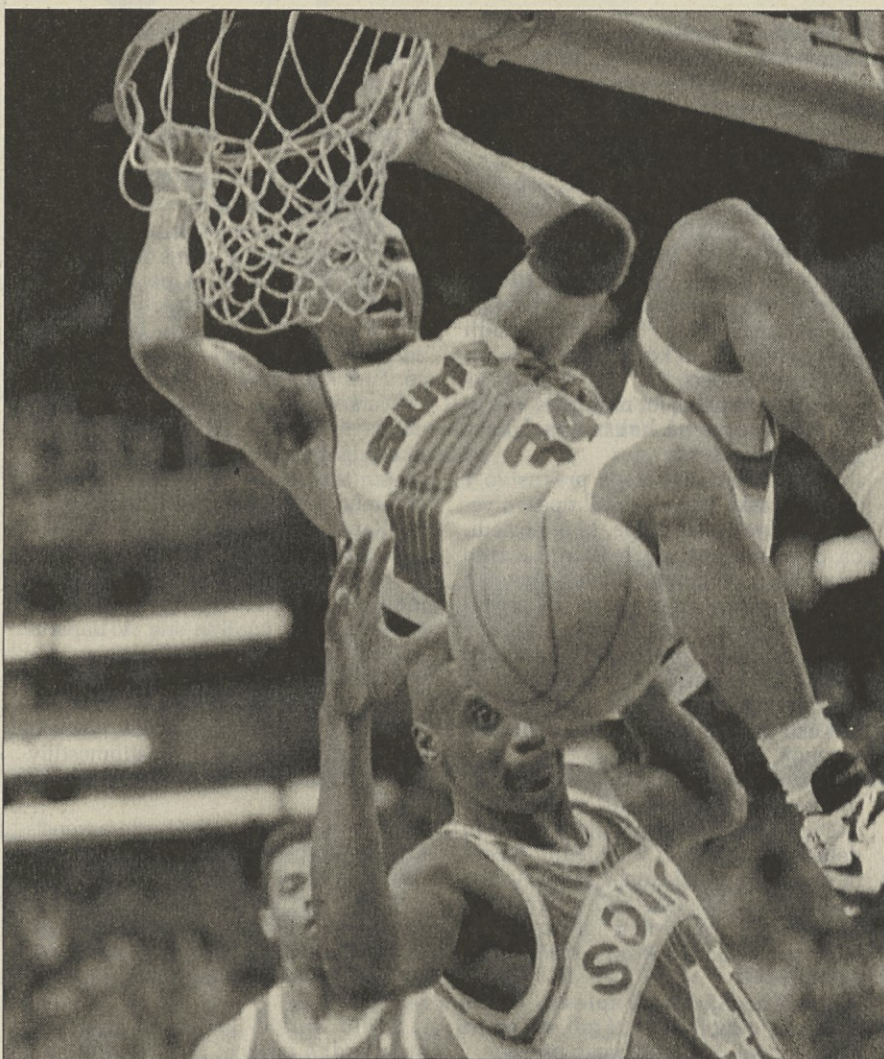
Skupni vrstni red

1. Leali (Ita) 53:03'50 (skupaj je doslej prevozil 2037 km s povprečno hitrostjo 38,388 km na uro), 2. Indurain (Spa) +6, 3. Fondriest (Ita) +15, 4. Argentin (Ita) +19, 5. Ugrumov (Lat) +22, 6. Gelfi (Ita) +42, 7. De Las Cuevas (Fra) +128, 8. Chiappucci (Ita) +1'29, 9. Chioccioli (Ita) +1'31, 10. Furlan (Ita) +1'35,...29. Bonca (Slo) +6'44.

Po slabem dnevu v cetrtek, ko Bonci ni slo prav ničesar po načrtu, je včeraj vozil kot pre-rojen. Zadnji del etape je bil v vzponu in ta prvi zahtevnejši gorski del je Bonča prevozil v skupini vodilnih. »To mi daje nove moči pred nadaljevanjem. V začetku je pobegnil Rodrigues, ki si je nabral ze 5 minut prednosti in porabili smo precej moči, preden smo ga ujeli. Favoriti pa so danes bolj pazili drug na drugega. Zelo dobro smo vozili tudi ekipno in se trudili omogočiti Koniševu dober izhodiščni položaj v finalu. Res sem zelo zadovoljen in mirno čakam na jutrišnji (danes op. ur.) zahteven vzpon proti Corvari, kjer bom pokusil, če bo priloznost, v ravninskem delu tudi sam pobegniti« je zadovoljno pripovedoval Valter Bonča. Za njim sta zaostala tudi Chiappucci in Indurain. V skupni razvrstitvi je narpedoval kar za deset mest in je 29., skupni zaostanek pa je zmanjšal na 6'44".

Seattle spet izničil prednost Phoenixa

V odločilni tekmi predviden ogorčen boj

Atraktivno zabijanje Charlesa Barkleyja na predzadnji tekmi s Seattlem (AP)

PHOENIX - Phoenix Suns niso izkoristili prvega »match point« za vstop v finale končnice NBA. V Seattleu so domači kosarkarji suvereno premagali nasprotnike iz Arizone s končnim izidom 118:102 in tako spet izenačili stanje v zmagah na 3:3, pred sedmo in odločilno tekmo na igrišču Phoenixa, ki si je prednost domačega igrišča na vseh odločilnih tekmah končnice pri-

gral s prvim mestom v kvalifikacijskem delu prvenstva (tekmo bo TMC neposredno prenašal v noči z nedelje na ponedeljek ob 1.00 jutraj). Obeta se seveda izredno zanimiva in napeta tekma, v rahli prednosti pa so domači kosarkarji.

Na drugi strani ZDA so ponocni odigrali sesto tekmo, Chicago pa bi si z zmago na domačem igrišču priboril tretji zapore-

dni finale. IZIDI IN STANJE V ZMAGAH Vzhod: Chicago Bulls - New York Knicks 3:2 v zmagah (0:1 (90:98); 0:2 (92:96); 1:2 (103:83); 2:2 (105:95); 3:2 (97:94)). Zahod: Seattle Super-sonics - Phoenix Suns 118:102 - 3:3 v zmagah (0:1 (91:105); 1:1 (101:99); 1:2 (97:104); 2:2 (120:101); 2:3 (114:120); 3:3 (118:102). (VJ)

VALPRAPOR / POGOVOR Z IVANOM PLESNIČARJEM

»Še dalje bomo najbolj zaupali lastnim silam«

Strokovno vodstvo potrjeno - Prof. Kodrič bo skrbel za telesno pripravo - Tudi igralske spremembe - Abonmajji

Kaj se obeta odbojkarjem Valpraporja v prihodnji sezoni, ko bodo nastopali v B-2 ligi? Je drustvo pripravljeno na tako zahtevno prvenstvo? So na vidiku spremembe v igralskem kadru?

O tem in se o marsicem, smo se pogovorili s športnim direktorjem standreskega drustva Ivanom Plesničarjem, ki je prav gotovo eden najzaslužnejših, da je OK Val po samih 15 letih delovanja (prej tudi kot juventina) postal vodilna odbojkarstva sredina na Goriskem, eno starih najvišje plasiranih drustev v deželi in prava deželna velesila na mladinskem področju.

V dveh letih ste iz C-2 napredovali v B-2 ligo. Ne bo ta skok prehud za drustvo?

»Nevamost obstaja. Vse je odvisno od tega ali bomo znali pripraviti takšno mostvo, ki bo lahko doseglo obstanek v ligi in takni program, da bomo ta svoj položaj znali dolgoročno obdržati.«

Imate že kakšne informacije o tem, kaj vas čaka v B-2 ligi?

»Seveda jih imamo. Ekipe, ki so se v tej ligi lani potegovale za napredovanje, so imele v bistvu polprofesionalni strokovni in igralski kader, s po nekaj odsluženimi igralci iz A lige in letnim proračunom okrog 500 milijonov lir. Vemo pa tudi, da so ekipe od sredine lestvice navzdol sestavljene pretežno iz domačih igralcev. V to skupino, upam, naj bi sodili tudi mi.«

Kako je s financiranjem?

»Podjetje Insa bo tudi v prihodnji sezoni sponzor naše ekipe, ističemo pa se enega sponzorja ter tehničnega sponzorja, če ju ne dobimo, bo zelo težko izpeljati sezono.«

Kaj pa kadri?

»Strokovno vodstvo je, kajpak, v

celoti potrjeno s trenerjem Zamojem na čelu, nova sila pa je prof. Aleksander Kodrič, ki bo skrbel za splošno telesno pripravo igralcev. Njegov prihod nas se posebej razveseljuje.«

Standreska telovadnica je bila letos skoraj vedno pretesna. Kje boste igrali prihodnje leto?

»O neprimernosti standreske telovadnice ne kaže zgubljati besed. Zavedamo se, da je neustrezna, navsezadnje tudi zato, ker bomo v prihodnji sezoni predstavljali pokrajino kot eno najbolj kakovostnih mostev v mestu, naša dvorana pa za Gorico res ni najlepša vizitka. Vendar bomo zaradi cele serije razlogov tudi v prihodnji sezoni igrali v njej. O drugih variantah že razmišljamo, a v postev bodo prišle samo, če se bo pokazalo, da se lahko obdržimo na tej ravni.«

Bralce gotovo najbolj zanima, ali so na vidiku igralske okrepitve.

»Čeprav imamo mlado mostvo, bo nujno prišlo do nekaterih sprememb, v glavnem pa bomo črpali iz naših mladinskih vrst in sorodnih drustev. Konkretnih imen za zdaj še ne želim izreči, pogovori pa so v teku.«

Kvalitetnih slovenskih igralcev vsekakor ni v izobilju in tudi dolgoročno jih ne bo lahko formirali, saj v B ligi ne more igrati ravno vsak.

»V naši deželi je nivo moske odbojke nizek, vzpenjajoča je samo parabol našega drustva. Videmski VBU, nekdanji prvotiga, upa, da ga ne bodo ponovno vključili v B-1 ligo, poskus Pordenone, da bi z mastnimi denarji prodrl v vrh, je klavno propadel. Za tržaski Čus pa ne vem, koliko so trdna tla, na katerih trdi, da bo zgradil rožnato bodočnost. Stanje je pac takšno, kakršno je in kakovostnih igralcev je zato v deželi vse manj. Da se obdržimo na tej ravni nujno potre-

bujemo pomoč par neslovenskih igralcev, toda bodočnost je samo v kvalitetnem delu z našimi lastnimi silami. Prepričan sem, da imamo tu se veliko rezerv, predvsem pa trenerja, ki ve, kako je treba delati z mladimi.«

Kakšen je igralski potencial?

»Mladih, ki gravitirajo okrog nasega drustva, Nasega praporja in Soče, je okrog sto.«

Ste pomislili, da bi postali nosilci nekake širšega projekta, ki bi zaobjemal vsa slovenska drustva, ki se ukvarja z moško odbojko, torej tudi Olympio in tržasko?

»Združitev s Sočo na mladinskem področju je bila uspešna in v obojestransko korist. Tudi z ostalimi drustvi so odnosi dobri, vendar o kakšnem velikem projektu za zdaj še ne more biti odgovora. Naše drustvo je v fazi utrjevanja. Če se bomo v tej konkurenci obdržali in če bomo se naprej vsestransko rasli, kot v zadnjih letih, potem je jasno, da bi bila naša želja ta, da bi za nas igrali vsi najboljši, kar jih premore naša odbojka.«

Ali imate v mislih se kakšne novosti?

»Se bolj želimo približati nase ljudem. Novost bodo abonmajji za tekme, pripravljamo tudi nekaj novih pobud, da bi bilo okrog tekem naših članov ozračje se bolj prijetno, sploh bi želeli se okrepiti stike s članstvom.«

Za konec pa se to. V čem je pravzaprav skrivnost vaših uspehov?

»OK Val je kot družinski podjetje, v katerem je vsak član motiviran za delo. Drustvo predstavlja za nekatere izmed nas del življenja. Glede ostalih pa je tako: vsak ima eno nalogo in zanj odgovarja.«

Pa jo tudi izpolni?

»Jok.« (ak)

VALPRAPOR / KAJ O MINULI SEZONI MISLI TRENER LORENZO ZAMO

Od začetne previdnosti do končnega velikega slavlja

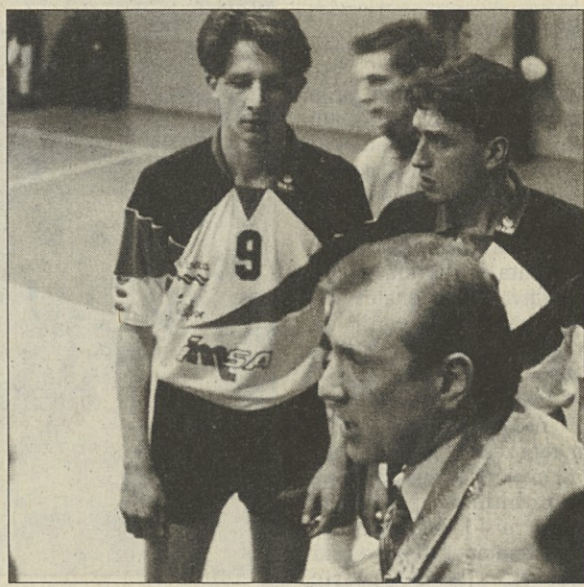
»Z nekaj okrepitevami smo lahko kompetitivni tudi v B-2 ligi«

Tržican Lorenzo Zamò, trener Valpraporjevih odbojkarjev, ima gotovo veliko zaslug za napredovanje mostva. Narediti z njim intervju, je praktično nemogoče, saj ko začne govoriti o odbojki, ga ni mogoče ustaviti. Je kot de-roca reka. Pričujoči prispevek je strnjena obnova, upamo čimbolj verodostojna, njegovih misli, občutkov in pogledov na komaj minulo nepozabno sezono brisko-standreske sesterke.

Skupno točke - menjave	
A. Feri	232+375
Stabile	153+267
M. Feri	108+183
Buzzinelli	123+105
Paoletti	58+66
Lutman	34+76
Berzacola	53+41
Superga	17+46
Princic	7+13
Florenin	1+11
Rigonat	5+7
Ursic	-
Petejan	-

ZACETNA PRICAKOVANJA, ZELJE, UPANJA: »Res je, že od vsega začetka smo bili prepričani, da je ekipa dovolj dobra, da si lahko predčasno zagotovi obstanek, tega pa glasno nismo hoteli povedati. Da pa bomo napredovali v višjo ligo, tega nikakor nismo pričakovali. Nas cilj je bil v tem, da bi neke v sredini sezone zbrali toliko točk, da bi lahko počasi začeli vključevati v mostvo mlajše igralce. Stvari so se potem obrnile drugače, kljub temu pa nam vključevanje mladih dočela je ni spodletelo. Paoletti je na primer odigral veliko stevilo tekem, v standardni postavi pa je bil večkrat tudi Rigonat. Torej, tudi mladi so prišli na svoj račun, manj kot smo nactovali, a so prišli.

POTEK PRVENSTVA: Na začetku smo si dopovedovali, da moramo spraviti pod streho cimvec točk za težke case, temu primerno je bila planirana tudi priprava. Zmagali smo na prvih sedmih tekmah in premagali tudi večino boljših v ligi, na primer Montecchio. Nato je nastopilo obdobje padca forma, ki je bilo delno pričakovano, delno pa so mu botrovali tudi druge okoliščine, na primer poškodba Lutmana, padec učinka podajaca Berzacole, neizkušenost Paolettija in Rigonata. Ko si je nas podajac opomogel,

Trener Zamò s svojimi igralci (foto Studio Reportage)

se je tudi forma spet začela vzpenjati. V povratnem delu smo dosegli devet zaporednih zmag, ključen pa je bil nastop proti Nova gens, ko smo tudi spet pridobili svojo igro.

KLJUC USPEHA: O našem napredovanju so vsekakor odlocali začetni uspehi oz kontinuiteta, saj smo dosegli dve seriji najprej sedmih nato devetih zaporednih zmag. Katere so nase karakteristike? Gotovo dober sprejem in moč napadalcev Stabileja in Alesa Ferija, brez doprinosa ostalih pa vsekakor ne bi mogli nič. Vzemimo na primer Mitjo Ferija. Začel je v senci Superge, na nekaterih tekmah v povratnem delu pa je ogrom-

no prispeval k zmagam. Nad vsemi pa odločnost in želja igralcev, ki so veliko žrtvovali za ta uspeh, pa tudi njihova zrelost. Veliko smo tudi napredovali v znanju in igri.

O OSTALIH: Montecchio je bil potencialno najboljši. Za San Giustino se zdi, kot da ne bi dočela verjela v svoje možnosti. Copat Pordenone je imel velike ambicije, a je bilo že pri sestavi mostva storjenih prevec napak. Pričakovanih sem, da bo pri vrhu konkurenca ostrejša, toda tudi, da bo pri dnu kvaliteta ekip mnogo slabša. V rešnici je bila povprečna raven višja od pričakovane. La Sedia je izpadla, a ni imela slabe ekipe, mi pa

smo na primer izgubili v Maniagu, ki je nato izpadel. Vedno je bilo treba igrati maksimalno. Če si popustil že v enem samem igralnem elementu je bilo takoj težko zmagati.

KAJ NAM MANJKA: manjka nam višina, zato pa je treba delati se toliko bolj na tehniki in mehanizmih igre. Manjka nam tudi nekaj potrebne spokojnosti. Se vedno se na primer dogaja, da se igralci med sabo grdo pogledajo, ko kateri izmed njih naredi napako, na primer na servisu. To je slabo, treba se koncentrirati na igro. Mislim, da z nekaj okrepitevami, lahko tudi v B-2 ligi igramo uspešno.

MOJA KARIERA: K Valu sem prišel kot trener mladinskega sektorja, potem pa so mi poverili člansko ekipo. Tu bi ostal tudi kot mladinski trener, ker je težko dobiti drustvo, ki je tako dobro organizirano kot OK Val.

MOJA FILOZOFIJA: trenirati resno, trenirati na nov način, ne samo učiti, kako je treba zobje poslati čez mrežo. Če se kdo odloči, da bo igral na tej ravni, mora vedeti, da je v telovadnici treba garati. Cilj ne more biti zabava, ampak izboljšanje lastnega učinka. Vem pa, kje so meje, da nekateri pac studirajo, drugi imajo službo in tako naprej. Vseeno mora trener od igralca zahtevati cimvec. (ak)

SOČA / NAJUSPEŠNEJŠI DEŽELNI LIGAŠ

Uspeh Soče tudi sad dela ostalih drustev

Š. Cotič: »Okrepiti sodelovanje med društvi«

Kot znano je letos Soca Sobema v zadnjem kolu dosegla napredovanje v C-2 ligo. Za kratek intervju smo zato vprašali trenerja Soče Stefana Cotica, ki je najprej na kratko obnovil zmago-vito prvenstveno pot Goricanov.

»Startali smo zelo dobro, s polno paro, in v prvem delu prvenstva nizali zmago za zmago. Februarja pa se je nekaj zataknilo, verjetno ker so bili fantje pod hudim pritiskom tudi drugih obveznosti, pa tudi bolezen je razsajala v tistem obdobju. Tako smo zdrsnili na 4. mesto in do konca prvenstva zasledovali tekmece.«

Soca je že nekaj let nastopala v D ligi. Ali je opazna kakšna razlika v kakovosti lige?

»To je bilo nase tretje prvenstvo v tej ligi, vsako leto pa je bil opazen velik napredek nase ekipe, ki je posledica dela na treningih in nabiranja izkušenj na tekmah. Glede kakovosti lige pa mislim, da se pozna, da predvsem italijanska drustva delajo malo z mladimi. Tako nastopajo vedno isti igralci, ki so starejši in izkušeni, a ne prispevajo k dvigu kakovosti lige.«

Kako pa se pripravljate za naslednjo sezono?

»Trenutno se že pripravljamo, saj trenirano trikrat na teden, večjo pozornost pa posvečamo piljenju tehnike in delu z utezmi. Tudi v naslednji sezoni bi moral jati ostati trener ekipe. V tem obdobju pa potekajo tudi pogovori z nekaterimi drustvi in igralci, ki bi lahko za naslednjo sezono ojačili nase mostvo.«

Kako ocenjujete na splošno stanje zamejske odbojke? Se ti zdi, da so tri ekipe v tako zahtevnih ligah preveč?

»Mislim, da je naše napredovanje tudi sad dela Vala in Olympie. Tudi napredovanje Valpraporja je dokaz, da slovenska drustva dobro delajo in da so na pravi poti. Tri ekipe niso preveč, saj imamo na Goriskem veliko stevilo igralcev, na ta način pa imajo tudi mlajši igralci več možnosti nastopanja v zahtevnejši konkurenci.

Mislim, da bomo s časom tudi povečali stevilo domačih trenerjev. Teh trenutno ni veliko, ker federacija dela slabo na tem področju, veliko starejših igralcev pa želi igrati čim dlje. Mislim pa, da se bo tudi tu stanje izboljšalo.

Ce strnem misli, bi torej za bodočnost poudaril predvsem dvojje: vazno je, da naša drustva delajo skupaj v do-

bro zamejske odbojke in torej da ne pride do nepotrebne rivalitete. Drugič pa je treba profesionalizirati pristop do dela, saj zahteva odbojka vedno več prostega časa od odbornikov, trenerjev in igralcev.

OCENE PROTAGONISTOV NAPREDOVANJA:

Stefan Cotič (trener, kapetan): V ne-lahki dvojni vlogi trenerja in igralca je pripeljal v treh letih ekipo iz D v C-2 ligo. Ustvaril je kolektiv, ki ni popustil niti v najtežjih trenutkih. Igralcem je znal vliti moč in željo do končne zmage. Tudi kot igralec je nenadomestljiv.

Marko Tomšič (podajac): Celot sezono glavni podajec, na njem slonela velika odgovornost. Hitre zoge na krilu in centru spravile nasprotnikovo obrambo v velike težave. Njegove karte: Fantazija, zagrizenost in velika želja po zmagi.

Ales Klede (krilo): Čeprav spada med mlajše igralce, je bil v številnih tekmah prava gonilna sila. V napadu večkrat neustavljiv. Odlikujejo ga dober skok in mocan udarec.

Danielo Brani (center): k ekipi pristopil letos, takoj se je vključil v kolektiv na igrišču in zunaj. Nenadomestljiv center pri mreži, med najboljšimi tudi v polju.

Igor Cotič (krilo): skozi celo prvenstvo glavni sprejemalec, zelo učinkovit tudi v napadu.

Lucio Battisti (center): njegov blok pravi »zid«. Oznacujeta ga dober skok in izreden blok. Ko se je poskoval, se je njegova odsotnost močno poznala.

Livio Mucic (krilo): nadomestil standardne igralce, ko jim ni slo od rok, večkrat odločen. Menjava, kakršno si želi vsak trener.

Franco Muscan (center): značilnost: odličen odziv in mocan udarec. Zal je zaradi raznih obveznosti treniral in igral manj kot prejšnja leta.

Ivo Cotič (podajac): Zelo dobro je ob potrebi nadomestil prvega podajaca. Izkazal se je tudi kot dober bloker.

David Pahor: zaradi delovnih obveznosti je na začetku treniral manj. Ni igral veliko, a pomemben pri gradnji skupine. Imel vlogo »scout-mana«.

Občasno so bili med dvanaestimi Igor Tomšic in Manuel Soban.

Spremljevalca: Marjan Cernic in Marko Cotič.

OLYMPIA / ČETRTI V C-2 LIGI

Petejan: »Cilj dosegli, a lahko bi bilo še bolje«

Olympia CDR je v tej sezoni dosegla v C-2 ligi četrto mesto in 32 točk (16 zmag in 8 porazov). Trener-igralec Rajko Petejan je z rezultatom zadovoljen: »Nas cilj - izboljšati lansko uvrstitev - smo dosegli. Na napredovanje namreč nismo računali.

S taktičnega vidika niti ni igrala vedno najboljša možna postava, ampak sem dal možnosti igranja vsem. Tudi na ta način pa bi se lahko vključili v boj za napredovanje, če bi nekateri igralci v določenih trenutkih pokazali več resnosti. Z ekipami, ki so se uvrstile pred nami, se razlikujemo samo v konstantnosti. Vsekakor pa smo nas cilj stoo odstotno dosegli.«

Kaj bi povedal posameznikom?

»V nasi ekipi ima glavno vlogo Simon Terpin, ki je večkrat potegnil ekipo iz krize. Največ je letos napredoval Igor Povše, ki je v drugem delu prvenstva postal tudi standardni igralec. Zado-voljl je tudi Janez Terpin, ki pa ni več prese-nečenje.

Vazno vlogo sta imela tudi oba izkušena podajaca, tudi vse ostale pa moram poh-valiti, saj so pozitivno pomagali ekipi. Kot trener pa sem pričakoval nekoliko več od Gregorja in Borisa Sfiligoy ter od Damjana Dornik.«

Kaj programirate za naslednjo sezono?

»Predpostavka je, da smo letos v celoti preuredili moski sektor. Lanska ekipa je bila praktično razpuščena, saj je ostal samo en igralec. Ostali pa so lani odigrali samo mladinska prvenstva ali prvenstvo 1. divizije. Zato nismo pričakovali že letos kakšnega rezultata. Nas cilj je bil ustvariti močno jedro igralcev, ki bi v srednje dol-

»Tudi v naslednji sezoni bi moral ostati jaz trener ekipe. Nekaj težav pa bomo imeli z igralci. Dornik bo namreč moral na služenje vojaškega roka, z nekaterimi igralci pa se moramo pogovoriti, kaj nameravajo v naslednji sezoni.

Ogrodje ekipe bo vsekakor ostalo isto. Ekipi pa bi se moral pridružiti mladi Evgen Komjanc, verjetno pa se bo vrnil tudi Stefan Bensa.

Vsekakor moram reči, da bomo v naslednji sezoni imeli nekoliko višje cilje, saj je kvaliteta C-2 lige v zadnjih letih močno padla. Zato ni izključeno, da se bomo borili tudi za napredovanje.«

Naši slovenski »top« šesterki v moskih deželnih ligah

Riolino (Sloga)	S. Terpin (Olympia)
Marega (Bor)	
Vogrič (Olympia)	J. Terpin (Olympia)
Božič (Sloga)	
Muscau (Soča)	
Petejan (Olympia)	Tomšič (Soča)
Kralj (Sloga)	
S. Cotič (Soča)	Klede (Soča)

BOR / TRŽAŠKI ŠESTERKI SE OBSTANEK V LIGI NI POSREČIL

Koren: »Prava pot se začne naslednje leto«

Plavi bi se morebitni ponovni vključitvi v C-2 ligo bržkone odpovedali

Bor je letosnje prvenstvo C-2 lige zaključil na zadnjem mestu z dvema točkama in je tako drugo leto zaporedoma nazadoval v nižjo ligo. Kaj pomeni ta tek-movalni neuspeh za drustvo, smo vprašali odbornika Urosa Korena.

»Predpostavka je, da smo letos v celoti preuredili moski sektor. Lanska ekipa je bila praktično razpuščena, saj je ostal samo en igralec. Ostali pa so lani odigrali samo mladinska prvenstva ali prvenstvo 1. divizije. Zato nismo pričakovali že letos kakšnega rezultata. Nas cilj je bil ustvariti močno jedro igralcev, ki bi v srednje dol-

gem planu tudi doseglo določen rezultat. S tega vidika pa smo zadovoljni, saj smo prvenstvo začeli s petnajsti igralci in končali vedno s petnajstimi. Vsi so redno trenirali tudi ob pomanjkanju zadoščenj. Po tem, kar igralci zmorejo, pa bi lahko dosegli kakšno zmago več.«

Je kakšen igralec vreden posebne omembe?

»Poglavje zase je Marko Marega. On je edini, ki je ostal od prejšnje ekipe in se je v nekem smislu žrtvoval, saj je po sposobnostih daleč pred ostalimi. Svoje ambicije je tako podredil intereso mostva. Za ostale igralce pa je bil cilj predvsem iz-

piliti tehniko in se privaditi na nastopanje v teh prvenstvih. Lahko recem, da sta nekoliko razocarala samo dva starejša igralca, ki sta se letos pridružila ekipi, da bi prinesla nekaj izkušenj.«

Kakšni so programi za naslednjo sezono?

»V naslednji sezoni bomo morda imeli tudi možnost ponovnega nastopanja v C-2 ligi, vendar se bomo verjetno vseeno odločili za igranje v D ligi. Lahko recem, da se pot članske ekipe pravzaprav začne naslednje leto, ko pričakujemo tudi boljše rezultate. Vprašanje je, če bo prišlo do kakšnega sodelovanja med Borom in

Slogo, do katerega pa bo moralo priti, če hočemo oboji dosegli določene rezultate v članskem prvenstvu. Samo s sodelovanjem bomo lahko rešili probleme, ki jih imata obe drustvi, in se bomo lahko tudi branili pred pritiskom italijanskih drustev. Upam, da se bodo pogovori med drustvoma konkretizirali vsaj na mladinskem področju. Glede bodočnosti bi rekel se to, da postajajo prvenstva vedno dražja in težje izvedljiva ter da bo tudi v prihodnji sezoni velika pozornost posvečena mladinskim ekipam, ki so bile prej nekaj let zane-marjene.

SLOGA / SEDMA V C-2 LIGI

Obstanek v ligi je dober uspeh

Drasič: »Višjo uvrstitev preprečile stalne menjave šesterke«

Moska vrsta Sloge je letosnje prvenstvo v C-2 ligi končala na solidnem sedmem mestu z 20 točkami (10 zmag in 14 porazov), čeprav se je celo prvenstvo borila pred izpadom v D ligo. Mnenje trenerja Franka Drasiča o prvenstvu pa je vsekakor pozitivno:

»Na vsak način sem zadovoljen s sedmim mestom, čeprav mislim, da bi lahko dosegli še višjo uvrstitev. Med sezono je namreč zmanjkalo več igralcev zaradi poškodb in služenja vojaškega roka, tako da smo morali velikokrat menjati sesterko. Sredina lestvice je za nas vsekakor dober uspeh. Če pa bi igralci več verjeli v lastne sposobnosti, bi

lahko dosegli se več.«

Je morda med letom izstopal kakšen posameznik?

»Vsi igralci so med letom veliko napredovali. Mislim pa, da je razveseljivo predvsem to, da je sedstnajstletni Aljoša Kralj igral skoraj vedno v prvi sesterki. V drugem delu prvenstva pa se je bolj vključil podajac Mario Cac, medtem ko se je v prvem delu poznalo, da štiri leti ni igral odbojke. Drugace pa moram reči, da smo bili po odhodu Davida Kralja precej ubozozani na centru, kar se je še poslabšalo po poškodbi Edija Bozica.«

Pripravljate za naslednjo sezono novosti?

»Mislim, da je glavna novost za prihodnjo sezono ta, da jaz po štirih letih zapuscam to ekipo. Na moje mesto pa bo prišel Dusan Blahuta, ki bo ekipi prav gotovo prinesel nove izkušnje. Drugace imamo se nekaj stikov z Borom in prihodnji teden bi morali imeti sestanek, toda sedaj ne vem, če se bomo kaj konkretnega dogovorili. Igralski kader bi moral v glavnem ostati nespremenjen, s tem da se bo po služenju vojaškega roka ekipi znova pridružil Borut Pahor.«

Prispevke o naših ekipah v deželnih odbojkarških prvenstvih pripravil

Andrej Maver

NEMČIJA / PREOBRAT V PREISKAVI

Priprli 3 desničarske skrajneže krive za tragedijo v Solingenu

Prvi osumljenec je končno priznal vse in omogočil aretacijo ostalih treh. Še vedno polemike zaradi Kohlove odsotnosti na pogrebnih svečanostih

BONN - Nemška policija je priprla se tri domnevne krivce za tragični požar v Solingenu. Medtem ko jih je popoldne preiskovalni sodnik prvič zaslišal, se je na tisoce kilometrov daleč, v povsem neznani anatolski vasi, več kot 5 tisoč ljudi poslovilo od treh deklet, zrtve neonacističnega nasilja. Nemčijo sta uradno zastopala zunanji minister Klaus Kinkel in podpredsednica parlamenta Renate Schmidt.

Po vsemu sodec je preiskava obrodila prve konkretne sadove. Podrobnosti bodo znane danes, ko se bo državni pravdnik iz Karlsruheja Alexander von Stahl sestel z novinarji, včeraj se je potrdil, da so priprli tri osebe. Trojico mladih, starih 16, 20 in 23 let, so baje izsledili, ko je 16-letni Christian Riha klonil in vse priznal. Prvotno je izjavil, da je požar podtaknil sam, nato je trdil, da je to storil v družbi treh skinheadov. Sodeloval je celo pri sestavi fotorobotov, samo da bi zasčitil svoje prijatelje. Na dan zlatih svečanosti v Solingenu in Kölnu pa je policija priprla tri mlade iz Solingena. Starejši od treh, naj bi se priznal svojo krivdo. Preiskovalcem je sedaj v grobih obrisih

znana tudi dinamika zločina. Tistega tragicnega sobotnega večera se je Christian Riha srečal s svojimi tremi prijatelji v neki solingenski pivnici, kjer je bilo neko družinsko slavlje. Vsi stiri so bili ze pod vplivom piva, tako da jih je lastnik lokala s pomočjo dveh Turkov zalovil. Četvrtica si je v besu poskrbela bencin, se podala do hiše turske družine Genc, tekocino izlila v vežo in jo zažgala. To je vsaj neuradna verzija, iz katere pa se preveva opravičevanje zločina, ker so bili storilci pijani in besni, ker sta si Turka upala poslati jih na cesto. Vsekakor se je izvedelo, da je četvrtica vclanjena v neko desničarsko organizacijo, ki ima v Solingenu kakih 150 privržencev.

Medtem se v Nemčiji stopnjujejo polemike zaradi odsotnosti kanclerja Kohla na vseh zlatih in pogrebnih svečanostih. Najglasnejši so socialdemokrati in Zeleni, medtem ko so demokristjani postali previdnejši, bavarska Krščansko-socialna unija (CSU) nasprotuje celo vladnemu zakonskemu osnutku o odškodnini za tujce, ki bi bili zrtve nasilja. Turski liberalni dnevnik Milliyet je včeraj zapisal: »Kohl tu lahko tudi ni vseh "pogrebni turizem",

a pojasniti nam mora, zakaj je hodil na pogrebe podjetnikov in banikirjev, ki so jih ubili teroristi RAF.« Polemike se bodo torej še stopnjevale, saj so nemški Zeleni včeraj ob priznanju predsedniku Richardu von Weizsäckerju, da je edini jasno povedal, kdo so storilci, od njega zahtevali, naj ne podpisuje novega zakona, ki omejuje pravice do azila.

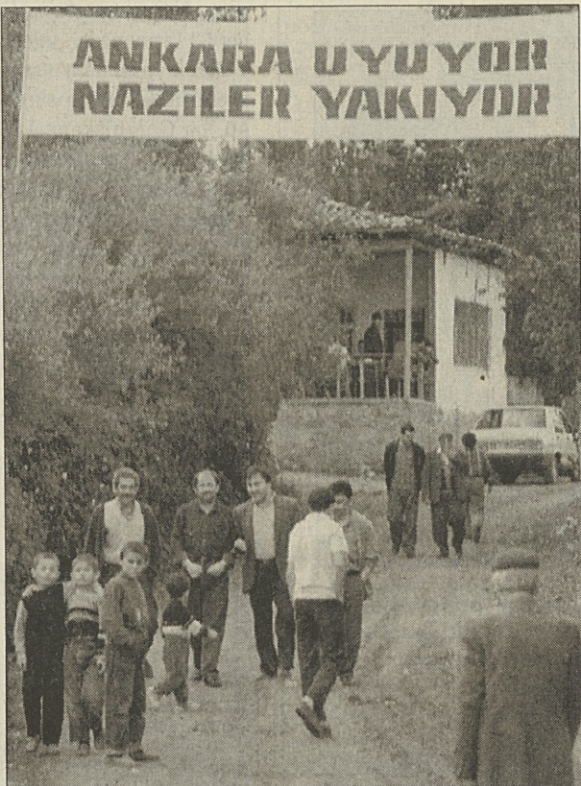
Danes zborovanja po številnih mestih

BERLIN - Protest v Nemčiji živeče turske skupnosti se je nekoliko polegel. Vseeno pa je vseh strah današnjega dne, ko bodo v številnih nemških mestih množične žalne komemoracije. Prvi teden po tragičnem požaru

prčakujejo danes v Solingenu več kot 50 tisoč ljudi, v Hamburgu naj bi organizirali osem kilometrov dolgo človeško verigo, zborovanja pa bodo tudi v Münchnu, Frankfurtu, Stuttgartu, Kielu in Karlsruheju.

Postopoma prihaja na dan, da se je turska mladina v teh napetih dneh res prepustila nasilju, a je bila v številnih primerih izvana, ali pa je nasledla nemškim levicarskim skrajnežem in svojim desničarskim »sivim volkovom«. Prav zato so v Hamburgu sindikati odpovedali sodelovanje na zborovanju, ker se bojijo provokacij. Casopisje je do sedaj navedlo le dva primera, v katerih so jo skupili nacistični skrajneži, a ne da bi utrpeli težjih telesnih poškodb, saj so jih Turki le grobo prisilili, da so si sezuli svoje skornje in odvrgli nacistične simbole.

Požar v stolpu nürnberske Christuskirche bi nekateri radi naprtili tujcem, a dosedanja preiskava ni ugotovila se ničesar razen grafitov v podporo Bosni. Skode je za več milijonov mark, a ta stolp je že gorel marca, zaradi pokvarjenega grelca za vodo.

»Ankara spi - nacisti požigajo«, transparent v vasi Merckem, od koder so bile žrtve iz Solingena (AP)

KUBA / OB OČESNEM NEVRITISU ŠE NARAVNE NESREČE

Vse se je zareklo proti režimu Fidela Castra

Prvič so zaradi nevrutisa v bolnišnico sprejeli tudi neko italijansko novinarko - Katastrofalne polave na vzhodu

HAVANA - Vse se je zareklo proti kubanskemu režimu. Najprej padec komunizma in konec »sovjetske bratske pomoči«, nato »orkan stotletja«, pa očesni nevrutis in za konec katastrofalne poplave v vzhodnem delu države. Po vsemu sodec pa Kubance najbolj skrbi očesni nevrutis, ki se širi kot prava epidemija, saj so že zabeležili 38.500 primerov. Kubanski zdravniki ob pomoči ameriških, ki so kljub washingtonskemu embargu

priskocili na pomoč prizadetemu otoku, niso se razvozlati zagonetne uganke vzrokov te epidemije. Ob vnetju očesnega živca, ki lahko povzroči tudi slepoto, niso redka vnetja drugih živcev. V začetku so krivdo valili na avitaminozo, ki jo povzroča racionirana prehrana Kubancev, nedvomno pa to ni edini vzrok, saj so v začetku tedna v havansko bolnišnico Hermanos Ameijeiras zaradi simptomov nevrutisa sprejeli 47-letno italijansko novinarko Mario Gioia Minuti. Ze res, da je Minutijsva na Kubi šest mesecev kot sodelovka rimskega dnevnika Paese Sera v sklopu Amnesty International, a nedvomno se je boljše hranila kot večina Kubancev, tako da je vsaj v njenem primeru težko govoriti o avitaminozni in podhranjenosti. Zdravniki ne izključujejo, da nevrutis poleg avitaminoze povzroča kak virus

ali celo neka strupena snov, morda je ta bolezen rezultat medsebojne povezave vseh treh faktorjev. Italijanska novinarka, ki je po rodu iz Milana, je povedala, da se počuti popolnoma izčrpano: »Občutek imam, da ti zmanjkujejo sile, ne moreš ne hoditi in ne pisati.«

Kot rečeno pa očesni nevrutis ni edini »božji bic«, ki pesti ta otok. Po zadnjih podatkih je v katastrofalnih poplavah, ki so prizadele vzhodni del otoka, življenje izgubilo najmanj sedem oseb, brezdomcev pa je več kot 40 tisoč. Oblasti so bile primorane proglasiti izredno stanje, saj so nalivi ob prvi letosnji tropski depresiji povzročili poplave predvsem na območju Guantanamo, Camagueya in Las Tunasa, kjer je voda zalila skoraj 20 tisoč hiš. To je najhujša naravna nesreča po marčnem »orkanu stotletja«. Sedanje poplave bodo še dodatno prizadele kubansko gospodarstvo, ki že dalj časa je, ker ne dobi več pomoči iz nekdane SZ in ker ZDA niso odpravile gospodarskega embarga. Da bi bila mera polna agencije poročajo o skoraj polovici nem prideldu sladkornega trsa in o virusni bolezni, ki kosi kunce. Fidel Castro pa vseeno trdi, da to ne bo zlomilo njegovega režima.

V morje polzita skala in hotel

LONDON - Usoda enega od najbolj znanih in uglednih hotelov severovzhodne britanske obale je zapetena. Včeraj, nekaj minut pred 8. uro, je kakim osemdesetim gostom hotela Holbeck Hall v Scarboroughu med zajtrkom ostal grizljaj v ustih, ko so zaslišali bobnenje in je nenadoma del vrta nad previsom skupaj s steno zgrmel v morje. Gostje in uslužbenci so nemudoma zapustili hotel in obvestili policijo. Ta je pršla v spremstvu geologov, ki so že na prvi pogled ugotovili, da za hotel in za orjaško skalo pod njim ni pomoči. Petdeset metrov previsne obale se je začelo kršiti in polzeti v morje kot da bi vulkan bruhal tekočo lavo. Prizor je v svoji neverjetnosti dramatičen, a tudi slikovit. Naravo je težko ustaviti, a kaj,

ko je prav narava dajala kruha tolikim ljudem v Scarboroughu in ne samo lastniku od usode zapetene hotela. Scarborough živi v glavnem od turizma, saj ljudje prihajajo od vsepovsod, da bi občudovali prekrasne previsne stene nad morjem, ki jih je narava ustvarila v milijonih let. Sedaj se vse to spreminja, tako da nihče ne ve, kako bo čez nekaj mesecev izgledal ta del britanske obale. Vsi upajo, da se bo stena rusila le pri hotelu in da bo prizanesla ostali obali. Hotel Holbeck Halla, ki ga je leta 1883 zgradil arhitekt George Arthur Stephenson, je v zadnjih urah upočasnil svoj »tek«, od morja ga loči le še devetdeset metrov. Kdaj bo zgrmel v morje, je po mnenju geologov le vprašanje časa.

ZDA / SKRIVNOSTNA BOLEZEN V INDIJANSKIH REZERVATIH

Indijanci se vračajo k magiji vračev ker jim medicina belega človeka ne pomaga

ANTONIO LACQUA / ANSA

WASHINGTON - Ostajajo le še carodeji: indijanci Navajo upajo, da bodo s tem atavističnim orožjem porazili skrivnostno bolezen, ki v zadnjih mesecih seje strah in smrt v rezervah Arizone in Nove Mehike.

»Medicina belega človeka je omejena,« je ugotovil poglavar plemena Peterson Zah in pomirljivo dodal: »Vrati nam bodo pomagali analizirati položaj in poiskati alternativne poti, po katerih bi se izognili nadaljnjim smrtim.«

Ceprav živi v bednih razmerah zahodnjene tretjega sveta, ima plemo Navajo v svoji sredi se vedno kakih 40 vračev, raztresenih po državah Arizona, New Mexico in Utah. Zah sicer ni pojasnil, kako bodo ancestralni zdravniki ravnali, vendar je znano, da se starci, ki poznajo umetnost magične medicine, poslužujejo čudnih obredov, kadar morajo pregnati zlo.

Skrivnostna bolezen se v začetku pojavi s simptomi navadne influence, nato pa se zelo hitro razvije in bolnika v nekaj dneh privede do popolne ustavitve dihalnega bloka. Doslej je zahtevala 13 smrtnih žrtve, od katerih je bilo devet Indijancev, trije belci in ena zrtve spanskega porekla.

»Zahodnjaški« zdravniki so analizirali vzorce krvi in tkiva žrtve, da bi ugotovili bakterije, ki bi bile lahko povzročitelji smrtonosne epidemije, vendar njihovo delo doslej ni obrodilo rezultatov.

Kljub tradicijam, pa se plemo Navajo vendarle noče povsem predati na milost in nemilost svojih vračev. Za nas - pravijo - je pomembno, da ne pozabimo svoje starodavne filozofije, toda zahodnjaški zdravniki morajo nadaljevati svoje mikrobiološke raziskave. Poglavar Zah zato nadaljuje

svoje radijske pozive prebivalstvu, naj poišče zdravnika takoj, ko se pojavijo prvi simptomi bolezni, ki jo je na začetku se mogoče obvladovati. Drama Indijancev Navajo pa ima tudi težko gospodarsko plat: za rezervate na Divjem zahodu se je pravkar začela turistična sezona in Navajo tvegajo finančni zlom. Hoteli v Farmingtonu, Gallupu, Window Rocku in Flagstaffu so že zabeležili vrsto odpovedi. V Novi Mehiki je država ustanovila posebno »zeleno« telefonske linije, namenjene turistom, ki si žele informacije o nevarnostih obiska rezervatov in telefonišni pravijo, da imajo dela čez glavo.

Kakorkoli že, sedaj so na vrsti vrati in če bo spodletelo tudi njim, bo predsednik Clinton prisiljen proglasiti indijanske rezervate v Arizoni in New Mexico za »prizadeta območja«.

KALIFORNIJA

Ogrožen obstoj kalifornijske puščavske veverice

LOS ANGELES - Prvic od leta 1.970 dalje so v ameriški državi Kalifornija izbrisali neko zival s seznama zivali, ki postopoma izginjajo. To so naredili, da bi ugodili ekonomskim interesom države, v kateri živi. Possebna komisija za ribolov in lov zvezne države Kalifornije je odredila, da veverica, ki živi v puščavi Mojave, ni več zival, ki bi tvegala izumrtje. Odločitev je izumrtje. Odločitev je iz vse ambientalisti iz vse Amerike sprožila pravi upor.

Komisija je sprejela zahteve grofije Kern, na področju katere se razteza velik del puščave Mojave. Po besedah krajevnih oblasti je morala grofija opustiti kar 266 načrtov o industrijskem razvoju: za zaščito veverice bi morali namreč spustovati številne zakone, kar bi bilo za grofijo preveliko finančno breme.

Kdor zeli graditi na teritoriju, kjer ima veverica svoj naravni habitat, mora državi plačati denarni prispevek za boj proti njenemu izginotju. Za naravovarstvene skupine je odločitev zelo huda, poleg tega pa ustvarja nevarni precedens. Po mnenju nekaterih biologov, ki že leta proučujejo življenje veveric, je življenje teh živalic v nevarnosti; področje, na katerem živijo se namreč stalno krči. Ambientalisti ob vsem tem kritično ugotavljajo, da se seznam zivali, ki postopoma umirajo, stalno veča.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

Vodoravno:

1. klic, poziv; tudi starogrski slikar, 5. del skeleta, 9. polni stik v pesnistvu, 10. divja raca, utva, 11. sesalniki za prah, 13. ime svedske filmske režiserke Zetterling (iz crk ami), 14. sredozemska rastlina z mesnatimi listi, 15. krava rdečkaste barve, 17. veznik, 18. ime italijanskega naravoslovca Galvanija, 20. star Slovan, 21. rimsko mitološko podzemlje, Orcus, 22. italijanska pisateljica (Matilde), 24. kemijski znak za protaktinij, 25. del pisarniskega pohištva; tudi najvulj vrh Karavank, 26. francoska filmska igralka (Aimee), 28. podoba golega človeka, 31. lastnik obrata grafične industrije, 33. največje jemensko pristanice, 34. mejna reka med Poljsko in Nemčijo; nemsko Oder, 35. ime slovenskega grafika Debenjaka, 36. grski nogometni klub.

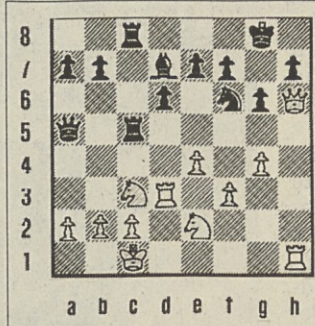
Navpčno:

1. ime armenskega skladatelja Hacıturjana, 2. mesto v Italiji s posevnim stolpom, 3. kdor razvija spoznanja iz izkušenj in ne iz teoretičnih dognanj, 4. francoski filmski skladatelj (Francis), 5. avstralski bambusni medvedek, 6. nemški inženir, izumitelj motorja z notranjim izgorevanjem (Nikolaus), 7. last, lastnina, 8. pristanice na jugu Italije, Tarent, 12. ženska, ki obravnava ljudi glede na njihovo rasno pripadnost, 16. zacetnici italijanskega opernega skladatelja Giordana, 18. jelen z lopatastim rogovjem, damjak, 19. skupno ime za tri kemijske sorodne elemente uran, neptunij in plutonij, 20. letališče pri Stockholm, 23. zacetnici mariborskega pevca Ogrnerja, 25. groba, polstena volnena tkanina, 27. kraj pri Sempasu na Goriskem, 29. barva kart, 30. ozek kos blaga, 32. nasilna tatvina.

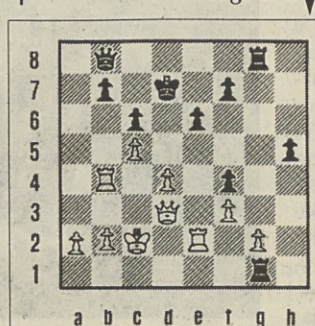
Serao, Pa, stol, Anonk, akt, tiskarnar, Aden, Odra, Riko, PAOK. Vodoravno: apel, kost, rima, otva, aspirator, Mat, aloja, rusa, in, Luigi, Ant, Ork.

Sahovska naloga st. 199

Karpov - Korčnoj / Dvboj 1974

Naloga 199 Naloga 200

Sahovska naloga st. 200

Karpov - Larsen / Amsterdam 1980

Na odprti liniji g črni trdnjavi napadeta kmeti g2 in se ne zmenita za osamljenega kralja sredi sahovnice. Karpov, ki je na potezi, ne brani kmeta, temveč krene v odločilni razplet. Ze prva poteza belega dokazuje, da črni kralj le ni tako zavarovan, kot izgleda na prvi pogled!

Resitev naloge st. 197

Mladi Fischer je izkoristil siskost in ranljivost točke f7 v crnemu taboru s potezo 1.Tf7! Tc1+ Poteza, v katero je zaupal črni. Na 1...Dd5: dobi beli po 2.Tf8+ Kf8: 3.Df1+ itd. 2.Df1! Črni je zagotovo spregledal to skrivnostno potezo, ki prepeljuje vse grozne črne na prvi vrsti. 2...h5 3.Dc1! in črni se je čez nekaj potez vdal!

Resitev naloge st. 198

Da bi iz obrambe izbezel belega kralja, je Fischer pritisk po liniji e kronal s sijajnim udarom 1...Te3! 2.Te3: Te3: 3.Kc3: Beli kralj se nenadoma znajde nezavarovan sredi sahovnice, saj ga črna dama neposredno napade s potezo 3...Df4+! in beli se vda! Na R4.Kf4: Lh6 mat! Tudi na ostale umike kralja črni enostavno zmaga!

